

Délibáb

26
FILLER

Napraforgók
Rökk Marika
TÓTH MARGIT FELV.

VI. ÉVFOLYAM 34. SZÁM
BUDAPEST, 1932. AUGUSZTUS 20.
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

FÉLBŐRKÖTÉSŰ REGÉNYSOROZAT

a magyar könyvtermés szenzációja!

A világirodalom legjelesebb művei jelentek már meg eddig is ebben a sorozatban. Ezek a művek kiállításuknál és tartalmuknál fogva a legértékesebb könyvtárnak is díszére válnak.

Dickens: Két város története

Lakatos László: Egy éjszaka története

Karin Michaelis: Az ügyvéd úr családja

Dale Collins: Istenítélet

Ligeti Ernő: A kék barlang

Marthe Bibesco hercegnő: Párizs ölében

Egy-egy ilyen félbőr-kötésű, 320 oldalas regény ára 10 pengő bolli ár helyett bérmentve 2 pengő 90 fillér, utánvéttel 40 fillérrel drágább. Bármelyik kötet külön is kapható! Beszerezhető Délibáb kiadóhivatala útján, Budapest, VII. kerület, Dohány ucca 12 szám.

Aki az itt felsorolt művekből egyszerre kettőt rendel, bérmentve küldjük és két kis regényt adunk hozzá ingyen. Aki mind a hat kötetet megrendel egyszerre, annak csak öt kötetet kell fizetnie, a hatodikat ingyen kapja és mind a hat kötetet bérmentve

prózai színészek ugyan nem tudtak úgy énekelni, mint az operettszínészek, de játékkal, közvetlenséggel pótolták azt, amit hanggal nem győztek. Nagy sikerük volt. Ehhez a sikerhez persze hozzájárult az a pikantéria, hogy kiváló prózai színészeket volt alkalma a publikumnak teljesen szokatlan szerepkörben látni.

Óriási feltűnést keltett évekkal ezelőtt az a hír is, hogy Gaál Franciska, a kiváló naiva, aki egyik nagy sikert a másik után aratta prózai darabokban — elvállalta egy magyar operett női főszerepét. Meg fog bukni, mondták az emberek. Hogyan fog majd énekelni és táncolni?! Hogyan versenyezhet az operettszínésznőkkel. Az összes kérdésekre megkapták a feleletet a kételkedők „Az utolsó Verebély-lány” premijén, ahol Gaál Franci a híres naiva, aki csak prózában aratta eddigi babérait, énekével és különösen táncával rendkívüli sikert aratott.

A publikumnak hallatlanul tetszett a naiva éneke és táncja, éppen azért, mert másképpen énekelt és másképpen táncolt, mint az operettszínésznők. S hogy a siker nem volt véletlen, arra példa a „Diákszerelmem” című operett, amely több mint százszor ment s amelynek főszerepét szintén Gaál Franci játszotta. Ebben a darabban egy groteszk tangót minden este négyszer kellett megismételnie a kitűnő naivanak.

Másik jellemző példa a szerepváltozásra Honthy Hanna esete. Honthy a legnagyobb sztárrá nőtte ki magát — operettszerepekben, sőt operettprimadonna szerepekben. Egy szép napon aztán gondolt merészet és nagyot,

s elvállalta egy francia vígjáték női főszerepét. A darab, amelyben Honthy prózai főszerepet játszott, az „Ügyvéd és férje” százhuszszor ment egyfolytában a Belvárosiban. Honthy azóta is többször játszott prózai szerepet, legutóbb a Vigszínházban Fodor László színdarabjában, de azért természetesen inkább szeret operettszerepeket játszani.

Lábass Juci, aki ma is a nagy operettet képviseli, szóval, az énekes operettet, nemrégiben Molnár Ferenc „Olympia” című vígjátékának női főszerepét játszotta el nagy

Törzs Jenő operettszerepben
(Angelo felv.)

sikerrel. És most — operában szándékozik fellépni.

Be is tanulta már a „Carmen”-t. Ime, a primadonna — vígjátékban és operában.

A meglepetések sorozatában, amelyek szerepkörváltásokból rekrutálódtak, kétségtelenül vezető hely illeti meg Láncezy Margitot, a Nemzeti Színház tagját. Ő mondain prózai szerepeket játszott az állami színházakban s egy napon — operaszerepet énekelt a Városi Színházban. Nemsokára a sikerült debüt után az Operaházban énekelt el egy Puccini-darab női főszerepét.

Bajor Gizi, a Nemzeti dédelgetett drámai sztárja — énekes darabokban is fellépett a Kamarában. Sőt legutóbb már mint táncos tehetség is remekelt a „Gyöngykalász”-ban.

Kertész Dezső, ez a nagyszerű prózai színész bizonyára soha nem gondolta, hogy operettbonviván lesz. És íme, évek óta csak operettbonviván szerepeket játszik.

Delly Ferenc is addig-addig aratta prózai darabokban sikereit, amíg egyszerre csak magához kaparintotta az operett.

Fejes Terit mint vígjátéki színésznőt sze-

Rátkai Márton, mint drámai színész
(Harsányi felv.)

Tökés Anna
mint vígjá-
tékszínésznő
(Áldor felv.)

Somogyi Erzsébet
operettszerepben

rette meg a főváros közönsége, má már mint — szubrettet szereti.

Kiss Ferenc, a Nemzeti Színház tagja a tragédiák és drámák hőse a multkoriban elszerződött a Király Színházhoz a „Marica grófnő” című Kálmán-operett főszerepére. S hogy milyen sikerrel, azt legjobban a statisztikával tudjuk bizonyítani. Az operett többszázszor ment egyfolytában.

Csontos Gyula, aki egy életet töltött el a legnagyobb prózai szerepekben, mostanában operettekben lép föl. Énekel és táncol is. Aki látta tőle az „Oroszország” megrázó erejű Pál cáriját, az nehezen tudta volna elképzelni, hogy Csontos énekelni, sőt táncolni is fog. Pedig azóta már többször csinálta mind a kettőt.

És *Törzs Jenő*, a nagyszerű „Sasfiók”, a kitűnő „Peer Gynt” legutóbb is tangózott egy zenés vígjátékban.

Lőrinczy Vilma szubrettszerepeket játszott, majd az operához került, most pedig újból operettet fog játszani. *Lauris Lajos* operettszerepeket is vállalt a jövő szezonra.

Gombaszögi Frida, aki éveken keresztül a grande dame nők remek alakításával hódította meg a főváros közönségét, legutóbb — parasztszerepben debütált szép sikerrel.

Gombaszögi Ella, a nagyszerű komika most tanulta meg Strindberg „Haláltánc” című színművének grandiózus drámai szerepét s ebben a szezonban mutatkozik be új oldaláról.

Rátkai Márton, a legnépszerűbb operett-komikus prózai szerepekben is állandóan nagy sikerrel lép fel.

Kabos Gyula változatlanul játszik drámai, bohózáti, sőt táncoskomikus szerepeket is.

Fedák Sári, aki a magyar operettnek legnagyobb büszkesége volt, prózai darabokban éppen olyan nagy sikereket aratott, mint az operettekben.

Somogyi Erzsébet, a Nemzeti Színház naviája is fellépett nemrégiben operettben.

Tökés Anna, a tragika vígjátékban játszik mostanában.

Igen, mindenki fellép más szerepkörben is, mint amelyekben megszokták és megszerették.

Hiába — 1932-ben vagyunk.

Ma ez a — színház.

Hol spórol a színész?

Markus Emilia régi ruháit alakítja — Fejes Teri maga intézi a háztartás ügyeit — Rózsahegyi Kálmánnak van mit a zálogházba tenni — Tolnay Andor gyalog jár

A színész is leéptt, a színésznő is spórol és nekik sokkal nehezebb, mert illuziókeltéshez (ez a foglalkozásuk) bizony pénz kell.

Hol spórolnak? Ezt kérdeztük meg egy pár kiváló művészüinktől.

Markus Emilia, a Nemzeti Színház örökfiatal hősnője nagyot sóhajtott és a következőket mondta: — Legelőször magamon spórolok. Nem csináltatok ruhát, a régieket alakítgatom. Lemondtam arról a kedves szórakozásomról is, hogy ha bementem a városba, apró dolgokat vásároltam, ma már csak a kirkatokat nézegetem.

Leépítettem a személyzetet és bizony a koszt is megváltozott. Eddig egyszer egy héten volt hústalan nap, most háromszor egy héten eszünk hústalan ebédet. Sokat lehet ezzel megtakarítani. Valahogy az étvágyunk sem olyan jó, így könnyen ment lemondani a nagyobb vacsorákról is, elég a kávé is. Egyszerű és olcsó koszt az új jelszó.

Ez mind nem is esik rosszul, áldozat nélkül mondok le, csak az fáj, hogy nem tudok utazni. Négy éve nem voltam külföldön, nagyon hiányzik. Még ma is szeretek tanulni, már pedig az utazásból tanultam a legtöbbet. Szeretném újra látni Firenzét, Nápolyt... Rafael Madonnáit. Nem telik rá, olyan szívesen dolgoznék nagyon sokat, hogy a sok adó mellett jusson egy kis pénz utazásra is.

Egyetlen egy van, ahol nem spórolok: a kis unokámnál. A Babának mindig lesz új cipője, ruhája, a Baba nevelésére mindig áldozni fogok. Ez az én legnagyobb örömöm.

Fejes Teri fiatal házashoz illő komolysággal vette elő háztartáskönyvét, hogy bebizonyítsa, milyen spórolós gazdasszony.

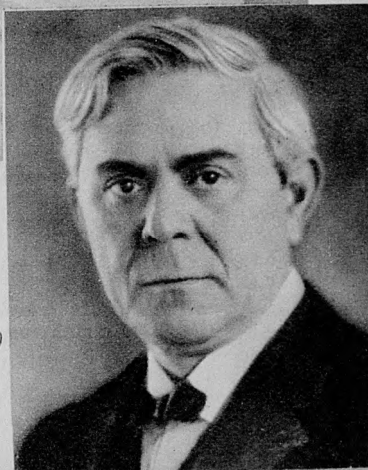
— Szolidan éltem mindig, félretettem a gázból és most nem esik nehezemre a szerény élet. Nem megyünk sehová, a háztartásban minden után magam nézek. A sztárgázsikat leszállították, engem nem érdekel, sohasem tartoztam azok közé, akik idegróhamokkal és minden eszközzel srófolták fel a gázsít. Kevesebbet fogok keresni, de vigasztal, hogy itt az uram,

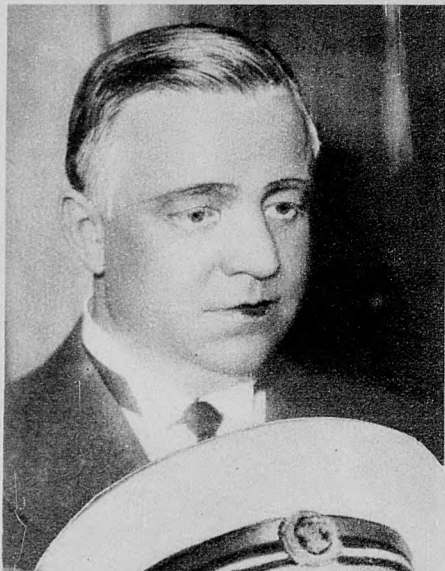
Markus Emilia
(Áldor felv.)

Fejes Teri

Rózsahegyi Kálmán
(Amster felv.)

Fent :
Csontos
Gyula
Lent :
Tolnay
Andor

ketten csak közös munkával meg tudjuk tartani a szerény igényeinket. Szeretek egyformán élni minden viszonyok között, ezért rendezkedtem be a szolid és spórolós életre már régen.

Öltözködni kell, a színész itt nem szabad, hogy spóroljon. Szeretek is jól öltözködni.

Rózsahegyi Kálmán kedves, mosolygós arcát először láttam haragosnak.

— Irja meg, hugom, hogy én sohasem voltam tékozló, de most már spórolni sincs miből. Vagyonom nincs, a fizetésemet hatvan százalékkal redukálták, ehhez nem kell kommentár.

Az a szerencsém, hogy a régi jó világban összeszedtem pazarlóan egy pár ékszeret és most van mit a zalogba tenni. Itt tartok évtizedes munkám után.

Mindenütt leépíték.

Csontos Gyula már régen beszélt erről a problémáról, de nem szívesen.

— Teljesen az én privát ügyem, senkinek semmi köze ahhoz, hogy én stancilóból vacsorázom-e. Huszonöt éve művész vagyok, a sztár jelzőre nem reflektálok, de ahhoz jogom van, hogy megfizessék a munkámat.

A leépítésről tessék a felsőbb fórumokat megkérdezni, ők értenek hozzá.

Szirmai Imre. — Egyedülálló, magányos ember vagyok, majd csak kibírom. Takarékos voltam mindig, megtanultam beosztani. A Népszínházi nyugdíjam megvan, sajnos, az országos nyugdíjintézet alig fizet újabban, itt-ott játszogatom, így igyekszem pótolni, amit nem kapok. Eddig passzióból játszottam öreg fejjel, most egy kicsit azért is, ha nem csurran, hát cseppenjen.

Tolnay Andor, a daliás bonviván fiatalos jökedve mögött keserűség van. — Egyelőre a villanyost, a taxit építettem le és gyalog járok a színházba. Mondjuk, hogy sport... Mi lesz? Még jó, amikor spórolni lehet, de lassanként még az sem lesz, amiből spórolni kényszerül az ember.

A kis színész. — Az évésen fogok spórolni, erre legalább rá lehet fogni, hogy fogyókúra.

Na meg a ruhákon, rövidebb kombinét fogok viselni és kivágottabb ruhát.

A kardalos. — Egy vicc jut az eszembe.

A Kohn sétál a Teleky téren, bőrrönd van a kezében, a Schvarz meglátja és megveszi a bőrröndöt.

— Ruhája nincs eladó? — kérdezi Kohn-tól.

— Mi az, talán azt akarja, hogy meztelenül szaladgáljak — feleli Kohn.

Igy vagyunk, a bőrrönd már rég nincs és ha még leépítenek, meztelenül fogunk szaladgálni.

Amint látjuk, a művészvilágban is nagy az elkeseredés, pedig a művészeket ettől meg kellene kímélni. Tőlük kapjuk a nevetést, az illúziókat, a kikapcsolódást az élet bajaiból. Ők hová, kihez menjenek ezért?

(gyenes)

"Nincs szerelem és nincs tündérmese"

**mondja Csathó Kálmán, aki a nyári
vakáció alatt két regényt és két darabot írt**

A hűvösvölgyi, zúgó erdejű hegyek között, előkelő, úri villában lakik Csathó Kálmán. Finom, patinás lakás ez. Érezni, hogy több generáció hordta itt össze az értékeket, emlékeket. A dolgozószoba több ezer kötetes könyvtár. Régi, komoly bőrkötések ülnek a polcokon szerteszét. Hatalmas, díszmagyaros portrék tarkítják a szoba barna tónusát. Az ablakok sötét üstökű hegyekre néznek. Csöndes, magabiztos munkára alkalmas hely. Egy előkelő származású, tradíciót szerető művész otthona.

Tréfásan, az érzéseit rejtteni szerető ma-

gyar úr különös félszégével hívja a feleségét a fotografáló gép elé:

— No, jöjjön... Muzsám!

De mélyen és belülről így van ez, a tekintetén is látszik, meg a keze lágy mozdulatán, ahogy Aczél Ilonát helytel kényszeríti maga mellett. Ez a bensőséges kapcsolat kettejük között tisztán és mindent betöltően érződik: a váltott tekinteteken, az egymásnak helyeslő bólintásokon, járásukon-kelésükön, minden eselekedetükön. Hiába igyekeznek leplezni úri tartózkodással.

Bár Csathó Kálmán tart szóval, a beszélgetést végigkíséri Aczél Ilona nagy

Csathóék
(Kamara
jelv.)

figyelemmel s apró közbeszólásai mutatják, hogy kettejük között sokszor megvitatott kérdésekről esik szó.

Meghalt a mese és ez a baj!

A téma, persze, a színház. Milyen lesz az új szezon?

— Az majdnem egyedül — mondja Csathó — az általános gazdasági helyzet-től függ. Ebben a pillanatban a hivatalnok nemcsak színházba nem tud menni, de még az apró vásárlásokra sincs pénze. Tekintve, hogy a kereskedő így nem adja el árúját, tehát ő sem tud színházba járni. Szoros és szorosan összekapaszkodó lánc fejlődik ki így lassan a színház ellen...

— Talán más oka is van ennek a művészi dekonjunkturának... — vetem közbe, hogy tovább s mélyebbre vigyem a megindult beszélgetést.

— Tulajdonképpen sok oka van a színház hanyatlásának. Ma az író nem tudja azzal szolgálni a közönséget, amivel hozszú ezer esztendőök óta szolgálta... a mesével. Az író mindig tündérmesét ír, mert ez érdekelte egyedül a nagy publikumot. Gazdasági, fárasztó és untató kétszerkettős problémái az elmúlt századoknak is voltak. Hogyne! Ezeket azonban hétköznap intézték el a polgárok. Amikor az íróval találkoztak, megkívánták, hogy mesét mondjon egy másik, szebb és csillogóbb világról. A legszebb és legesillogóbb mesék, természetesen, a szerelem tündérmeséi voltak... De meghalt... Ma a legnaivabb lelkek sem hisznek a legfőnségebb szerelmi mesékben... Lemosolyogják... kinevetik az ilyent...

Romeo Juliával motorbiciklin

Pillanatra elhallgat, gúnyosan villan a szeme, a szája szögletén, lőmött, fekete bajusza árnyékában furesa mosoly vibrál, úgy folytatja:

— Ma nincs szerelem... Semmiképpen!... Valamikor... volt!... Nem mint-ha ma különösebben rosszabbak lennének az erkölcsök, mint hajdanában... Nem lehet tagadni, a nagymamáink is nyitva-nyitva felejtették egy-egy éjszaka ablakjukat... aztán be-besurrantak hozzájuk... De ezeknek a nagymamáknak lelkiismeret-furdalásaik voltak... Ma mindezt két eszéstea, két cigarettá közt intézik el... és éppen

nem az ablakon át... hanem nyíltan, kényelmesen, semmit sem rejtegetve, az ajtón keresztül mennek be az úgynevezett szerelemesek... És ha lenne valaki, aki kérdőre vonná őket, a leány, vagy asszony, kurtán vállat vonna és foghegyről kijelentné, hogy az ő dolgaihoz senkinek semmi köze... ő független lény, oda megy és azt csinál, amit akar...

— Így van!... — bólint keményen Aczél Ilona.

— Ez pedig nem mese, ez közönséges és szimpla valóság... — emeli fel újra a szavát Csathó Kálmán — már most hogyan mondjon mesét a szerelemről az író!... Ma Romeo motorbiciklin viszi el Juliát... és szabadon benteregnek a zöldben... A szerelem lársasjáték manapság... gátlás, hemmung nélkül... Olyan nagy a szabadság... annyira nincs ma senki se megkötve, hogy a mese korlát-lansága élő valóság... Csak ez a baj, alacsony fantáziájú, romantika és költészet nélküli tömegek teremtik meg...

Megvont szemöldökkel elhallgat Csathó Kálmán, látszik rajta, hogy egész lényében, minden porcikájával tiltakozik a mostani világ ellen, amelyet a kultúra hanyatlásának tart, ahol a lélek hajdani szépségei elkoreszosultak, eltűntek, megsemmisültek.

— Aztán... — szólal meg ismét elrövedezve — ma senki se tudja, hogy valójában mit akar... Átmeneti kor ez a miénk. Egy kialakult, egészet jelentő, külső és belső harmóniát adó korszakot hagytunk el... de az új... újvilágot megteremtő epochát még nem értük el... és talán...

Elhallgat, nem fejezi be a mondatot, nyilván azt gondolja, nem is fogjuk elérni mi, messze van, lehet, elérhetetlen, lebukóban van a nap Európa felett és csak a sötét éjszaka következhetik. Csupán sejtem, hogy ezeket gondolja, mert összeharapott ajakkal néma marad. Hasztalan próbálkozom szóra bírni, diplomatikus mosollyal tér ki a feleletadás alól.

Két regény, két színdarab

Végül is kénytelen vagyok deferálni és más témára térünk.

— Hogy telt a vakáció?

— Sok-sok munkában... — felel az ura helyett Aczél Ilona.

— Írtam és vadásztam... egész nyáron... — veszi át a szót Csathó. — Ha már nem bírtam a munkát, elmentem vadászni... Két regényem készült el... Az egyiknek címe is van már: „Tekints ide, tekints oda“... A másiknak nincs címe és a tartalmából csak annyit árulhatok el, hogy a régi és az új üzleti politikával foglalkozik... főlöseges talán mondanom, a régi javára döntöttem el a kérdést... Azlán darab a Vígyszínháznak és egy vigjáték a Nemzetinek... ez a nyári pihenésem eredménye...

Lemegyünk a kis kertbe az égbék szarkalábak, guggonülő begóniák, bunfordi napraforgók, pírostarajú muskátlik közé. De csak a fényképezés miatt. Rendes körülmények között nem tartózkodnak a kertben.

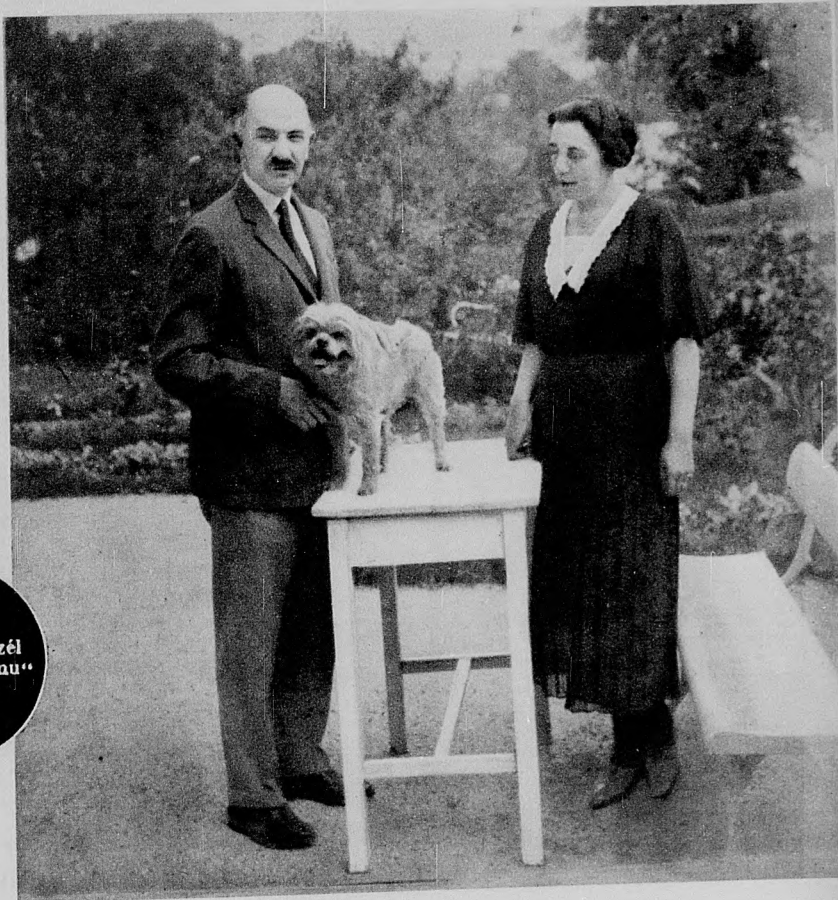
— Én a természetet csak kerítés nélkül szeretem... — mondja Csathó nevetve és Samut, a kutyáját vidáman megpaskolja. Sámuel kutya különben arról nevezetes, hogy semmit se tud, se szolgálni, se cukrot elkapni, se aporfizolni.

— Hanem örülni, amikor hazajövünk... — büszkélkedik Aczél Ilona — azt nagyon tud...

Vadászkutyája nincsen Csathó Kálmának. Közös vizslát tartanak Zebegényben.

— Egy hatod abból az enyém — nevet fel hangosan a híres vadász, aki a napokban gyönyörű vadászszákmánnyal tért meg, de erről nem szabad írnom. Ő maga fog referálni a vadászok szaklapjában.

Ujházy György.

**Csathó
Kálmán, Aczél
Ilona és a „Samu“
(Kamara
felv.)**

Megrázó találkozás egy primadonnával, aki ápolónő lett

Lakatos Ilonka egy hónap óta ápolja a szénatéri szeretetház rokkantjait — Reggel öt-kor kell, nehéz munkát végez, de boldog — Csalódott a színpadban és az emberekben

Ha a mozivásznon látjuk vagy szentimentális német regényekben olvassuk, hogy a színésznő a pompázó színpadi ruhát a klastrom vagy a kórház szürke egyenruhájával cseréli fel, akkor azt mondjuk, hogy ezt a szüzsét csak a film vagy regényírók romantikus fantáziája találta ki... Giccs az egész, mondja a publikum. Ilyen csak a színpadon vagy filmen történhetik meg.

S íme a giccs, az írói regényes fantázia valósággá lett. A nemrégiben még népszerű és nagysikerű operettprimadonna a káprázatos színpadi ruhákat fölcserélte a primitív ápolónői egyenruhával...

A szénatéri szeretetház hosszú, sivár folyosója. Itt találkozunk Lakatos Ilonkával — a primadonnával. Amikor a folyosón szembekerülünk vele, alig ismerünk rá. Megdöbbenően megváltozott. A feje kendővel van bekötve, egyszerű fekete köppenyt visel, az arcán még púder sincs... A népszerű primadonna a szeretetház ápolónője. — Rettenetes az, hogy felfedeztek —

Lakatos Ilonka

(M. F. I. felv.)

mondja nekünk Lakatos Ilonka, miután leülünk, a folyosó egyik rideg padjára. Én csendben akartam elvonulni a világtól. Nem akartam, hogy tudják, hogy a primadonnából — ápolónő lett. Nem mintha ezt restelleném, ellenkezőleg büszke vagyok erre, csak hogy — szerintem ez az egész dolog nem való a nyilvánosságra.

— Téved, nagyon is kikívánczik a nyilvánosságra. Elvégre is komoly okok előzhettek meg azt a ténnyt, hogy egy primadonna a színpadot az ápolónői foglalkozással cserélte fel.

— Ebben igaza van. Én nem reklámból jöttem ide. *Csalódtam a színpadban és csalódtam az emberekben.* A színpad nekem mindenem volt, úgy örültem a szerepeknek, a tapsnak, a sikernek. De aztán megváltozott minden. Egyre kevesebbszer és kevesebbszer játszottam. Jöttek az úgynevezett sztárok, akiknek hivalkodó reklámtrükkjeivel, hangos életmódjával én, a csak dolgozni akaró színésznő — nem vehettem fel a

versenyt. Nem kaptam szerződést, nem kaptam szerepeket. Később a rádió kárpótolt a színpadi csalódásért, de bizonyos idő múlva ott is egyre kevesebbszer és kevesebbszer jutottam szóhoz. Belátom, hogy a rádiónak igen sok embert kell foglalkoztatnia, ritkán lehet sorrakerülni...

Közben öreg rokkantak mennek el előttünk. Alázatosan, mélyen meghajolva köszöngetnek.

— *Kezét csókolom, Honka „néni”!*

— Látja, itt Honka néni vagyok és nem művésznő. Így van ez jól... Hogy tovább folytassam: be kellett látnom, hogy egy sereg színpadi dicsőséggel a hátam mögött — valamihez kezdenem kell... Egyszer egy rokonomat látogattam meg az egyik szeretetházban, aki ott volt alkalmazva. A látogatás alatt érlelődött meg bennem az a gondolat, hogy ápolónő leszek. Határtalanul nagy ked-

vet éreztem ehhez. Aki szenvedéseken és megpróbáltatásokon ment keresztül, az erős vigaszt talál a másokon való segítségben. Az ápolónői hivatás pedig nem más — mint segíteni az arra rászorulókon.

— Milyen most az élete ?!

— *Reggel ötkor kelek.* (Mit szólnak ehhez a primadonnák ?) és aztán egész napon át a betegekkel foglalkozom. Látja, erre a hosszú folyosóra sok szoba nyílik. Ezeknek a szobáknak minden betege az én felügyeletem, az én ápolásom alá került. Késő estig el vagyok foglalva a betegekkel. Itt csupa öreg, elagott beteg van. Boldog vagyok, ha vigasztalhatom őket, ha segíthetek rajtuk. Szerénytelenség nélkül mondhatom, a betegek nagyon szeretnek engem. És nincs nagyobb öröm, megnyugvás, mintha az ember vigasztalója lehet a szenvedőknek...

— És mióta van itt ?

— Több mint egy hónapja!

— Nem vágyódik a színház után ?!

— Örökké itt akar maradni ?!

— Az a hónap, amit itt eltöltöttem, meggyőzött arról, hogy itt is meg lehet

találni a boldogságot. Már teljesen megszoktam ezt az életet. Nehéz munkám van, de szívesen csinálom. A betegekkel való foglalkozáson kívül fizikai munkát is végzek. *Takarítók, sőt sürolók és sikálók is.* Természetesen nem mozdulok ki a szeretet-házból. Itt is lakom. Itt van egy egészen kis szobám a folyosó végén. Alig van ennek a szobának valami bútorzata. És én mégis jól érzem magam benne s nyugodtan pihenem ki a napi fáradságokat...

Mindezt lelkesen, csillogó szemekkel mondta. A nagyszerű primadonna, annyi operettszeretp hősnője, a színház hazug világából ide menekült, ahol az egyszerűség és békeség van.

Bűcsúzáskor kezet akartunk csókolni. — Nem akarta. Nem engedte.

— Látja, milyenek lettek a kezeim! És ebben a találkozásban ezek a kezek a legmegrázóbbak. A bársonyos, primadonna-kezekből durva tenyereket formált az egyhónapi robot.

És mi ezeket a kezeket mégis szívesen csókoltuk meg... Barna Jenő

Pethő István, a Délibáb kottapályázatának egyik nyertese komponálta a Pesti Színház megnyitó darabjának a muzsikáját

Bródy István nyilatkozata legújabb felfedezettjéről, az új Ábrahám Pálról

A Pesti Színház új zeneszerzőt fedezett fel. Pethő Istvánnak hívják. Ő komponálta a színház első darabjának: „A leve” című zenés-bobozatnak a muzsikáját. Akik a fiatal komponista szerzeményeit hallották, mind elragadtatással nyilatkoznak tehetségéről.

Pethő István neve nem ismeretlen a „Délibáb” olvasói előtt. Lapunk kottapályázatán annakidején ez a huszonhárom éves fiatalember nyert meg a harmadik díjat. Azóta egy év telt el és íme, máris háromfelvonásos operettel jelentkezik, még hozzá egy új színház, színház-avató darabjának színlapján. Bródy István a Pesti Színház igazgatója így nyilatkozik róla:

— Hálás vagyok a „Délibáb”-nak, mert kottapályázatával felhívta figyelmemet Pethő Istvánra. Frissek, újszerűek, jülbemázók a zenéi, Ábrahám Pál óta ilyen tehetségesen és kiforrottan talán még senkil se láttam jelentkezni. Amellett szerencséje is van, mert kitűnő szöveget kapott a leve librettójában, amelyet Vaszary János dolgozott át franciából és így. Kellér Dezső verselt meg. Pethő számai közül különösen a „Furesz föld Afrika” című és az „Ez egy boci-boci zene” kezdetű munkának jósolok nagy népszerűséget, de minden szerzeményében új hangot és eredeti ötleteket látok felcsillanni. Ábrahám Pál annakidején én fedeztem fel és én segítettem előre a „Zenaboná”-val. Örülnek, ha a fiatal Pethő István ugyanilyen karriért csinálna „A leve”-vel...

Pethő István
(Brunhuber Béla felv.)

Az illuminált illuziönista

avagy
nagy bűvész-est a
Balaton mellett, ahol a varázsló
csak a söröskorsókat tudta eltüntetni

Az *Artistaegyesület*be a múlt héten feljelentés érkezett. A feljelentés, amelyet egy előkelő balatoni fürdőhelyen kelteztek, egy bűvész személyével foglalkozik. Furcsa és különös adatok. Általános vélemény: ilyen még nem fordult elő az *artisták világában*...

Szín: Egy balatoni fürdőhely. A kaszinó előtt öles plakátok hirdetik, hogy ma este: Nagy bűvész est, fellép a világhírű varázsló, ezermester, illuzionista és mágikus... A nagyterem tele előkelő vendégekkel. Az összes nyaraló arisztokraták megjelentek. A tulajdonos boldogan dörzsöli a kezét...

Az előadást nyolc órára hirdették. Nyolc óra. Minden jegy elkelt... A tulajdonos

már nem dörzsöli a kezét. Izgatottan jár fel és alá. Tudniillik a bűvész még nem futott be. A szerszámok a pódiumon teljes rendben elkészítve sorakoznak... A bűvészt sehol sem találják. Végre az egyik pincér hosszas keresgélés után felfedezi...

A varázsló az egyik vendéglőben sörözött. A pincérnek könnyű volt ráismernie... Mint egy igazi varázslóhoz illik, szempillantás alatt tüntette el a söröskorsókat. A *szomszédok* szerint vagy tíz korsót tüntetett el... Mikor a pincér kétségbeesetten előadta, hogy milyen türelmetlenül várják már, a varázsló megígérte, hogy azonnal fizet és egyenesen a kaszinóba megy... Így is történt... Fizetett és a kaszinóba ment. De nem egyenesen... kicsit dülöngélt...

A közönség nagy tapsal fogadta a varázslót.

— *Meine Damen, meine Herrn*... — mondta az ezermester, kicsit dadogva, aztán előadta, hogy első mutatványához egy aranyórára volna szüksége... Az első sorból egy néző jelentkezett, felment a pódiumra és átadott egy aranyórát. Egy tizennégykarátos schaffhauseni aranyórát. — Ezt az órát — szölt a bűvész — én most a földhöz vágom, de semmi baja nem fog történni...

A közönség nevetett...
A bűvész tényleg földhözvágta az órát.
Teljes erejéből. Az óra száz darabra tört...
A tulajdonos rémülten nézte.

— Nincs semmi baj, egy negyedóra múlva
visszakapja sértetlen állapotban...

Vissza is kapta... Sértetlen állapotban.
De nem azt, amit átadott, hanem egy újat,
amit a kaszinó tulajdonosa sietve bevásárolt.
Nehogy botrány törjön ki...

A közönség kezdte nem érteni a dolgot...

A varázsló pedig folytatta:

— Következő mutatványomhoz egy úrra

volna szükségem. Be fogom mutatni szenzációs gombostűmet, amelyet bárkinek az arcába szúrok, senki nem érez fájdalmat...

Mondanunk sem kell, hogy jelentkező nem akadt. A mutatvány veszedelemben forgott. A tulajdonos a kulisszák mögött a haját tépte. Bár inkább a bűvész haját szeretne volna tépni...

A nézőtérén ült egy zenész is... A kaszinó dzseszbendjének a dobosa. Nagyon sajnálta a bűvészt. Mi bajom lehet? — gondolta és felment a pódiumra.

A bűvész rögtön kipróbálta. Megszúrta a gombostűvel. A zenész felszisszent, de nem szólt semmit. Nem akarta a mutatványt elrontani.

Taps. A bűvész meghajol és bejelenti:

— Ugyanez kalaptűvel...

Aztán fogja a kalaptűt és beszúrja a zenész arcába... A zenész keserveset ordít:

— Jaj!... Jaj!...

A bűvész mosolyog:

— Ez nem fájhat...

De ekkor már csurgott a vér a zenész arcáról. Két oldalon. A gombostű és a kalaptű helyén...

A közönség fészkelődni kezdett. A hátsó sorokból egy fütty is hallatszott...

Következett a fő attrakció:

A bűvész felgyúrte kabátujját és egy talpuzaton máglyát rakott.

— Ebbe a máglyába — jelentette a varázsló — egy eleven nyulat helyezek és néhány pillanat múlva ugyaninnen egy élő galambot fogok kihúzni...

A zongorista rázendített egy valcerre. A bűvész néhány hókusz-pókuszt csinált, aztán az egyik lábából kihúzott egy tapsifüles, kapálódzó nyuszt és betette a máglyába...

Később kihúzott a máglyából valamit. De nem egy eleven galambot. Egy sült nyulat... Ugyanazt, ami az elébb még úgy kapálódzott...

Óriási botrány tört ki. A közönség füttyölt. A tulajdonos a kulisszák mögött bekiáltott a bűvésznek:

— Mars ki...

Mire a bűvész meghajtotta magát és kiment...

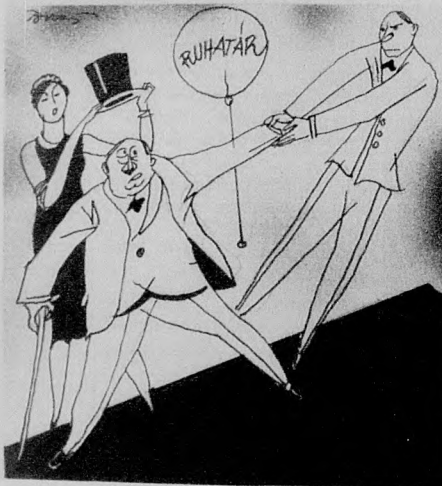
Igy végződött a balaton...-i nagy bűvész est...

Mielőtt felhúznák a függönyt

Hála Istennek, valamennyi színgazgató együtt van már Budapesten, sőt a legtöbbje el sem ment. Áltig begombolózva hallgatnak még a szegénység készülő nagy eseményeiről, csak egymás között vallják be, hogy maguk sem tudnak még semmit.

Mielőtt azonban világgá repülnének a hivatalos kommunikék, amelyek évről-évre olyan szürkék és egyformák, akárcsak a politikai programbeszédok, szabadjon néhány őszinte kritikai megjegyzést tennünk. Ezáltal nem a darabokról, hanem arról, ami azokon kívül bosszantja, savanyítja, kedvetlenül a közönséget.

Hát először is a ruhatár. Az egész világon példátlan az a roham, melyet nálunk a színházak előcsarnokában intéznek a közönség ellen. Amerikában, Londonban nyugodtan beszéljél az ember akár felöltővel és sélabottal a nézőtérre, Párizsban, a nagy operában cilinderral és sélabottal jelenik meg az előkelő úr és nálunk a szó szoros értelmében erőszakkal vetkőztetik le. Nem csoda, hiszen sok színház egész egzisztenciája a ruhatáron épül. Van olyan színház, amely évi ötvenezer pengőt kap

a ruhatárért. Ezek után elképzelhető, hogy a ruhatáros milyen kétségbeesett elszántsággal harcol a kabátokért, kalapokért, sárcipőkért és minden más elkobozható és lehúzható ruhaneműért és milyen megdöbbentő árakat követel azoknak őrzéséért. Nem tréfa, hogy Budapesten az olcsó helyek közönsége akárhányszor többet fizet a ruhatári díjakért, mint a színházjegyért! A télen magam voltam szem- és fültanúja a következő épületes jelenetnek, mely Budapest legelőkelőbb prózai színházának előcsarnokában játszódott le: Egy úr levette bokavédőjét és télikabátja zsebébe dugta. Mikor kabátját átnyújtotta a ruhatárosnőnek, az erősen követelte, hogy a zsebbe dugott bokavédő után külön fizessen őrzési díjat. Az illető úr felháborodva tiltakozott és logikusan hivatkozott arra, hogy ugyanilyen címen a zsebbe dugott kesztyű és gallérvédő után is lehetne külön őrzési díjat követelni. A vála azonban nem használt és az úrnak végül is csakugyan meg kellett fizetnie a külön húsz fillért. Mindennapos dolog, hogy a ruhatár vámszedői kikutatják a nők télikabátját, felöltőit és vadászlatot rendeznek az ujjakba csúsztatott puha sapkára. Képzhető ezek után, hogy milyen jó hangulatban mennek a nézőtérre a vértig bosszantott nézők.

Sarkadi Aladár mesélte néhány nap előtt, hogy mikor még az öreg Faludi Gábor volt a Vígszínház igazgatója, fiainak pedig kabarészínházuk volt, egyik este megbelegedett a kabaré valamelyik komikusa, mire Sarkadit kérték fel vendégszereplésre. Sarkadi annak rendje és módja szerint engedélyt kért az öreg Faludtól, aki valósággal elszörnyedt a felháborodástól.

— Mit gondol? — kiáltotta méltatlankodva — színészkölcsonzó intézetet nyitottam én vagy színházat?

És — noha a tulajdon fiainak színházáról volt szó — nem engedte, hogy Sarkadi náluk is fellépjen.

Sürgösen kérjük ennek az egyetlen okos és helyes szellemnek újból való feltámasztását. Minden színész csak egy színházban játsszon. Hogy a színházak válságba jutottak, abban

igen nagy része van annak, hogy az ismerlebb pesti színészek valósággal körbe járják az összes színpadokat és így egyetlen színháznak sincsen határozott, kialakult karaktere, specialitása, olyan érdekessége, melyet csak ott kaphat az ember. Azelőtt minden színháznak meg voltak a csillagai, kedvencei, akiket azonban kizárólag csak abban a színházban lehetett látni és az emberek, akik játéukban gyönyörködni akartak, kénytelenek voltak oda menni. Ma azonban rengeteg ember van, aki például Bajor Gizit, a legkiválóbb prózai színésznőket csak a kabaréból ismeri és ugyanezek ott látta humorizálni Csorost vagy Kiss Ferit. Határozottan állítom: a színészek örökös körforgása az oka, hogy Budapest valamennyi színháza elvesztette sajátos és érdekes egyéniségét, mert mindenütt ugyanazokat az urakat és hölgyeket látjuk és halljuk, egyetlen színháznak sincsen egyéni, zárt lényessége, sajátos testületi szelleme.

Még ellenszenvesebb és veszedelmesebb a színészek pendlízése, amikor a színész egy este több helyen lép fel. Amikor órával kezében és lábkon állva drukkol a harmadik felvonásban és a festéket le sem mosva arcáról, többnyire még az utolsó felvonás jelmezében ugrik az autóba, hogy idejében ott lehessen a kabarében, ahol valamilyen parádés szerepet kell eljátszania. Nemesak arról beszélünk, hogy ez művésziellen és idegeket rontó dolog, hanem egy kicsit arra is gondolunk, hogy milyen sok kiváló színészünk marad állás nélkül éppen ilyen pendlízések miatt.

És ne csak arról méltóztassanak nyilatkozni, hogy milyen új szerzőket és új darabokat akarnak hozni, hanem arról is, hogy miféle új rendezést! Mert itt van, kérem, a kulya eltemetve! Ez az, amiben évek óta egy lépést nem haladtunk. A rendezésben.

A külföldi összes sikerek tulajdonképpen rendezői sikerek. Reinhardt a közel százesztendő „Szép Heléná”-val arat példátlan diadalt, mert olyan szenzációs rendezői ötletekkel zsúfolta tele, olyan káprázatos revűt formált belőle, a színpadi technikának annyi csodáját kápráztatta a nézők elé, hogy a patinás, régi darab egyszerre új, csodálatos és lenyűgöző szépségben bontakozott ki.

Nálunk a rendezés holtpontra jutott. Intelligens sablonok között peregnék le a darabok, de nyomát se látjuk a lendületnek, meglepő ötleteknek, friss színeknek, mozdulatoknak, fantáziának. Ameddig új rendezői talentumok nem bukkanak fel a magyar színjátszás egén, addig szó se lehet szenzációkról, fejlődésről, frappáns sikerről. A pecsényéket már ismerjük. A színpadi szakácsművészet

meglepetéseit már csak a körítéskétől várjuk és reméljük.

És ne legyenek, kérem, a színházaknak magánügyei. Legalább is a közönség előtt nem. Nem akarunk olvasni visszatartott gázsikról, szerzői liszteletdíjakról, kényszeregyezségekről és más kínos családi veszekedésekről. Más országban is bajok vannak a színházak körül, de sehol se viszik nyilvánosságra a színgazgató minden legkisebb tárgyalását, pénzügyi kellemlenségeit. A színház maradjon meg az illúziók világának. A közönség hangulatát, lelkét, naivságát nálunk már egészen megfertőzte a sok intim híradás, amely a színházak pénzügyi bajairól szól. A színházaknak nálunk már nem parfümüllata van, hanem savanyú szegényszaga, nem a mesék csodálatos tündérpalotái, hanem illúzió nélküli szegényházak és így nem csoda, ha nem tudjuk elhinni a színpadon pergetett mesék finom hangulatát, ha nem tartjuk valódinak selymét és aranyát.

A sok beigért új szerző is gyanus egy kicsit. Van igazgató, aki öt-hat új írócsillagot ígér. Mi ez? Milyen csoda vetette fel ezt a sok új írósenit éppen most az 1932-ik esztendőben? Új emberekre szükség van, de sport-szerű buzgalommal azért még sem kell okvetlenül újakat felfedezni és kihalászni. Inkább egy jó új embert, mint három közepeset. Mert ez a három közepes igen hosszú időre elvágja az érvényesülés útját az összes valóban jók előtt.

Egyelőre ezt kellett elmondanunk, mielőtt felhúzzák a függönyt. Minden továbbit a premierek után!

Forró Pál

Jolán és a volán

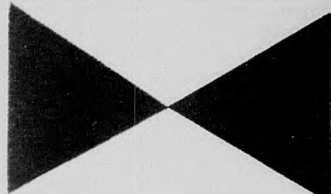
MODERN GÉPSZÍNHMŰ, 9 FEJEZETBEN
KELLER DEZSŐ VERSEI

Weekendezni megy a
Jolán,
Biztos kézben van a
volán.

Jolán arcán mosoly honol,
Villámgyorsan hajt a motor.

Egyszer csak a kocsi megáll,
Persze, szegény Jolán kiszáll

Fen
tér
Vesz
jön h

A Ka
kes szin
Fenyő
rekben
léssel k
a film
színház
Feny
ahogya
Egyszer
próbálj
Fenyőt
mit a
mint a
a film
A k
— M
olyan
Emelk
Álmok
tetésen
évvel e
tagja
elfogad
józan f
olyan
gek ny
még e
leg is
korlát
amely
láttam
szerep
szakít
tetlen
mint
Afriká
ban, s
tikus
vette.
színés
filmne
hatom
hoztál
Hos
menn
ha sz
a film
szerep
désen
hog

Fenyő Emil vissza- tért a színpadra

**Kalandok a Szaharában —
Veszedelemes filmfelvételek — Miért
jött baza a kitünő magyar filmszínész?**

A Kamaraszínház első bemutatóján érdekes színésszel találkozik a fővárosi publikum. Fenyő Emil, a kiváló filmszínész, aki sikerrel kezdte pályáját színpadi szerepléssel kezdte s aki a színpadot csakhamar a filmmel cserélte föl, most Pest legújabb színházában tér vissza újból a színpadra.

Fenyő Emil stílusához méltó az a keret, ahogyan ismét visszatér a riváldához... Egyszerre három színdarab vezető szerepét próbálja. Egyik próbán látogattuk meg Fenyőt s fölkértük, mondjon nekünk valamit a színpadtól való eltávozásának, valamint oda való visszatérésének okairól és a filmezésben eltöltött évekről...

A következőket mondotta:

— Meg kellett válnom a színpadtól, mert olyan szerződötési ajánlatot kaptam az Emeke-filmgyártól, amely a legmerészebb álmokat is megvalósítani látszott. A szerződötésem teljesen váratlanul ért. Tizenkét évvel ezelőtt történt ez, amikor a Vígszínház tagja voltam. Egy percig sem haboztam, elfogadjam-e a filmszerződést vagy nem, józan fejjel nem is habozhattam volna, hiszen olyan gázsit kaptam s olyan anyagi lehetőségek nyíltak, amelyekről a színpad világában még csak beszélni sem lehet. De művészi-
leg is rendkívül érdekelt a film, amely olyan korlátlan lehetőségeket rejt magában s amelynek szépségeibe már alaposan be-
láttam, hiszen egy sereg magyar film vezető szerepe volt akkor a hátam mögött. Szóval szakítottam a színpaddal, fölvettem hihetetlen mennyiségű előleget s elutaztam — mint egy filmszínészhez illik — egyenesen Afrikába. Első filmjeimet mingyárt Afrikában, sőt a Szaharában forgatták. A romantikus kezdetet romantikus folytatás is követte. Berlińi, londoni, majd párizsi filmszínész lettem. Megszámlálhatatlanul sok filmnek játszottam a főszerepét s mondhatom, ezek a szereplések teljesen meghozták számomra a művészi kielégülést.

Hosszú évek alatt tapasztaltam, hogy mennyivel színesebb, változatosabb, sőt, ha szabad mondanom, jóval érdekesebb is a filmszínész élete, mint a csak színpadon szereplő színészeké. Amikor az első szerződésemet kaptam, megkérdezte az igazgató, hogy milyen ruháttal rendelkezem.

Fenyő Emil legújabb arcképe és egyik filmszerepében

— Ó, a legtöbb és legszebb ruháttal — mondtam dicsekedve, mert nagyon büszke voltam a ruháimra. És nagyon csodálkoztam, hogy amikor az igazgató megnézte a ruhatáramat, első dolga volt — a legkitünőbb szabócéghez utasítani engem. Ott aztán persze a filmgyár költségére — olyan ruhatárral láttak el engem, amely alaposan túlszárnyalta úgy mennyiségben, mint minőségben eddigi ruhatáramat.

A külföldi filmgyarak már akkor sem kíméltek sem pénzt, sem időt, sem fáradságot, ha valamilyen érdekes felvételtől volt szó. Rengeteget kellett utaznunk, s rengeteg kalandon is mentünk keresztül.

— Forgott-e sokszor életveszedelemben?

— Bizony, elég gyakran. Olyan életveszedelemeken mentem keresztül filmezés közben, hogy ma is csodálkozom azon, hogy — élek. Azt hiszem, hogy a filmszínészeknek külön védsvéntjük van, aki vigyáz rájuk, mert máskülönbem nem tudom megmagyarázni azt, hogyan menekültem meg a sorozatos veszedelemekből.

Olaszországban filmezés közben rettenetes kimenetelű vasúti katasztrófa ért. A vonat majdnem minden kocsija lezuhant a magas töltésről. De csodálatosképpen az a kocsi, amelyikben feleségemmel együtt voltam „csak” féloldalra esett. Rendkívül kínos, veszélyesebb helyzetben, lépten-nyomon attól félve, hogy lezuhanunk a mélységbe, de mégis hosszú-hosszú idő után megmentettek bennünket. Az akkori időben halálhíreimet írták meg a lapok, hozzátartozóim legnagyobb rémületére...

Mútermi felvételnél is forogtam életveszedelemben s ezt a veszedelmet nem is úsztam meg símán. Egy színház nézőterén játszódott le a cselekmény, nekem a szerep szerint egy emeleti páholyban kellett ülnöm frakkba öltözve. A jelenet szerint a színházban tűz üt ki, én felállok a páholyban. Rendezőm odakiáltott, hogy erősen hajoljak ki a páholyból, hogy a „publikum” lássa, hogy én ott vagyok. Erősen kihajoltam, mire a páholy leszakadt s én lezuhan-tam a mesterségesen égő és füstölő helyiségbe. Zúzódásokat szenvedtem. De az igazi áldozat mégis a vadonatúj frakk volt, amely teljesen tönkrement.

A Szaharában, ahol hetekig táborozott a filmexpedíció s ahol nekem pompás, fürdőszobás, kétrészes sátorlakosztályom volt, egy ízben valóban halálos életveszedelemben forogtam. Majdnem áldozata lettem egy megvadult lónak, holott én mindig kitűnő lovagoltam. Már itthon is nagyon szerettem a lovaglást s sok időt töltöttem el a nyeregben, de ott a Szaharában is rengeteget lovagoltam éppenséggel nem szelíd lovakon. Egyik felvételen a partnernőm mellett, egy orosz származású filmszínész nő mellett, kellett vágatnom. Arab szolgám partnernőmet és engem is figyelmeztetett, hogy ne enged-

jük a két lovat szorosan egymás mellé, mert attól a legnagyobb baj lesz. Partnernőm nem fogadta meg a szolga tanácsát, a két vágató ló egymás mellé került s én ez majdnem — az étellel fizettem meg. Partnernőm lova örült iramban haladva, egyszerre a lovamra ugrott s azt leterítette, majd óriási erővel felém rúgott. Szerencsére kivédtem a rúgást a kezemmel s így megmenekültem a biztos haláltól, de a kezem eltörtött. Még ma is meglátszik a törés helye. Igaz, hogy a lassú gyógyuláshoz az a szerencsétlen körülmény is hozzájárult, hogy ott a Szaharában csak a legprimitívebb orvosi kezelésben lehetett részem.

... Igen, szép a filmszínészi élet, de veszedelmes, mégsem hallottam, hogy valaki abbahagyta volna az esetleges veszedelemtől való félelmében. S most megfelelek arra, ha már itt tartunk, hogy miért hagytam — egyelőre — abba a filmezést. Az utolsó évben az idegenek nagyon megnehezült odakünn a helyzete. Napról-napra súlyosabb akadályokat gördítettek a kint filmező magyarok elé. Nem akartam megvárni, amíg a helyzet teljesen lehetetlenné válik, így hát hazajöttem. *Alapi* Nándor, a Kamaraszínház igazgatója most meghívott színházához. Most tehát újra színházban játszom s amint a műsortervezetből látom, úgy látszik, nagyon sokat fogok szerepelni.

— Nos és ön, aki a bécsi, berlini, londoni, párizsi filmekben játszott, miért nem játszik most itthon ?!

— Biztos voltam, hogy ezt ön megkérdezi majd tőlem. Hát erre is felelek. Várom a magyar filmgyártás sokat hangoztatott fel-támadását. Biztos vagyok abban, hogy egy éven belül itt is döntő változások lesznek. Egyelőre csak azt látom, hogy most a franciák filmeznek nálunk s azt hallom, hogy a jövő hónapban a németek fognak itt filmezni. Hol van tehát a magyar filmgyártás !!

Sokat beszéltünk még a magyar filmgyártás problémájáról Fenyő Emillel, az európai hírű filmszínészrel. Ő valóban hívatott kritikus a ennek a problémának. De függetlenül mindezeketől, reméljük, hogy Fenyő Emilt, annyi külföldi film főszereplőjét nemcsak magyar színpadon fogjuk látni, hanem — magyar filmekben is.

Fenyő Emil a filmtársasággal a Szahara egyik oázisán

VÁRATLAN ÉS ÓRIÁSI HOSSZ A MAGYAR SZINDARAB TERMELESBEN

Ismét mi vagyunk a vezetők! — mondja Marton Sándor dr.

Egy év alatt tíz évet fiatalodott dr. Marton Sándor. Olyan ruganyos, jókedvű, mintha egy külön világban élne, ahová még nem jutott el a gazdasági világválság híre.

— Remekül dolgoznak a magyar frók! — mondja olyan elégedetten, mintha a drámaírás olimpiáját rendezték volna meg és ő, a legfőbb menedzser és tréner megállapítaná, hogy valamennyi világbajnokságot mi nyertük meg.

— De kedves doktor úr — jegyzem meg, — két év előtt még azt mondta, hogy a magyar drámaírók katasztrófálisan hanyatlottak a világpiacon!

— Ez két év előtt történt! De azóta varázslat történt. Ma az a helyzet, hogy a magyar szindarabírók ismét a legelső sorba küzdötték fel magukat. Csak a legújabb angol és amerikai szindarabírók versenyezhetnek a magyarokkal. Az egész világon boldogan vásárolják a magyar szerzőket. Hogy mi ennek az oka? A magyar frók elméssége és példátlan színpadi technikai tudása. Ugy értik a színpadot, mint valamikor a franciák. De a francia szindarabok közül ma már évente alig egy-kettő tud nemzetközi piacot találni. Viszont a magyar darab mindenütt ott van. Például most augusztus havában a következő darabok kerülnek külföldön bemutatásra: Halász Imre: „Meddig fogsz szeretni?” (Bécs, Reinhardt-színház). Ábrahám Pál: „Haway rózsája” (Bécs, An der Wien Theater). Zilahy Lajos: „Tűzmadár” (London, Miller színház). Komjáthy Károly: Éjféli tangó (Lipcese).

Azokról, amelyek már futnak, nem is beszélünk. De ezeken kívül is egész sereg magyar szindarab, operett van már az idei szezonra a világ minden színházába lekötvé. A nagy siker érdekes okai közé tartozik az is, hogy a magyar frók nem fáradnak ki. Mi három csatással küzdünk. A legrégibb úttörők — Molnár, Lengyel — ma még mindig új darabokkal is szerepelnek. De friss hangot és szenzációt jelentenek a középső generációhoz tartozók is: Fodor, Földes Imre stb. és ezekhez csatlakozott diadalmasan a legújabb generáció: Indig, Andai, Boross stb.

Olyan dúsan ontja a magyar föld a szindarabírói talentumokat, hogy az már egyenesen káprázatos. Hiszen ebben az esztendőben már minden színházunk tartogat a

fiókjában egy-egy, még teljesen új szerződést, aki csak most fog kiugrani!

Azt hiszem, hogy az idei színházi szezon jobb lesz, mint az előző volt. A gazdasági válság is enyhült némileg és a színházak is erősebb kezekbe kerültek. De őszintén szólva, azért Pesten sok a színház. Az én elméletem szerint az összes színházakban együttesen annyi ülőhelynek szabad lennie, amennyi a város lakossága egy százalékának felel meg. Budapesten tehát legfeljebb tízezer emberre szabadna számítani. Ezzel szemben színházaink összbefogadó képessége tizenhatezer. Különösen sok a kabaré. Idén hét lesz!

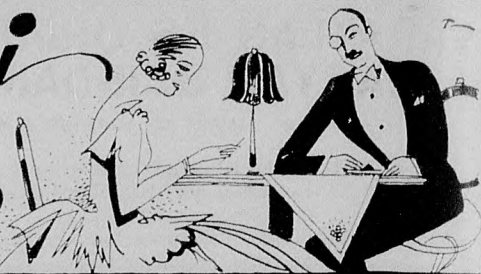
A magyar szerzők nagyon sok pénzt keresnek külföldön, de sajnos, csak papíron, mert hiszen a helyzet az, hogy nem tudnak pénzükhöz hozzájutni, mert a külföldi valutát nem küldhetik számukra el. Ha a szerző pénzéhez akar jutni, kénytelen a helyszínére utazni. Van szerző, akinek tíz-tizenkét városban van pénze. Ha kedve van, folyton más külföldi városba utazhat felenni a tantiémjeit!... De hát persze erre senki sem vállalkozik és így akár tetszik a szerzőknek, akár nem, lassanként tőkét gyűjtenek. Mire vége lesz a valutatilalmaknak, valamennyiből gazdag ember lesz!

Marton Sándor dr.

(Hungária felv.)

Színházi Kavics

Hogyan utazott Ujhelyi Nándor Amszterdamba? — Mireille Lafarge, a női köpeniecki kapitány — A berlini színészek özönlése Bécsbe — Egy pohár konyak törvényerejű szerződés? — A sanzónok palotája — Graham-White ezredes úszó színháza

Az igaz anekdóta a következő:

Ujhelyi Nándor, aki Franz Cammerlohr néven végleg arrivált színpadi szerző, Amszterdamba akart utazni, mert egyik amszterdami színház lekötötte előadásra „Tiefstapler” című darabját. Ujhelyi Nándor szereti a kényelmet és ezért, ha utazik, két számozott helyet szokott bérelni a vonaton — testi méreteire való tekintettel. Elküldte tehát titkárát (l) a menetjegyirodába, hogy váltson számára két jegyet. A titkár örömtől sugárzó arccal jön vissza és jelenti:

— Itt van, Ujhelyi mester, a két Platzkarte, olyan óriási szerencsém van, hogy két ablakülést kaptam!

Égészen vigjátékba illő, sőt a köpeniecki kapitányra emlékeztető szélhámosnó nyomait űti most bottal a párizsi és nizzai rendőrség. A botrány hősnője ismét a hírhedt és csodaszép Mireille Lafarge. Két esztendővel ezelőtt megválasztották Franciaország szépségkirálynőjévé s a választás után pár nappal kiderült, hogy a missnek másfél esztendőös babyje van. Akkor a választást óriási feltűnés közepette megsemmisítették. Ez volt Mireille Lafarge első feltűnési kísérlete. A második pedig, hogy meglehetősen nagy magasságból ejtóernyővel leugrott. Mindennek semmi köze nem volt még a büntetőtörvénykönyvhöz és a „kisasszony” az így szerzett népszerűséget a színpadon kamatoztatta. A színházi dícsőséget azonban hamar meguntta, hátat fordított Párizsnak és Nizzában telepedett meg, mint ügyvédő. Ellopta ugyanis egy párizsi ügyvédő, Andrée Chantal okmányait és ténylegesen hasznát is látta. Egész csomó perben sikerrel (l) képviselte klienseit, perket nyert meg, óriási összegeket keresett, nem annyira törvénytudásával, mint meg-

vesztegető modorával és szépségével... egészen addig, míg az egyik bíró gyanut nem fogott és nyomoztatni nem kezdett a szép ügyvédő után. Így derült ki a köpeniecki ügyvédő titka, ekkor azonban már bottal üthették Mireille Lafarge nyomát, aki közben hitelre pár colliert és egy nercbundát is vásárolt.

Nemesak az idegen színészek hagyják el Berlint, de maguk a berlini színészek is özönlenek külföldre, elsősorban Bécsbe, ahol még van valamelyes színházi konjuntura. Az utóbbi időben például Heinrich George és Dagny Servaes szerződtek el a bécsi Komödie-hez, Leonhard Frank „Hufnägel” című darabjának főszerepére. Emmy Bessel, a müncheni Kammerspiele sztárja Sherwood „Waterloo híd”-jának főszerepét játszani Bécsben, Leopold Kramer pedig Glenk híres darabjának, a „Vendégségben az ördög-nél”-nek címszerepét fogja játszani.

Hans Albers érdekes perben állott alperesként a berlini munkaügyi bíróság előtt. A francia Vandir filmtársaság perelte be 50.000 márka kártérítésre szerződésesség címén. Hans Albers azonban semmit sem tudott egy ilyen szerződésről. Kiderült, hogy egy bárban, késő éjszaka, konyakozás közben megkérdezte valaki a színésztől, hajlandó lenne-e Joe May scenáriumának, „A szent síremlék”-nek főszerepét eljátszani. Hans Albers a konyak rózsaszínű illúziójában igennel felelt, mire rögtön áldomást is ittak. Most abban a kérdésben kell döntenie a bíróságnak, vajjon helyettesítheti-e a konyakáldomás a névaláírást. Bizony, igen sok színész szívesen adna akkor naponta pár tucat esetben ilyen folyékony autogramot.

A Caola vitaminos krém

vitamintartalmánál fogva a bőrsejtek gyarapodnak, telfrissülnek, a ráncok elsimulnak, a bőr rugalmas, üde és bársonyos lesz.

A Caola vitaminos krém

bőrkonzerváló és bőrvédő hatása felülmúlhatatlan és ezért kényeshőrűek, sportolók és napozók számára nélkülözhetetlen.

Használja: Reggel puder alá, napközben sportnál, napozásnál, este lefekvés előtt. Borotválkozás előtt és után.

Kis doboz 50 fillér. Nagy doboz 1 pengő.

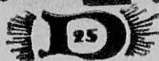
BAEDER ILLAISZERGYÁR R.-T.
Budapest, Arad, Prága, Miláno

Mayol, Párizs leghíresebb szónékesek, aki nemrégiben vonult végleg vissza, nagyszerű garden-party során mutatta be a nagyvilágnak azt a mesebeli palotát, melyet kizárólag párizsi szónokok segítségével énekelt össze. A palotához gyönyörű rokokó-park tartozik, művészi, faragott úszómedencével, melyet eredetileg Dufrenne építtetett egy revü számára. A palotának óriási színpadterme van, ezen a színpadon már egy operettet is bemutattak csak úgy, házi használatra és annak idején Chevaliertől kezdve a francia kabaré egész csomó hírességig mindenki fellépett. Nálunk egy kuplé-énekes legfeljebb egy albréti szobát tud összeénekelni magának — külön bejáratl.

A világ egyik leghíresebb jachtját most alakították át úszó klubbá és úszó színházzá. A jachtot, mely jelenleg Graham-White angol ezredes birtokában van, annak idején egy Anthony Drexel nevű amerikai nábob építtette, utána egy orosz herceg vásárolta meg s az úszó palotában maga a cár is eltöltött egy éjszakát. Most 4 fontért bárki tölthet egy napot a világ legszebb hajóján, melynek színháztermében minden este híres londoni színészek lépnek fel s ahol hetenként nagy mannequine-parádákat is rendeznek. Az úszó színház a világ egyik legjobban kifizetődő üzleti vállalkozása,

Az „apáca” férjhez megy

mindig telt ház van és az igazgató sohasem „úszik” a színészek gázsijával.

A legfrissebb színházi és társasági szenzáció Londonban egy apáca férjhezmenetele. Természetesen, nem valódi, csak színházi apácáról, Phyllis Stanleyről, a fiatal és szenzációs táncosnőről van szó, aki 17 éves kora ellenére Cochran színházában, a Lyceumban a „Miracle” utolsó sorozatos előadásain az apácát játszotta. Phyllis Stanley annak idején az apáca előző alakítója, Tilly Losch után hasábas kritikákat kapott a sajtóban, mindenütt úgy beszéltek róla, mint az új Pavlováról. Szenzációs karriernek szakadt vége most ezzel a házassággal, mert a szőke Phyllis jövendőbeli férje, aki angol acélbáró, gyűlöli a színpadot. Karaszavina asszony, akinek Phyllis Stanley legtehetségesebb növendéke volt, lóhalálában utazott Londonba, hogy a fiatal lányt, ha lehet, a színpadnak megmentse.

Színészek és színésznők — akik testvérek

A Dolly-nővérek

Gombaszögi Ella
(Áldor felv.)

Gombaszögi Frida

Gombaszögi Irén
(Angelo felv.)

Sándor Erzsi és
Sándor Mária
(Pobuda és Vajda
M. Pál felv.)

Érdekes fejezete a magyar színművészet intimitásainak az, milyen sokan működnek a színi pályán, akik testvérek. Különösen azért fura, mert ez a pálya, bár feltétlenül megkívánja egy-egy produkciójában a testvériesség érzését, rendszerint nélküli is ez. A színháznál gyűlölik egymást, féltékenyek egymás sikerére, éppen ezért ritkaság a testvéri szeretet azoknál, akik a színháznál nem testvérek. Viszont akiket vérségi kötelék fűz egymáshoz, azok összetartanak. Néhány rokon kapcsolatot óhajtunk most olvasóink emlékezetébe idézni.

A Dolly Sisters

Dolly Janesi és Dolly Rózsai nevét az egész világon ismerik. Dolly Sisters néven léptek fel együtt. Amióta elhagyták a színpadot, mind a kettő külön is karriert futott be — az életben. Komoly vagyonnal rendelkeznek. Dolly Rózsai nemrégiben ment férjhez egy milliomoshoz. (Nem először!)

A három nővér

Gombaszögi Frida, Gombaszögi Ella, Gombaszögi Irén. (A negyedik Gombaszögi, Margit, meghalt.)

Az első: a Vígszínház előkelő művésznője, A második Ella, a bécsi Theater in der Josefstadtban játszotta el Blunné szerepét „A torockói menyasszony”-ban. Az ország kitűnő komikája. Gombaszögi, Irén a Nemzeti Színház művésznője, tehetséges, érdekes színésznő.

Sándor és Sándor

Sándor Erzsi, kamaranékesnő, az Operaház koloraturszopránja. Gyönyörű hang. Szobrát az operaházi büffében a mult esztendőben állították fel. Testvérhuga Sándor Mária (mezzoszoprán), Környey Béla, a nagy tenorista özvegye. Sándor Erzsi méltóságos asszony Bosnyák Zoltán felesége.

Tihanyi Vilma és huga

Kevesen tudják, hogy Tihanyi Vilma, az Operaház kiváló énekesnőjének testvérhuga is tagja a színháznak. Virág Ilona néven lép fel és igazán tehetséges. Gyakran előfordul, hogy együtt szerepelnek.

Árpád és Kálmán

Kik ezek? Latabár Árpád és Latabár Kálmán, a Király Színház népszerű művészei.

nek fia, akik többnyire külföldön játszanak. Kétúró operettszínészek. Sok darabot vittek már sikerre. Rendszerint együtt szerepelnek, bár külön is megállják a helyüket. A *Lámpalázban* arattak emlékezetes sikert.

A két Vaszary

Vaszary Piroska a Nemzeti Színház népszerű tagja testvérhuga *Vaszary Jánosnak*, az ismert írónak és rendezőnek, aki *azelőtt maga is színész volt* és szép sikerrel játszott. *Jani és Piri*. *Piri* sokszor lépett fel *Jani* darabjaiban, a közönség mosolygó elismerése mellett.

A *Latabár fluk*
(*Halmi felv.*)

Kertész Budapest, Kertész Amerikában

Kertész Mihály a világhírű filmrendező *azelőtt színész volt*. Bátyja *Kertész Gábornak*, az operettbonvivánnak és biztosan megfelelő dollárok kíséretében küldi amerikai üdvözlőit.

Vaszary Piri és Vaszary János

A Makayak

Makay Margit, Márton Miksa dr. az ismert színházi ember, Molnár Ferenc és Reinhardt barátjának felesége, egyike a legkitűnőbb művésznőknek, akik modern szerepekben lépnek fel. A Vígszínházban és Belvárosi Színházban voltak kiemelkedő alakításai. Testvére: *Makay Gabriella*, aki szintén szép nevet vívott ki magának a színészet terén.

Kertész Mihály és Kertész Gábor

Abonyi Géza és Tivadar

Az egyik: a Nemzeti Színház amorózója, a másik az *Andrássy-úti Színház* tagja.

Abonyi Géza Abonyi Tivadar (Halmi felv.)

Berky Lili és Berky József

Gózon Gyuláné Berky Lili, a nobiles megjelenésű, érdekes színésznő és *Berky József* a *Terézkörúti Színpad* népszerű kómikusa — testvérek.

Biller Irén és Biller Margit

Székelyek

Székely Mihály az Operaház kiváló basszistájának öccse, *Székely Ferenc* az Operaház kórusának tagja.

Billerek

Biller Irén, jelenleg *Sam Fengelné*, amerikai gyáros felesége, aki nemrég szerepelt házassága óta először színpadon *Clevelandben* és *Newyorkban*. Huga, *Biller Margit*, annakidején *kabarékban* és a *Magyar Színházban* lépett fel, de már nem aktív színésznő.

Tönkrement a világ leg- gazdagabb szinigazgatója,

aki aranytányéron adott ebédet művészeinek

Nem pesti direktor volt. A pesti direktor örül, ha nagy menüt rendelhet valamelyik jobb vendéglőben. Az utolsó bankettét színészei tiszteletére pedig néhai *Beöthy* László rendezte vagy huszonöt esztendő előtt valamelyik jubileum alkalmával. Az a direktor, aki arany edényben hordatta körül asztalánál az ételeket, ha színészeit vendégül látta, *Samuel Insull* volt, a chicagói nagy opera igazgatója.

Insull ma hetvenkét esztendő és a legutóbbi szenzáció, amely nevével világgá repült az volt, hogy tönkrementek a vállalatai és Insull három milliárd magyar pengőnek megfelelő összeget vesztett. Eladták az arany edényeket, a chicagói felhőkarcolókat és bezárták a chicagói operát. Ugyanis tudni kell, hogy Insull csak öt esztendő óta volt operai igazgató. Negyven év előtt Edisonnak volt a titkárja és lassankint ő lett Amerikában a *villamoslámpa király*. A magánlakásokban, mulatókban, mindenütt Insull-féle lámpákat égettek. Insullnak annyi pénze volt, hogy saját külön

Samuel Insull

vonatán utazott. Saját hajóján tett kényutazást a tengeren és milliós kórházakat és más emberbaráti intézményeket építtetett.

Öt év előtt eszébe jutott, hogy Chicagóban megnyitja a világ legfényesebb operáját. Ez a színház volt a színészek paradicsoma. Insullnak ugyanis az volt a vezérelve, hogy mindenkit boldoggá kell tenni. Aki a környezetébe férközött, annak arany hullott az ölébe. A színház munkásai heti százszázyolcvan dollárt kaptak. A sztárokat pedig olyan káprázatosan fizette, hogy az már egyszerűen legendának tűnt. Például *Leider Frida* operacénekesnő esténként 1200 dollárt kapott. Még elképzelni is fantasztikus. És hasonló tiszteletdíjat kaptak a többiek is: *Tito Schipa*, *Alexander Kipner* és a szép *Olczewszka*. De az opera minden egyes tagja aránytalanul magasabb fizetést kapott, mint a világ bármelyik másik színházában a hasonló állásban és rangban lévők. Insull egyébként is nagy idealista volt. Kereste a színház művésztagjaival a személyes érintkezést és időnkint káprázatos lakomát rendezett tiszteletükre palotájában, melyben muzeális kincsek voltak felhalmozva.

Am jött a nagy amerikai gazdasági válság és a megingathatatlanok tartott Insull villamossági társaság is összeomlott. Hogy milyen óriási volt a bizalom a vállalat részvényei iránt, annak legjobb bizonyítéka, hogy *Rockefeller* leánya kereken százmillió dollárral volt érdekelve.

Az Insull-vállalatok összeomlása vonta maga után a chicagói opera bezárását is. Ez a szomorú eset óriási megdöbbenést keltett egész Amerikában és mint a zenei kultúra legnagyobb katasztrófáját emlegették. Jellemző az amerikai társadalomra, hogy nyomban nagy mozgalom indul meg, melynek célja, hogy a gazdag magánosok által rendelkezésre bocsájtott tőkével nyissák meg újra a chicagói operát. Így tehát mégis megvan annak a reménye, hogy őszre az operában újra játszani fognak, természetesen lényegesen kisebb fizetésekkel.

A hetvenkét éves Insull pedig hajóra szállt, otthagyta felhőkarcolóit, különvontát, aranytermeit és autóparkját, áthajózott Európába és szülővárosában, Londonban telepedett meg. Nagyon szegény ember lett. Ma már legfeljebb annyi jövedelme van, mint egy pesti bankigazgatónak.

zeinek

ett kéj-
zakát és
ítettett.
cagóban
peráját.
dicsoma
ve, hogy
i a kör-
hullott
ti száz-
ztároast
hogy az
Például
nt 1200
fantasz-
aptak a
Kipner
minden
fizetési
sik szín-
n lévők.
a volt.
a sze-
prázatos
alotájá-
tak fel-

ági vál-
t Insull
. Hogy
at rész-
nyítéka,
n száz-

vonta
ását is.
bbenést
a zenei
mleget-
alomra,
ll meg,
gánosok
el nyis-
y tehát
, hogy
ognak,
ésekkél.
hajóra
önvona-
ajózott
donban
er lett.
e van,

megnyugtatom, hogy meglehetősen nagy volt a megrökönyödés ama bizonyos előadáson, amelyen a kitűnő színész úgy játszott, mint még soha.

— *Mi az, olyan jól játszott?*

— *Azt éppen nem állíthatom. A jelenlévők szerint éppen az volt a hiba, hogy sehogy se játszott. Éppen csak hogy*

jelen volt a színpadon és a szerepét inkább a szakállába mormogta, mintsem játszotta. A közönség talán észre se vette a dolgot, talán azt gondolta, hogy ilyen a szerep. De a partnereknek aztán annál inkább feltűnt, hogy a színész nem annyira játszik, mint inkább markiroz. Hogy úgy mondjuk, félárboera eresztette a szerepet. Talán csak nem azért, mert a direktor a felére szállította le a felléptidijait? — gondollák magukban a partnerek. Az igazgató pedig egyenesen megkérdezte a színészt, hogy mi történt?

— *Na és mit válaszolt?*

— *Szép nyugodtan elmondta a mesét arról a bizonyos hollywoodi extráról.*

— *Hát az mi?*

— *Nem tudja? Extrának hívják Hollywoodban azokat a filmstatisztákat, akik bizonyos típusra specializálják magukat. Vannak hosszúszakállú, ősz emberlípók, vöröshajúak, hajlothatúak, vannak gonosztevéarcok a bűnügyi filmekhez, vannak lakájtípusok, matrózkülsőjűek, vannak délcegek, sánták, púposak, szóval minden embertípust megvan a maga extrája.*

Dr. Simkó Elemér feltűnő sikerrel olvasta fel két novelláját a rádióban
(Angelo felv.)

A vér fölfrissítése céljából ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferene József” keserűvizet inni. Az egész világon rendelik az orvosok a valódi Ferene József víz használatát, mert ez szabályozza a bélműködést, erősíti a gyomrot, javítja a vért, megnyugtatja az idegeket és ezáltal új életertőt teremt. A Ferene József keserűviz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

---

akitől számonkérték azt a bizonyos előadást, szép nyugodtan elmesélte, hogy volt Hollywoodban egy hosszúszakállú extra. Az volt a specialitása, hogy a szakálla a hasáig ért és a pocakját verdeste. Egyszer, amikor újra egy filmhez szerződtek, a rendező elővette az öregel és elmagyarázta neki, hogy a gyárnak rosszul megy. Az eddigi tíz dollár helyett csak öt dollár jelleptidiját kaphat. Az extra kicsit esővált a fejét, de azért elfogadta a szerződést. És másnap reggel

megjelent a felvételen fél szakállal. A szakáll alsó felét feltűrte és gombostűvel odatűzte a felsőhöz. A rendező ordított és végül megadta az eredeti tíz dollárt, mire az öreg kiszedte a gombostűket és leeresztette a szakállát.

— Nos és mi lett a mese eredménye?

— Hogy a mi pesti igazgatónk a színház régi gázsiját visszaállította és az másnap este olyan remekül játszott, mint mindig.

— Nem tudja, lesz-e még premier a nyári színházakban?

— Az bizony nem lesz. A Budai Színházban, éppen úgy, mint a Royal Orfeumban és a Nyári Operettszínházban is szeptemberig játsznak a jelenlegi darabokat. Annál nagyobb lesz azonban a premierek torlódása szeptemberben.

— Mondja, mennyi bemutató lesz a szeptember hónap folyamán?

— Hét egész estét betöltő új darabot

LANATÓRIUM

Károly pensioja és gyógyintézete. A ház gyógy-
erősebb eszközeivel vannak felszerelve. A pensio
írától feljebb. A kimutatás szerint fennállása
az vendég látogatója volt.

és hét új kabaréműsört nézhet majd meg. Ez tizennégy premier.

— Milyen darabok lesznek?

— A színházak dicséretére legyen mondva, csupa magyar szerző darabja.

— De hogy hét új kabaréműsor lesz, azt nem egészen értem. Hiszen ez annyit jelent, hogy hét kabaré lesz Budapesten a jövő szezonban.

— Annyi bizony. Heten lesznek. Még soha így fel nem szaporodott a kabarék száma. Valóságos hossz lett a kabarékban. És nem is képzeli, micsoda versengés folyik, hogy minél jobb műsört és szereplőket biztosítsanak maguknak. A konferanسیék helyén máris nagy ellődások történtek. Mert az Andrássy úti Színházban ezertúl nem Békeffi László, hanem Nagy Endre lesz a konferanسیé. Viszont Békeffi László átvonul a volt Royal Orfeumba, amely szeptemberben Royal Kabaré néven nyílik meg. De a Teréz körúti Színpad sem hagyja magát, mert ez viszont Karinthy Frigyes szerződtette konferanسیéjának.

— Hát ez eddig csak három kabaré. De hol a többi?

— A Bethlen téri Színpad szintén kitűnő gárdát szerződtetett. Steinhardt Géza a Komikusok Kabaréját nyitja meg szeptemberben. A Kis Komédia szintén felújított társulattal kezd meg szezonját. Hetediknek pedig Medgyasszay Vilma új kabaréja nyílik meg.

— És a színészek?

— Azok csak örülhetnek, mert a kilenc színház mellett hét kabarében nyílik szerződési alkalom. A komikusok igen kapósak lettek. Rott Sándor a Teréz körúti Színpadhoz szerződött. Boross Géza a Royal Kabaréhoz. Salamon Béliért most folyik a licitálás. Sarkadi Aladárt szintén a Royal Kabaré kötötte le. Sőt még egy érdekes szerződési tárgyalás folyik: Szőke Szakállt akarja hazahozni az egyik kabaré. Ami valószínűleg sikerülni is fog, tekintettel a berlini állapotokra.

— Hiszen Berlinben még egyre tart a külföldiek elleni agitáció.

— Változatlanul. Egyesek azt mondják, hogy a magyar kolónia nemsokára csak három tagból fog állni. Alpár

Helyes ápolás mellett nincs hajhullás

Tudjuk, hogy a hajhullás hogyan kínozza éppen a nőket, és mennyi gondot okoz nekik, ha a reggeli fésülködés alkalmával csomószámra marad a fésűben a haj.

Biztos és kipróbált szer, hogy a hajnövést erősítsük, a korpaképződést és a hajhullást megakadályozzuk, a

PIXAVON és a Pixavon-Shampooon

A PIXAVON-t évtizedek óta ismerik, klinikailag kipróbálták és első szaktekintélyek ajánlják. Ha állandóan használ PIXAVON- és PIXAVON-SHAMPOONt, megakadályozza a korpaképződést és a hajhullást és megmarad szép, egészséges haja. Az ápolás ezzel a szerrel fiatalos, természetes, selymes fényt ad a hajának és könnyen fésülhetővé teszi.

Miss Balatonalmádi: Rácz Sárka
(Vitéz Mészáros felv.)

Gittából, Nagy Katából és Verebes Ernőből. Viszont a pesti színházak és kabarék néhány kitűnő színésszel fognak gyarapodni.

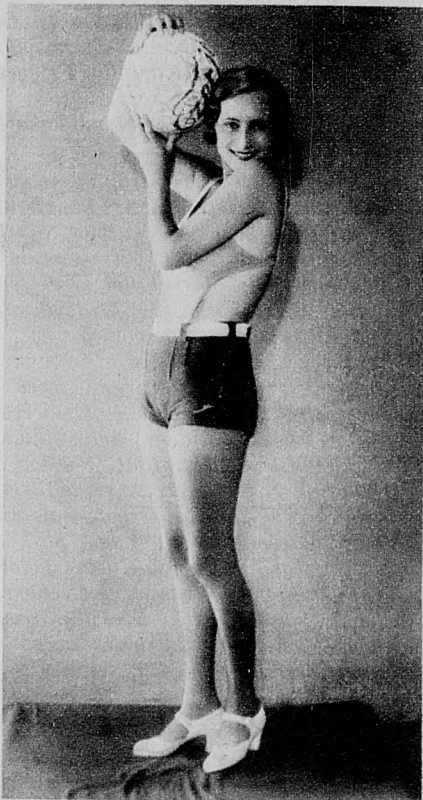
— És mit jósol a jövő szezonnak?

— Csupa jót. Tavaly történt egy orfeumi előadás (nem Budapesten), hogy a fellépő bűvész, akinek a mulatványhoz hat úrra volt szüksége, leszállt a színpadról a nézőtérre: „Kérem, hogy a közönség közül hat úr járadjon fel hozzám”. Mire egy hang felszólt: „Az lehetetlen, mert összesen csak ölen vagyunk”. Egy jegyszédőt vettek elő hatodiknak. Hót remélhetőleg az új szezonban ez nem fog megtörténni. Olyan színházi konjunkturát remélnek jövőre Budapesten, hogy már az összes kis színésznők is szerződéshez jutottak. Egy ilyen kedves

kis szőke színésznővel történt meg néhány nappal ezelőtt, hogy késő este értesítették telefonon az örömhírről: szerződötték. A kis színésznő boldogan ült le az ágya szélére és így beszélt magában: „Most egész éjjel nem merek elaludni. Mert ha elalszom, akkor reggel azt fogom hinni, hogy csak álmodtam az egészet”. És inkább le nem húnyta a szemét reggelig.

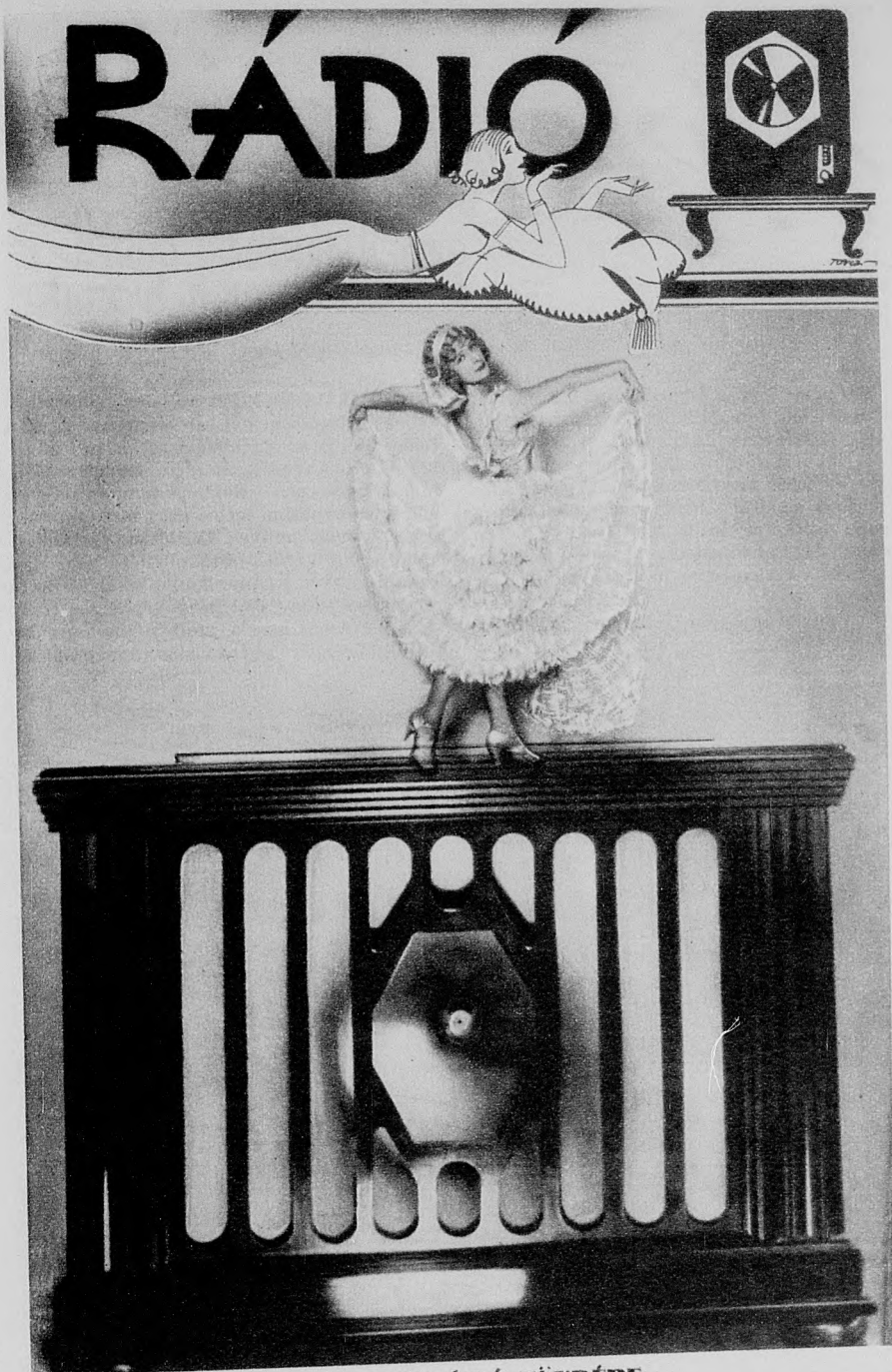
— És a primadonnák?

— Elképzelheti, hogy itt is nagy licitálás folyik. Van olyan primadonna, akül egyszerre három színház is akar szerződtetni. Sőt valószínűleg kettővel meg is szaporodik a pesti primadonnák száma. Az egyik Kondor Ibolya, aki legutóbb Szegeden játszott, a másik pedig Karácsonyi Ili, aki Kolozsvárott aratott sikereket. Az új szezonban mind a ketten visszatérnek a pesti operettszínpadra.

Kónyi Lujza szubrettszerepet játszik
(Áldor felv.)

RÁDIO

A HANGSZÓRÓ TÜNDÉRE
(Egerváry Bea)

(Tóth Margit (elv.))

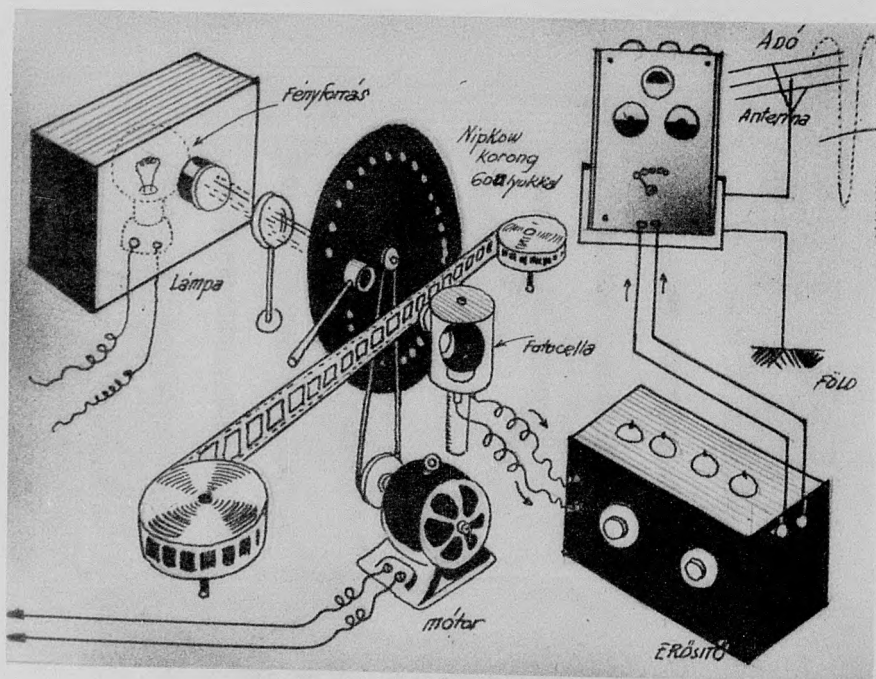
A Televizio

amiről mindenki beszél
és amiről kevesen tudnak

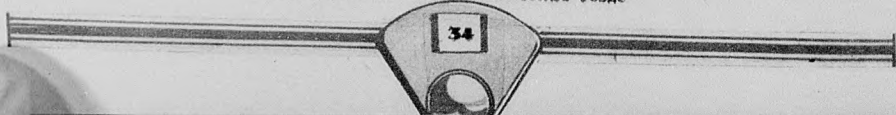
Hogyan lesz a képből láthatatlan rezgés, majd ismét kép?

A televízió az a legutolsó csoda, amelyet a szüntelen rohanásban élő emberiség kitalált. A televízió. Vagy más néven: *távolbalató*. Minden látható közvetítés nélkül jön száz és ezer kilométerekre az elektromos rezgésre alakított hang, megszólaltatja a hangszórót. Ez a rádió. A laikus nyugodtan mondhatja, alakítsák át a képet is olyan rezgésre és hangszóró helyett valami más alakítsa vissza képpé: ennyi az egész. Hát valóban így van. Csak éppen ki kellett találni. Csak.

Az itt következőkben röviden felvázoljuk azt az utat, amelyet a képnek meg kell tenni, hogy az adóállomásról a nézők elé kerüljön. Aki figyelmesen követi, látni fogja, hogy ez a valójában nem is nagyon komplikált masina mégis mily nagy munkát végez s hogy milyen találtkonyosság kellett ahhoz, hogy végül is a távolbalató valóságos valami legyen. (Amerikában két év óta rendszeres kép- és mozgóképközvetítések vannak. Angliában a múlt hónapban állították üzembe a televíziós adóállomást.)

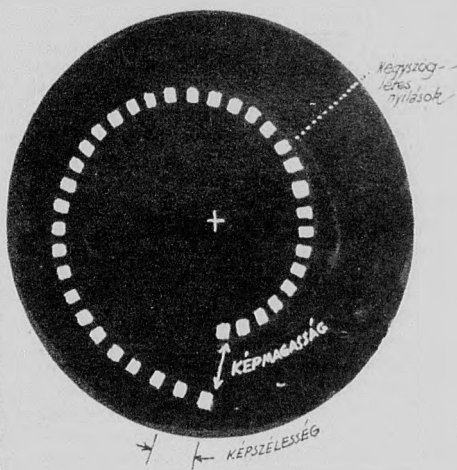

A távolbalató adóállomás leadó része

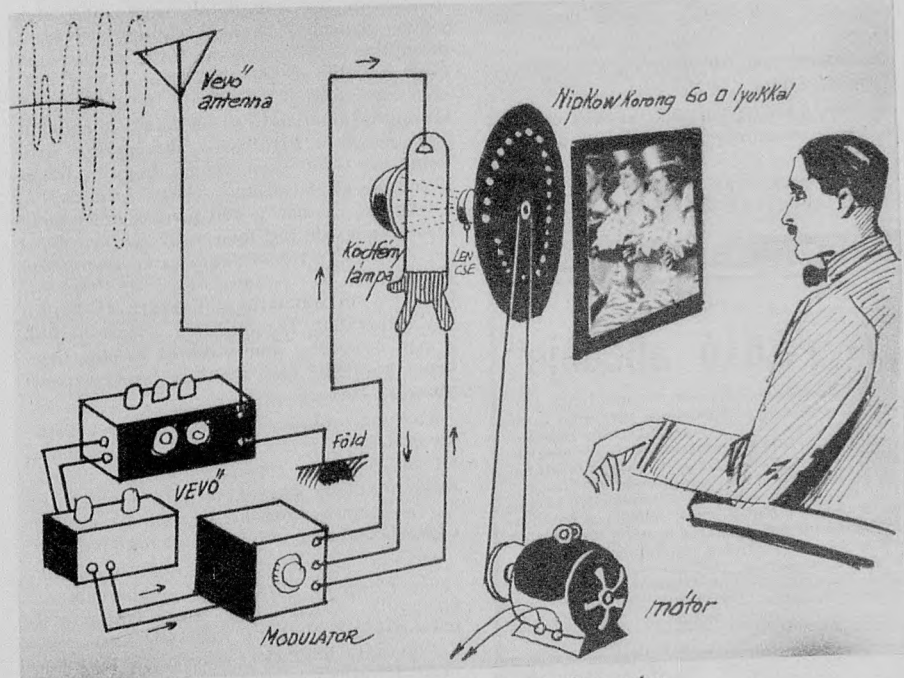
Ké
veti
Egys
Rész
egye
külön
hog
részt
A fe
szelle
Ez
koron
tosan
kis m
vona
a le
utol
nyíl
mér
(3—
való
(4—
juk
elfor
den
elét
kép

Képzeljünk magunk elé egy filmkockát. Egy női fejet láthatunk rajta. Hogyan közvetíti ezt az egy filmkockát a televízió! ? Egyszerre az egész képet nem tudja leadni. Részekre kell bontani előbb a képet s minden egyes résznek a megfelelő rezgést fogja külön-külön leadni. Elsősorban is tehát megnézzük, hogyan bontja részekre a képet. Egy-egy részt szaknyelven képelemnek neveznek. A felbontáshoz egy roppant egyszerű és szellemes ötlet segített: a Nipkow-korong. Ez egy fémből vagy kartonból készült korong, amelynek a szélén egymástól pontosan egyforma távolságban négyyszögletes kis nyílások vannak. Ezek a nyílások csigavonalban haladnak, szóval az első nyílás a legközelebb van a korong széléhez, az utolsó a legtávolabb. Az első és utolsó nyílás közti különbség a középpont felé mérve, adja a közvetítendő kép magasságát (3-4 cm.). Az egyes nyílások egymástól való távolsága pedig a kép szélességét (4-5 cm.). Ha tehát a filmkockát felnyújtjuk erre a méretre és a korongot egyszer elforgatjuk előtte, akkor a filmkocka minden részletét végigtapogattuk s így a kép előtt elhaladó nyíláson keresztül egy-egy képelemnek megfelelő részletet láthatunk.

A híres Nipkow-korong, amely elemekre bontja a képet

Az egyes képelemek fénye a nyílások előtt álló fotócellára esik. A fotócella hasonlatos a normál rádiólámpához azzal a különbséggel, hogy nem elektromos rezgéseket

A vevőállomás gépeinek sematikus rajza

erősít, hanem aszerint, milyen erősségű fény éri, a bekapcsolt áramot a fényingadozásoknak megfelelő mértékben változtatja. Más-más képelemnek a fényereje más-más ingadozást kelt a fotócellában és az áramkörében s ha ezt az ingadozást rádiórezgésekké alakítjuk, akkor már az antennára vihetjük az egész folyamatos rezgéstömeget, ahonnan az szertehullámzik.

A vevőállomásra most már megérkezik az egyes képelemeknek megfelelő rezgés. Az antenna felfogja a rezgéseket. Innen — mivel nagyon gyengék — erősítőbe vezetjük és felerősítjük. A felerősített rezgések egy speciális lámpába, az úgynevezett *kődfénylámpába* futnak. Ez egy roppant érzékeny lámpa, a legkisebb áramra is fényleni kezd és pontosan követi a beérkezett rezgéseknek megfelelően fényével az áramingadozásokat. Elértük tehát azt, hogy az adóállomáson végigtapogatott képelemekre bontott képek a fénye a vevőállomáson a ködfénylámpában ugyanolyan fényingadozásokat csinál. *Már most nem kell lennünk mást, mint a ködfénylámpa elé egy Nipkow-korongot* (pontosan ugyanolyan, mint amilyen az adóállomáson van), ezt ugyanolyan tempóban kell forgatni, mint az adóállomáson lévő korongot s abban a pillanatban a homályos üvegen megjelenik a kép.

Láthatjuk, hogy zseniális kis szerszám ez a Nipkow-korong.

Persze, amit itt leírtunk, az csak egyetlen álló képre vonatkozott. Mi történik a mozgókép esetén?...

Minden ugyanúgy marad, mint az állóképnél. Ahhoz ugyanis, hogy mozgóképet

ERNYEI FRIGYES

„A rádió abécéje“

című könyvében népszerű és mindenki számára hozzáférhető formában tárgyalja a rádió alapelemeit és a legegyszerűbb rádiókészülék, a kristálydetektoros vevőgép készítését. A kezdő rádiós elméleti és gyakorlati tudásának legelőkelőbb építőköveit alkotja ez a 128 oldalas, nyolcvan szövegközötti képpel és ábrával tarkított mű, melyre a továbbképzésben legelső sorban van nélkülözhetetlen szüksége. Ára díszes vászonkötésben 1.—pengő, az összeg előzetes beküldése mellett. Beszerezhető a Délibáb kiadóhivatalában, Budapest, VII. kerület, Dohány uca 12 szám.

tudjunk közvetíteni, csak gyorsabb forgás szükséges. Tudjuk, hogy a moziban másodpercenként 18—20 kép fut le a vásznon. Ennyi kell ahhoz, hogy a szemünk már ne tudja érzékelni külön-külön az egyes képeket. Az adó és vevő Nipkow-korongjának tehát, mivel egy körülfordulásra egy képet bont elemeire, másodpercenként 18—20-szor kellene megfordulni. Erre a nagy gyorsaságra azonban szükség nincs, mert például a *Radio News* televíziós állomásáról másodpercenként csak 7 képet küldenek ki s ez is nagyon jól megfelelt a célnak. Egy kicsit remeg csak a kép, a látást azonban nem zavarja.

Gondot okozhat még az is, hogy miként érjük el az adó- és vevőállomás Nipkow-korongjának egyöntetű, pontosan egyforma keringését. Vannak rendszerek, amelyek ezt az együttjárást, szaknyelven szinkronfutást külön automatikus rendszerrel érik el (ilyen a magyar *Mihály Dénes* televíziós gépe is), de a gyakorlatban egy kis kézi dörzsfék beállításával is nagyon jól lehetett a szinkronfutást megoldani.

Ez, amit itt leírtunk, az *alapja* a televíziónak. Ez az a mag, amelyet minden feltaláló másként formált. Sajnos, a legtöbb találmány roppant komplikált, ami még nem volna oly nagy baj. Csakhogy egyúttal drága is. A tömegfogyasztásra pedig csak olcsó készülékek jöhetnek szóba. Egy egészen egyszerű, a fentiekben leírt Nipkow-korongos távolbalató vevőállomás körülbelül 100 pengőből kiállítható. Ez persze nem volna oly különösen drága, hogy a lelkes közönség ne vásárolná. Olcsó húsnak híg a leve... s ennek a 100 pengős masinának bizony nagyon híg leve van. *Akkora képet ad, mint egy gyufaskatulya és ez is roppant homályos.* Itt bemutatunk a Nipkow-korongos távolbalatóval közvetített képről egy fotográfiát. Bizony, nem a legérthetőbb a kép. Az pedig, amely derült és elég nagy képet közvetít, már a ritkán látott ezresek világába tartozik.

Ez ma minden rádiógyár igyekezete: olyan szériagyártást kitalálni, amely olcsón ad jó gépet a közönségnek. Ha sikerül, mert rövidesen sikerül, teljesül a régi vágy és új korszak köszönt be, amely minden eddigi lánznál nagyobb izgalmat fog kiváltani.

Otthon élvezhetjük a filmeket, láhatunk exotikus tájakat és embereket... megnyílik a nagyvilág, amit eddig csak hang útján hallottunk megnyilatkozni.

Vigyázat, hölgyek és urak, jó lesz már most félrerakni a krajcárokat, mert nincs messze az idő az álom teljesülésére.

Öt világrész érdekességei

Képtávirat Wien—New-York. Rövidesen megnyílik a hivatalos képtáviró-összeköttetés Bécs és New-York között, Berlingen keresztül. A bécsi postai igazgatóság már közzé is tette az árakat. Egy négyzetcentiméternyi képterület 19 centbe kerül és a minimális távirati terjedelem 150 négyzetcentiméter. Akárki táviratozhat már pár hét múlva Bécsből New-Yorkba, sőt hangos képeket is fog a képtáviró közvetíteni.

A szigorú éterrendőrök. Amerikában napirenden van, hogy egyik-másik adótársaság jogát pár napra, illetőleg pár hétre felfüggesztik egy-egy megfigyelt éterkihágás következtében. Rendszerint a hullámhossz be nem tartásáról van szó és ez az összes többi állomás vétellehetőségeit zavarja. Ilyen esetekben az adókészüléket hivatalos pecséttel leplombálják. A newyorki WOHO-állomást például már három esetben plombálták le, utóljára teljes hónapra vonták meg a koncesszióját.

Hogyan közvetítették a Tour de France-t? A 27 napig tartó, Franciaországban keresztül megrendezett kerékpárversenyt állandóan követte a rádió riport-autója. A mikrofonon kívül ez az autó gramofonfelvevőkészülékkel is el volt látva és a verseny izgalmasabb részleteit azonnal gramofonlemezre is felvették. Naponta háromszor adott a rádió gramofonközvetítést a versenyről, 27 nap alatt tehát 81 esetben hallhatták a Tour de France küzdelmeit a rádióhallgatók. Ilyen nagy és népszerű a kerékpársport Franciaországban, ahol például a katolikus papok is biciklin járnak.

Költözködik Daventry. Daventryben megkezdtek már a rövid-hullám világado építését és éppen ezért az eddigi két nagy adót át kell helyezni. Daventry adóinak új szállása Droitwich-ben lesz. Felmondási idő 2 év, 1934-ben fejeződik be az átköltözés.

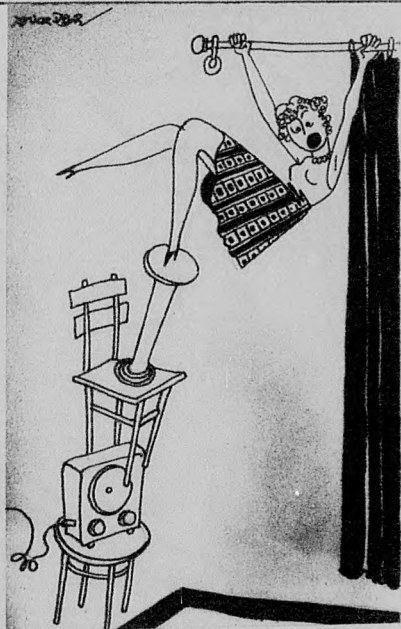
A rádió ellenségei. Németországban statisztikát készítettek a rádiózavarok okairól. 125.000 esetet dolgoztak fel. Az esetek 28%-ban orvosi apparátusok zavarták a vételt, 23%-ban ipari és mezőgazdasági készülékek okoztak zavart, 14%-ban visszacsatolás, 11%-ban a készülék konstrukciója volt ludas és 24%-ban a villamos járművek.

A rádió — kötelező tantárgy. Svájc Aargau kantonjában megkezdtek a tanítók kiképzését a rádió elméletében és gyakorlatában. A jövő tanévben az elemi-iskolákban kötelező tantárgyként felveszik a detektoros rádió-építést is, mely a közgyeségi óra egy részét fogja helyettesíteni.

Hogyan dolgozik az amerikai reklám? Az amerikai adók a reklámot nem adják kommunikációs szárazsággal, hanem

megzenésítik. Egész sereg olyan versíró és zeneszerző él New-Yorkban, akik nagy összegeket keresnek rádió-kluplék írásával. Ha például egy angolul nem tudó ember hallgatja az NBC műsorát, nagy élvezetet talál a kiváló énekesek által előadott dalokban. Milyen nagy lenne a csodálkozása, ha megtudná, hogy a gyönyörű dal szövege például egy keserűvíz dícséretét zengi, egy tüzes ritmusú jazz-ének arról szól, hogy milyen hajvizet használjunk hajhullás ellen. Joe Ray, New-York legkeresettebb reklámkluplé szerzője ma heti 700 dollárt keres!

A rádiókörzés világrekordja. Egy amerikai pénzhamisítótársaság New-Yorkban, a 14. utcában betért egy hűsítőital árúsi boltba hajnali négy órakor: 10 dollárral fizettek. A kereskedő nem tudott visszaadni, kiment az utcára egy taxifórhöz, hogy a pénzt felváltsa. A taxifórhó észrevette, hogy hamis a pénz. A hamisítók erre autójukkal megszöktek, sikerült azonban annak jelzését leolvasni. A rendőrségről azonnal leadták az utcán cirkáló rendőrautóknak a rádió-alarmot a 9T jelzésű koci után és 16 perccel később a koci már a rendőrségen is volt. A koci utasainál egész csomó hamis tízdollárost találtak.

Heggyeli rádiótorna

Kasszaírás „rádiótartogatóval”

A rejtélyes sorozat — Az acélbalató szem — A különös, hordozható zsebrádió — Elfogják a kasszák rémét

Régen fordult elő a *Scotland Yard* világhírű naplóiban olyan különös és borzasztó bűnténysorozat, mint amiről alább adunk közlést. „Hőse” egy jólképzett technikus, aki a rádiót használta fel szellemes eszközzül a „nagy vágások”-hoz.

Londonban, hol közel annyi ember él, mint egész Magyarországon, nem ritka dolog — természetesen — a kasszaírás sem.

Itt ugyan jószímatú „szakemberek” dolgoznak és tudják, hogy az angol üzletember sok pénzt nem tart az otthoni vagy üzleti trezorjában. Legfeljebb egy-egy napra — átmenetileg. Siet mindenki a jólőrzött bankokba vinni. A „látogatásra” azonban rendszerint az átmeneti időt használják fel a merész legények s bizony, nap-nap mellett akad a horogra valami.

Az acélbalató munkában. Kezében a „tapogató”, a földön a rádióerősítő

Londonban sem tűnt tehát fel, hogy egy hónap leforgása alatt tíz nehéz kasszaírás történt. A laikusok legálább is nem ütköztek meg. Annál nagyobb feltűnést kellett a rejtélyes sorozat a hozzáértők körében: a *Scotland Yard*on. Nem kellett ugyanis sok morfondírozás ahhoz, hogy megállapítsák: mind a tizet ugyanaz a társaság követte el. *Voll* ugyanis egy közös jellemzője e tíz járásnak: minden kasszát, illetve páncélszekrényt a leggyöngébb pontján járták meg. Tudni kell ehhez azt, hogy minden pénzszekrénygyárnak más és más az építési szisztémája s az építésből kifolyóan más és más helyen van az a rész, amely aránylag a legkönnyebben sebezhető. Ezt persze szigorúan titokban tartják. Épp ezért tűnt fel ez a sorozat. Minden kasszához egyformán jól érteni — a *Scotland Yard* véleménye szerint

is szemtelenség. Vagy valami rejtélyes képesség. Röviden híre ment az alvilágban is az esetnek s a rejtélyes urat alvilági nyelven: **Acélbalátónak** nevezték.

Hosszú ideig csönd volt a piacon, majd újra munkához látott az acélbalátó. Persze, a Scotland Yard sem pihent ezalatt. Sorra vették a szakértők az összes felbontott kasszákat. Remekmű volt valamennyi és mindegyiken ott tátongott a sikeres fúrás mégis. Az Achilles-sarkon. A leggyöngébb pontján.

Már-már úgy látszott, hogy sohasem derül világosság az acélbalátó rejtélyére, amikor egy napon pillanatok alatt minden rendőr és nyomozó megkapta az utasítást: *azonnal előállítandó és igazoltatandó mindenki, akit esti órákban portébl-rádióval látnak az uccán.*

Furesa parancs volt. Mióta a Scotland Yard fennáll, még példa nem volt ilyenre. De a parancs, parancs. Bizton tudják odafent, hogy mit akarnak. Tudták is.

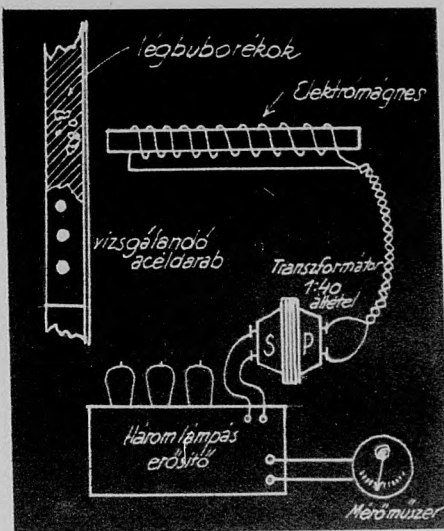
A rendőrök szorgalmasan hordták be a a portébl-rádióval felszerelt polgárokat. Már vagy két tucat előállítás történt s mindegyik egyformán végződött: *bocsánatkérésrel*. Míg azután egy éjjel... megszólalt a központi ügyelet telefonja és jött *White-chapel*-ből a jelentés: *gyanus pasas ül az őrizetben, furesa gép van vele.*

Gyors intézkedés, sürgősen felzavarták a technikai szakértőt, aki a furesa parancsot fogalmazta és repültek a külső kerületbe. Néhányperces vizsgálat következett, a szakértő átböngészte a gépet s azután titkolhatóan örömmel szólt:

— *Megkerült az acélbalátó!... Nyugodtan letartóztathatják!*

S a Scotland Yard bűnügyi múzeuma, az úgynevezett *Fekete Múzeum* egy értékes darabbal gazdagodott. Ez is igazolta, hogy némely gonosztevő milyen pompás ötleteket termel s hogy lassanként a technika minden eszköze a szertárakba sorozódik.

Az acélbalátó ugyanis képzett technikus volt. Kedvelte a rádiót is és értett hozzá. Hosszas töprengés után ötlete támadt, amelyet egy szaklap cikke még inkább alátámasztott. A cikk egy kényes szakkérdést tárgyalt. Közölte azokat a vizsgálatokat, amelyeket a különféle vas- és acélöntvények belső szerkezete körül lefolytattak. A vas- és acélöntvények ugyanis *nem tömör anyagúak*. Akárhogy is vigyáznak rá, levegőbuborék vagy más gáz kerül az öntvénybe még akkor, amikor folyékony állapotban van s ez okozza azután azt, hogy amikor kihűl, egyes helyeken a levegőbuborékok helyén gyengébb lesz az anyag. Különösen

A „rádiótapogató” szerkezeti vázlata

sok bajt okoznak ezek a kívülről láthatatlan belső anyaghibák a vasúti síneknél. A gyenge helyeken könnyen megrepedhetnek és kész a katasztrófa. Egy-egy speciális darabot olyként vizsgáltak eddig, hogy roppant erős Röntgen-sugárral lefényképezték. A sín azonban ezzel a vizsgálattal nem lehet végigpróbálni sokezer kilométeres darabon. Erre más módot eszteltek ki, amióta rádió van.

Ahogy azt az ábránk is mutatja, egy elektromágneset mozgatnak a vizsgálandó anyag felett. A mozgás révén ott, ahol az anyag belső szerkezetje megváltozik, az elektromágnesben áram keletkezik. Ez persze hihetetlenül gyenge. Mióta azonban rádiólámpa van, a legparányibb elektromos rezzenést is tetszés szerint fel lehet erősíteni. A gyenge jelet tehát egy háromlámpos erősítőhöz vezetik, mely felerősödve egy mérő műszerhez kapcsolódik. Ha valahol megváltozik az anyag, a mérőműszer mutatója kileng. Kis gyakorlattal mindenki pontosan követni tudja az acélangy változásait.

Ezt a módszert alakította át az acélbalátó is a maga céljaira. Hogy könnyebben tudjon mozogni, portébl-rádióvá képezte ki az elektromos tapogató szervert és a háromlámpos erősítőt.

A „hálátlan” angol bíróság ezért a szabadalomért jónéhány esztendő t fizetett és az acélbalátó elmehetett Dartmoorba elmékedni.

Rádiósok levelesládája

Nagy híve vagyok Békeffi Lászlónak is és Kabos Gyulának is. Meghallgattam két héttel ezelőtt Békeffi estjét és egy héttel ezelőtt Kabos estjét is. Mindkét est igen mulatságos lett volna, csakhogy mindkét művész, mintha összebeszéltek volna, elcsépell, az unalomig ismert műsorszámokat hozott. Olyanokat, melyek hónapokkal ezelőtt szerepeltek a kabaré műsorán, sőt olyanokat is, melyeket már a rádióban is hallottunk, nem is egyszer. Ezúton kérem őket és a Stúdió igazgatóját is, ne köeközlassák népszerűségüket a folytonos ismétléssel. Sok a jóból is megárt.

Fazekas Ernő, Keszthely.

Német, angol, francia és olasz nyelvből kékel rendszeresen ad a magyar rádió. Sokszáz eszperantista nevében kérdezem, miért nem lehet rendszeresíteni a rádióban az eszperantó nyelvből is? Hiszen a rádió intézményének egyik leghatékonyabb propagátora éppen az ilyen nemzetközi világnyelv lenne. Ezúttal nem is beszéltek arról, hogy 12-12 lecke után már meglehetősen fokozódna az érdeklődés és két-három hónap alatt lökéletesen meg is lehet tanulni ezt a rendkívül könnyű nyelvet. A béke gondolatnak is szolgálatot tenne így a rádió.

Tisztelettel
H. László, Budapest.

A Stúdió zenei tanácsa panaszkodik a közönség zenei iskolázatlansága miatt és egyidejűleg esodálkozik azon, hogy ez a közönség nem akarja hallgatni a nehéz zenét. Műdjában áll ezen a zenei tanácsnak segíteni. Miért nem adnak hetenként legalább egyszer egészen népszerű és zeneművekkel illusztrált elméleti és zenelörténeti órát. Így igazán játszva behalhatnánk a komoly zene rejtelmeibe.

S. Mária, Miskolc.

Délután megyek munkába s a késő éjszakai órákig dolgozom. rádiót tehát csak a délelőtti órákban hallgathatnék. Megvallom, ebben azonban nem télek nagy örömem, mert a délelőtti műsor a Stúdió moslohagygyereke. Unalmas zenekari hangversenyek, dilettánsok hegedű-és zongorajátéka teszik ki a programot. Azt kérdezem: nem lehetne-e a délelőtti műsorsort változatosabbá, jobbá tenni? Nem lehetne-e felőrás gramofónhangversenyeket közbeiktatni. Nemesak én magam, aki délután és este nem ér rá rádiót hallgatni, hanem bizonyára a

körházi és szanatóriumi betegek is nagy hálával fogadnák ezt. Kérünk tehát délelőltre változatosabb és jobb műsort.

Tisztelettel
Hlavelski Márton, Budapest.

A kérésem első pillanatban talán különösnek hat és bizonyára lesznek olyanok, akik azt felelik rá: nincs más gondja. Én arra kérem a Stúdiót, adjon sakkrovatot. Tízzerével vannak sakkbarátok ma Magyarországon, a sakknak legalább annyi híve van, mint a totalizátornek. Nem lehetne hetenként egyszer sakkrovatot a műsorba iktatni? Legalább egy félórásckát. Egészen bizonyos, hogy a sakk iránt lenne érdeklődés. Előre is köszönöm Szerkesztő úr szíveségét, hogy soraimnak b. lapjában helyet ad.

Tisztelettel
Szabó Pál, Budapest.

Éltem-halltam a cigányzenéért ezelőtt 3 esztendeje. És ma? Ha cigányzenét ad a rádió, elesukom a készülékel. Mi ennek az oka? Egészen egyszerűen beteltem. Három esztendőn keresztül annyi cigányzenét adott a Stúdió, hogy valósággal megcsömöröltem. Hiszen az ünnepelőruháját sem veszi fel az ember minden napra, mert elkopik. A magyar nőla, melyet cigányzenekar játszik, maradjon ilyen ünnepelőruha, adagoljuk módjával az élvezetel és akkor mindenkinek valódi ünnepe lesz a cigányzenekar játéka.

K. M. II.

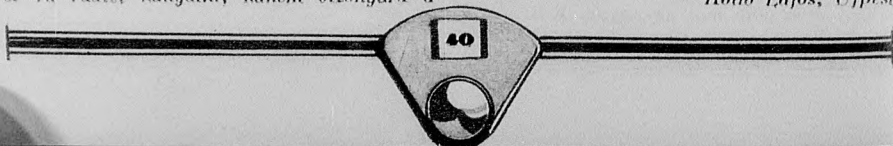
Kedvenc műsorszámom a gramofónhangverseny, mely azonban az utóbbi időben kezd kissé egyhangyúvá válni. Miért kell a gramofónhangversenyben sorozatokat hozni, hiszen ezzel éppen a lemez egyik legfőbb előnyét, a változatoságot rontják le. „Varietas delectat”. Hagyják el a gramofónsorozatokat, keverjék a lemezeket. Sokkal kevésbé lesz egyhangú.

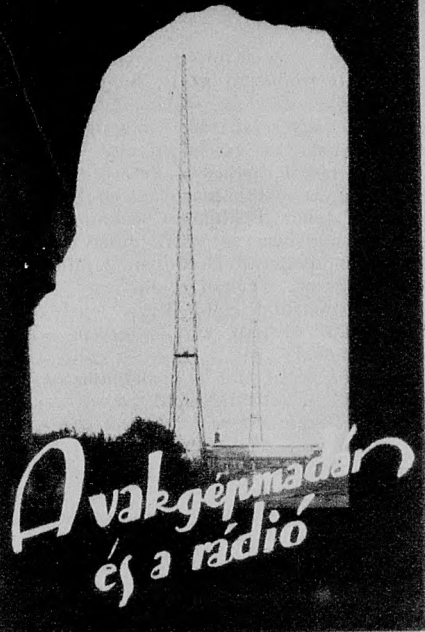
Tisztelettel
Dr. Dorkel József, Budapest.

Tisztelt Szerkesztőség!

Szenvedélyes rádiós vagyok, úgyyszólván minden szabad időmet a készülék mellett töltöm. Sajnálattal nélkülözöm azonban a rádióban a praktikus tanácsokat. A rádióknak majd 400.000 előfizetője van és bizony gyakran akad olyan ügyes-bajos dolgunk, melyben az arra hivatottak tanácsára szorulnánk. Jogi felvilágosítások, lelki tanácsok, közigazgatási tudnivalók, mindannyiunknak akad olyan kérdése, melyly nem szaladhat azonnal ügyvédhez, vagy szakértőhöz, már csak az anyagiak miatt sem. Ezt kellene a Stúdióknak megvalósítania, nem is ütközne nagyobb nehézségbe, hiszen itt van példának a lapok szerkesztői üzenet rovata. Nem adhatna a Stúdió hetenként egyszer ilyen praktikus tanácsadó órát?

Tisztelettel
Holló Lajos, Ujpest.

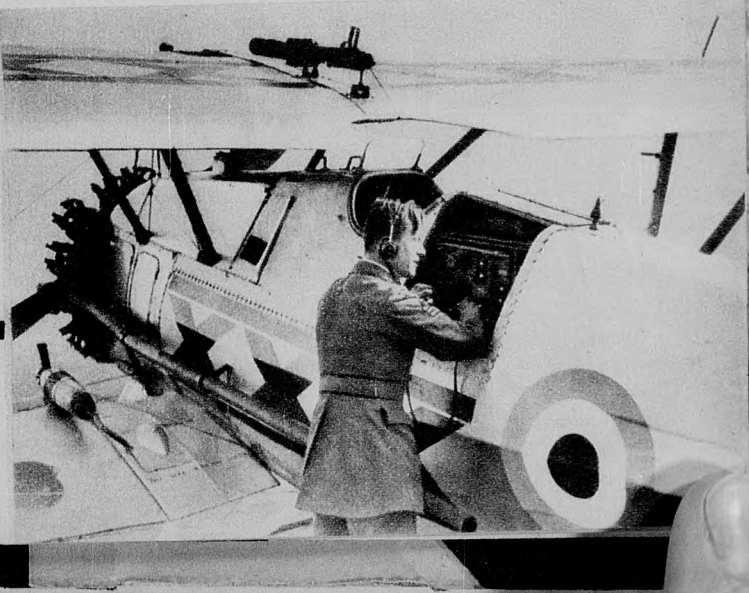
A vakgépmadár és a rádió

A langenbergi jelzőtorony, amelyből a pilóta az irányjelző útmutatást kapja.

A láthatatlan fonal — A fény nélküli világítótorony — A magasságmérő rádió — Vonatok a levegőben

Az új század csodái között bizonyára a legjelentősebb volt a levegő végleges leigázása. Daedalus és Icarus legendája valóság lett: az ember versenyre kell a madarakkal. A régi rege minden elképzelése valóra vált, csupán csak az maradt el, hogy a szárnyak nem tollból és viaszból rakódtak össze s ennél fogva a nap heve azokat nem olvasztotta széjjel. Alumíniumszárnyakon száll ma az ember óceánok felett, zúgó viharban, jégesőben és perzselő napsütésben egyre magasabbra, titokzatos célja felé. Ki tudja, hol áll meg?...
A repülés technikája óriási irammal száguld a tökéletesebb útján. Alig néhány évtizede, hogy az első repülőgép a levegőbe emelkedett.

Utolsó próba a start előtt — a készülék rendben.

Az idősebbek még emlékezhetnek arra a megrázó, felemelő hírre, amelyet a világ összes táviról szerteröpítettek: a La Manche-csatornán először repült át ember! Micsoda óriási megrázkódtatás volt ez s milyen részegítő, mámoros érzés az emberi tudásnak és akaratnak ez a ma már semmitmondó ténye. Aztán vad tempóban haladt az előretörés s mindannyian emlékszünk még a lázra, amelybe Lindbergh ejtette a világot: átrepült az Atlanti-óceán felett.

Gyakorlatban ma már nincs semmi hősiesség momentum abban, hogy repül az ember. Háromnegyed óra alatt Bécsben lenni nem tudomány. Mindenki megteheti, ha pénze van hozzá. Arról azonban rendszerint mindenki megelégedezik, hogy ez a ma már nem is újfajta közlekedési mód milyen komplikált a valóságban s a technikai segédeszközök számtalan fajtája nélkül nem tarthatna ott, ahol ma tart.

Ezek között a segédeszközök között az első hely illeti meg a rádiót. Ez az eszköz köti össze a magasan szárnyaló gépmadarat a földdel s ezen keresztül kap meg minden olyan utasítást, útmutatást, amelyek nélkül a repülés még ma is ott tartana, ahol annak idején, azaz még ma is hősiesség, elszántság, Istenkísértés lenne a gépbe ülni.

A repülőtechnika a rádiót ma már nem is nélkülözheti. Általában három fontos hivatást tölt be a rádió a repülőgép „fedélzetén”. Elsősorban is biztosítja az állandó összeköttelést a gép és a földi állomás között s így a pilóta állandóan tájékoztatva van azokról a körülményekről, amelyekről különben előre, onnan a gépből nem tudhatna. Megkapja a légköri jelzéseket, tudja, hogy mikor és honnan várhat fordulatot a széljárásban. Értesítést kap a közeledő viharról, annak minőségéről, szóval olyan tényekről, amelyeket azelőtt nem tudha-

tott volna meg, csak akkor, amikor az már esetleg bajt okozott a gépben, ha nem katasztrófát. A másik hivatást akkor tölti be a rádió, amikor a pilótát az alatta elterülő vidék kikötőállomásairól informálja. Könnyen elképzelhető ugyanis, hogy a repülőgép olyan ködbe került hogy elveszti szeme elől a földet, a térképek mítsem használnak, leereszkedni nem tud, mert a köd a föld felszínéig terjed, szóval a gép a magasban tanácstalanul kering. A rádiótechnika segített ezen a bajon is. A kikötőállomáson egy rádióleadógép állandó jelzéseket ad le, amelyek azonnal tudatják a pilótával, hogy milyen állomás fölé érkezett. A repülőgépen felszerelt felvevőkészülék ezenfelül úgy van megkonstruálva, hogy ezeket a jelzéseket csak akkor veszi fel, ha a rádió antennáját pontosan a leadóállomás irányába állítják be. Különböző műszerek viszont ebből azonnal tájékoztatják a vezetőt, hogy hol szállhat le. A köd a legveszedelmesebb ellensége a repülőnek. Ha azután ilyen ködben, tegyük fel, véletlenül elromlik a magasságmérő, akkor a pilóta minden tájékozódást elveszt, a biztos pusztulásba rohanna. A rádió ezen is segített. Olyan szerkezet áll ma rendelkezésre, amely nemcsak azt mutatja meg pontosan, hogy hány méterre van a gép alatt a föld színe, hanem még azt is érzékeltetni tudja, hogy ez a felszín milyen természetű. Síkság-e, víz, erdő, szóval szem nélkül is lehetővé teszi a tájékozódást.

A nagy utasszállítógépek ezenfelül még a közönség közvetlen használatára is tudják bocsátani a rádiót. A szórakoztatáson és a

friss hírek közvetítésén kívül má már megoldott probléma az is, hogy a repülőgépen utazó bankár például felhívhassa a bankját, vagy a lakását. Közvetlenül adhat utasításokat, ha eszébe jut egy jó „típi”, vagy a rádiót hallgatva értesül mondjuk arról, hogy a pekingi piacon a yen tíz ponttal drágult, tehát Pekingben érdemes eladni yent s ugyanezt a yent, amely olesőbb Berlinben, megvenni Berlinben. A differencia tiszta haszon. Próbált volna egy bankár csak félszázaddal előbb ilyen lehetőségről fantáziálni. Menten zárt intézetbe szállították volna.

A rádió tehát ma már nélkülözhetetlen segédeszköze, sőt kiegészítő szerve a repülésnek. Nélküle a forgalom közel sem volna olyan biztos, mint amilyen biztos ma. A repülőgépeknek a földdel való kapcsolata egészen új perspektívákat nyitott meg a légi közlekedés terén. Ma már ott tartanak a fejlődésben, hogy mind komolyabb formába öltözik az a terv, amely szerint a repülőgépek egész sorát kapcsolják egybe éppúgy, mint a vonatokat. Ha azután ez a repülőgépvonat egy állomás fölé érkezik, leoldják a legutolsó gépet s ez azután már motor nélkül is leszállhat. A rádió értesíti az állomást s ott készen várják a „pót-kocsit”.

A rádiónak különben óriási szerepe lesz a közeljövőben, amikor a biztos éjjeli forgalmat akarják megvalósítani. Tudott dolog ugyanis, hogy a szállításra eddig kizáróan a nappali időt használták fel. Éjjel a gépen ülő pilóta nem tájékozódhat oly mértékben,

ahogy ezt a forgalom biztonságának érdeke megkívánja. A repülőgéptechnikusok tehát most szoros együttműködésben vannak a rádiótechnikusokkal és olyan műszerek megoldásán fáradoznak, amelyek még az eddiginél is precízebben tájékoztatják a pilótát.

A rádió a pilótánélküli repülés terén is pótolhatatlan szerepet játszik. A pilótánélküli repülőgépeket pedig a jövő harcászata akarja felhasználni. Ezeket a gépeket rádió útján a földről irányítják s könnyen elképzelhető, hogyha tökéletes a megoldás, milyen hatalmas erejű fegyver lesz ez a tisztán gépmadár.

A „repülő skót” berendezése, amellyel sikerült tökéletes összeköttelést teremteni a robozó vonat és száguldó repülőgép között.

AMIT ÉRDEMES LESZ MEGHALLGATNI

Rátkai Márton művészestjét halljuk vasárnap, augusztus 21-én este 6 órakor. Rátkai 1881-ben született Budapesten. A Színművészeti Akadémia elvégzése után a Magyar Színháznál, majd vidéken működött. 1905-ben a Király Színházhoz szerződött, innen a Magyar Színházhoz került. 1921-ben Amerikában játszott, sőt színigazgatóként is működött. Drámai színészként indult, de egészen az operett felé fordult és mint táncoskomikus valósággal iskolát teremtett a magyar operettszínpadon.

Lehár Ferenc-estét közvetít a rádió vasárnap, 21-én este 8 óra 20 perckor „Az operett fejlődése” ciklus keretében. Lehár Ferenc a modern operettírás egyik legnagyobb mestere 1870-ben született Komáromban, ahol atyja katonakarmester volt. Tanulmányait a prágai konzervatóriumban végezte s aztán Losoncra, majd Pótlába került katonakarmesterként. 1896 óta kizárólag komponálással foglalkozik. Bécsben él. A katonakarmester fia világhírért csinált, a „Vég özvegny” című

Lehár Ferenc
(Székely Aladár felv.)

operettje az egész világon több mint 20.000 előadást ért meg. Legnagyobb sikerű művei: „Luxemburg gróf”-ja, „Éva”,

„A kék mazur”, „Frasquita”, „Paganini” és „A mosoly országa”.

Karinthy-estet hallunk 22-én, hétfőn este 7 óra 35 perckor. Karinthy Frigyes 1888-ban született Budapesten. Matematikát tanult

Karinthy Frigyes
(Halmai felv.)

a budapesti egyetemen, egészen korán híres író lett. Beérkezését „Így írtok ti” című irodalmi karrikatúraszorozatának köszönheti. Groteszk képei, apró tréfái, krockijai hallatlan népszerűséget szereztek számára. Azóta Karinthy bármit ír, nevetnek rajta, pedig ő első-sorban filozófus lélek, aki páratlanul éles logikával kutatja az élet titkait. Igen sok, azóta szinte legendássá vált vicc és anekdóta köszönheti születését Karinthy-nak.

Altay Margit, a gyerekek kedvelt „Margit néni” minden kedden délután 4 órakor mesél a gyerekeknek. Altay Margit 1884-ben született s már kora ifjúságában kezdett az irodalommal foglalkozni. Több sikerteljes műfordítása jelent meg, nevét azonban meséi és ifjúsági írásai tették országosan ismertté. Ismertebb művei: „Az amerikai leány”, „Érdekes házasság”, „Lucy Laci”, „A végzet útja”. **Jacobi Viktor**, akinek

„Sybill”-je úgyszólván állandó műsorszám a rádióknak s akinek műveiből Vincze Zsigmond összeállításában kedd délelőtt 9 óra 15 perckor a „Miami ábránd”-ot halljuk, 1883-ban született és 1921-ben halt meg New-Yorkban. A Budapesti Zeneakadémián Koesslernél tanult. Első színpadi műve: „A rátartós királykisasszony” 1904-ben került előadásra, azóta állandóan növekvő sikerrel írta operettjeit s a „Leányvásár”-ral, 1911-ben megnyílt előtte a külföld. A „Sybill” és a „Miami” világvilágviszonylatban is ismert névvé tették.

Benjaminó Gigli-t halljuk szerdán, 24-én este 6 órakor gramofonlemezeken. Gigli pályafutása egyike a világ legfurcsább pályáinak. Karrierje úgyszólván a véletlenek alapult. 1895-ben született Recanati-ban Ancona mellett, igen szegény olasz család fiaként. Asztalosmesterséget tanult Ferrarában és itt lépett közbe a véletlen. Gigli, a fiatal asztalossegéd egyik nyári estén egyedül maradt

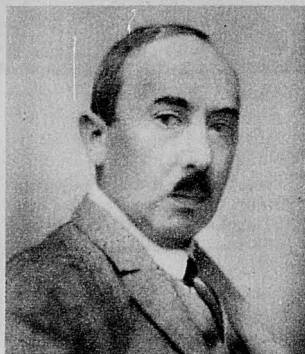
Gigli

a pinceműhelyben valami sürgős munka elvégzésére. Munkaközben énekelt s az ucca felől dult arccal egyszerre csak megjelent egy elegáns úr. — Ki énekelt

itt? — kérdezte az úr. — Én — válaszolta aggódva, a fiatal asztalos, aki azt hitte, hogy csendháborításért fogják felelősségre vonni. De nem így történt. Az elegáns úr az asztalos nyakába borult és elragadtatásában megcsókolta. Ekkor derült ki, hogy az ismeretlen férfi Gatti-Casazza, a new-yorki Metropolitan Opera igazgatója, aki véletlenül Ferrarában időzött. Ez a véletlen indította el Gigli karrierjét, mert Gatti-Casazza saját költségén kitaníttatta a fiatal asztalost, akiből a világ egyik legnagyobb éneke, Caruso örököse lett.

Bach Johann Sebastian, akinek preludiumát és fugáját csütörtökön, 25-én, d. e. 9 óra 15 perckor halljuk 1685-ben született Eisenachban. Régi zenészcsaládból származott, tízéves korában teljesen árván maradt. Ekkor nagybátyja Johann Cristoph vette magához és mellette tanult orgonázni. 1703-ban Weimarba került hegedűsnek, majd Arnstadtba orgonistának. 1707-ben házasodott meg Múhlhausenben, itt írta első nagyobb kantátéit. Az orgona nagymestere volt. 29 éves korában a weimari fejedelem udvari hangversenymestere lett, 1723-ban pedig a lipcei Thomas-Kirche zeneigazgatója. Első felesége hét gyermeket hagyott hátra, második feleségétől is több gyermeke származott. Életének utolsó 3 esztendejét teljesen vakon töltötte. Templomi zene-műveiben megnyilatkozó monumentalitás Bachot utólráhatatlanná teszik.

Révész Béla előadását közvetíti csütörtökön, 25-én délután 5 óra 15 perckor a rádió. Révész Béla 1876-ban született Esztergomban, már fiatalon a Népszava belső munkatársa lett. Ady Endréhez bizalmas barátság fűzte, sokat éjszakáztak ezekben az esztendőkhöz együtt s ezeknek az Adyval együtt töltött éjszakáknak emlékét több könyvében is megírta Révész Béla. Írásai egészen líraiak, prózája

Révész Béla
(Szekely Aladár felv.)

egyre jobban szinte verssé vált. Novellái és Ady életéről írt emlékezései maradandó értékűek.

Nyáry Andor, akinek „Nyúl a bokorban” című vígjátékát Odry Árpád rendezésében csütörtökön, 25-én este 8 órakor halljuk, 1890-ben született s jelenleg a Magyar Otthon c. szép-irodalmi lap szerkesztője. Népies irányú regényei, színművei a magyar vidék és a magyar paraszt levegőjét sajátosság derűvel és zamattal érzékeltetik. Több regénye jelent már meg, háborús történetei nagy népszerűségnek örvendtek, 1924-ben mutatta be „Gunyhó előtt” című színművét a Nemzeti Színház Kamaraszínháza.

Laczkó Géza olvas fel 26-án, pénteken délután 6 óra 30 perckor „Nyolc nap a Balatonon” címmel. Laczkó

Laczkó Géza

Géza 1884-ben született. Tanári pályán működött, később újságíróvá lett, több önálló kötete, regénye, elbeszélése mély emberismeretről és finom fró-i ízlésről tanúskodik. Nagy és jelentős munkát végzett, mint műfordító is.

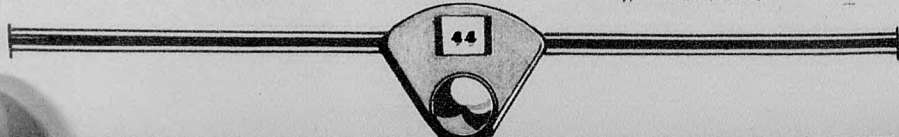
Komáromi János olvassa fel elbeszélését szombaton, 27-én délután öt órakor a Kisfaludy-Társaság Irodalmi délutánja keretében a rádióban. Komáromi 1890-ben született Málcán. Sárospatakon tanult, fiatalon lett újságíró, résztvett a világháborúban s a háború alatt lépett fel először, mint fró: „Mit búsulsz kenyeres” című kötetével. Legértékesebb munkája az „Esze Tamás a meztlábások ezre-

Komáromi János
(Sohár felv.)

dese” című regénye, mely hősi époszra emlékeztet formailag és tartalmilag egyaránt. A vidéki élet alapos ismerője, regényeiben a falusi paraszt nép és a kis urak életét rajzolja meg.

Sajó Sándor költeményeket olvas fel ugyancsak a Kisfaludy-Társaság Irodalmi délutánján. 1868-ban született, gimnáziumi igazgató volt. Lírai költeményeiben erős nemzeti érzés nyilatkozik meg. A régies, klasszicizáló iskola híve, versei erősen szónokiasak, de nem hiányzik belőlük az erő. Verskötetei: „Fiatal szívvel”, „Utközben”, „Gordonka”, „Tegnaptól holnapig”, „Magyar versek”, „Muzsikaszó”.

Amin az egész világ nevet

AZ ISKOLÁBAN

A tanító magyaráz :
— A szóló az, ha valaki egyedül játszik, ha ketten játszanak, azt duettnek nevezik. No Ernő, meg tudnád-e mondani, hogyan nevezik azt, ha hárman játszanak együtt ?
— Rómi — tanító úr kérem !
(Herold)

Nem elég világos

A híres színész száz schillingre akarja „megválni” mecenását.

— Kedves barátom, szívesen adnék — mentegetőzik az, — de nincsen nálam több ötvennél... — elégedjek meg kivételesen ennyivel !

A színész természetesen elfogadja, el is búcsúznak, de művészünk hirtelen visszafordul :

— Bocsásson meg kérem, de nem egészen értem a helyzetet. Most én tartozom önnek ötven schillinggel vagy pedig ön nekem ?
(Die Bühne)

KÉT MAI SZINÉSZ BESZÉLGÉSE

A *Jelleptidias* : Neked könnyű.

A *fixizeléses* : Nekem könnyű ? Miért ? !

A *Jelleptidias* : Na hallod. Te csak havonta egyszer nem kapsz gázsit, de én, sajnos, naponta nem kapok semmit sem.

ELHAMARKODOTT KIJELENTÉS

Páciens : Doktor úr, mikor a feleségem rosszul lett, annyira megijedtem, hogy a házban lakó idegen orvoshoz vittem.

Háziorvos : Képzelem, milyen ostoba tanácsot adott.
Páciens : Azt mondta, hogy jöjjenek el önhöz...

TÁRSASÁG — 1932

Két cégfőnök veszekszik.
— Ugyan mit tettél a cégért azon a rongyos vagyontalansági eskün kívül ?
(Das Interessante Blatt)

KIS ALLOMÁS

— Micsoda, maguknál három frank egy sonkászemlye. És miért ilyen hallatlanul kicsi ?

— Ja kérem, nálunk csak két percig áll a vonat !
(Il Travoso)

A legszebb könyv

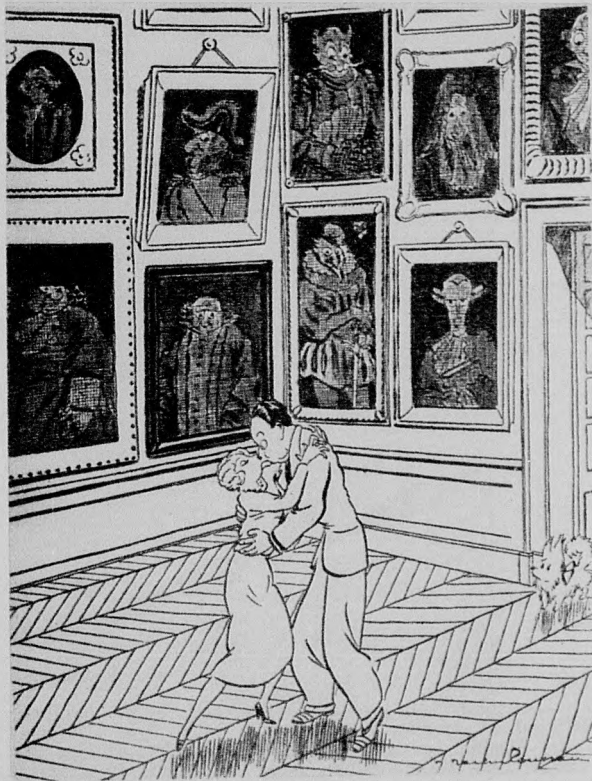
A *gazdag nagybácsi* : Szeretnék egy olyan könyvet ajándékozni neked, amely nagy örömet szerez. Melyik legyen az ?

József : Egy csekkönyv !
(Jugend)

ÉTTEREMBEN

— Főúr, egy bécsi szelet ! De jó nagy legyen, mert roppant ideges vagyok és minden kicsiség hallatlanul kihoz a sodromból...
(Politiken)

A KÉPTÁR LEGBUZGÓBB LÁTOGATÓI

Végre egyedül !

(Le Rire)

KIS CUKRÁSZDÁBAN

— Nézd, milyen esinos kis macska ül a másik asztalnál! Hívd meg a mi asztalunkhoz.

Skót fiatalember : Mingyárt — csak megvárom, amíg kifizeti a cechjét...

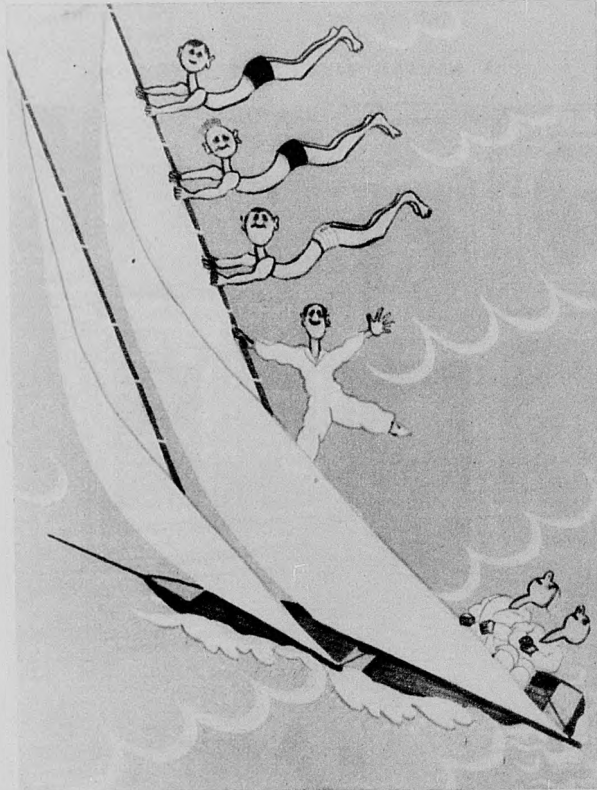
(*Lustige Kiste*)

Korán kezdli...

— A király — magyaráz a tanító — igen magas személység, de még őfölette is van egy magasabb... no, ki tudná megmondani?

— Az ász! — vágja ki büszkén a kis Ferkó. (*Ulk*)

A JELZŐZÁSZLÓ NINCS KÉZNÉL

— De most aztán jöjjetek le, gyerekek, mert különben felborul a csónak!

— Azonnal, papa! Csak előbb még értesítjük a főpincért a strandhotelben, hogy készíthetik a vacsorát!

(*Lustige Blätter*)

MELYIK VESZEDELMESEBB?

— Az én férjem egy expedíción vesz most részt a tűzföldi emberevők között...

— Boldog asszony! Az én férjem — végrehajtó!

(*Asino, Roma*)

AZ ÚJ GÉPIRÓKISÁSZSZONY

— És van itt lehetőség arra, hogy az ember előbbre haladjon?

— Hogyne, kisasszony — a vezérigazgató a jövő héten válik a feleségétől...

(*Goblin*)

EGY KIS GIMNASZTIKA

— Maga is meg tudná ezt csinálni, Kovács úr?

— Az is valami? Én minden reggel a fejemre állok már évek óta, mikor a tőzsdei árfolyamokat olvasom!

(*Lustige Blätter*)

INTERVJU

Riporter : Szóvan ön kora ifjúságában, egészen kicsiben kezdte?

A „nagy ember” : Ugy van — az édesanyám mindig mesélte, hogy amikor a világra jöttem — mindössze négy fontot nyomtam!

(*Answers*)

ELHIHETŐ

— Azt, ami ma velem megesett, nem kívánom a legnagyobb ellenségemnek sem!

— Az Istenért, hát mi történt?

— Tízezer márkát nyertem a sorsjátékon...

(*Vart Hem*)

NINCSENEK MÁR GYERMEKEK...

Nagy zokogással szalad oda a kis Tommy anyjához a strandon:

— Mama — panaszolja, — a Maxival nem játszom többet soha az életemben...

— Miért?

— Képzeld csak, berbeadta nekem a homokvárat tizenöt cserebogárért és most — fel akarja emelni a lakbért...

(*Jugend*)

Kétszáztagú kórus és százhusztagú zenekar a Tavaszi zápor szinkronizálásánál

A világ legnagyobb kórusa magyar hangosfilmen

Nádossy Imre, volt országos főkapitány finanszírozza Fejös Pál új filmjét

Fejös Pál a világ legolcsóbb filmjével kezdte amerikai karrierjét. Most már azonban nemcsak amerikai, de Amerikát is túlszárnyaló méretekkkel dolgozik.

Balaton úja előtt fejezte be a *Tavaszi zápor* szinkronizálását. A film utolsó jelenetét grandiózusan oldotta meg: a kis magyar parasztlány mennyemeneletét kétszáztagú kórus éneke és százhusztagú zenekar játéka kíséri. A jelenet háthoronzogató. A mennyezetről lelógó vászonra vetítik a filmnek ezt a jelenetét: most veszik fel rá a kétszáz torokból és százhusz hangszerből zúgó hangot. Délután négy órától hajnali négyig folytak a próbák és felvételek, amíg végre tökéletes hangszalag került a filmre. *Angyal László* diri galja a zenekart: azt mondja,

hogy a magyar „Trader Horn”-t akarta itt megkomponálni...

El kell még mondani Annabellával utazását. A kis parasztlány gomolygó felhők között érkezik az

egbe és a mennyország: ugyanaz a konyha, ahol lenn a földön dolgozott; de a fal, a tűzhely és az edények ezüst splitterekkel, drágakövekkel borítva olyanok, mint egy álom. Boldogan néz körül az új helyen, azután feltűri szoknyáját és surolni kezdi a padlót a drágaköves kefével...

A szinkronizálás befejezése után felkészült Fejös Pál új filmjére és egy kis expedícióval elindult a Balatonhoz, ahol a külső felvételek készülnek. Filmjének háttérében rendkívül érdekes személyiség áll: *Nádossy Imre volt országos főkapitány finanszírozza a felvételeket*. Markáns, katonás alakja gyakran tűnt fel az utóbbi időben a Humniában. Talán a kialakuló magyar filmváros ellenállhatatlan ereje vonta magához...

Fejös Pál Annabellával és (balra) asszisztensével, Keleti Mártonnal (Fotó Manning)

Willy Frisch társaságában játszott a Barsonyi
Hószal első nagy filmjét. Német
címe: Ein toller Einfall. Néhány
"A lefordult kasztély" címmel
került bemutatásra

Barsonyi Hószal
tanár, hogy a
tezők. Doroth
Ellen Schvau
Az Utó és K
zak mutatott.

A közönség kritikája

A filmgyárak azt állítják, hogy ismerik a közönség véleményét. Ugyanezt mondják a filmszínházak, sőt a filmkritikusok is. Mi azt hisszük, hogy legjobb volna magát a közönséget megkérdezni!

Ha statisztikát állítanánk össze a bemutatóra kerülő filmekről, kiderülne, hogy sokkal több volt közöttük a bukás, mint a siker. Bizonyára azért, mert nem kérdezték meg a közönséget...

Azt mondják, néma gyermeknek anyja sem érti szavát. Ez a közmondás azonban csak a néma filmre vonatkozhatott; a film közben hangossá vált, beszélni kezdett és a közönség mégis néma maradt. Mi most meg-

próbálunk hangot adni a közönség véleményének.

Felkérünk minden mozilátogatót, hogy írja meg nekünk kritikáját arról a filmről, amit éppen megnézett. Írja meg — természetesen csak néhány sorban — *őszinte véleményét*; mondja meg mindenki, mi tetszik és mi nem tetszik neki a pergetésre kerülő filmekben. Ne csak a film beszéljen, beszéljen a közönség is!

Rovatot nyitunk a közönség véleményének és a beérkező kritikákat hétről-hétre közöljük, még akkor is, ha a filmet közben talán már le is vették a műsorról. Hadd tanuljon belőle mindenki és hadd tanuljanak belőle elsősorban: a *filmgyárak és mozik*.

Charles Bickford fehér collieja egyszerű statisztaszerepből ugrott ki (a szó szoros értelmében ugrott) az első kutya-sztárok sorába

Beszélgetés egy jóhedvű legénnyel

(Hollywood, 1932
augusztus elején.)

A filmhírességek közül *Ramon Novarro*-val a legnehezebb interjút csinálni. Ugy fél a nyilvánosságtól, mint az ördögtől és komoly áldozatokra hajlandó, csak-hogy elbujhassék a kíváncsiak elől.

A riportert örömmel fedezi fel, ha Ramont végre elcsípheti, hogy milyen aranyos, kedves legénnyel került össze.

Fölteszem előtte a kérdéseket, amikre most választ vár a közönség: *Igaz-e, hogy lemond a színészetről és filmrendező lesz?*

— Igen, úgy érzem — feleli, — hogy szívesebben rendeznék, mint játszánék, de ennek azt hiszem csak örökös nyugtalanságom az oka. Új szerződésem szerint tényleg már nemcsak mint színész, hanem mint színész és rendező dolgozom tovább. Már meg is rendeztem két hangosfilmet — egy angolt és egy franciát. Sokkal jobban élveztem a dolgot, mint a játékot, de azért nem tudnék végleg elszakadni attól sem. A rendező munkája rendkívül csábító, de ugyanilyen csábító a szerelmes színész szerepe is (legalább a közönség szemében).

— Érdekes, hogy milyen furesa dolgokat terjesztenek rólam. Igaz, hogy szeretem a magányosságot, de ugyanígy szeretem kisszámú barátaimat is.

Fölteszem az utolsó kérdést: *igaz-e, hogy G és Garbo... mióta együtt játszanak... beszéljen valamit a dologról...*

— Eltévesztették a házszámot — mondja mosolygva és máris indul a felvételre.

Egy halott ember regénye

A legkülönösebb filmdrámák egyikét pergette le az Ufa számára a német filmek egyik legnagyobb rendezője: *Gustav Ucicky*. A sors legfuresőbb játéka szőtte a különös történetet, amelynek meglevevítéséhez a német színpadok legjobbjait kellett kikeresni. Egy halott ember regényét mondja el a film — egy emberét, aki meghalt a társadalom számára és aki most névtelenül, hazátlanul visszatér. Három nő között dől el ennek az elveszett embernek második élete.

Nem mondhatjuk el előre a regény titkait — úgy kell végigélni a történetet, amint a filmen leperog.

Az elveszett ember alakítója: *Werner Krauss* mellett három nagyszerű színész nő játssza a női főszerepet. Az első: *Helene Thimié*, a Reinhardt színpadok büszkesége; a második *Maria Bard* aki Bécs és Berlin legjobb színházai között pendlik; a harmadik az a csodálatos fiatal leány, akit a *Lányok az intézetben* főszerepében láttunk először és akit többé nem tudunk elfelejteni: *Hertha Thiele*. *Wilhelm Thiele* rendező tizennyolc éves leánya.

A film *Der Mensch ohne Namen* címmel került Berlinben a közönség elé. A legnagyobb siker fogadta. Az Ufa ezért azonnal lehozatta a filmet Budapestre. Nálunk az *Uránia márványpalota* mutatja be; magyar címe: *Az elveszett ember*.

„Az elveszett ember” — Gustáv Ucicky új filmjének négy főszereplője: Werner Krauss, Helene Thimié, Maria Bard és Hertha Thiele. Uránia márványpalota: „Az elveszett ember”
(Fotó Ufa)

FILMREJTÉLY

A „Délibáb” 32. számában közölt film-rejtélyek helyes megfejtése: *Lilian Harvey* és *Magda Schneider*.

A jutalmak nyertesei:

A RÁDIUS FILMSZÍNHÁZBA SZÓLÓ KÉT JEGYET:

Levandowszky Magda, I, Dombóvári út 1, II. 6.

KEDVENC FILMSZÍNHÉSZNŐJÉNEK FÉNYKÉPÉT:

Szollár Jolán, IX, Zita-telep, 40a, 4. szám.

KEDVENC FÉRFISZTÁRJÁNAK FÉNYKÉPÉT:

Mátéfy Margit, Debrecen, Hajó ucca 4.

AZ ÁLDOR-ATELIERBE SZÓLÓ FÉNYKÉPUTALVÁNYT:

Kandel Klári, VII, Garay ucca 7.

LAKATOS LÁSZLÓ „EGY ÉJSZAKA TÖRTÉNETE” CIMŰ REGÉNYÉNEK EGY-EGY DISZES FÉLBŐRKÖTÉSŰ PÉLDÁNYÁT:

Kiss László, II, Szalag ucca 17.

Hársághy Ida, Budakeszi, József-szanatórium.

LIGETI ERNŐ „KÉK BARLANG” CIMŰ REGÉNYÉNEK EGY-EGY DISZES FÉLBŐRKÖTÉSŰ PÉLDÁNYÁT:

Nemes Mária, Szentés, Jókai ucca 124.

Gulyás Károly, Kispeszt, Vécei ucca 26.

Szeker Erzsébet, Cegléd, I, Batthyány ucca 1.

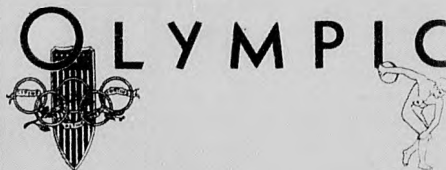

KI AZ ÁLARCOS FILMSZTÁR?

A helyes megfejtők között tíz értékes díjat osztunk szét

Nurmi nem indult az olimpiászon és mégis révbe ért: a házasság révébe. Feleségül vette *Sylvia Laaksonent*, egy aboli pénzember leányát

ELINDULT PESTRE BÁRÁNY ISTVÁN FILMJE. Tizennégy operatőr dolgozott a százméteres gyorsúszás futamaiban. Már útnak indították azokat az olimpiai hirdetőket, amelyek Bárány István futamairól készültek. A magyar közönség így saját szemével döntheti el, hogy Bárány valóban másodiknak érkezett-e be?

Magyarok a hollywoodi stúdiókban. A nagy hollywoodi filmtélepek igazgatósága meghívta az olimpiai versenyek valamennyi résztvevőjét. A versenyzők azonban csak a versenyszámok lezajlása után fogadhatták el a meghívást.

Ezek a vigaszlátogatások még a veszteseket is földérettették. A leghíresebb sztárok kalauzolták versenyzőinket az ateliékvárosában. Fotóriporterek tömege dolgozott a víziteknél, mert a stúdiók szép emlékekkel akarták a sportembereket megajándékozni. Azzal a sztárral fényképeztehetette le magát mindenki, akivel akarta. Egész sereg képet fognak majd olimpiikonjaink hazahozni, amelyeken *Marlene Dietrich, Clara Bow, Anita Page, Marian Marsh, Janet Gaynor, Dorothy Jordan* és híres társaik állnak jobb-és baloldalukon.

A DÉLIBÁB

ELŐFIZETŐINEK ÉS OLVASÓINAK
OLCSÓ
BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSAI!

Olesón és jól vásárolhat

WEISZ MARISKA

kézimunkaüzletében

Főüzlet: V, Lipót krt. 22. Tel. Aut. 262-34. Filóküzlet: IV, Kossuth Lajos uca 7.

KISIPARI TERMÉKEK BUTORCSARNOKA RT

VII, DOHÁNY UCCA 66 SZÁM Mindenemű lakásberendezések, asztalosmesterek készítményei. — Kedvező fizetési feltételek, részletre is

Olesó, mint még soha. — Jó, mint mindig

három méter
140 cm. széles divatos férfiföltöny-szövetünk, mely kapható sötétkék és fekete színben is, hozzávalóval együtt..... P **30.50**

Csak az udvarban:

OLCSÓ MARADÉKVÁSÁR, SZÖVET-ÉS TEXTIL-RAKTÁR BUDAPEST KIRÁLY U. 32

Póstai rendeléseket 37 év óta lelkiismeretesen teljesítünk

UNGÁR ÉS MIKLÓS

Divat-, selyem-, szövet-és bársonykülönleges-égek nagykereskedése.

V. GRÓF TISZA ISTVÁN U. 11
Erzsébet tér sarok

Figyelem!

Cyanozásnál, takarításnál forduljon

NEUWELT-hez

VI, GRÓF ZICHY JENŐ U. 37
Telefón: 216-28

Piperecikket az

„URÁNIA“ ILLATSZERTÁRBAN

MUZEUM KÖRUT 17
v á s á r o l j o n.

Pontos, figyelmes kiszolgálás!

Alapított 1860

Kozma
Kalap — uridivat
Károly körút 3 sz.

Szt. István-hétre 10% engedmény

Ha jól és olcsón akar öltözködni, keresse fel új helyiségében az 50 éves

„IMHOF“ férfiruha-áruházát
VII, Rákóczi út 52. Nem saroküzel

Budapestnek legdivatosabb
CIPÓNAGYÁRUHÁZA

Saját készítmény! Kézimunka.

Strapacipő P **7.50**

Divatcipő P **9.50**

Férficipő, fekete és

barna ... P **11.50**

Perényi József

Király uca 50 szám

HARISNYÁT

Guttman Ignácánál
Király uca 50

amióta ez az 50 éves nagykereskedés detailban is ad. A legdúsabb választék, versenynélküli árak.

Legújabb kombiné, princess-
szabású **fűzők, melltartók,** orvosilag rendelt

haskötők legjobb és legolcsóbb beszerzési forrása

KÖSZEGI R. fűzőspezialista, VIII, Rákóczi út 9. Árjegyzék ingyen.

Csillár, rádió, gramofón
részletre is!

Legolcsóbb ár! Legnagyobb választék!

Reich Miklósnál
VILMOS CSÁSZÁR UT 45 SZÁM
Telefón: 144-72 és 272-67

ÓRAJAVÍTÁS munkadíja 2 pengő
Úveg vagy mutató 40 fillér. Pótlandó alkatrészeket legolcsóbban számítjuk. Egy évi jótállás. Törhetetlen óraúveg megvárható. **GARDOS** óras, Múzeum körút 2

MIG ŐN NYARAL
dunnájából PEHELYPAPLANT készítünk.

Brokát műselyemből ... P 32.—

Virágos műselyemből ... P 26.—

PLUMA paplangyár **Kammermayer** Károly uca 2 (Szervita tér sarok)

Lábfájdalmakat azonnal megszüntet egy megfelelő

CIPŐBETÉT
Elismerten legjobb cipőbetétek — gipszmodell után készülnék!

+ KELETI J. +
orvosi műszergyár lábhygieniál osztálya IV, Petőfi Sándor u. 17

Ismertető, felvilágosítás díjtalan. Kérdezze meg orvosát!

TELEFÓN 880-13

LEGJOBB SZABÁS, LEGOLCSÓBB ÁR!

GERŐ uridivat fehérneműkészítő

IV, MUZEUM KÖRUT 35 SZÁM
Telefón: Aut. 854-11

Modern kerti, réz-

és vasbutor, gyermek-kocsik

nagy választékban **Hikker gyárában**

Árkád bazár, VII, Dohány-utca 22. Gyár VII, Holló-u. 3. Javítást vállalok

FOG orvos dr. Hegedűs, fogbetegségek szakorvosa. Rendel: vasárnap délelőtt is. VII, Erzsébet körút 12. I. Műfogak

szájpadlás nélkül (amerikai rendszer). Fogtömés, foghúzás 30 évi gyakorlat. Régi fogak olesó átalakítása. Havi részletre is. **Videóklék**

24 óra alatt kielégítettek

A DÉLIBÁB

ELŐFIZETŐINEK ÉS OLVASÓINAK

OLCSÓ

BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSAI.

VILLAMOS VASALÓK.

terralók, teáskannák, csillárok elsőrendű minőségben, rendkívül kedvező áron

EDINGER ARTHUR és TSA
IV. PETŐFI SÁNDOR UCCA 5
Telefón: 872-45

Téli kabát . . . . . 28 P-től
Tavaszi kabát 16 „
Crepe de Chine ruha
20 P-től
Buretruha . . . . . 10 „

Ajánljuk a legolesőbb bevásárlási forrást Budapestben

Salczer Áruház
KIRÁLY UCCA 48

Ára 36 P Kérje divatértésítőnket, díjmentesen küldjük!

FÜRDŐKÁD.

gyermekkád, mosdók, klozetek, klozettartányok, vízkagylók, kis gyári hibával. Fürdőkályhák, pohártartók, polcok **Bálint-nál, Magyar u. 1** Kossuth Lajos u. sarok. Telefón

Összecsukó vasággyak, sodronybetétek, vas-, rézbútorok legolesőbban

Klein Gyula
vasbútorkészítőnél

Budapest, VII. Deb ucca 58 sz. Kertész ucca sarok.

Javításokat olcsón vállalok!

Gyermekruháüzlet

Kész ruhák és kabátok állandóan nagy választékban, legolesőbban!

Hermann Gyula
VII. KIRÁLY UCCA 89

Tükröt, esiszolt üveget készít és javít **Menezzer és Prégler R.-T. VII. Kazinczy ucca 9. szám. Tel. 426-40.** Üvegajátítás! Autóüvegek.

Kalap
Heller Frigyes
VII. Csányi ucca 12
Finom, elegáns, olcsó

REISZ ÁRUHÁZAK

KIRÁLY UCCA 47
ÉS KÁLVIN TÉR

Augusztusi vásárán esoda áron vásárolhat játék- és háztartási cikkeket

LITZMANN IRMA

Király ucca 18

Iskolai előírással ruhák, ősz- és télikabátok legolesőbban. **Boykabát . . . . . P 13.50**
Matróruha . . . . . P 14.50

„GLOBUS“ épületasztalosüzem

Ajtó, ablak 36.— P-ért
Használt áru raktáron!
V. ker., Csanády ucca 10

ZÁLOGCÉDULÁKAT,

aranyat, ezüstöt, briliáns ékszeret bárkinél drágábban veszek.
SINGER, Egyetem ucca 11.
Pontos címre kérem ügyelni.

3 drb. szőrmattac
48 pengő

MOLNÁR GYULA
Károly körút 3/e. (sarokház)
Telefón: 32-1-02

10 pengős egységárban szavatolt minőségű **divatcipők** 12 P egységárban **ferfi- és márkás luxuscipők** **csak István út 21.** alatt. Meinl-gyár mellett

Százszekrek bevált Shampooja a A. Sachsenheim-féle

Honigwaben
Locken
Shampoo

teljesen tiszta, enyhe, szódamentes anyagokból készül. Különböző állítási módja, valamint speciális összetételénél fogva már rövid, rendszeres használat után a haj hullámosságát, valamint az onduláció tartósságát lényegesen fokozza. A Locken-Shampooon a hajnak természetes esillogó fényt kölcsönöz, azt selymesen puhává varázsolja és annak tartós üde illatot ad.

FÜR BLONDINEN (szőkéeknek) megakadályozza a szőke haj megsötétülését s az elszíntelenedést avagy megharunított szőke haját újból aranyfényűvé varázsolja. **MINDEN ÜTT KAPHATÓ!**

NEMZETI REKLÁMÁRUHÁZ

BUDAPEST

Király u. 94 ♦ Muzeum körút 11
Uri — női divatcikkek, selymek, szövetek, delének, bársonyok, flanellek, zellerek, vásznak és chiffonok

Cipő Friebertnél

legszebb, legjobb, legolcsóbb

Rákóczi út 39, Vamház krt. 10.
Teréz körút 62

JÉGSZEKRÉNYEK

villamos hűtőkészülékek, sörkímérő készülékek, fagylaltgépek

Hennefeld jégsezkrénygyár
Árjegyzék ingyen és bérmentve

Árverésen megvettem

Rákóczi út 86 alatti divatárüzlet és rendkívül olcsón árúsítok! Sport- és puplingek 2.90 fillértől! Gallérok . . . . . 58 fillértől! Fértilkalpok . . . . . 3.50 fillértől!

TOPPER Rákóczi út 86

Egy nap a japán Színházban

A színházi nece

Yakuyemon Japán színész imádkozik az öltözőben elhelyezett házi oltár előtt

(E. H. House angol író és újságíró érdekes élményeit írja meg a japáni színházról.)

Aki helyes fogalmat akar szerezni a japáni színház különféle tulajdonságairól, annak legalább egy megszakítatlan napot kell a tanulmányozására szentelnie. Menjünk el Asakusába, Yedo legvidámabb részébe, itt vannak a színházak, amelyek közül több egymás közeli szomszédságában áll. Kívülről egészen egyenlők és kiálló cifra zászlókkal és erkélyeikről lefüggő roppant lámpásaikkal elég vonzóknak tűnnek fel.

A harmadik színház kapujánál a tulajdonos mosolyogva fogad bennünket. Fizetésről még szó sincs. Bevezet és utat nyit a tömegben és csak arra gondol, hogy kényelmesen elhelyezzen, párnákat adjon, illatos teával telt csészéket nyújtson át, hogy enyhítse az idő unalmasságát, mely a napi drámai előadás kezdetéig tart. Kaphatnánk európai székeket is, ha kívánnók, de természetesen visszautasítjuk az ajánlatot. Ehelyett lekuporodunk a pokrócokkal letérített padlóra. Az épület egyszerű és kezdetleges, ámbar szilárd és elég csinos. Hiányzik benne minden, ami csak meg is közelíti a fényűzést. Körülbelül annyi teret

foglal el, mint egy európai középszerű drámai színház, csakhogy nem olyan magas; négy tömör falból áll az egész, amelyeket felül vastag gerendák kötnek össze. Tető fedí be az egészet, de nyílások vannak rajta, amelyekkel különböző világítást lehet elérni. Mennyezetfele nines, vakolat és festésről szó sem lehet. A földszint közepén rekeszek vannak, négyszögletű tercesekék, amelyeket egymástól mintegy tíz hüvelyknyi magaságú falak választanak el. Négy-hat személy fér el mindegyikben. Két szárnyfolyosó vezet a ház hátsó részétől a színpadig, amelyet nem választanak el a földszinttől. Ezerkétszáz személy kényelmesen elfér, szorongva kétezer is. A díszletek — néhány színes függöny és lámpionok. Rivalda nines és a színpadi függöny mögé belesnek a kíváncsiak.

Ganjiro Japán színész egyik alakításában

A jelenlevők közül a legtöbben azért jöttek el, hogy az egész napot itt töltsék. A színpadhoz legközelebb eső páholyokban a legjobb közönség foglal helyet. Utánuk a katonák következnek. A közönség kicsereéli az édességeit és gyümölcseit, mint a gyerekek. Szünet nélkül árulnak édességet.

Mialatt mi körülnézünk, jön a barátságos tulajdonos és átnyújt egy csomag műsort, hogy ezek segítségével illően elkészülhessünk az élvezetekre. Nem papírlapok ezek, hanem bekötött könyvek. Mikor kifizetjük, megtudjuk a belépődíj árát is. Mennél korábban jön az ember, annál többet fizet.

A közönség figyelmét egyszerre a függöny háta mögül jövő tompa hangok kötik le, amelyek két tömör fatuskó egymáshoz veréséből erednek. Tíz vagy több ilyen kelepelő hang után három dobütés ballatszik és a függönnyt felhúzzák. Csinos kerti díszletet látunk, amelynél hatásosabbat Európában is alig találni. A gazdag, de egyszerű színezetű díszruhákba öltözött zenészek elfoglalják helyeiket és kezdődik az előadás.

Egyszerre élénk lármá kezdődik. A zenészek játszanak és a közönség is kiáltozni kezd. Két alak jelenik meg a színpadon. A bemutatott személyek nőket ábrázolnak, de a színészek — férfiak.

Három csodálatos jelmezt vetnek le és táncolnak, aztán eltűnnek. Most színdarab következik: „Bumbuki Chagama” a címe.

A darab után a tulajdonos ismét megjelent a páholyunkban és megsúgja, hogy a

Fuhusuke Japán sztár öltözője. Eppen nő szerepre maszkirozza magát

Jelenet egy színdarabból

szünet hosszú lesz és ha akarjuk, elkísérhetjük őt a színpalak mögé. Sietve követjük őt és hamar a színpalak mögött vagyunk. A rendező káromkodik, a díszletmunkások szaladgálnak, szóval eddig a színpad olyan a szünet alatt, mint nálunk otthon. Itt ugyan a legnagyobb sietség közepette is udvariasak egymáshoz az emberek.

Kísérők az öltözők felé vezet bennünket és biztosít arról, hogy ez nem tolokodás a részünkről, bátran kövessük, sőt, mint idegeneket szívesen látnak. Megmutatja a színpadi gépeket, a forgószínpad berendezését, mert ez is van; a szelgépét és esőkészüléket. A festőműhelyt és raktárakat. A színészek öltöznek és így nem társalaghatunk.

Visszatérünk a páholyunkba és látjuk, hogy a színpadon ismét táncolnak, de a tánc már vidámabb.

Műlik az idő. A délutáni program igen kevés újat mutat fel.

Alkonyodik és készülni kezdünk. Figyelmzetnek bennünket, hogy várjunk még egy kissé. Műsoronkívüli szám.

A növekvő sötétségben hirtelen megnó a sokaság, emberek rohannak a nézőtérre. Ugy látszik, hogy a műsoronkívüli szám új darab és első előadása alkalmával megnyitják a színházat és mindenki ingyen jöhet be. Ez a reklám miatt van. Ha a darabot szívesen fogadják, sokezer ingyenujságja van a színingazgatónak.

Mikor sötétmegy a függöny, olyan sötét van, hogy nem lehet megkülönböztetni a tárgyakat. Két színész kezd a darabot, közeledik, előttük vesszőkre tűzött gyertyák árasztanak kísérteties fényt. Valahányszor egy új színész jön a színpadra, mindig ilyen gyertyával kísérik.

A közönség bámulatosan élvezi az előadást. Szinte reszket az épület nevetésüktől. A végén örült tapsban törnek ki és ezzel vége is van a színházi napnak.

A lámpásokat eloltják, koromsötét van. Mi vakon tapogatózunk a szövevényes utakon, meredek lépcsőkön le a jólvilágított uccára. Az utolsó félóra nyomasztó volt.

A színdarabban előfordult vérengzések maradnak a gondolatainkban...

Mulatságos* történetek

EGY ÜGYELŐ NAPLÓJÁBÓL

A kulisszak világában sok apró érdekesség játszódik le, amire a legtöbb szem nem is szokott felfigyelni; némelyek előtt az ilyesmi szinte megszokottá lesz és nem is helyez rá nagyobb súlyt, ha azonban a történeteket feljegyezzük, akkor látni fogjuk, hogy ott, a forró deszkák birodalmában milyen más az élet, mint például egy szürke hivatali helyiségben, mennyire mások az itt szereplő egyének — lelkesek és hirtelen mérgeűk, szangvinikusak és ötletesek, könnyen ugrók és hamar kibékülők — szóval: érdekes figurák, akik körül mindig történik valami bohó esemény, színpadi nyelvbotlás vagy rögtönzés, szereprész kihagyása vagy megtoldása stb.

Egy csokorra való esemény következik itt — ügyelői szemmel fotografálva. A lencse élesen adja vissza a történeteket, hiszen a felvétel közvetlen közelből történik.

A „Tilla” c. színműben észrevettem egyszer, hogy a címszereplő Paulay Erzsébet nagyon izeg-mozog a színen. Hirtelen nem tudtam megállapítani, hogy mi történhetett vele, mert ezt a „játékot” azelőtt nem produkálta. Tudtam ugyan róla, hogy szereti a mókát — mint a magánéletben azt gyakran tapasztaltam, — de a mostani extemporalizálása érthetetlen volt előttem. Közben benéztem a színpad és a dolog nyitjára azonnal rájöttem: a művésznek egyik jeherneműje leereszkedett és az okozta a bonyodalmat. Szerencsére a játék további része a földön, ülő helyzetben folytatódott és így a közönség, mely addig mulatott a helyzet bohókás részsein, mítssem vett észre a színésznek toaletthibája körül...

A következő „Tilla” előadáson — mint az már az ügyelő funkciójánál fogva érthető — első dolgom volt, hogy a művésznőtől megkérdeztem, hogy jól van felkötve az izé? , , ,

Jól van felkötve az izé?

A legtöbb színész jelenése előtt ideges, szófukar, „drukkoló”, persze, legtöbbször nyire premier napján, no meg az azt megelőző házi főpróbában. Ilyenkor nincs az a földi hatalom, aki a főszerelőtől vagy főszerelőnőtől egy mondatot is ki tudna préselni. Né-

zünk csak szét ilyenkor, mit csinál az ilyen „drukkoló” művész. Az egyik káromkodik, mert bő a ruhája, a másiknak meg szűk a cipője, a harmadik amiatt panaszkodik, hogy a divatárú cég kicsérlette a frakkingét, a negyedik otthon felejtette az újonnan vásárolt kézelőgombjait; a nők amiatt panaszkodnak, hogy rosszul áll a ruhájuk, hogy ezzel vagy azzal a szalónnal többé nem dolgoztatnak, mert az utolsó pillanatban szállítják a ruhát, a harmadik nő amiatt hangoskodik, mivel a most vásárolt harisnyója elszakadt, a negyedik meg leüzen az ügyelőnek, hogy a fodrászról még nincs itt, nem lehet kezdeni az előadást!... Egyik öltözőben a színész már elkészült, közben folyton issza a feketekávéját, lévén az: csillámpítószér... Egy másik öltözőben a színész amiatt idegeskedik, mert nem sikerül a maszkja... Hát az aranyos primadonna öltözője talán csendes? Oh, nem! Ott aztán igazán paprikás a hangulat!... Kissné telefonáljon haza, hogy a Mari hozza el a bársony félcipőt! — adja ki a rendeletet a sztár. — „ne esavarja úgy a hajamat!” — szól a másik pillanatban, — „no, gyorsan a pongyolát!” — mondja azután és miután már rég le is késett a készülettel, csak most fog hozzá, hogy tulajdonképpen kimaszkirozza magát és annak rendje és módja szerint elkészüljön... Közben röpködnek a levegőben a pofonra való kilátások ígéretei és miközben az ügyelő több sürgető csengéssel jelzi az aranyos primadonnánál, hogy itt az idő a kezdésre — ő is megkapja a magáét...

Vannak azonban kivételek is. A mindig kedélyes Rózsahegyi Kálmán bátyánk, például mítsém törődik a főpróbákkal vagy a premierekkel. „Spielen muss man können!” — gondolja magában, a többi az blíktri! Már t. i. annak, aki művész a talpán. Nem is kell mellette az ügyelőnek istenkedni, hogy „kérem alássan, kezdhetjük?” mert Kálmán bátyánk egy-kettőre kész, azután mondja az ügyelőnek, hogy „kedves ecesém, készen vagyok, kezdhetjük!” Azzal felesapítja a bajuszát, odaszól a sűgónak: „apám,

Apám vigyazz

vigyázz!" — és az ő részéről már mehet is a darab...

Beöthy László az az igazgató volt, aki jelenés előtt mindig kedélyes hangulatban érdeklődött a színészek után, mindig fel tudta hangolni a színész kedélyét jelenése kezdete előtt. Ilyenkor odaszólt a szereplőnek, hogy: „jókedvvel, vidáman!” és már széjjel is ment a függöny és valóban, *jókedv és vidámság volt a színpadon*. A hatás sohasem maradt el. Ha azután vége volt a felvonásnak, a kulisszák mögött ő dirigálta az ügyelőnek a függönyhúzást. „Húzd”, kiáltotta, „össze!”, „széjjel!” stb. mondta lelkesen tovább.

Azóta mindig fülemben csengenek a vezényszavak: sikert-sikerre segíték, kollegáim megbecsülése jegyében.

Az újdonsült színész először telefonált a színpadon, mióta az Akadémiáról kikerült.

Fordítva telefonál

Idésségében azonban rosszul fogta meg a telefon kagylóját és majdnem úgy esett meg, hogy a *halló-részbe* szölt be és nem megfordítva: abba a részbe, amely bebeszélni szokás. Ezt észrevettem kellő időben és beszólok súgva: „Fekete úr, megfordítani!”... és a bajt gyorsan elhárítottam. Dolga végzetével azután Fekete úr azt mondta

hálálkodva: „Hja, kedves ügyelő úr, telefonálni nem tanítottak az Akadémián!...”
Vidéken voltam, ahol tudvalevő, hogy a színházi kellékes esetről-esetre szerzi be a darabokhoz szükséges kellékeket, miután a színház ilyesmi felett nem igen rendelkezik. Egy történelmi darabhoz *lőrök* fejt kellett. Ki is adtam az utasítást a kellékes feleségének, hogy ilyet szerezzen be estére. A jó asszony, — aki süket volt, — este beállít egy *lőrölt* *fazék*-kal!...

Ez is vidéki élmény. Címe: *jéltreértés*.

A *késés* a legveszedelmesebb jelenség a kulisszák világában, de viszont elég ismert jelenség és az ügyelő sok éberségére van szükség (no meg a színész fegyelmeztségére), hogy elő ne forduljon. Az oly komoly színháznál, mint a Vigszínház, mégis előfordult, hogy egy vigjáték főszereplője — a főpróbában — késett. Még most is visszaemlékezem, hogy *Góth Sándor* ekkor így rögtönzött: „Már halom a barátom lépéseit!” — mire *Tapolczai Dezső* — csakugyan belépett.

Végzót vár a színész, azaz azt a mondatot, amelyre be kell lépnie a színre. Ritka azok-

nak a színészeknek a száma, akik ilyenkor figyelmenek a dolgukra. A legtöbb még most is tereferél, a másik sokszor keresztet vet magára, a harmadikhoz egy szót sem lehet szólni, a negyedik idegességében föl-alá sétál, az ötödik a társalgóban dobányzik, a hatodik egy díszítővel vicceket mondat magának, *végeredményben mindenkire vigyázni kell az ügyelőnek*, különben az egész társaság csúnyán lekésne a szerepléséről.

Pontosan nem lehet kicirkalmazni az ügyelő hatáskörét, annyi azonban bizonyos, hogy ő a színház élő lelkiismerete, tótumfaktuma: észre kell vennie mindent, meg kell látnia a készülő veszedelmet, mindent ki kell számolnia *előre*, hogy kellő pillanatban megtegye az óvintézkedést. Egy ízben például megtörtént, hogy egy darab I. felvonása után a színész levetkőzött, azt gondolva, hogy dolgát elvégezte. Már-már úgy volt, hogy elmegy haza, mikor ezt észrevettem, utána szaladtam és figyelmeztettem a következő felvonásra is!... Képzhető, micsoda botrány lett volna, ha az ipse csakugyan eltávozott volna.

Nem akart fizetni gázsít a vidéki színgazgató az egyik színésznek. Ezt elbeszélte a társulat baritonistájának, aki titkos hódolója volt a művésznőnek és hogy lovagiaságát íranta egyszer tettkében is bebizonyítsa, elment a kávéháza felkeresni a direktort és ott — palam et publice — jó hangosan megmondta az ultimátumot a művésznő nevében. A direktor pedig úgy elsápadt, annyira megijedt a színész agresszív fellépésétől és a levegőben megsuhintott nádpálcától, hogy — fizetni kényszerült. A baritonista talán soha nem aratott ekkora sikert Szekszárdon, mint ezzel a nappali szereplésével...

Fizet vagy nem fizet!

Egy francia vigjátékot adtunk annak idején a Magyar Színházban, ahol *Rákosi Szidinek* egy jelenetben a kívül felhangzó pezsgődurránástól meg kellett ijedni. A játékpisztoly, mellyel a durranást utánoztuk, a művésznőnek nem tetszett, tehát ki kellett találni egy más módot, amellyel a durranás illúzióját megközelítsük. A sok próbálgatást azzal oldottam meg, hogy egy üres pléhvödörbe riasztópisztollyal belelőttem. Most már oly *hangos* volt a durranás, hogy a nézőtérben is megijedtek. Az illúzió tehát tökéletes volt.

Erődi Jenő.

Egyedül menekült meg a nagy katasztrófából, mely az egész földrészt elpusztította. Már harmadik napja bandukolt kiellen magányosságban az országúton, arcán a szakáll borostái ütköztek, szeme véreres volt, ruhája szakadozott. Az országúton gazdtalan kocsik álltak, a koci előtt a földön élettelenül feküdt a ló, időnként tátottszájú, füvegesszemű kutyákat látott mintha utagás közben érte volna őket a halál. Egy gyomláló paraszt magasraemelt kapával halt meg, a kapa hegye most már soha többé nem fogja érinteni a krumplicsöveget. Ez az ég felé emelt mozdulatlan kapa, a nyitottszájú kutya, a heverő ló, a merev halottak az utak szélén, mind azt jelentették, hogy minden-minden, az egész világrész, minden emberi és állati élőlény elpusztult a katasztrófaiban, mely a nagy háború harmadik hetében váratlanul és villámcsapásszerűen térdelt az emberek életére.

És ő, a vándorszínház szerelmes színésze, ütött-kopott ruhában egyedül maradt. Akkor még nem érezte, milyen csoda, érthetetlen nagy csoda ez a menekülés, ez a váratlan és hihetetlen életbenmaradása egyetlen embernek. A ruhájára gondolt, arra, hogy milyen kellemetlenek ezek a szakadások, foltok a vadonatúj ruhán, amit a múlt héten csináltatott a katasztrófa előtt. Az is nagyon rossz, hogy már harmadik napja nem bototválkozott, de az önborotvája az üszedőlt házban maradt valahol.

Ment, vonszolta magát előre a város felé. Esteledett, mire elérte a külváros szélét. Az egyik ház előtt munkások ültek, kezükben bicska, a bicskán szalonna. Egyik éppen egy darabka szalonnát emelt a szája felé a halál görcsében. Azt a szalonnadarabot most már soha senki nem fogja megenni. Milyen furcsa ez — gondolta a színész.

Nem félt, valami furcsa fásultság ült benne, túlsok volt a halál, túlnagy volt a magányosság, semhogy félhetett volna. A városban minden éppen úgy maradt a halál görcsében, mint az utolsó pillanatban. Egy toronyban kísértetiesen és semmivel sem törődve hatot ütött az óra, telehold világított a metropolis uccáin, lámpa nem

égett sehhol, a házak nagyrésze összedőlt, az egyik kettévált ház szobájában házbérfizetés közben halt meg egy albérlő. Egy másik szobában, a dívánon feküdt egy halott szőke lány és könyvet tartott az arca előtt. A halottak éppen olyan kíváncsiak és kajánul álltak, ültek és feküdtek, mintha élők lennének, de ez már nem változtatott a dolgokon.

Esti fél nyolc felé járhatott az idő, mikor a színész fáradtan, fásultan és különös, állati egykedvűséggel egy oszlopos, aranyozott nagy palota elé ért. A palota csodálatos módon aránylag épségben maradt. A hold egy kőszá sugara az aranyos homlokzatra világított: Comédie Française — olvasta a színész az aranyos betűket.

— Hát ez az — gondolta és a hideg végigfutott hátán, — hát ez az a színház. Milyen magános és milyen szomorú. Autók nem állnak meg előtte, frakkos, külföldi sznobok nem zibonganak előcsarnokában. Az öltözőkben halotti csönd van, az ügyelő csengője nem szól: „Világkatasztrófa miatt a mai előadás elmarad”.

Hát nem furcsa ez. Racine, Molière és Corneille és a többiek és senki sem fog megszólalni már a színpadon. Tartuffe nem fogja kezét dörzsölni. „Phaedra” tirádái örökre elnémultak, a feleség sohasem fogja megesalni már férjét, senkisémet fog nevetni, senkisémet fog szavalni, senkisémet fog tapsolni.

A hideg veríték kivért a homlokán. Most kezdte megérteni a dolgot.

... Uramisten... — mormogta és végigsimított az arcán — hát ez is a Színház, hát akkor minden, minden.

Ebben a pillanatban értette meg először halvány és bizonytalan sejtéssel, hogy akkor... akkor egész Európa.

Szakadtruhájú, fáradt, vidéki ripacs. Állt a színház előtt bámészan és áhitattal s egy könnyet törölt szeme sarkából. Kifosztottan, bárgyún állt a halottak közt és arra gondolt, hogy akkor már semmi sem érdekes. Minden hiába... a koplalás évei... a vacsoránélküli lefekvés... a magolás... a munka... ő már soha... soha nem kerülhet ide... a világ első színházába.

Akkor váratlanul és egészen mélyről fel-
ütötte magát egy különös gondolat.

— Ejnye — mondta furcsán és gyomrára
tette kezét, — hiszen... hiszen mindenki
meghalt... akkor én... hiszen akkor én
most bemehetek.

A homlokára ütött és szapora léptekkel
elindult a színház felé. Benyitott a kiskapún.
A portás mereven, halottan ült fülkéjében
és nem kelt fel, hogy elébe álljon... Idege-
neknek tilos a bemenet! A színész szív-
dobogva, óvatosan osont fel a lépcsőn,
minden pillanatban várta, hogy valaki vál-
lára teszi kezét. De nem történt semmi.
Sisakos tűzoltó gubbasztott egy padon.

A próbatáblára ez volt kiírva: „Phaedra“.
Eltévedt a folyosókon. Az ablakokon át-
szűrődött a holdvilág. Negyedórai csavar-
gás után érkezett az öltözők kis folyosójára.
Az ajtókon nevek. Monsieur X., Mademoi-
selle Y. Nagy, nagy nevek. Furcsa, halott
színésznevek az ajtókon. A hideg végigfut
az ember hátán. Még három nappal ezelőtt

ők éltek ez ajtók mögött, az újságok híreket
hoztak róluk, ott vidéken minden sort
elolvastak az ember.

Kiválasztotta azt az ajtót, amelyiken
a legnagyobb név állott. Torkában dobo-
gott a szíve, mikor benyitott. Gyufát gyuj-
tott. Egy széken kikészítve a ruhák. A
„Phaedra“ megy. Azt a jelmezt kell az első
felvonásra felvenni. Lázás sietséggel öltözött.
Aztán teljesen elkészülve elindult a színpad
felé.

A halántéka lüktetett, szörnyű, soha nem
érezett lámpaláz homályosította szemeit,
tette remegővé lábait. Aztán kilépett a szí-
npadra. Óriási, fekete száj a színház.

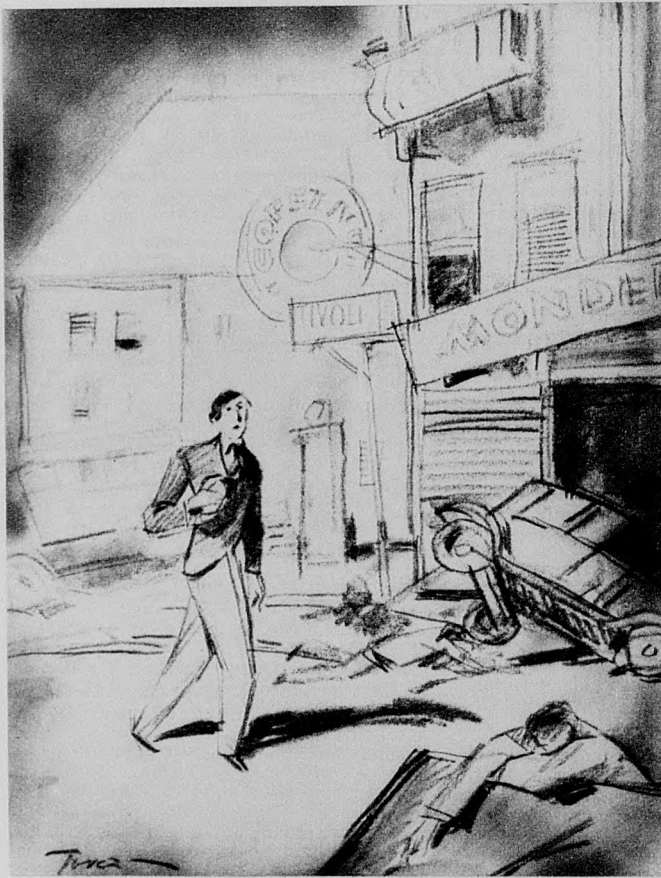
Aztán... szegény, szomorú, magános
vidéki ripacs megállt a nagy színház sűgő-
lyuka előtt és akadozó, később biztos és
öntudatos hangon belekezdett a „Phaedra“
elsőfelvonásbeli monológiájába. Körülötte a
városban mindenütt halottak és pusztulás
és világvége, az ő hangja magasan szárnyal.

Játszik, bután, esetlenül, tébolyodottan
és még soha-soha nem
volt ilyen boldog,
mint ebben a szörnyű,
irtózatos, gyönyörű,
drága percben a Párizs
pusztulását követő har-
madik napon.

Délután hat óra volt.
A vidéki ripacs féle-
redt álmából. Hülyén
és álomittasan ül a
diván szélén, retten-
tes keserűség mordult
benne, mikor az álomra
gondolt.

— Disznók — mondta
összeszorított ököllel,
elkeseredetten és az
emberekre gondolt ki-
fosztott gyűlölettel és
megvetéssel, az embe-
rekre, akik nyugodtan
ülnek, állnak, élnek,
feküsznek, szavalnak,
tapsolnak és sejtelmük
sincs arról, hogy gyalá-
zatos életbenmaradá-
sukkal egy zseni karrier-
jét tették lehetetlenné.
Ebben a pillanatban
soha jóvá nem tehető
személyes sérelmének
érezte ezt a sztorní-
rozott világpusztulást
és nagyon-nagyon bol-
dogtalan volt.

Egy könnyet törölt
ki szeméből, aztán
felállt, elindult a
tükörhöz, hogy meg-
borotválkozzon, mert
a „Siketnéma özvegy“
című vidéki revűben
ő játszotta a hármás
címszerepet.

Szapora léptekkel elindult a színház felé...

Egy angyal megszökik a mennyországból, hogy kicsit körülnézzen a földön. Hantay gróf álarcosbájlára toppan be. A gróf, hogy az anyagi összeomlást elkerülje, egy nagy-vállalkozó fiához adja a leányát. Az angyal megjelenése óriási feltűnést kelt. Mindenki találgatja, hogy ki lehet, honnan jött. Battlay öreg szobrász megkéri, hogy legyen a modellje. Angéla, az angyal kénytelen elmenni a mű-
 lerembe, mert szárnyait ellopták. Uzoni hegedűművész szerelmel vall neki és még az öreg szobrász balatoni házába is követi. Hantay Béby megcsalja az urát és Angéla hiába próbálja neki megmagyarázni, hogy ezzel bünt kövél el. Battlay és Angéla beszélget.

A mester felkapta legfinomabb kis véső-jét és lázas izgalommal dolgozni kezdett. Órákig dolgozott s egyetlen szót sem váltottak.

Az örök szerelem szobra már majdnem egészen elkészült, anélkül, hogy észrevet-ték volna. Angéla órákig merengelt a do-bogón, Battlay pedig lankadatlanul dolgo-zott.

A mester ennek a napnak estéjén korán lefeküdt s Angéla vacsora után egyedül maradt a torony ebédlőjében a szomorú és szóttan hegedűművészsel.

Angéla Bélyre gondolt, aki többé nem jött át Tihanyba. Kíváncsiság fogta el, vajjon Uzoninak is olyan közömbös-e már az asszony... A hegedűművész ígérétét betartotta és nem beszélt soha szerelem-ről... Angéla, ha szárnyakon is jött ide a földre, mennyei tájakról, mégis csak nő volt annál is inkább, mert földi életet élt. Tehát kíváncsivá lett.

Megkérdezte Uzonit:

— Mit gondol, Imre, boldog-e Béby az urával?

Uzonj csodálkozva nézett reá:

— Miért kérdezi tőlem, Angéla? Honnan tudhatnám én azt? És ha meg is tudhat-nám, engem Kartnerné nem érdekel...

— Hogyan lehetséges ez? Hiszen egyszer mégis csak szerette?

Uzonj elsápadt:

— Szerettem, de már nem szeretem.

Angéla szánakozva mosolygott. A he-gedűművész arca vérbe borult:

— Miért gyötör a régi emlékekkel, An-géla?

— Gyötöröm vele?

— Igen, gyötör... Mert eszembe jut, hogy egyszer boldogan is szerettem... Hogy boldog voltam... Hogy boldog lehetnék ma is, ha maga az utunkba nem áll... Hiszen Béby meghallgatott, Béby az enyém lehetne...

— Az imént mondotta, Béby nem ér-dekli... Már rég elfelejtette...

— Őt igen — mondta most lázasan a művész és Angéla mellé ugorva, átölelte a leányt, — de itt van maga, Angéla, aki az ő helyébe lépett a szívemben. És magát mérhetetlenül jobban szeretem, halálosan, nagy, örök szerelemel!

Angéla kisiklott karjai közül és gúnyo-san nevetett. Ez már nem angyali, ez em-berj nevetés volt.

Uzonj dermedten állott s csak nagy-sokára jött hang a szájára:

Strandra készülő nők

mind az illatos dr. Morisson szőrtelenítő Depilá-tort használják, mert ez hónaljukról a fölösleges hojszálakat fájdalom nélkül azonnal eltünteti.

Miután a Morisson Depilátor a bőrre teljesen ár-talmatlan, használata egyszerű, azért e régi be-vált szőrtelenítőt használja minden férfi és nő.

Akkor váratlanul és egészen mélyről felütötte magát egy különös gondolat.

— Ejnye — mondta furcsán és gyomrára tette kezét, — hiszen... hiszen mindenki meghalt... akkor én... hiszen akkor én most bemehetek.

A homlokára ütött és szapora léptekkel elindult a színház felé. Benyitott a kiskapún. A portás mereven, halottan ült fülkéjében és nem kelt fel, hogy elébe álljon... Idegeneknek tilos a bemenet! A színész szívdobogva, óvatosan osont fel a lépcsőn, minden pillanatban várta, hogy valaki vállára teszi kezét. De nem történt semmi. Sisakos tűzoltó gubbasztott egy padon. A próbatáblára ez volt kiírva: „Phaedra“.

Eltévedt a folyosókon. Az ablakokon át szűrődött a holdvilág. Negyedórai csavargás után érkezett az öltözők kis folyosójára. Az ajtókon nevek. Monsieur X., Mademoiselle Y. Nagy, nagy nevek. Furcsa, halott színésznevek az ajtókon. A hideg végigfut az ember hátán. Még három nappal ezelőtt

ők éltek ez ajtók mögött, az újságok híreket hoztak róluk, ott vidéken minden sort elolvas az ember.

Kiválasztotta azt az ajtót, amelyiken a legnagyobb név állott. Torkában dobogott a szíve, mikor benyitott. Gyufát gyújtott. Egy széken kikészítve a ruhák. A „Phaedra“ megy. Azt a jelmezt kell az első felvonásra felvenni. Lázás sietséggel öltözött. Aztán teljesen elkészülve elindult a színpad felé.

A halántéka lüktetett, szörnyű, soha nem érzett lámpaláz homályosította szemeit, tette remegővé lábait. Aztán kilépett a színpadra. Óriási, fekete száj a színház.

Aztán... szegény, szomorú, magános vidéki ripacs megállt a nagy színház sügőlyuka előtt és akadozó, később biztos és öntudatos hangon belekezdett a „Phaedra“ elsőfelvonásbeli monológjába. Körülötte a városban mindenütt halottak és pusztulás és világvége, az ő hangja magasan szárnyal.

Játszik, bután, esetlenül, tébolyodotlan és még soha-soha nem volt ilyen boldog, mint ebben a szörnyű, irtózatos, gyönyörű, drága percben a Párizs pusztulását követő harmadik napon.

Délután hat óra volt. A vidéki ripacs félelmedt álmából. Hülyén és álomittasan ül a diván szélén, retentenes keserűség mordult benne, mikor az álomra gondolt.

— Disznók — mondta összeszorított ököllel, elkecseregetten és az emberekre gondolt kifosztott gyűlölettel és megvetéssel, az emberekre, akik nyugodtan ülnek, állnak, élnek, feküsznek, szavalnak, tapsolnak és sejtelmük sincs arról, hogy gyalázatos életbenmaradásukkal egy zseni karrierjét tették lehetetlenné. Ebben a pillanatban soha jóvá nem tehető személyes sérelmének érezte ezt a sztornirozott világpusztulást és nagyon-nagyon boldogtalan volt.

Egy könnyet törölt ki szeméből, aztán felállt, elindult a tükörhöz, hogy megborotválkozzon, mert a „Siketnéma özvegy“ című vidéki revűben ő játszotta a hármascím szerepet.

Szapora léptekkel elindult a színház felé...

FÖLDI KALAND

REGÉNY

IRTA

ORBÓK ATTILA

Egy angyal megszökik a mennyországból, hogy kicsit körülnézzen a földön. Hantay gróf álarcosbújára toppan be. A gróf, hogy az anyagi összeomlást elkerülje, egy nagyvállalkozó fiához adja a leányát. Az angyal megjelenése óriási fellényt kelt. Mindenki találgatja, hogy ki lehet, honnan jött. Battlay öreg szobrász megkéri, hogy legyen a modellje. Angela, az angyal kénytelen elmenni a műterembe, mert szárnyait ellopták. Usoni hegedűművész szerelmet vall neki és még az öreg szobrász balatoni házába is követi. Hantay Béby megcsalja az urát és Angela hiába próbálja neki megmagyarázni, hogy ezzel bünt követ el. Battlay és Angela beszélget.

Megkérdezte Uzonit:

— Mit gondol, Imre, boldog-e Béby az urával?

Uzonj csodálkozva nézett reá:

— Miért kérdezi tőlem, Angéla? Honnan tudhatnám én azt? És ha meg is tudhatnám, engem Kartnerné nem érdekel...

— Hogyan lehetséges ez? Hiszen egyszer mégis csak szerette?

Uzonj elsápadt:

— Szerettem, de már nem szeretem.

Angéla szánakozva mosolygott. A hegedűművész arca vérbe borult:

— Miért gyötör a régi emlékekkel, Angéla?

— Gyötöröm vele?

— Igen, gyötör... Mert eszembe jut, hogy egyszer boldogan is szerettem... Hogy boldog voltam... Hogy boldog lehetnék ma is, ha maga az utunkba nem áll!... Hiszen Béby meghallgatott, Béby az enyém lehetne...

— Az imént mondotta, Béby nem érdeklő... Már rég elfelejtette...

— Őt igen — mondta most lázasan a művész és Angéla mellé ugorva, átölelte a leányt, — de itt van maga, Angéla, aki az ő helyébe lépett a szívemben. És magát mérhetetlenül jobban szeretem, halálosan, nagy, örök szerelemmel!

Angéla kisiklott karjai közül és gúnyosan nevetett. Ez már nem angyali, ez ember-i nevetés volt.

Uzonj dermedten állott s csak nagy-sokára jött hang a szájára:

A mester felkapta legfinomabb kis vésőjét és lázas izgalommal dolgozni kezdett. Órákig dolgozott s egyetlen szót sem váltottak.

Az örök szerelem szobra már majdnem egészen elkészült, anélkül, hogy észrevetnék volna. Angéla órákig merengelt a dobogón, Battlay pedig lankadatlanul dolgozott.

A mester ennek a napnak estéjén korán lefeküdt s Angéla vacsora után egyedül maradt a torony ebédlőjében a szomorú és szótlan hegedűművésszel.

Angéla Bébyre gondolt, aki többé nem jött át Tihanyba. Kíváncsiság fogta el, vajjon Uzoninak is olyan közömbös-e már az asszony... A hegedűművész ígérését betartotta és nem beszélt soha szerelemről... Angéla, ha szárnyakon is jött ide a földre, mennyei tájakról, mégis csak nő volt annál is inkább, mert földi életet élt. Tehát kíváncsivá lett.

Strandra készülő nők

mind az illatos dr. Morisson szőrtelenítő Depilátort használják, mert ez hónaljukról a fölösleges hajszájakat fájdalom nélkül azonnal eltünteti.

Miután a Morisson Depilátor a bőrre teljesen ártalmatlan, használata egyszerű, azért e régi bevált szőrtelenítőt használja minden férfi és nő.

— Nem hiszi még most sem, hogy szeretem? Nem akarja elhinni?

— Majd elfelejt engem is... Majd jön az útjába más...

— Az életemet adnám, hogy higgyen nekem!... Értse meg, az életemet.

— Ebben a pillanatban úgy érzi, Imre — mondta kissé riadtan Angéla.

— Angéla, hallgasson meg...

— Nem, nem — csatlant fel a leány szigorúan, — elég volt! A szerelem nem érdekel... Nagyon kiábrándultam belőle... Még a gondolata is útalattal tölt el.

Azzal szaladva ment le a földszintre, a hallba, Abban a pillanatban, mikor leért a hallba, egy árny suhant el az ablak előtt és tompa zuhanást hallott...

Az ablakhoz rohant.

És ott az ablak alatt, egy sziklán a hegedűművész véres, összezúzott, alakatlan testét látta.

Hangos sikollyal verte fej a ház csendjét, aztán kirohant a kertbe és zokogva borult az öngyilkos testére.

Most már hitte, hogy Uzonj őszintén, mélyen, örök szerelemmel szerette, mert tudta, hogy az élet milyen csodálatos, varázslatos, megfjezhetetlen és érthetetlen erővel bilincseli a gyarló embereket a földhöz.

*

A haldokló művész ágyánál ott állott az ország első sebésze, a világhírű tudós Kopácsy professzor s a derengő hajnal szürkességében, mint valami vészbíró ajkáról a halálos ítélet, úgy hangozott a diagnózis:

— Koponyaalapi törés... Belső sérülés... Menthetetlen... Negyvenyolc órán belül meg fog halni...

Injekciót adott az agonizáló betegnek s aztán visszamenj Balatonfüredre, Délben Budapesten a bulvár-lapok közölték a professzortól származó értesülést, hogy Uzonj Imre, a világhírű hegedűművész titokzatos módon kizuhant Battlay szobrászművész kastélya toronyszobájának ablakából s aligha érheti meg a másnap reggelt, olyan súlyosan megsebesült.

Angéla nem mozdult a művész ágya mellől. A mester fej akarta váltani, de Angéla nem tágitott. Battlay csodálkozva tá-

„HA VALAKI AZT MONDJA, hogy már évek óta korpás a haja és egyáltalában nem tapasztalja ennek káros voltát, akkor az illető „nyugta előtt dícséri a napot“, mondja egy híres hajszepeialista, mert a korpaképződés a hajhullás előjele, amit azonban a Pixavonnal való rendszeres ápolással meg lehet előzni.

pasztalta, hogy a leány milyen tökéletes ápolónő. Az ideiglenes kötéseket kieserelte, a jégtömlőket nagyon ügyesen helyezte el, hogy a beteg minél kényelmesebben feküdjön — s fejét sokszor odahajtotta a párnára a művész feje mellé s összekulcsolt kézzel, mint egy gyermek, imádkozott.

A kastélyt valósággal ostrom alá vették az érdeklődők, főként a balatonj fürdőekben nyaraló művészek és budapesti újságírók. A mester csak a legkétségbeesettebb erőfeszítéssel tudta őket a betegszobától és Angélatól távol tartani. Bébyt egy pillanatra mégis be kellett bocsátani, mert zokogva kérlette.

Amikor belépett a betegszobába s Angéla eléje sietett, fuldokolva súgta a leány fülébe:

— Nem tudtam, hogy ennyire szeret... Hogy erre képes érettem!... Ha sejtettem volna... Ha a jó Isten csodát művelne és visszaadná az életnek, az övé lennék... Csak az övé!...

Ziháló mellél, könnyes szemmel meredt az agonizáló művész véres, dagadt, kifejezéstelen arcára, aztán hirtelen megrázkódott egész testében s elszörnyűlködve, szinte hangosan mondta:

— Borzalmas így meghalni! És ha elgondolom, hogy miattam pusztul el!

Angéla gyöngéden kitessékeltte:

— Menj, édesem — mondta, — mert Imrének tökéletes nyugalomra van szüksége s ki tudja, talán megérzi, hogy itt vagy...

Béby remegő kíváncsisággal kérdezte:

— Gondolod, hogy megérzi?... Lehetőség lenne, hogy megérzi?... Oh, milyen boldog lennék, ha hihetném, hogy tudja, hogy itt voltam... És nem hagytam el ilyen szörnyű, borzalmas percekben... Hogy visszatértem hozzá... És újra szeretem...

*

Másnap reggel Kopácsy professzor ájtött Balatonfüredről, hogy megtudja, meghalt-e már a művész és mikor lesz a temetése.

Majdnem hanyattvágódott, amikor kinyitotta a betegszoba ajtaját.

Uzonj az ágyban ült s Angéla fennhangon felolvasta neki a lapokat, amelyek pár órán belül várható haláláról írtak. Kopácsy professzor megdönhetetlen diagnózisára hivatkozva...

A professzor meglehetősen ridegen fogadta a meglepő jelenetet és kijelentette, hogy Uzoninak az orvosi tudomány csalahatalan megállapításai szerint halottnak kellene már lennie, és ő „teoretice“ annak

is tekinti. Csodálatos újjáéledését, rohamos gyógyulását csakis a művész egészen szokatlan szívósságának és abnormálisan kifejtett rendkívüli izomzatú szívének tudhatja be. Savanyú ábrázattal fejezte ki elismerését Angéla szakszerű ápolásáért.

Hát az bizonyos, Uzoni alaposan rácafolt az orvosi tudományra, Kopácsy professzor, aki másnap idegkimerüléssel ágyának dőlt, többé nem látogatta meg. A helybeli körorvos pedig azt tanácsolta, hogy szállítsák be valamelyik budapesti szanatóriumba, mert ő ilyen súlyos sérüléseket kellő felszerelés hiányában felelősség mellett nem kezelhet.

A hegedűművész azonban nem akarta elhagyni a kastélyt, a mester pedig erőszakkal nem szállíthatta el. És Uzoni egy hét alatt mégis lábraállt, hogy két botra támaszkodva már járni kezdett, amin a körorvos is mebotránkozott.

Igaz, hogy Angéla éjjel-nappal ápolta őt, határtalan gyöngédséggel és ügyességgel. És igyekezett szórakoztatni is a beteget, felolvasott neki, meséket mondott tündérekéről, erdei manókról, kedves, szelíd kis dalokat dudolt, amelyekkel a művész nem tudott betelni... Gyermekkorának legédesebb emlékeit idézték fel ezek a naív kis nóták...

Béby minden áldott nap eljött érdeklődni Uzonj egészségi állapota felől, de olyan exaltáltan viselkedett, hogy a mester az orvosra hivatkozva, nem engedte be őt a beteghez. Persze, legalábbis Angélával beszélni akart s bevallotta a leánynak, hogy szakított a pilótafőhadnaggal, mert ismét Uzoni szereti.

Uzonit még nagyobb szerelemmel, mint valaha. És őszinte könnyeket hullatott!... Angéla egyszer aztán megemlítette a művésznak, hogy Béby minden áldott nap személyesen érdeklődik egészségi állapota felől. Uzonit nagyon meglepte és meghatotta a hír.

Angéla örömmel jegyezte meg:

— Én azt hiszem, hogy Béby még mindig szereti magát... Remélem, örül neki.

— Lehet, hogy szeret — mondta szomóruan Uzoni, — de akkor sajnálom őt... Mert én csak magát szeretem és csak magát szerethetem, Angéla...

Hirtelen elhallgatott, mert látta, hogy Angéla elsápad.

*

Angéla az Uzoni öngyilkossági kísérletét követő nyolcadik napon a póstán nagy csomagot kapott. Kíváncsian bontotta ki. Felsikoltott örömben; a szárnyai voltak benne. A szárnyak mellett pedig egy levél.

Kisasszonyom!

Uzoni hegedűművész öngyilkosságával kapcsolatosan a „Heti Krónika“ című szenny kis zuglapocskának a közleményéből tudtam meg, hogy *Kegged Battlay szobrászművész modellje lett és Tihanyban tartózkodik. Ez a hír végtelen örömmel töltött el, mert már két hónap óta kulatom tartózkodásának helyét, hogy kicserélte szárnyait visszajuttassam. Őszinte bűnbánattal be kell vallanom, hogy a Kegged egészen különös gyártmányú szárnyainak gyártási títját szerettem volna megtudni s azért cseréltettem ki a sajátgyártmányú szárnyra. Sajnos, a Kegged szárnyai nem hoztak szerencsét nekem, nem is szólvá arról, hogy ezeknek a speciális tollaknak a gyártási títkára nem sikerült rájőnnöm és a vegyelemzések sem jártak a kellő eredménnyel. De ettől a megdöbbentő csalódástól eltekintve, amióta a Kegged szárnyai birtokomban voltak, kínzó hallucinációim és vízióim támadtak, például álándóan suhogást hallottam, úgyhogy végül is arra a következtetésre kellett jutnom, hogy a Kegged szárnyai valami egészen misztikus hatással vannak az emberre, főként pedig egy jogtalan tulajdonosra nézve... Miután az orvosi tanácsok nem segítettek rajtam, a saját elgondolásomat követve, a gyógyulásnak más eszközt vettem igénybe s elhagyva őseim hitét, fölvettem a keresztiséget. Igen megható volt a keresztelődöm. Ezt az ünnepélyes aktust követő éjjelen azt álmodtam, hogy lelkj egyensúlyom csak akkor fog helyreállni, ha a szárnyakat jogos tulajdonosának visszaküldöm, amit ezennel őszinte bűnbánattal megteszek és ezer bocsánatát kérem a szárnyak kicserélése miatt. Remélem, nem származtak belőle hasonló kellemetlenségei?*

Őszinte nagyrabecsüléssel

Grünbaum Adolf, műtölgégyáros.

Utóirat: A „Heti Krónika“ című szenny lapban a kisasszonyra vonatkozó rágal-maknak természetesen hitelt nem adok!

*

A hegedűművész másnap reggel már bot nélkül jött le szobájából a kertbe. Angéla mellé ült a padra és kérlelni kezdte, hogy este menjenek el együtt a Balatonra vitorlázni. Angéla — a művész volt a legjobban meglepve — örömmel fogadta a gondolatot.

(Vége következik)

Jaj,
de helyes
a ruhád, angyalkám!

Az új ruhát a nők nem a maguk kedvéért, hanem a barátnőjük kedvéért csináltatják. Mégpedig azért, hogy a barátnőjüknek rossz kedve legyen.

Tévedés azt gondolni, hogy az új ruha a szabóműhelyben születik vagy esetleg rózsabokorban jön a világra. Nem, az új ruha az

Szervusz, édesem

A feleség
dühöngeni kezd

AZ ÚJ Ruha...

uccán születik s két nő találkozásának az eredménye.

A körúton Ikszné és Ipszilonné találkoznak. Iksznén van egy — amint ő mondja — egyszerű kis uccái vacak, amit azért csináltatott, mert nem járhat rongyokban.

Ipszilónénak tetszik az egyszerű kis vacak, de ezt nem mutatja, csak mondja.

— Jaj, de helyes a ruhád, angyalkám! Miből van?

— Az uram fizetéséből...

— Nem is látszik rajta, hogy olyan olcsó volt, még én is felvenném.

Ikszné ellenben nem veszi fel az epés megjegyzést, hanem megkérdi:

— Mít gondolsz, mibe került?

— Sok sűrűsbe, angyalkám, ismerem az úradat, smucig dísznő...

— Tévedsz édesem, az én férjem nem smucig...

— Talán az első szóra beleegyezett?...

— Nem, az utolsó szóra egyezett bele, de nini, most látom, rajtad még mindig a tavalyi van...

— Operáltasd meg a szemedet, aranyos, mert rosszul látsz, ez új ruha.

— Érdekes és miért csináltattad a múlt évi divat szerint?

Ipszilonné válasz nélkül hagyja a kérdést, Ikszné pedig hajlandó enyhíteni a sértést.

— Évek óta ez volt a legszebb divat s neked angyalkám nagyon jól áll.

— Szervusz, édesem...

— Szervusz, angyalkám...

Mind a kettő robbog haza a férjhez. Ipszilonné, ahogy belép az ajtón elájul, de férje első szavára magához tér és dühöngeni kezd. Letépi magáról a ruhát, mert ami biztos, biztos. Ő ezt még egyszer nem veszi fel.

— Miattad szégyenkezmem kell a barátnőim előtt!...

— Mi történt...

— Iksznének új ruhája van, ezért mentem én férjhez?

— Én ugyan nem látom a kettő közötti összefüggést, de mindezekből következtetve gondolom, hogy új ruhát akarsz...

— Én akarok, hát akarok én valamit valaha, én egy mártír vagyok, inkább örök életemre lány maradtam volna...

— Na végre, hogy egy véleményen vagyunk — jegyzi meg Ipszilón úr, de béneje félreérti és felsikolt:

— Egy véleményen vagyunk, tehát megkapom.

A férj tudja, hogy ez volt az első ütközet és a harmincéves háborúra gondolva, diplomatikusan lesz.

— Megkapod a ruhát, de csak a jövő hónapban.

Ipszilónének ez elég, hogy pillanatok alatt elintézte magában azt, hogy hol csináltatja a ruhát, hol veszi hozzá a kalapot, harisnyát, kesztyűt, cipőt. Meg van elégedve az eredménnyel. Búcsúesőket ad a férjének, mert megy a kávéházba divatlapot nézegetni.

Ezalatt Ikszékhez megérkezett a házi-orvos, hogy öngyógyítását magához térítse, mert Iksz úr már keményebb dió. Az ütközet itt rohammal kezdődik. Ikszné kap rohamokat.

A férj nyugodt.

— Most akarsz új ruhát csináltatni, hát nem tudod, hogy a csőd szélén állok?

— Én tudom, de hála Isten a szabónom nem tudja. Régi rongyaimba pedig nem mehetek az emberek közé.

— Én azzal nem törődöm, hogy te miben megy, engem az érdekel, hogy mibe jön a ruha?

Félóra múlva Ikszné és Ipszilónné találkoznak a kávéházban. Együtt nézik a divatlapokat. Egyik oldalt Ikszné tépi ki, a másikat barátjáné.

Pár nappal később már próbálják az új ruhát. A színházi főpróbát nem előzi meg annyi lázas izgalom, mint ezt. Kár, hogy ebből nincs nyilvános főpróba, mert annak

Ikszné rohamokat kap

Együtt nézik a divatlapokat
(Kamara felől)

jövedelméből segélyezni lehetne az idegbeteg, munkaképtelen női szabókat.

— Ez egy költemény! — mondja a ruhára a szabó Iksznének.

— Ha költemény, szavalja el és ne csináljon ilyen bő sluszt.

— Ez bő?

— Ennél bővebbet csak a házfelügyelőnél lehet kapni felvilágosításban.

— Ez a slussz bő?

— Slussz — zárja le a vitát öngyógyása. — Bő, egyszóval és legalább öt centivel bő. Próbálja behajtani...

A szabó arra gondol, hogy úgymint polgári perrel fogja behajtani a ruha árát, tehát belenyugszik.

— Behajtom.

Ipszilónné másnál dolgoztat, de a séma itt is az.

Végre a ruha kész, csak ki kell vasalni a szabónak. Mármint a ruha árát kell ki-vasalni a férjéből.

Végre kikerül a ruha a műhelyből s azután öngyógyáságuk kerül ki az uccán a szabót.

Egy hét múlva találkoznak a korzón és kezdődik előlrol az egész...

— Jaj, de helyes a ruhád, angyalom...

Vigy György.

FELE SE TRÉFA

Komédia egy felvonásban. Irta: ERDŐDY MIHÁLY (Dymil)

Ezen darab előadási joga bármely nyelven kizárólag dr. Marton Sándor színpadi kiadótól, Budapest, IV, Bécsi uca 1 szerezhető meg. Copyright 1932. by Dr. Alexander Marton, Budapest

Személyek: { Mr. Brook
Gaby
Max
John

Történik mr. Brook londoni bankár lakásán

ELSŐ JELENET

(*Brook, később John*)

Brook (jön): John... John!... (*Körülnéz, keresi az inast. Átmejj balra. Visszajön.*)

Brook (ideges): John... John!... (*Minden ajtót kinyit és bekiabál.*)

John (beront jobbról): Mr. Brook... Ön itt?

Brook: Hol csavarog már megint? Fél-órát csengetek, kiabálok, toporzékolok, pedig be se volt zárva az ajtó. Az egész lakás nyitva. Akárki bejöhethet...

John (remegve): Hát nem méltóztatott meghalni?

Brook: Megőrült?

John (líheg): Kérem... az előbb valaki betelefonált... hogy mr. Brook-ot elütötte az autó... szörnyet halt... a Peare Streeten... várják a mentőket... rohanjak azonnal... Ezt telefonálták...

Brook: Micsoda éretlen tréfa ez?

John: Tréfa?

Brook: Ostoba. Hát úgy nézek én ki, mint akit elüthet egy autó? És ki volt az, aki betelefonált?

John: Azt nem tudom.

Brook: Csodálatos, hogy vannak még lelketlen emberek a világon, akik örömet lelik az ilyen ugratásokban... És maga persze szaladt a Peare Streetre?

John: Mint akit puskából lőttek ki.

Brook (felkacag): A maga hűségénél igazán már csak a butasága nagyobb. De legalább bezárta volna az előszobát.

John: Kérem... abban a pillanatban azt se tudtam, hol áll a fejem... Hát csoda, ha az ember elveszti az eszét?

Brook: Jól van... Készítse ki a pizzamámát.

John: Föl tetszik venni?

Brook: Igen. Randevűm van. Na hiszen, mondhatom, éppen jókor ütött volna el az autó. Életem legszebb kalandjától fosztott volna meg a sors. Mit áll itt, mint a borjú? Hozza már azt a pizzamát.

John: Igenis. (*El balra.*)

Brook (levetkőzik. Fűtőgrészik).

John (a pizzamával).

Brook: Nézze, John... Éjjelőig kimenőt adok. Mehet. De nehogy eszébe jusson háborgatni engem... Én ugyan mondtam az asszonykának, hogy megbízhat az inasom diszkréciójában... de hát szegényke hallani sem akart róla... Nagyon félti a jóhíret. Életemben ma követi el az első ballépését. Hát érthető is a nagy aggodalma... Ejnye, a teremtsit, csak tudnám, hogy ki volt az a csirkefogó, aki ide betelefonált? Elrontják az ember hangulatát... teljesen elrontják... Reggel óta kerülök minden izgalmat... meg akarom őrizni idegeim frissességét... és tessék... elütnetek egy autóval a Peare Streeten... (*Felöltözik.*) Mit gondol, fogok tetszeni az asszonykának?

John: Mr. Brook, ön szédítő ebben a pizzamában. Egyszerűen szédítő.

Brook: Hát össze is kell ám szednem magamat. Don Juan legyen a talpán, aki egy ilyen asszonyt meghódít. Azt hazudtam neki, hogy festő vagyok. És most eljön, hogy portrét készítek róla... Portrét én, akinek még soha nem volt ecset a kezében... Na sebjaj. Ha nem is vagyok piktor, de azért jól festek... pláne ebben a pizzamában... Mi?

John: Szavamra...

Brook (a tükör előtt): Így. A hajamat befésülöm a homlokomba. Ez művészies... regényes külsőt kölcsönöz... John... John... ez aztán egy asszony... Szőke... molett... és azok a szemek, John, azok a szemek! Micsoda szemek!

Nem a pénzemmel hódítottam meg. Nagy szó az én koromban. Elszállt ifjúságom ma visszarepül a szívemre. Magamért szeretnek... John... magamért... Azaz, hogy csak fognak szeretni... mert hiszen eddig még semmi sincs közöttünk... A vonaton ismerkedtem meg vele... az expressz étkezőkocsijában... Egyedül utazott. Kezdem dicsérni az arca vonalait... a finom szögleteket... aztán a vállát... aztán a lábát... egészen aktra vetkőztettem lelki szemem előtt... Elhitte, hogy piktör vagyok. Mire a vonat berobogott a pályaudvarra, az asszonyka meg volt főve, mint a pinyt.

John: He-he-he!

Brook: Attól féltem, hogy a pályaudvaron az ura fogja várni, de szerencsém volt. Ha akkor bemutat a férjének... brrr... a hideg fut keresztül a hátamon, ha csak rá is gondolok...

John: Nem tetszik ismerni a férjét?

Brook: Én csak addig udvarolok egy asszonynak, amíg be nem mutat a férjének... Abban a percben vége az illúzióknak. Ez kissé különös... de én már ilyen vagyok... Tudja, John, a férj arca, amit behúnyt szemem előtt látok, meglöpi a csók költészetét... De maga ezt nem érti. Ez magának magas...

John: He-he-he!

Brook: Na és most szedje a sátorfáját... Egy, kettő... Hol a papucsom?

John: Itt a kerevet alatt. (Lehajol.)

Brook: Hagyja. (Zsebőriját nézi.) Sieszen.

John: (az ajtó felé).

Brook: Éjjél előtt ne jöjjön haza. Megértette?

John: Igenis... (El.)

MÁSODIK JELENET

(Brook, Max)

Brook (a kerevet alá hajol. Keresi a papucsot. Főlemel a takarót. Ijedten ugrik fel): Ki az?

Max (kibúvik a kerevet alól. Kezében revolver): Egy szót se.

Brook (az ajtó felé menekül).

Max (elébe áll. A revolvert feléje szegzi):

Egy tapodtat se innen. Ha megmozdul... ha kiáltani mer... halálra...
Brook (remegve): Kicsoda ön? És mit akar?

Max: Azonnal megtudja. Üljön le.

Brook (a fotelbe ül).

Max: Mr. Brook végtelenül sajnálom, hogy meg kell önt fosztanom illúziójától. (Hideg fejbiccentés.) Max West vagyok, a férj...

Brook (felugrik).

Max: Maradjon. (Leülteti.) Mr. Brook, ön nem fogja ma megcsókolni a feleségemet. Még abban az esetben se, ha túlné magát kényes illúzió-elméletén és lehúnyt szeme előtt szívesen képzelné el az arcomat. Amint látja, nem tartozom a degusztáló férjek közé... nem lopom meg a csók költészetét, hogy a szavaival éljek...

Brook (zavarban): De mr. Max West...

Max (közbe): Pardon. Csak hidegvér. Hidegvér.

Brook: Hogyan került ön ide?

Max (a telefonra mutat): Mire való a telefon?

Brook: Hát ezt ügyesen csinálta. Akár egy betörő...

Max: Igen. Ezzel a trükkal szabaddá tettem az utat... Az előszoba nyitva volt. Egyenesen a kerevet alá rejtőztem... Az volt a tervem, hogy megvárom, amíg a feleségem... kilesen a tüköket... És csak a kellő pillanatban ütök szél kettőjük között... Sajnos, nem sikerült... De az inásával folytatott párbeszéd... amit kénytelen voltam kihallgatni, arról győződött meg, hogy még nincsenek túl a Rubikonon... Ez lett volna feleségemmel az első randevúja...

Brook: Bocsánat... öngyagsága csak a portréját jön megfestetni. Ez nem randevú... Ez egy művésznek szóló látogatás...

Max: Tudom. Detektívem informált mindenről. Ott ült a gyorsvonat étkezőkocsijában... jegyzőkönyvet vett fel a beszélgetésükről... Ön mr. Brook piktornak adta ki magát, holott ön dús gazdag tőzsdebizománnyos... detektívem ezt is kinyomozta... nincsen az

A BUDAPESTI HIRLAP

vasárnapi képes melléklete
a magyar újságírás szenzációja

az apró részlet, amelyről ne volnék tájékozva... Ön ürüggyel rávette a feleségemet, hogy mint festőt meglátogassa otthonában, de amint látom, kisebb gondja is nagyobb annál, hogy következetes legyen...

Brook: Következetes?

Max: Nos, igen. Avagy olyan ostobának képzelem a feleségemet, hogy műteremnek fogja nézni ezt a szobát, ahol még csak egy megkezdett vászon sincs? Legalább behozta volna a konyhából a gyűrődészkát és rászögezett volna egy asztalkendőt. Vagy legalább a borotvacsetet látnám itt. És fogkrémet a tubusok helyett...

Brook (fölemelkedik): Mit akar?

Max (összehúzott szemöldökkel): Mr. Brook, ön nagyon téved, ha azt hiszi, hogy kiengedem a karmaim közül. Hogy mit akarok? Azt is megmondhatom. Bizonyoságot akarok.

Brook: Hogyan?

Max: Üljön le.

Brook: Miféle bizonyoságot akar? (Leült. Szivarra gyújt. Adja a közömböst.) Kérem, ne tegye nevetségessé magát. Önt félrevezette az a pár szó, amit ön nagysága felől az inasomnak mondtam. Ez még nem ok a gyanakodásra. Az ember csak henegethet az inasa előtt? Ön ön nagysága iránt a legnagyobb tisztelettel viseltem...

Max: Mr. Brook, amit ön az inasának mondott, ahhoz nekem semmi közöm. En a gyanumat egészen másra építem. Egészen másra. Kíváncsi?

Brook (vállat von).

Max: Lássá, engem még a detektív jegyzőkönyve se hozott ki a sodromból. Ártatlan vonatflóri. Mosolyogtam. De aztán ma délben, az ebédnél kezdett a dolog komoly lenni... A feleségem valahogy különösen kedves volt hozzám... sőt képzelje, a feketekávé után még szájon is csókolt...

Brook: Ez még nem bizonyít semmit.

Max: Ha majd önből is férj lesz, mr. Brook és a felesége a feketekávé után szájon csókolja, emlékezni fog a szavaimra. Egy asszony csak addig hú, amíg nem vallja meg az urának, hogy szereti. Ezt jegyezze meg jól...

Brook: Én tudok hinni a nők hűségében.

Max: Minden asszony hú, mr. Brook. Ma az urához, Holnap a szeretőjéhez. És nézze... ha a feleségem csakugyan azért jön ide, hogy önnel a portróját megfestesse, akkor szólj volna nekem... említette volna a dolgot, hiszen abban

ninesen semmi kivetni való... De ő hallgatott... egy árva szót se szólt... és ezzel beledöfte szívembe a tört...

Brook: Végtére is mit akar? (Felugrik.)

Max: Ott, abban a másik szobában el fogok rejtőzni... Az ajtón lesz a fülem... a kulcslyukon át figyelni fogom magukat.

Brook: Mr. Max West, féltékenysége túlszárnyal minden fantáziát. De ha ragaszkodik ahhoz, hogy felesége hűségéről bizonyosságot szerezzen... kérem... én nem fogom ebben a groteszk ötletében megakadályozni önt... Tessék... ez itt balra, a dolgozószobám... Onnan a konyhán át az előszobába juthat... Ha elúnja a dolgot, észrevétlenül távozhatsz, uram... (Balra mutat.) Parancsoljon...

Max: Vigyázzon, a szemem a kulcslyukon lesz... (El balra.)

HARMADIK JELENET

(Brook, majd Gaby)

Brook (töri a fejét. Megoldást keres. A homlokára üt. Gyorsan lekap a falról egy képet és a hátára, krétával ezt írja rá: Vigyázz, itt a férj! A közönség felé mutatja. Arcán diadalmas mosoly. Az ajtón kopognak): Tessék.

Gaby (idegesen): Jó napot.

Brook: Csókolom kezét, nagyságos asszonyom... (A kép hátulját fordítja az asszony felé): Igazán végtelenül örülök a szerencsének...

Gaby (zavarában nem veszi észre a figyelemzavaró irást. Másfelé néz): Eljöttem. Igen.

Brook (eléje tárja a képet): Oh, méltóztassék helyet foglalni, mélyen tisztelt nagyságos asszonyom...

Gaby (a fotelbe ül. Lábat keresztbeveti).

Brook (mint fent): Hogyan kegyeskedik parancsolni a portrét? Legjobb lesz úgy, természetesen. Tessék kérem a szoknyát a lábára húzni, asszonyom. Az egész bokája kilátszik.

Gaby (kacéran): Kifogása van ellene?

Brook (mint fent): Dehogy... azok... no igen... tetszik tudni... a portré...

Gaby: Csak nem festi a portrémra a lábamat? (Még feljebb húzza a szoknyáját.)

Brook (kétségbeesve): De asszonyom...

Gaby: És egyáltalán... mondja... hát mit gondol... csakugyan azért jöttem én ide, hogy portrét készítsen rólam...?

Brook (ijedten): Pszt... pszt...

Gaby: Ugyan mit tartogatja a kezében azt a képet...? Csak fordítsa meg bátran. Úgy is tudom, hogy nem maga festette. Eláruljak valamit? Hát jól van... látom egészen meg van zavarodva... nézze... kár erőlködni... én még a vonaton tudtam, hogy maga nem piktor...

Brook: Úgy van, asszonyom. És ön bizonyára most csak azért keresett fel, hogy érdem szerint megleckéztessen engem...

Gaby (kacér): Eszembe sincs.

Brook (a kép hátulját egészen az asszony arcához tartja): Oh, akkor talán még nagyobb büntetés vár reám... Oh, asszonyom... Oh, Justicia, sújtsa rám megtorló kezével...

Gaby: Vigye már innen ezt a vacak képet. Még küüti vele a szememet.

Brook: De hát vessen már rá egy pillantást.

Gaby: Mire?

Brook: Erre a képre.

Gaby: Mi az? Talán olyan pikáns, hogy nem meri megfordítani? Akkor gyorsan... mutassa meg... Hadd lássam hát...

Brook: Olvassa el.

Gaby: Mít olvassak el?

Pinkerton detektívkirály bravúrjai

A világhírű amerikai mesterdetektív kalandjait, lélekzetelállítóan izgalmas élményeit közli Austin O'Malley és Kent A. Hunter newyorki újságírók tollából a

ÓRAIÚJSÁG

Az új cikksorozat érdekesebb minden detektívregénynél, izgalmasabb minden bűnügyi riportnál, fordulatosabb minden kalandtörténetnél. A világhírű csikágói detektíviroda irattárának titkai a

ÓRAIÚJSÁG

jelennek meg először hiteles és eredeti feljegyzések, naplók, jelentések alapján.

Augusztus tizedikétől, szerdától kezdve minden nap megjelennek Bill Pinkerton kalandos történetei.

V e g y e m e g m i n d e n n a p a

ÓRAIÚJSÁG

ARA 6 FILLÉR

Brook (izzad már, Homlokát törli az egyik kezével): Ami rá van írva.

Gaby: Ez itt? Amit krétával ráírkált?

Brook (az ajtó felé tekint): Pszt! Igen... igen...

Gaby (lorgnelttel nézi, Hangosan olvas): Vigyázz...

Brook (leinti): Pszt!

Gaby (tovább olvas): Itt a férj!

Brook: Pszt!

Gaby: Mít pisszeg itt annyit?

Brook: Hát nem érti?

Gaby: Nem én. Egy szót se az egészből.

Brook: Olvassa el még egyszer. De nem fennhagyon...

Gaby (kiabálva olvas): Vigyázz... Itt a férj!

Brook (a képet ledobja): Asszonyom... most már nem bánom... lesz, ami lesz... igen, asszonyom, itt, ebben a szobában leleskedik önre a férje... (Kinyitja az ajtót.)

Gaby (nagyot néz).

Brook: Még most se érti?

Gaby: Kij leleskedik ott?

Brook: Az ura.

Gaby: Az uram? Hiszen már öt év óta özvegy vagyok.

Brook: Özvegy?

Gaby: Öt éve már. Isten nyugosztalja boldogult szegény uramat, mr. Max Westet...

Brook: Lehetetlen. Mr. Max West itt van.

Gaby: Ki van itt?

Brook (bekiált balra): Mr. Max West, lépjen elő. (Körülnéz.)

Gaby: Nos?

Brook: Úgy látszik, már elment.

Gaby: Elment a maga esze, barátom. Hiszen ez kész tébolyda itt. Egy pillanatig sem maradok magánál. Engedjen. Megyek.

(Megszólal a telefon.)

Brook (odaugrik, Felveszi a kagylót): Halló...

Igen, itt mr. Brook... És ott? Tessék?

Mr. Max West? Kérem miféle izléstelen tréfa ez? Önagsága férje már régen meghalt... Tessék? Fűtyülök a részvétre... Még szemtelenkedik?

Vegye tudomásul, fel fogom jelenteni magánlaksértésért... Micsoda? Hogy betörésért és kasszafurásért jelentsem fel? Ah... fogják meg... fogják meg...

(Leesapja a kagylót.)

Gaby: Mi történt?

Brook (balra el).

Gaby (utánna): Mi volt itt?

Brook (vissza, kétségbeesve): Kirabolt a csirkefogó!

(Függöny.)

SZÉPSÉG LEXIKON

IRJA DR. HEKS IMRE ORVOSKOZMETIKUS

XXXVII.

Szépségoperációk. A szép és úde arc bőr előfeltétele a zavartalan egészség. A különböző lelki megrázkódtatások (sorscsapás, gond stb.) súlya alatt az arc gyakran elveszti jellegzetes karakterét. A fénytelen, bágyadt tekintetű szemek környéke aláárkoltta és a bőralatti kötőszövet és izmok ernyedtsége folytán az arc petyhüdtté válik és ráncosodásnak indul. Sorvasztó betegségek (tüdő-, krónikus gyomorhaj stb.) jellegzetes elváltozásokat okoznak az arcon és a betegség ereje szerint, a fiatalos arcot is koravénvá tehetik. A zsíros, pattanásos vagy a száraz, repedezésre hajlamos arc bőr is többnyire részjelensége a szervezet általános megbetegedésének, de a korai öszülés is — eltekintve a családi hajlamosságtól, — elsősorban az idegrendszer állapotával hozható összefüggésbe. Túlsok munka, gond, kevés alvás, illetve pihenés és általában az éjszakerőtlenség

életmód nagy mértékben fokozza a korai öregedés és öszülés lehetőségét.

Mindezekből nyilvánvaló tehát, hogy az arc mindenkori állapota szerves összefüggésben áll a test egyéb szerveinek működésével. Eppen ezért az elváltozást létrehozó okot kell a gyógykezelésnél elsősorban megszüntetnünk.

Vannak azonban az arcnak és testnek más természetű elváltozásai is, amelyek részben függetlenek a szervezet működésétől. Ezek gyógyítása a kozmetikai sebészet feladata.

Igy ma már az orr összes alaki hibái belső műtéti eljárással javíthatók és ez a látszólag nagy operáció teljesen fájdalomtalan, a gyógyulás nyommentes, mert a műtéti sérüléstől az orr belső üregében történik.

Mivel az orr az arc legkiemelkedőbb része, érthető, hogy a kozmetikai operációk ezen a testrészen a leggyakoribbak. Az orr hibái közül a legfeltűnőbb a kampós, széles, ferde, hosszú, leelőgő és nyeregorr, mely utóbbi sérüléstől (sportsérülés) is eredhet (boxolóknál, futballistáknál stb.).

Mindezek a hibák úgy korrigálhatók, hogy kívül az orron semmiféle heg nem marad vissza.

A duzzadt vagy dupla ajkát ugyancsak kozmetikai operációval lehet megjavítani. A hiányzó szempilla vagy szemöldök szintén pótolható, mégpedig vagy az ellenoldal szemöldökéből vagy a hajas fejbőről vett bőrdarabkával.

Nagyobb sérülések, betegségek, fejlődési rendellenességek következtében fennálló hiányok (az orr részleges vagy teljes hiánya, nyulajk stb.) pótlóplasztikával korrigálhatók. Ezek lényege abban áll, hogy a pótlásra szoruló terület szomszédságából vagy a test távolabbi részéből vett szövetrészekkel pótoljuk a hiányzó testrészt. Ez utóbbi a szabad átültetés, mely a test egyes alkotórészeinek: bőr, nyálkahártya, csont, egyik helyről a másikra való átültetésén alapul. Harctéri sérüléseknél egész arcrészeket pótoltak ilyen módon, sikerrel.

Ezeknél a kozmetikai műtéteknél a leleményességnek és művészi érzéknek tág tere nyílik. A plasztikus sebész a szépség szobrásza, aki helyes érzékkel korrigálja azokat a szépséghibákat, amelyeket a természet mostohasága okoz.

Kozmetikus orvosunk megcímzett és felbélyegyzett válaszboríték beküldése ellenében a hozzáfordulóknak levélben is válaszol. Levelek címére a szerkesztőségbe küldendők.

A LEGJOBB SZÉPSÉGÁPOLÓSZER
A FÖLDES FÉLE

Margit

SZAPPAN
CRÉME
PUDER.

KAPHATÓ
MINDENÜTT

MAGYARORSZÁGI
FŐRAKTÁR
BUDAPEST

TÖRÖK PATIKA KIRÁLY U. 12.

Szörtelenítő

a legalkalmasabb francia
készítmény.

Minden drogériában és
illatszertárban kapható.

Ára P 1.50

KOMOL vezérképviselő:

Teréz körút 40-42 ILLATSZERTÁR

KERESZTREJTVÉNY

A megfejtők között minden héten tíz könyv- és egy ötvösművészeti ékszerajándékot osztunk ki. Megfejtési határidő augusztus 27. Minden borítókra ráírandó: Rejtvénymegfejtés

1	2	3	4		5	6	7		8	9	10	11
12					13				14			
15					16				17		18	
				19				20		21		
22	23	24			25	26		27		28	29	
30					31			32		33		
34												

Megfejtésnél elegendő beküldeni a vízszintes 1., 34. és függőleges 11. és 17. sorokat.

Vízszintes sorok:

- Olesó, divatos vonat.
- Rádió-kellék.
- Hegy Kréta-szigetén, ahol a monda szerint Zeus nevelkedett.
- Osztrák tartományi főváros.
- Szükség — németül.
- Ilyen a szép női szemöldök.
- Kínai név.
- Turfkifejezés.
- Angolna — idegen szóval.
- Leánynév.
- Szövegneküli énekhang.
- A görög mitológiában az anyai fájdalom megszemélyesítője (felesleges, de

nem értelemzavaró ékezet-tel).

- Igekötő.
- Barátságtalan.
- Bőséges.
- Magyar színésznr.

- Fordított kettős mássalhangzó.
- Az ilyen vadászt a törvény üldözi.
- Egykor kiváló német rövidtávfutó, ma sportvezér.

Függőleges sorok:

- Amerikai filmgyárak budapesti közös képviselete volt.
- Ógörög hajós nimfa, a fehér istennő.
- Felesége sóbálvánnyá vált.
- 550 — római számmal, de fordítva.
- Vetélytárs.
- Ujházy keresztneve.
- Kedvelt budapesti komikus beceneve.

- Thália papja.
- Német kettős magánhangzó.
- Tánc.
- Sír.
- Kínai név.
- A negyedik kalifa, Mohamed veje.
- Vöröses.
- Fiú — becenev.
- Helyhatározó.
- Szomorúság.
- Görög betű.
- Távolodást fejez ki. (Payper)

33. számunkban közölt keresztrejtvény megfejtése. — Vízszintes sorok: 1. Shakespeare. 10. Tip. 11. Lia. 12. Lap. 13. Avar. 15. Náni. 16. Nő. 17. Arany. 20. G. G. (Gárdonyi Géza). 21. Is. 22. Rák. 23. S. B. (Salamon Béla). 25. Kóbor. 27. Ma. 28. Pólo. 30. Imam. 32. Alo. 33. Acs. 35. Arm. 36. Németh Mária. — Függőleges sorok: 1. Stan és Pan. 2. Hívó. 3. Apa. 4. El. 5. Siva. 6. Pa. 7. Alá. 8. Rang. 9. Epigramma. 14. Raskó. 15. Nyári. 18. Rió. 19. Nro.

24. Bólé. 26. Bach. 27. Mari. 29. Lom. 31. Mar. 33. Át. 34. S. M. (Sándor Mária).

Jutalmazott megfejtők. A megfejtők közül Fenyves Ancsi, Bp. ötvösművészeti brost kapott, az alábbiak pedig könyvjutalomban részesültek: Kovács Andrásné, K. Láng Ernő, Gy. Horváth Frigyesné, P. Rokolya Mihály, Sz. Wenner Dezsőné, H. Pogány Irma, Bp. Domokos Annus, Bp. és Mészáros Károlyné, Bp.

VI. évfolyam

Budapest, 1932 augusztus 27

35. szám

Délibáb

26
FILLÉR

SZÍNHÁZI HETILAP

Megjelenik minden szombaton

NYILAS
NYILAS

Előfizetési ár: negyedévre 2 P 50 fill., félére 5.— pengő. Egyes szám ára — pályaudvarokon is — 26 fillér. Ausztriában 40 Groschen, Csehszlovákiában 2.— cseh korona, Jugoszláviában 4 dinár, Romániában 15 lei, Olaszországban 1 líra 20 centesimo. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Dolány utca 12. Telefon: J. 42-3-39, J. 42-3-50

Kezdődik a színházi szezon... Tessék beszélni!

(Déjl Piri)

(Tóth Margit felv.)

Színház a színházban

IRTA: LAKATOS LÁSZLÓ

Strindberg: Julia kisasszony

A hosszúhajú nő utolsó tragédiája. Vagy: az utolsó tragédia, amit a hosszúhajú nőről írtak.

A kaméliás hölgy

Na de hogy valaki már száz éve éljen abból, hogy meghal.

Faust

Ez férfi? El akar csábítani egy nőt és akkor — írat magának egyet Goethével.

Miért szeret a színész a színpadon meghalni?

Nemcsak azért, mert a legtöbb haldoklási jelenet (különösen amióta Shakespeare ezekre specializálta magát) olyan hatásos. De főként azért, mert a színész, aki mint halott terült el a színpadon, utána fölkel. És átöltözik és lemaszkirozza arcáról a halált. Így tudat alatt azt kezdi binni, hogy ez mindig így lesz és hogy sosem következik el egy ötödik felvonás, amelyből nem lehet fölkelni. A színpadi halál: komázás a halállal. Bruderschaftot inni a halállal. Minden színész, amikor a színpadon meghal, azt éli ki magából, amitől a legbátrabb ember se tud szabadulni: a halálfélelmet.

Egyike a legtökéletesebb színpadi produktióknak

— az volt, amikor egy színész ódafent a színpadon olyan tökéletes élethűséggel evett, hogy én idelent a nézőtérén gyomorégést kaptam tőle.

Az egyetlen férfi a színházban

Az igazgató felesége.

Bon vivant

Férfi mannequin.

Commedia del arte

A commedia del arte rögtönzéseivel, szabadszajúságával, parodisztikus és szatirikus szellemével az a fajtájú darab, amelyben a színház kilép önmagából, amelyben a színház megszabadul a színházkomplexumtól. A commedia del arte az út a sajtó, a pamflet, az ucca, a közvélemény, a kritika felé. De azért... Commedia del artet csak annak volna szabad írni és

Faust

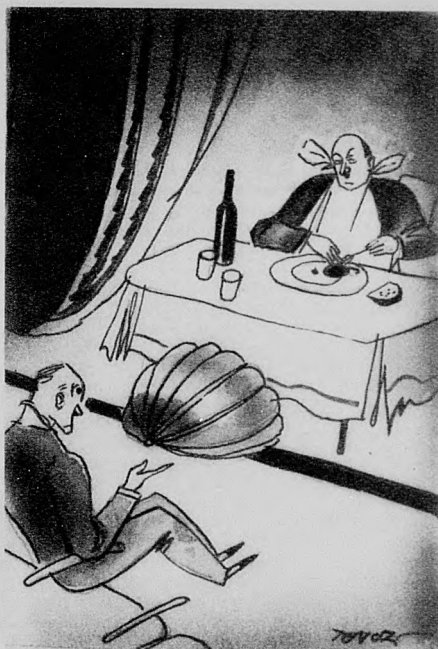
játszani, aki mást is tud. Igazi darabot és igazi színházat. A szabályokat csak az rúghalja fel, aki azokat nagyon tudja. Önmagát esúfolni csak a mesternek van joga. (Egyébként melyik a világ legszebb commedia dell'arteja? Na melyik? A Szentivánéji álom.)

Hamlet

Testhezálló fekete trikóban a világ eleven lelkiismerete. Az élő megtorlás, aki meggyilkolt apját akkor is megbosszúlta volna, ha azt az apát sosem ölték volna meg.

Azoknak, akik azért szeretik a klasszikusokat

— mert nem értik meg őket. És akik fel vannak háborodva és fel vannak lázadva a mai civildarabok ellen. Azoknak tisztelettel azt mondjuk... Azoknak tisztelettel csak annyit mondunk, csak annyit vagyunk bátrak mondani, hogy például a nagy Molière darabjai se kosztümös darabok, hanem civildarabok. Igen, Molière darabjai se kosztümös darabok, hanem civildarabok. És az egész a mai szemnek tulajdonképpen csak optikai csalódás. Molière figurái azért járnak kosztümben, mert Molière korában mindenki azokban a kosztümökben járt és mert Molière korában ez a kosztüm volt a — civil. Tehát Molière is civildarabokat írt. És Molière darabjai ma azért olyan jó kosztümös darabok, mert annak idején olyan jó civildarabok voltak. Csak ezért.

A legtökéletesebb színpadi produkció

Ha színháznál kedvesed van, miért vegyél neki gyűrűt?

Hogy végre mást is forgathasson az ujjá körül. Ne csak mindig téged.

Wilhelm sinonimok

Melyik színésznőről beszéltek a legtöbbet — Szabad-e kezdő színésznőnek egy ismert színésznő nevén szerepelni? — Színésznőből artistanő — Hogyan szórakozik egy ismert operanékes — A karmester és az autótaxi

Az a színésznő, aki nem is lépett föl ebben a szezonban Pesten s mégis legtöbbet beszélnek róla: Neményi Lili. Két évvel ezelőtt még Pesten játszott, de akkor nem sokat törődtek vele. Elismerték, hogy nagyon tehetséges, de mégsem tudta meghódítani az itteni publikumot. Ez amúgy feltűnőbb volt, mert Neményi Lili úgy jött Pestre, mint a vidék dédelgetett kedvence, akinek itteni szerepléséhez is nagy reményeket fűztek. Nem úgy történt, ahogy megjósolták, Neményi Lili újból vidékre, majd Kolozsvárra szerződött, ahol ismét meghódította a publikumot szubrett- és náposzerepben.

Ebben a szezonban azonban, bár Kolozsvárról és Nagybányán szerepelt, mégis — itt Pesten beszéltek róla a legtöbbet. Hogy miért? Az is kiderül rövidesen. Neményi Lili férje, Indig Ottó, ennek a szezonnak a legnagyobb sikerű színpadi szerzője. De Indig Ottónak ebben a szezonban nemesak a színpadon volt

Báuhidy
Hona
(Labori felv.)

Báuhidy
Hona
(Diskay felv.)

Neményi Lili (Kozgonyi felv.)

sikere, hanem az életben is. Meghódította a pesti publikumot és a Nemzeti Színház sztárjának, Bajor Gizinek a szívét is. Az ünnepektől művésznő és a nagysikerű drámaíró elhatározták, hogy egybekelnek. Csakhogy az egybekelésnek akadályja van, a feleség, Neményi Lili kolozsvári szubrett személyében... És most jöttek a pletykák. „Válnak vagy nem válnak?” A feleség óriási összeget kér a válás ellenében. Csak úgy röpködtek a sok ezer dollárok a levegőben. Minden héten más hírek jöttek. Neményi Lilivel többet foglalkoztak a fővárosi napi- és hetilapok most, amikor Kolozsvárról volt, mint amikor Pesten játszott. Neményi Lili nem beszélt, nem cáfolt, nem védekezett, hagyta, hogy a pletyka árja nőjön. Egy szép napon azán Pestre érkezett és le szerződött egy kabaréhoz. Most már nyilatkozott is. Így:

— Csupa túlzott hír került forgalomba válással kapcsolatosan. Hát igen: válok. De mind mese az a sokezer dolláros „váltságdíj”. Meg tudunk egyezni ebben a kérdésben is férjemmel. Egyébként most újból pesti színésznő leszek s remélem, a körülmények szerencsésebbek lesznek, mint két évvel ezelőtt.

Ha Neményi Liliről, a színésznőről csak féltanuyt fognak beszélni a jövő szezonban, mint amennyit a „feleségről” beszéltek, akkor Neményi Lili — nyert.

Pár évvel ezelőtt Eöry Erzsé, a Teréz körüti Színpad tagja ultimátumot intézett Eöry Erzséhez, a — Nemzeti Színház tagjához. Az ultimátumban Eöry (terézkörüti) nyomatékosan arra kérte Eöryt (a nemzetiszínházi), hogy ne használja azt a nevet, amelyet ő már

D

ismertté tett, Eöry (nemzetiszínházi) csak később lépett a színésznői pályára — mondotta tovább az ultimátum, — lehát nincs joga ugyanolyan nevet fölvenni, mint amilyen néven már egy ismerlebb kollégája játszik. Eöry (nemzetiszínházi) hangoztatta, hogy ő nem „vette fel” ezt a nevet, ez saját neve, mégis békésen intézték el az affért. A „nemzetiszínházi” Eöry akceptálta a „terézkörúti” Eöry kívánságát s lemondott az Erzsiről, fölvette a Kató nevet. Így lett Eöry Erzsiből — Eöry Kató.

Később újabb affér keletkezett Szász Ila, az ismert rádióművész és Szász Ila előadó-művész között. Szász Ila (a rádióművész) szintén régebbi jogára hivatkozott, de Szász Ila (az előadó-művész) nem volt hajlandó ezt akceptálni. Ez az affér még nem intéződött el. Egyik színész sem volt hajlandó lemondani a saját nevééről. Így most is „két Szász Ila” játszik.

A harmadik névaffér mostanában robbant ki. Bánhidy Ilona, a Vigszínház volt tagja, az ismert filmszínész hétekkal ezelőtt hazajött külföldről. Itt arról értesült, hogy Bánhidy Ilona néven egy szazónékes nő lép föl. Bánhidy felszólította Bánhidit, hogy ne használja ezt a nevet. Miután levelének nem volt meg a kellő jogánálja, beperelte a szazónékesnőt. Most tehát a bíróság van hivatva tisztázni azt a kérdést, lehet-e a fiatalabb színésznőnek az ismertebb színész nő nevében játszani?!

*
Keréky Anna Mária, ez a szép, szőke, karesú színész előbb filmezett, majd az Andrássyúti Színházhoz szerződött. Igen nagy ambícióval tanult és képezte magát. Az epizódszerepek után, a szezon végén már jelentősebb szerepeket is kapott. Szép jövőt jósoltak a fiatal színésznőnek. Annál nagyobb volt a meglepetés, amikor Keréky nem szerződött vissza a színházhoz, hanem külföldre ment. Kiderült, hogy szabad idejében táncolni tanult s a szezon végével Prágába szerződött. Partnerével együtt három nagyszerű táncszámot tanult be. Azóta már Berlinben, Bécsben és

Keréky Anna Mária és partnere
(Fotó Kleinburg)

Eöry Erzi
(Labori felv.)

Eöry
Erzi Kató

Kleinburg

Kovács Dezső (X)
egy bécsi fut-
ballesapatban
(Guttmann,
Wien felv.)

Losonczy
Dezső
(Diskay felv.)

más nagy külföldi városokban szerepelt nagy sikerrel. Az itt közölt képét Düsseldorfból küldte be nekünk. Mint írja, egyáltalán nem bánta meg, hogy színésznőből — artistanő lett.

Sebestyén Géza, amikor még a Városi Színház igazgatója volt, külföldről szerződtette színházához Kovács Dezsőt, a kitünő baritonistát. Kovács, aki saját autóján jött Pestre, rendkívüli sikereket aratott a Városiban. Az erkölcsi siker azonban nem állott arányban az anyagiakkal. A Városi Színház kénytelen volt becsukni kapuját. Kovács Dezső azonban nem hiába európai hírű baritonista, hamarosan kapott szerződést és pedig — Bécsbe, a Volksoperhez. Az elmúlt szezon óta már Bécsben töltötte s a jövő szezonra is — mint hozánk intézett levelében írja — Bécsben marad, mint a Volksoper tagja. Azt is írja, hogy szerette volna a nyarat „ülthon”, Pesten tölteni, de hát nem lehet. Tagja az ottani színészek futballesapatának. Alaposan igénybe van véve, sokat kell most nyáron is játszani — a futballpályán . . .

Ime egy magyar operaénekes, aki a szezon járadalmait a bécsi futballpályán pihenő ki.

Losonczy Dezső, az ismert zeneszerző és karmester egyik este autótaxin hazafelé ment. A taxi a József körúton nekiment egy villanylámpának s Losonczy kibukott az autóból. Súlyos zúzódásokat szenvedett s hetekig kórházban fektült. Felépülve, beperelte a taxi-vállalatot. A per egyezséggel végződött. A taxi-vállalat tízezer pengőt fizetett Losonczy-nak Losonczy ebből a pénzből — családi házat vett Rákospalotán. Beszéltünk a zeneszerző karmesterrel, aki a következőket mondotta.

— Valóban, minden rosszban van valami jó. Mindig egy családi ház után vágyódtam.

Meguntam a főváros zaját, nem tudok itt bent dolgozni. De hát honnan vegyek pénzt családi házra? Soha nem hittem volna, hogy ilyen tragikus eset kapcsán jutok a legnagyobb örömhöz. Most költözök be. Nagyon sokat fogok itt dolgozni, komponálni.

Barna Jenő.

Az u
barát
— T
mi tör
Félig
zással
— N
A ba
vállat
— H
nyos, I
Mire

zsó (x)
ut-
on
(ann.
elv.)

y
elv.)

ill
énzl
ogy
jobb
okat

nő.

„Ezt mind neked adom egy jó szerepért! . . .”

(Kamara felv.)

Az uccán fogott el a napokban az egyik barátom.

— Te — állított meg, — nem tudod, mi történt ezzel a Sugár Károlyval?

Félig ábrándos, félig értetlen csodálkozással meredtem rá.

— Nem hallottam róla semmi különöset.

A barátom más feleletet várhatott, mert vállat rántott.

— Három hete nem láttam. Egész bizonyos, hogy rászakadt a háza.

Mire magamhoz tértem, a barátom már

messze járt.

Bolhát ültetett el a fejembe. Egész nap Sugár Károlyon rágódtam. Magam is tudtam ugyanis arról, hogy a Nemzeti Színháznak ez a nagy művésze ezelőtt két évvel valahol az Isten háta mögött telket, meg viskót ragasztott magának, később azt is hallottam, hogy a ház teteje beszakadt, minden pillanatban azzal fenyeget, hogy maga alá temeti a gazdáját, mondanom sem kell tehát, hogy komoly nyugtalanság fogott el Károly bizonytalan sorsán.

Egy holdkóros aggszúttól vettem ezt a búvóhelyet.

— Estig álltam, akkor beszóltam a *Nemzeti Színház* portáján.

— Mondják, nem hallottak valamit *Sugár* úrról?

A portás röviden felelt:

— Nem láttuk kérem egész nyáron.

— Hm! — hökkentem meg. — Ennek a fele sem tréfa. Ez az ember csakugyan halott. Talán már hetek óta ott fekszik a romok alatt, a felismerhetlenségig agyonlapítva.

Egész éjjel nem aludtam. Perere szenderedtem el csupán, s ebből a pillanatnyi kábulathól is rettenettel riadtam fel. Azt álmodtam, hogy ott ültem abban a palotában, amit Sámson döntött rá arra a háromezer szerencsétlen filiszteusra.

Másnap rohantam ki Károlyhoz. A Hűvösvölgyben, az 5-ös autóbusz végállomásán megkérdeztem a kalauzt:

— Mondja kérem, hogyan lehet innen eljutni a Csalán útra?

A kalauz rámnézett. A műszaki férfiak fölényes megvetésével adta meg a kifogástalan választ:

— Gyalog.

Megköszöntem a nagyszerű útbaigazítást és nekivágtam a hegyoldalnak. Öt perc múlva szakadékbá jutottam, amely főntebb vadregényes vízmosásba torkolt. Beomlással fenyegető partok alatt, útról le, esapásra föl, bozótos útvesztőn át értem el a vadon közepét: a terméskövekkel megtámasztott telket, amelynek titokzatos rejtekében kellett Károly földi maradványainak pihennie.

A kapu kilincsére tettem a kezemet, a többi drámai gyorsasággal forgott le.

Károly nyitott kaput.

Rámeredtem.

— Te élsz?

Megtapogalta magát:

— Élek.

Bekerültem. Körültekintettem. Tehát itt, ezek között a romok és kövek között, ebben az omladozó és düledező házban, ezen a közelholdas, buján tenyésző irtatlanban él ez a rendkívüli ember, a hálborgangatónak, a kísértetiesnek, a különösnek, a félelemmel telített megrendítőnek és a vad humornak ez a kiismerhetetlen mestere, a művész, a komédiás, az ember, aki a sírás vagy kacagás tragikus óráján látó szemmel nézett körül a minden litkok kamrájában: — a teremés műhelyében.

— Ez a kolostor, ez meg a kert — mutat a házra meg a gyümölcsösre, — itt élek, ebben a Tibetben két esztendő óta.

A kolostorépületről hull a vakolat, a telken öles gaz. Bent a szobákban vagyont érő könyvtár, régiségek, egy barnásfekete zongora, kint a kertben hollandi rózsák, ritka kaktuszok, törpe gyümölcsfák. Út vezet föl a hegyoldalnak, neki a kolostorkert vörös vaskapujának, amely zord pompával tekint le a tetőről a lejtőre. Néhány évvel ezelőtt itt fönt kezdett építkezni Károly, hogy a sziklakövekből vert úttal, üvegházakkal, a kertészet és az építészet esodáival isteni kertté varázsolja ezt a szakadékos, televény hegyoldalt.

— Egy holdkóros aggszúttól vettem ezt a búvóhelyet — mondja. — Ember is csak négykézláb tud ide felmászni, a boldogtalan mégis, még garázsépületet is emeltetett. Ez a kutyám — mutat a rókavörös

házőrzőre, — igazi tibeti lámakutya. A neve Strázsza, utódja Pillants-nak, „akit“ most két éve gázolt agyon egy autó.

Bejárjuk a kolostorkert minden zugát, s félig részegen az irtózatossá menynyiségű elfogyasztott őszibaracktól, lehevereködzünk a kolostor elé. A lábtörő kint fekszik az úton, a szabadban, a szőnyegek a fűvön. A lassú pusztulás képe mindenütt.

Károly mosolyogva mondja:

— Lassanként csakugyan rámdől a ház, a teteje már be is omlott, mert nincs pénzem. A jövedelmem a semmire esőkent, a fizetésem háromszor redukálták, nem futja semmi újabb beruházásra. Pedig igazán szerényen élek. A szobákban például májusban takarítottak utoljára, s ha minden jól megy, szeptemberben talán megint takaríthatok.

Hangjában nyoma sincs a panasznak, vagy keserűségnek. Ahogy hallgatom és nézem — megértem. Érzem azt a lenyűgöző, rendíthetetlen erőt és biztonságot, ami a szinpadon árad belőle, amikor nem komédiázik már, hanem teremti, amikor riasztó józanságának és mámoros önfeladásának a hatalmával részre bontja az egészet, hogy alakot, formát, lelket, borzongatóan hű és lenyűgöző életet adjon a rendkívülinek.

Megérkezik kis fényképészünk. A barackot majdnem mind fölfaltuk, az aludtfejet megilta Strázsza, Károly mosolyogva kínálja cigarettáival a kis fényképészt.

— A kolostor éléstárát, amely mindössze egy bögre aludtfejből áll, sajnos föléltük. Gyűjtsön rá, addig, amíg európai expedíció nem jön és nem hoz újabb rakományt, nem tudok mással szolgálni.

Fölmegyünk ismét a tetőre. A kaktuszok melegháza előtt Károly lemutat a völgyben elterülő felső panorámára:

— Ezt mind neked adom egy jó szerepért.

A sziklaút a hegyoldal közepén hatalmas fürdőmedence zárja el. Balról különböző nemesített gyümölcsfák, jobbról fantasztikus virágágyak, hátul titokzatos rendezettségű sziklatömbök, köröskörül derékig érő fű, megejtő, pompás, esodálatos látnivaló mindenütt.

Lent a három szobában hegyén-hátán minden. A halszemélyesnek tetsző kereveten óriás gyufadoboz, az asztalon főződény, a sarokban petróleumkályha, köröskörül fejedelmi műtárgyak: eserepek, legendás régiségek, nagy értéket képviselő könyvritkaságok. Mindez a legvadabb és mégis legharmónikusabb rendezettségben.

A gazda áhítatos parancsoló érdekességének a képe és derűs lelkének roppant gazdagsága mindenütt.

Az idő sürget, készülődünk.

— Mikor jöttök ki? — kérdi Károly.

Nevetünk.

— Takarítani?

— Nem. Régen ettem jóízűt. Főzhetnek valamit.

Megállapodunk, hogy legközelebb kirándulunk és olyan lakomát esapunk, hogy majd zeng bele a domboldal.

Búcsúzunk és néma megilletődéssel lépünk ki a kolostor kapuján.

Károly utánunk kiált:

— Üdvözlöm Európát!

Lekerülünk a vízmosásba.

Ballagunk, s lassan mögöttünk marad a rejtélyes, feledhetetlen — Tibet.

Sugár Károly és felesége a „kolostorkertben“

(Kamara felv.)

Darabujdonságok és egyéb érdekességek a színházi frontról

Szaboles Ernő, a vándor-rendező — Zsákban maeska — Bűnügyi operett —
Mi van a színháskolák körül?

A kistermetű, de nagytehetségű Szaboles Ernő, aki érthetetlen módon nem tudott Budapesten elhelyezkedni, egészen új és eredeti foglalkozást talált: vándorrendezője lett a külföldön színre kerülő magyar operetteknek. A magyar operett ugyanis váratlan erővel tört előre a külföldön és Szaboles rengeteg német és olasz színpaddal kötött szerződést, hogy a magyar operett bemutatókat rendezi. E pillanatban például Lipésében van, ahol a világhírű lipesei vásárral kapcsolatban ugyanis ünnepi operettelőadásokat rendeznek, mint ahogyan eddig ünnepi operaelőadásokat szoktak játékrendre tűzni. Ezen ünnepi előadások során mutatják be augusztus 26-án Komjáthy—ifj. Békeffi—Vadnai: „Éjféle tangó” című operettjét. Az előadás nagy érdekessége, hogy a fő női szerepet Maud Hesslerre, a kiváló operaénekesnőre bízták és partnere a Magyarországról elszakadt világhírű színész: Leopold Kramer lesz, aki legutóbb Prágában volt színházigazgató, előzőleg pedig a Burgtheaterben játszott vezető szerepeket.

Molnár Ferenc „Ördög” című darabjában például övé volt a címszerep.

A lipesei bemutató után Szaboles Ernő Olaszországba utazik, ahol viszont Emőd —Török—Komjáthy: „Fizessen nagysád!” című énekes vígjátékát rendezi. A darab olaszországi elfogadásáról Bárd Gyula, a darab menedzserje a következő mulatságos történetet meséli:

— Bécsben találkoztam Giordanival, akinek színházában a „Fizessen nagysád!” színre kerül. Giordani egy szót sem ért sem magyarul, sem németül, tehát nem tudta elolvasni a velem hozott darabot. Mentő ötletem támadt. Leültem a zongorához Komjáthyt, én pedig franciául kezdtem mondani a szöveget, miközben Komjáthy melodramatikusan játszotta a muzsikát. És mire ezt a különös produkciót befejeztük, Giordani le volt győzve. Nyomban aláírta a szerződést!

Az operettlibrettisták közül Szilágyi László volt a legszorgalmasabb. Két ope-

Eisemann Mihály és Szilágyi László

rett szövegkönyvet fejezett be a nyáron. Az első címe: „Zsákban macska” és a zenéjét Eisemann Mihály szerzette. A „Zsákban macska” hősnője egy Gaál Franci-féle kislány, akít állandóan egy motorbiciklihez csatolt oldalkecsi zsákjában hurcolnak. Innen a darab címe is. A muzsikával igen mulatságos indiszkrécjó történt. A darab sláger számai ugyanis máris felvették gramofónlemezre, persze azzal a kikötéssel, hogy azokat nem szabad a darab bemutatása előtt forgalomba hozni. De a gyár roppant kíváncsi volt, hogyan fogadják a slágereket az illetékesek? Így történt, hogy az egyik mintalemez, a „János, legyen fenn a Jánoshegyen!” címűt odaadták a gyár ügynökeinek, akik azokat leforgatták a kereskedőknek. A hatás frappáns volt. Noha az ügynökök kijelentették, hogy a lemez egyelőre nem kapható, a vevők makacsul ragaszkodtak megvételéhez és kijelentették, hogy amennyiben nem kapják meg, úgy más lemezt sem rendelnek. Így azután a gyár kénytelen volt Eisemannal új megállapodást kötni és ma már mindenfelé vídaman fűj-ják a még csak hetek mulva bemutatásra kerülő operett főslágerét!

Szilágyi László másik operettje, melyet Martos Ferenc társaságában írt, Liszt Ferenc életéből vette a tárgyát. Ennek zenéjét Liszt Ferenc zenei motívumainak felhasználásával Komjáthy Károly fogja megírni. Az operettet a bécsi Volksoper kérte első német bemutatásra, de a szerzők még nem döntöttek, mert azt szerették, ha az első német bemutató Weimarban, Liszt Ferenc működésének színhelyén történe. Minden valószínűség szerint így is lesz.

Megszületett az első bűnügyi-kalandor-operett. Ujváry Sándor és Lovázi Márton írták a szövegét. Címe: „A kék gyémánt”.

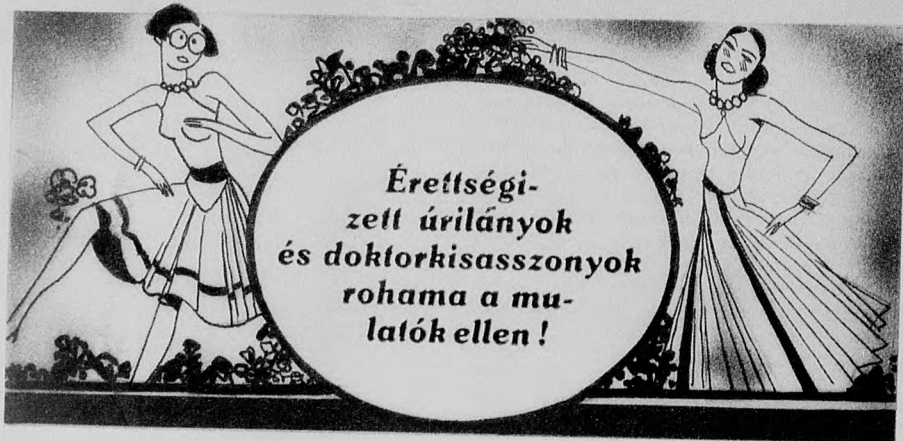
Békeffi László, aki az egyik kabaré igazgatója, lelkesen ujságolja mindenfelé, hogy sikerült egy új Megyaszai Vilma-t felfedeznie. Az egyik délelőtt, a jelentkezők tömegéből kivált egy fiatal lány, akít senkisé ismert és akinek produkciója elé a legnagyobb közönnnyel és pesszimizmussal néztek. De alig nyitotta ki a száját, felgyeltek és a dal befejezése után olyan kirobbanó lelkesedéssel ünnepezték a jelenlévő színészek és a színház más bennfentesei, amilyenre nem igen szokott példa lenni. Most már sokan megtanulták az ifjú hölgy nevét: Nagykovácsi Ilona. És hogy

Szaboles Ernő

a kabbala teljes legyen, Békeffi, Emőd Tamást és Nádor Mihályt. Megyaszai dalainak leghíresebb szerzőit kérte fel, hogy az új dalénekesnőnek műsort írjanak.

Pánkszerű hangulat uralkodik a színiskolák körül. A Színművészeti Akadémia bezárásának gondolata már az elmúlt esztendőben felmerült, most pedig — harminc esztendő működés után — a színészegyesületi iskola sorsa vált bizonytalanná. A válság oka az, hogy a színészek helyzetének feltűnő rosszabbodása folytán egyre kevesebben mernek színészi pályára lépni. Az új növendékek megdöbbentően szörványos jelentkezése kétségtelesen az általános elszegényedéssel is magyarázható. A növendékek nem tudják a tandíjat előteremteni. Mindenesetre komoly és megoldást kívánó helyzet állott elő, mert hiszen az új színészgenerációról, utánpótlásról gondoskodni kell. Mert az igazság — minden más érvelés és okoskodás ellenére — mégis csak az, hogy minden színházunk, kivétel nélkül zavarban van, mikor egy darab szerepezésére kerül a sor, mert az egyes szerepkörökben a legnagyobb színészhiány van. Így például lámpással kell kutatni: operettbonvivant, új, fiatal operettprimadonnát, táncoskomikus, akinek hangja van, nagyvilági nőt, aki Gombaszögi szerepkörére alkalmas, Dayka Margit és Gaál Franci szerepkörére alkalmas színésznőket, akik énekelni és táncolni tudnak.

**Érettségi-
zett úrilányok
és doktorkisasszonyok
rohama a mu-
latók ellen!**

Ez a legújabb és legmegdöbbentőbb hír: úrilányok a lokálban! A gazdasági leromlás sok mindent felforgatott, az ízlés már nem olyan kényes, mint régebben, a hivatalokban ezrével bocsátják el a leányokat, élni pedig mégis csak kell! És az állás nélkül maradt leányok lassanként ráeszméltek arra, hogy az életet nem lehet olyan elméletek és világnézetek alapján élni, melyek felett már túlobogott az idő!

Megjegyzendő, hogy ez az áramlat nem nálunk kezdődött, hanem Amerikában. Még pedig nem is a nagy newyorki fözsdekrach után, hanem már jóval előbb. Mert az élet-öszönnek különös megérzései vannak. A baj még nincsen itt, de már öntudatlanul fölkészülünk rá. Drégely Gábor két év előtt egy szindarabot küldött Amerikába, amelyben a hősnőre azért néznek ferde szemmel az emberek, mert kiderül róla, hogy két évig táncosnő volt egy lokálban. Az amerikai színházi ügynökség vissza küldte a darabot Drégelynek azzal, hogy dolgozza át, mert az amerikaiak egyáltalában nem tudják megérteni, hogy micsoda megbotránkoztató dolog van abban, ha fiatal úrilány lokáltáncosnő? Ez igen rendes, polgárilag elismert és tisztelt foglalkozás...

Azóta két esztendő telt el és ma már nálunk is egészen másképpen gondolkoznak az emberek. Naponta alakítanak igen jó csoládból származó úrilányok jazzbandeket, sőt a muzsikát összekötik énekkel, táncsal. Egy másik úrilány cigányleánynak öltözött zenekart szervezett és óriási sikerrel járta be már fél Európát.

De nem az ilyen vándorló artista úrilányokról akarunk beszélni, hanem arról,

hogy a mulató parkettjén föllépő leányok között is egyre több az érettségizett, sőt a doktori diplomát megszerzett leány. Nemcsak külföldön, hanem Budapesten is. Milyen csodálatosan volt ennek az útja is előkészítve! Gondoljunk arra, hogy tíz esztendővel ezelőtt micsoda hatalmas tempóban szaporodtak el a különféle ritmikus és egészségügyi tornaiskolák. Minden leány táncolni tanult, hídba görbítette magát, akrobatikus bukfeneket vetett, lőtárogást állt. És ez az általános tánctanulás azóta csak erősödött. A leányok éppen úgy tanulták, mint a gyorsírást vagy gépelést. Megérették, hogy erre még nagy szükségük lesz. Hogy ez több, mint egyszerű test-ápolás! Kenyér!

Az emberek kénytelenek lesznek teljesen átforgalmi egy már évezredek nézeteit, amely a táncosnők könnyelműségére vonatkozott. És megszűnik a lokálok tikkadt levegőjű romantikája is. Mint ahogyan megszűnt a görögök köré fűzött pikáns legendakör is. A görögök már nem járnak autókön, nem várja őket a gazdag és léha aranyifjúság hada előadás után, nem mennek pezsgőzni a mulatókba, hanem aggodva és türelmetlenül várják a gázszifetés napját, a szerény pengőket, melyekből meg kell élniük.

A lokálba szerződött úrilányok ma még egzotikumként hatnak. Holnapra megszokjuk őket és holnapután már azon csodálkozunk, hogy ez másképpen is lehetett! Egyet máris leszögezhetünk: az új táncosnők meglepő ízlést, abszolút tánc-tudást hoztak magukkal. Ismét beigazsólódott a régi igazság, hogy minden magasabb fokra fejlesztett művészet alapja a tudás, szellem, intelligencia.

Régi történet

Régen történt, nagyon régen...
... Ott lakott a jaluvégen.
Honnan jött ő — ki kereste?
Mindenki nagyon szerette
A vén színészt.

Élt egy kis földes szobába'...
Kínese nagy, kopottas láda.
Bár ruhája fölra jött.
Ott királyi palástja volt
A vén színésznek.

Nem tudta senki, miből élt,
Nekünk szépeket mesélt;
Szívében élő babérfáról,
Rómeóról, Juliáról,
A vén színész.

Imódságos lett a hangja,
Mint a jalu kis harangja.
Sóhajtlást kergelt a szél,
Tapsról, sikerről beszél
A vén színész.

És ha most megejt az álom,
Álmomban őt megtalálom,
Hozzá húzódom, ha félek,
Bátorítást, vigaszt kérek
A vén színésztől.

Elmondom, hogy hazug világban
Mit kerestem, azt nem találtam,
Megálmodott rózsás kertek
Nekem csak tövist teremtek.
A vén színésznek.

Lelkem fáradt, szívem sajog,
Őszfejű, bús pándor vagyok.
Bilangul megcsalt az Élel...
Maholnap majd én mesélek,
A vén színész.

Szentiványi Kálmán.

Ötperces intervjú: tíz érdekesség!

Dénes György meséli:

— Jövő héten utazom Zürichbe. Az ottani Schauspielhausban fogok fellépni. Szerződéseim egyelőre két hónapra szól. Az utóbbi két esztendő alatt, melyet külföldön töltöttem, a következő érdekességeket jegyeztem noteszembe:

A legnagyobb színházi kultúra szerintem ezidőszerint Bécsben van. Ha nevezetesebb színházi esemény történik, vagy színházi válság van, ezt olyan nagy társadalmi eseménynek tekintik, hogy a lapok vezércikkben foglalkoznak vele. Noha Bécsben még az itthoninál is rosszabb a gazdasági helyzet, a közönség rendületlenül vásárolja a drága színházjegyeket. Magam láttam nem egyszer, hogy egy-egy úriember nyolcvan, sőt száz schillinget fizetett ki jegyekért a pénztárnál.

Bécs legnagyobb színházi sikere az elmúlt esztendőben Hauptmann egyik legrégebbi darabjának, a „Henschel fuvaros”-nak felújítása volt. Igaz, hogy a címszerepet Jannings játszotta, a darabot pedig Karl Heinz Martin rendezte. Jannings

Dénes György

(Rozgonyi felv.)

partnernője egy Maria Mellzer nevű berlini színésznő volt. Olyan pompásan játszotta meg a kínlódó, nyomorúságban élő kispolgári asszonyt, hogy az orosz követtség útján meghívták a moszkvai színházhoz. Most Moszkva egyik legünnepeltebb színésznője!

A Josefstädter Theater az elmúlt szezonban öt magyar darabot mutatott be. Minden jel arra vall, hogy ez a szám az idén megkétszereződik.

Szinte hihetetlen és csak a tömegek egészen sajtóságos pszichológiájával magyarázható, hogy legnagyobb sikerük azoknak a színészeknek van, akik valamelyik hangosfilmen szerepeltek. Ezeket kritika és fentartás nélkül imádják. Egészen jelentéktelen, a színpadon megdöbbenően tehetségtelen színészeket, ha filmen játszottak, lelkes tömeg várja a színházi kiskapu előtt előadás után és autogramért ostromolják. Az igazi nagy, világhírű színpadi csillagokat egyszerűen észre sem veszik mellettük.

Berlinben a színházi viszonyok sokkal rosszabbak. Színházi törzset alakult, melynek élén a Rotter-fivérek állnak. Hét színházuk van. Érdekes, hogy a hét színház közül csak egy megy jól, a Plaza, amely Berlin külvárosában egy vasúti pályaudvarból készült. Igaz, hogy ennek filléres helyáraj vannak.

A legmegdöbbentőbb színészi sorsok: Paul Wegener és Harry Liedtke. Wegener még öt esztendővel előtt a német színpad leg-tündöklőbb csillagjai közé tartozott. Keresete a fantasztikum világába vészett. A filmgyártás korlátlan királya volt. Saját filmgyára, óriási szerződéseje voltak. És ma Düsseldorfban színész igen szerény gázsival. Pedig ez igen nagy baj, mert Wegenernek még akkor sem volt elegendő a pénz, mikor százezrek ömlöttek hozzá. Nem esoda. Hét feleségről kell gondoskodnia. Wegener tartja ugyanis D'Albert után a házassági világrekordot. Hat feleségtől vált már el!

A másik lehanyatlott csillag: Harry Liedtke! Rövid idő előtt a nők bálványja volt. A német filmek legjobban megfizetett hősszerelmese, a legelegánsabb férfi. Ma már senki sem beszél róla. Elsöpörte az újonnan érkezettek népszerűsége. És Harry Liedtke ma egy kis vándortársulattal járja a különböző vidéki színpadokat!

Két generáció

Színészszülők, akik együtt szerepelnek színészgyermkeikkel — Rózsahegyí Kálmán és Marica — A Latabár-flúk — A két Somlay — Vándory Gusztáv és Margit — A két Rott — A Táboriak — A esodagyermek és felnőttek

Színészapák és anyák rendszerint nem szívesen egyeznek bele abba, hogy gyermekeik is színészek legyenek. Ebben a tekintetben maguk a színészek sokkal ridegebb álláspontra helyezkednek a legmaradibb nyárspolgároknál is. Mégis a vér nem válik vízzé s a színészek gyermeki nagyon gyakran maguk is színészek lesznek. Hogy aztán a színészszülők legjobban örülnek és lelkesednek gyermekeik esetleges sikerein, az csak természetes.

A fővárosi színházaknál nagyon sok színész működik, akiknek szülei valamikor ugyancsak pesti színpadokon játszottak.

A publikum rokonszenvesen fogadja a színészgyermkeket a színpadon, előlegezett bizalommal tapsol nekik s örül, ha nem csalódik bennük. S különösen tetszik az a publikumnak, ha a népszerű színészapát vagy anyát együtt látja szerepelni saját gyermekével.

A közelmúltban erre is akadt több példa a mi színházi világunkban. A közönséget az együttes szerepléseket mindig nagy rokonszenvvel fogadta.

A Nemzeti Színház örökös tagjának, Rózsahegyí Kálmánnak leánya, Marica is színésznő. Maga a népszerű „Kálmán bácsi” mondotta, hogy életének egyik legnagyobb vágya teljesült, amikor leánya szintén nemzetiszínházi tag lett. Rózsahegyí Kálmán gyakran szerepelt együtt a talentumos Marica leányával s az apai szív büszkén dobogott, amikor leányával együtt köszöntö meg a tapsokat. Rózsahegyí Marica azonban az elmúlt

Rózsahegyí Kálmán és Marica

Somlay Julia és Somlay Artur

Rott Ferenc és Rott Sándor

Tábóri Emil
és Lili

szezőnt nem színpadi szerepléssel, hanem — házassággal fejezte be s visszavonult a színpadtól. Legalább is ezt így tudják a színházak berkeiben. De remélhetőleg ez az elhatározás nem végleges.

Páratlanul népszerűek nálunk a *Latabár-fiúk*, Latabár Árpádnak, a kitűnő komikusnak két táncoskomikus fia, Kálmán és Árpád. Amikor aztán az apa két fiával szerepel együtt, valóságos demonstrációt rendeznek a hívek. Az öreg Latabár nagyon büszke a fiaira. (Van is miért!) Ő maga egy viccel szereti bizonyítani ezt. Az „öreg Latabár” tudvalevőleg legalább harmincéves multra tekinthet vissza. Igazán mindenki ismeri és szereti. Mégis — a vice szerint — amikor bemutatkozik, azt mondja. — Én vagyok a — Latabár-fiúk papája.

Somlay Arturnak, ennek a ragyogó karakterszínésznek a leánya, Júlia szintén színésznő. (Sőt *Somlay* Júlia szintén színészhez ment feleségül, *Hajmássy* Miklóshoz, a Vig-színház tagjához.)

Apa és lánya már többször fellépett együtt a Belvárosi Színház színpadán. Amikor *Somlay* turnéra megy, leányát és vejét is mindig magával viszi.

Vándory Gusztávnak, a Magyar Színház tagjának a felesége a Városi Színháznak volt tagja, leányuk, Margit pedig a Nemzeti Színház tagja. Érdekes, hogy bár mind a hárman más-más színháznál voltak, mégis többször szerepeltek együtt is a Városi Színház ifjúsági drámai előadásainak kapcsán.

Rott Sándornak, a híres komikusnak fia, Ferenc nagyon tehetséges táncoskomikus. Amikor pár évvel ezelőtt Rott önálló kabarét alapított, fia volt ott a rendező és művészi vezető. Természetesen apa és fia igen gyakran szerepeltek együtt is, a publikum nem kis örömeire.

Az elmúlt szezonban *Tábóri* Emilt, a neves komikust és kabaré-brót gyakran látta a publikum együtt megjelenni leányával, *Lilivel*. Érdekes, hogy *Tábóri* rendszerint olyan darabokban játszik, amelyeknek szerzője is ő maga s hogy ezekben a darabokban legtöbbször leányának — udvarlóját alakítja.

Ez persze a humor szempontjából is fontos, tekintve, hogy *Tábóri* már idős ember, leánya viszont alig van húsz éves.

A nagyszerű *Lázár* Gidának anyja is színésznő, aki *Batizfalvy* Elza néven a vidék legnépszerűbb primadonnája volt. Ma már visszavonult a színpadtól. Anya és fia azonban mégis szerepeltek együtt — filmen. A másik népszerű gyereksztár, *Szécsy* Ferkó is többször szerepelt filmen együtt — édesapjával, aki szintén jönevű színész.

Jaczkó Cia, a dédelgetett gyereksztár az elmúlt szezonban lépett elő „felnőtt színésznővé”. Naíva szerepkörben debütált az Uj Színház színpadán. Mint gyermekszereplő nagyon sokat szerepelt együtt édesapjával, *Jaczkó* Rezsővel. Cia énekét ugyanis édesapja, a kitűnő karmester kísérte zongorán.

Vízvári Mariskának, a Nemzeti Színház nagytehetségű tagjának fia, *Tapolczay* Gyula pár évvel ezelőtt ugyancsak a Nemzeti Színház tagja lett. Anya és fia azóta gyakran szerepel együtt egy darabban.

Rosos Gizellának is színészfia van. Anya és fia azonban nem igen szerepelhetnek együtt, tekintve, hogy *Rosos* Gizella a Nemzetiben játszik, fia pedig filmen. De a filmműteremben már többször játszottak együtt ők is.

A színészgyermek rendszerint hamarosan érvényesülnek a színi pályán. Ez érthető, hiszen az öröklött tehetségen kívül magukkal hozzák a szülői támogatást, a szülői oktatást és kritikát. A színészgyerek már egészen kis korában ott sétálhat a kulisszák mögött, megszokja a színházi levegőt, statisztál s valósággal belenő a művészetbe.

Strassnoff

a szélhámosok királya

A kalandos multból ez a tanulság: nem érdemes gazembernek lenni — Mátészalkán az „Oroszország” egyik főszerepét játszotta — Az operettben ő maga is fel fog lépni

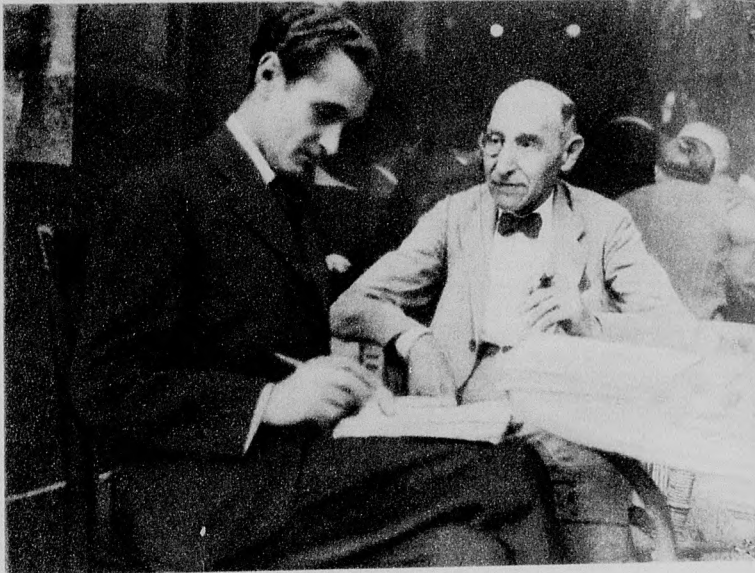
Augusztus végén a budapesti színházak környéke megbolygatott méhkaszhoz hasonlóan forrong. Színigazgatók intézkednek lázas tempóban, színészek szaladgálnak szerződés után, szerzők próbálják elhelyezni darabjaikat, muzsikusok kész kompozícióikkal jelennek meg a színház környékén s ezt a legmelegebb szezon előtt hangulatot használnak fel a titkos szerzők is arra, hogy darabjaikat elhelyezzék. Egyik ilyen titkos szerzőnk Strassnoff Ignác, akinek ha nem is a színpadon, de másutt elég nagy neve van.

Strassnoffot talán nem szükséges bemutatni, mert valamennyien tudunk róla, többet-kevesebbet. Mégis, hogy azok, akik

Strassnoff mint huszárszánt (Toth Arpád felv.)

Strassnoff elővillben (Szabó István felv.)

Strassnoff Ignác interjú ad a kávéház teraszán (Ligeti Margit felv.)

Strassnoff a mátészalkai színház előtt, a színház szubrettjével (Tóth Árpád felv.)

esetleg még nem hallottak volna róla, megtudjanak valamit Strassnoff életéről, itt közöljük rövid életrajzát. 1868-ban született Mátészalkán, középiskolái tanári jóvoltából nem fejezhette be, osztályfőnöke búcsúszavai ezek voltak: belőled vagy nagy ember, vagy egy gazember lesz. Strassnoff ez utóbbi lett. Pestre került és itt indult el az a nagy karrier, amely nem sokkal azután az egész világ rendőrségét lázba hozta, de itt hadd beszéljen maga Strassnoff.

— Miért választotta ezt a nem egészen nyugodt életpályát?

— Fölkerültem Pestre és láttam azt, hogy a pestiek milyen jól élnek és mind-ehhez semmi egyéb nem kell, mint pénz. Én is pénzt szereztem, de ezek csak olyan kisebb szélhámoságok voltak, amelyeken keresztül megismerkedtem a rendőrséggel. Az első nagyobb „lőstettem” az volt, amikor huszárfőhadnagyruhában Budapest minden arisztokrata törzstisztjét megvág- tam egy-két ezer forinttal. Ezt szerel- memért tettem, aki akkor Budapest egyik elég jönevű színész-ője volt. A huszá- egyenruhában elkövetett szélhámoságok sikerén tanulva, rájöttem arra, hogy megjelenésem és modorom mindenké- pen arra predestinál, hogy nagyurat játszva „dolgozzam” tovább. Voltam huszártiszt, miniszteri titkár, katonai attasé, miniszteri tanácsos, sőt nagykövet is, természetesen „ál”. Ezekben a szerepekben végigjártam Németországot, Franciaorszá- got, Angliát, Belgiumot és rövid időre

Amerikát is kiténtettem megjelenéssel. — S mit tanult elég változatos életén keresztül?

— Röviden, fiam, annyit, hogy csak be- csületesen lehet élni, nem érdemes gazem- bernek lenni.

— Mi készítette arra, hogy színdarabot írjon?

— Éppen ez a tanulság, s hogy éppen eleget pihentem már Mátészalkán, tudni- illik nyolc éve egyfolytában most ott lak- tam. Vágytam már Pestre.

— Mi a darabjának a témája?

— Mi lehetne más, mint életem és ka- landjaim, hiszen ebből a legkáprázatosabb, mulatságos operettet lehet írni. Tulajdon- képpen nem is egyedül írtam a darabot, hanem Siliga Ferenc íróval, aki többször volt lenn nálam Mátészalkán s akivel együtt dolgozva, azután hosszú munka után kész lett a „Strassnoff kalandjai” című revü- operett. Érdekessége a darabnak az is, hogy az első képből én is föllépek, úgy- hogy, akik látni is akarják az öreg Strass- noffot, könnyen megtehetik.

Én nem is lepődtem meg Strassnoffnak azon a kijelentésén, hogy személyesen is föllép a darabban, mert láttam egyszer Mátészalkán az „Oroszország” című drá- mában, amelyikben Pahlent alakította olyan jól, hogy bármelyik vidéki színész- nek becsületére vált volna. Amikor meg- kérdeztem tőle, hogy van-e elég bátorsága kiállni a pesti közönség elé, szinte büsz- kén mondja:

— Egy életen keresztül játszottam az

Strassnoff Pahlent szerepében (Tóth Árpád felv.)

egész világ szeme előtt, tökéletesen alakítva szerepemet, csak nem félek egy ilyen kis jelenettől.

Elismerem, hogy igaza van, nem volt jó a kérdés; igyekszem másra terelni a beszélgetést, érdeklődöm, kik azok, akik ideköszöngtetnek? — mi ugyanis egy kávéház teraszán ülünk, Strassnoff törzsasztalánál — a válaszok rövidek, de annál beszédesebbek: „Kormányfőtanácsos.” „Egy volt katonapajtásom.” „Ez egy régi jó link társam.” „Ez pedig egy alispán.” Nagyon népszerű ember Strassnoff itt Pesten is, a kávéház egész közönsége szinte baráti összeköttetésben van vele s azok, akik ideköszöngtetnek, szintén kivétel nélkül pertupajtásai. Monokliját olyan gesztussal veszi le a szeméről, mielőtt tovább beszélne, mintha valamire készülődne, Valóban egy leány áll kívül a teraszon és fényképezőgépét maga elé tartva, már le is kapott bennünket. Fölismerte Strassnoffot és most lefényképezte magának a híres embert. Én is kértem a képből. Megígérte, hogy fog adni. Adott is.

Ez a kedves jelenet láthatólag jobb

hangulatra fokozta Strassnoffot is s mikor jelenlegi életéről kérdezősködöm, elégedetten szív szivarjából és mondja:

— Egész életemben elég kalandban volt részem, most már pihenek. Van Mátészalkán egy kis házam és ott élünk feleségemmel, már nyolc éve. Talán, ha sikerünk lesz a darabbal, felköltözünk Pestre.

A télen megfordultam egyszer-kétszer Mátészalkán, akkor láttam először Strassnoffot, lovagló eszímában, kis rövid kabátban, elmaradhatatlan monoklijával és mikor azt kérdeztem ismerőseimtől: ki ez az arisztokratikus kinézésű úr? Büszkén mondogatták: „A mi Náci bácsink”, meg hogy: „városunk nevezetessége.” Tény az, hogy Strassnoff igen élénk részt vett a város társadalmi életben, nem puhult el a kisvárosi jólétben.

Most nem kérdeztem meg, sikerült-e a terve, ő se említette. Most megint a régi Strassnoff ül itt, egy bizarr tervvel, csak hogy ez egyenes munka: a mult komoly kalandjai egy mulatságos operetthez.

Terebessy Tibor.

MÉG EGY Dénes KARRIER

Dénes Ervinről, Dénes Oszkár unokaöccséről a franciák kísüdtették, hogy négy nyelven beszél, kitünően táncol, zongorázik, énekel és hogy jó színész.

Dénes Oszkár, akit tudvalegyőleg nálunk érthetetlenül mellőztek, ma már európai híru színész... Dénes Ervin, Dénes Oszkár unokaöccse hasonló körülmények között most érkezett el az érvényesülés kapujához. Hogy senki sem próféta a saját hazájában, azt legjobban Dénes Ervin esete bizonyítja. Dénes egyesületi iskolát végzett. A vizsgalóadáson feltűnt kivételes tehetségével. Nagyszerűen énekelt, pompásan táncolt és kitünően játszott. (S mindezek mellett igazi színpadra termett figura.)

Az ember azt hinné, hogy ilyen kvalitások mellett „csak” érvényesülni lehet. Nem úgy történt. Dénes egyáltalán nem érvényesült. Ugyszólván minden színházban játszott, de egészen jelentéktelen epizód-szerepeket, jelentéktelen fizetéssel. Senki nem tudta megmondani, hogy miért van ez így, de hát így volt. És most jöttek a franciák, akik kibérelték a Hunnia műtermét, Dénes kint statisztált a gyárban. A franciák tolmácsot kerestek. Dénes ajánlkozott. Kiderült, hogy teljesen tökéletesen beszél franciául. Erre leszerződtek tolmácsnak, később pedig színésznek és segéd-rendezőnek. A különböző verziók forgatásánál aztán az is kiderült, hogy (ami

Dénes Ervin

a jó ismerősök már úgy is rég tudtak), hogy Dénes nemcsak franciául, de angolul, németül is tökéletesen tud. Sőt, amikor zongorakiséretre volt szükség, kiderült, hogy Dénes tökéletesen zongorázik is. Amikor mindez kiderült, Dénesre figyelmesek lettek a magyar színházigazgatók is... Most már az a helyzet, hogy Dénes választhat a film és a színpadi lehetőség között, holott ezelőtt egyik helyütt sem termelt számára sok babért.

De a legérdekesebb mégis csak az, hogy a franciáknak kellett fölfedezni egy magyar színészben az univerzális tehetséget.

Valóban, senki sem próféta a hazájában.

elárulhatom, hogy a magyar színpadi írók még soha nem voltak olyan szorgalmasak, mint az idén.

— Hány darab készült?

— Azt még logaritmussal sem lehetne kiszámítani. De annyi bizonyos, hogy az írók tanultak a legutóbbi évek tapasztalataiból és többé már nem szabály az, hogy egy szerzőnek évente csak egy új darabbal szabad színrekerülnie.

— Ez régen volt.

— Nagyon régen. Amikor még száz-as sziériák voltak. Legutóbb a huszonötös, vagy legföljebb ötvenes világban két új darabbal is színre lehetett kerülni évente. Fodor László két új vígjátékot írt. Lengyel Menyhértnek is két darabja készült el. Sőt, két új darabja van Zilahy Lajosnak is. Bár legutóbbi darabja, a „Tűzmadár” százon alul meg sem állt. Hallotta egyébként, hogy Zilahy a „Tűzmadár”-ral iskolát csinált a magyar színpadon?

— Hogy-hogy?

— Hát úgy, hogy eddig a magyar szerzők félték az olyan témákhoz nyúlni, amelyek valamilyen vonatkozásban közel álltak a bűnügghöz. Most kiderült, hogy a bűnügyi meséből is lehet irodalom, ha író írja. Már nem szégyen, és, miután a példa ragadós, már Fodor László egyik új darabja is bűnügyi témán mozog.

— Miről szól?

— Egy védőügyvédéről, aki az első felvonásban fölkeresi a fogházban védencét, a vádlottat. A vádlott azért került vizsgálati fogságba, mert megölte a feleségét. A dolog úgy történt, hogy rendületlenül hitt a feleségében. Egy délután váratlanul hazament és éppen abban a pillanatban toppant be a lakásba, amikor a feleségét a tükör előtt megcsókolta egy férfi. A szegény férj erre, maga sem tudja hogyan, megölte az asszonyt. A védőügyvéd a fogházban alaposan megtárgyalja védencével a dolgot, aztán hazamegy — és éppen akkor toppan be a lakásába, amikor a feleségét a tükör előtt megcsókolja egy férfi. Így kezdődik a „Csók a tükör előtt” című darab meséje. A folytatása pedig még ennél is érdekesebb. De azt egyelőre nem árulhatom el. Majd meglátja a Magyar Színházban.

— Hát már minden a Magyar Színházban fog színrekerülni? A Fodor-darab is, a Molnár-darab is? ...

— Ne féljen, jut a többi színháznak is elég.

— Például mivel nyit a Víg-színház?

— Még mindig a régi terv van ér-

A szép turista (Tóth Margit felv.)

vényben, hogy előbb Lengyel Józsefnek a Rákosi Viktor-regényből átdolgozott darabját mutatják be, aztán Vaszary János jut először szóhoz a Vigszínház színpadán, majd egy érdekes repríz következik. Gombaszögi Fridának régi vágya, hogy eljátssza „A kaméliás hölgy” címszerepét. Ezt a parádés szerepet, amelynek sikere Magyarországon Márkus Emilia nevéből elválaszthatatlan. Mindenesetre érdekes repríz lesz.

— És a Nemzetiben mi lesz a bemutatók sorrendje?

— Ott három reprízzel kezdődik a szezon. Az egyik darabban Makai Emilnek, a régen halott költőnek esodaszép versei fognak fölesendülni.

— Melyik darabban?

— Calderon-nak „Két szék közt a pad alatt” cím verses vígjátékát fordította le annak idején Makai Emil, aki-nél kevés finomabb, ötletesebb költője volt a magyar irodalomnak. Minden sora csupa muzsika, csupa csengő rím. Ez a gyönyörű Makai-fordítás lesz a Nemzeti Színház első ideai repríze. És egymásután még kettő. Herczeg Ferenc történelmi drámája, a „Bizánc”, továbbá a magyar színpadi irodalom egyik ereklyéje, „A feleskei nótárius”. Mind a három repríz szeptemberben lesz.

— És mi van a sztárokkal?

— Hát bizony némelyikkel baj van.

— Csak nem?

— Az bizony. A maximált sztárgázsik miatt. A színházigazgatók megállapodtak abban, hogy esti százhusz pengőnél nagyobb fölléptidíjat senkinek se fizetnek.

— És ez baj?

— De még mekkora! Mert a sztárok között vannak némelyek, akik keveslik ezt az összeget. És inkább nem hajlandók föllépni. De azért nem lesz kevesebb a sztárok száma az idén sem a tavalyinál. Mert például Zilahy Irénnek akkora sikere van Budán a „Weekend” című operettben, hogy nem akarják visszaengedni Bécsbe. A kedves platinaszőke Zilahy Irént pedig szerződés köti Bécsbe. De máris annyi színház csábítja, hogy minden valószínűség

Pársonyosan tapad!

Illata? Csábító!

a Nő púderje!

INGYEN!

A Délibáb minden olvasójának, ha egy levelezőlapra kéri, mintát ingyen és bérmentve küldi.

Valery vezérképviselő

Budapest, X. Póstaflók

szerint Pesten marad.

— Mi a legújabb hír Gaál Franciról?

— Berlinbe készül, filmezni. Ez nem valami új elhatározás, mert még tavasszal kapott ajánlatot az egyik berlini gyártótól. Az ajánlatból valószínűleg szerződés lesz és akkor Gaál Francit sokáig nem látja viszont a pesti közönség.

— Viszont hallom, hogy Ábrahám Pál Budapestre készül.

— Na, nem véglegesen, hanem csak

Erős, vérbő, kövér emberek számára a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz naponta való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű és rendszeres bélműködést biztosít. Számos szakorvosi jelentés bizonyítja, hogy a **Ferenc József** víz szív- és idegbajosoknak, vese- és cukorbetegeknek, valamint köszvényben és csúszban szenvedőknek is nagyon jót tesz s ezért méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

úgy látogatóba. **Abrahám Pál** ugyanis jelenleg Bécsben van, ahol a Theater an der Wien-ben most mutatták be a „**Hawaii rózsája**”-t. Az operettnek nagy sikere volt, jóval nagyobb, mint Budapesten. Bécsből írta **Abrahám Pál**, hogy valószínűleg néhány napra lejön Budapestre is, hogy most készülő új operettjeiről tárgyaljon. Két új operetten dolgozik egyszerre. A darabok bemutatói természetesen Berlinben lesznek, ahol **Abrahám** már a legnépszerűbb zeneszerzők sorában van.

— Na, most egy kis pletykát kérek.

— Sajnálom, de csak igazat tudok pletykálni. **Bajor Gizi** átépített villája nemsokára készen lesz a **Pasaréten**. Ez a kis ház már régebben is **Bajor Gizi** volt. Az édesanyja lakik benne. Most elhatározta, hogy átépítteti, megnagyobbítja és maga is odaköltözik. Az építkezés nemsokára elkészül és **Bajor Gizi** hamarosan pasaréti lakó lesz. Akar még egy kedves történetet hallani?

— Nagyon szívesen!

— Szép Ernőhöz beállított a napokban egy fiatalember. Valami távoli rokon. Iró szeretne lenni. Tele van ötletekkel. Ambícióval. Csak nem tudja elkezdeni a dolgot. És ami a legfontosabb, azt akarja megkérdezni Szép Ernőtől, hogy milyen kilátásai vannak is ma egy fiatal írónak az érvényesülésre. Szóval, hogy milyen is az az írói pálya? Szép Ernő csak hallgatja egy darabig, aztán közbeugr: „Hát nézd, kérlek. Hogy milyen az írói pálya, ha nem sikerül, azt én nem tudom. De ha sikerül, akkor elveszett ember vagy.”

POMPÁS SZANATÓRIUM

Abbázia legszebb helyén fekszik dr. Horvát Károly pensioja és gyógyintézete. A ház gyógyhygieniai berendezései a gyógyászat legmodernebb eszközeivel vannak felszerelve. A pensio ára a szoba nagysága és fekvése szerint 28 lírától feljebb. A kimutatás szerint fennállása óta tizenhatezeröttszáz vendég látogatója volt.

Dolinay Ilona nem játszik többé,

de boldog feleség, Amerikában él és nemsokára hazalátogat

Dolinay Ilona, a kitünő drámai színésznő éveken keresztül rendkívüli sikerrel szerepelt a budapesti prózai színházakban. Később azonban nem tudott szerződéshez jutni, ami annyira elkésztette, hogy kivándorolt Amerikába. Mindössze két évig volt Amerikában, ott — mint ahogy szokás, — több foglalkozást is folytatott, fellépett színpadon és filmen is, de közben kitanulta a kozmetikát is. Aztán újból hazajött. Mindössze egy évig volt itthon. Ezalatt az év alatt szinte naponként kapott leveleket egy amerikai mérnök ismerősétől, aki végül is megkérte a kezét. A mérnök útiköltséget küldött a magyar színésznőnek, mert azt akarta, hogy Amerikában legyen az esküvő. Dolinay Ilona visszautazott Amerikába és házasságra lépett a mérnökkel. Ennek már két éve. Most levelet írt a „Délibáb” szerkesztőségének. Többek között ezt írja:

— *Nagyon boldogan élek. Kitünő lárságom van. Amerikai állampolgár vagyok ugyan férjem révén, de szívemben mindig magyar leszek. Egyáltalán nem lépek föl színpadon. Sokkal jobb és nyugodtabb élet ez így. A közeljövőben férjemmel együtt hazautazom pár hétre. Férjem nagyon kíváncsi Pestre, én pedig alig várom, hogy megmutassam neki a szép Budapestet.*

Dolinay Ilona (Mészöly felv.)

Klinikailag kipróbált hajápolás

csak az, ha haját és fejbőrét

PIXAVON-NAL és

Pixavon-Shampooon-nal

apolja. Ez a klinikában, elsőrendű szakemberektől évtizedek óta kipróbált hajápolószer bebizonyíthatólag megakadályozza a korpaképződést és hajhullást, erősíti a hajnövést, hajakifiatalos, természetes, selymes fényt ad és lazán fűrtössé teszi.

A PIXAVON-nal és

PIXAVON-SHAMPOON-nal kezelt haj könnyen fésülhető. Ennek a szernek különös előnye, hogy a PIXAVON-nal kezelt haj könnyen megtartja alakját.

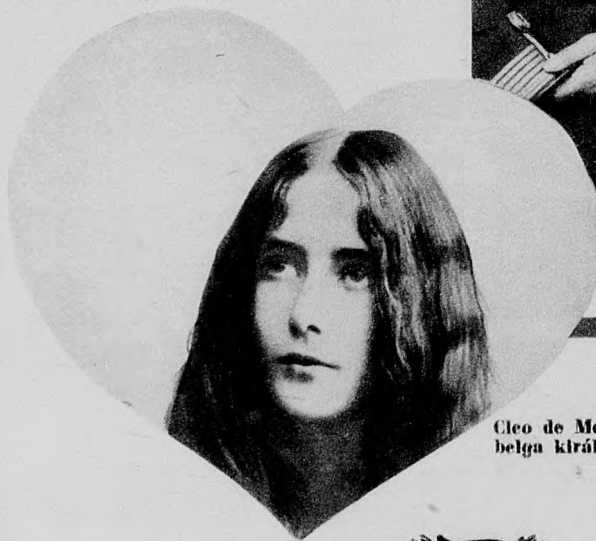
Artisták

akik királyok szívét
hódították meg

— Jula Vágó Géza

Mióta Paléologue, a francia diploma-író II. Sándor cár tragikus regényét megírta, amelyből a cár legintímesebb szerelmi és családi életét megismerhetjük, azóta az olvasóközönség világosan láthatja, hogy a milliókon uralkodó királyok, császárok, cárok, diktátorok éppen olyan „gyöngék” lesznek a „gyöngé nőkkel” szemben, akár csak a legszentimentálisabb lelkű borbélysegéd. Közismert a volt belga király szerelme Cleo de Merode iránt, kit mint egyszerű kis „balettpatkányt” látott meg egy alkalommal a tömegben. A kis Cleo de Merode, akit akkor még csak családi nevén ismertek, vagyis: mint Clementine Maire-t, szegény belga szülők gyermeke volt. A kis vékony leányka a gukkerező királynak megnyerte a legfelsőbb tetszését s nemsokára a színház prímaballerinája lett. A kis táncosnőből egyszerre közismert személyiség lett. Középen választott és fülére fésült frizurája a legnépszerűbb hajviselet lett egész Európában. A híres „Cleo-frizura”.

A király pártfogoltjának egyszerre kevés lett a szűk „brüsszeli” dicsőség. Világnagyság akart lenni. Otthagyta a színházat és mint Cleo de Merode négy táncakcióval Európa minden nagyobb varietészínpadát végigjárta. A varieté, úgy látszik, több pénzt jelentett neki, mint királyi barátja támogatása. Cleo de Merode már nem szorult a királyra, holott Cleo nimbuszát fő-

Cleo de Merode és Lipót
belga király

képpen a király évtizedekig tartó hűséges vonzódása fokozta. Ha Cleo Párizsban volt, a király inkognitóban hozzá utazott Pesten is fellépett a Fővárosi Orfeumban, úgy huszonkét év előtt. Már kissé hervadt volt s a közönség nagy csalódással távozott a varietéből.

De sokkal érdekesebb s ma már talán történelmi eseményszámba megy a legutolsó orosz cárnak, Miklósnak szerelme egy orosz varietéénekesnő iránt, aki később egyike lett Oroszország legnagyobb sanzonénekesnőjének. Olyan orosz Yvette Gilbert vagy orosz Medgyasszai Vilma volt.

Sovány, csontos, feketehajú, szürke, macskaszemű szláv típus. Plevickájának hívták. Kiebben ismerkedtem meg vele, 1909-ben, ahol magam is szerződve voltam egy varietészínpadon a „Faun és nympa” című németjátékkal. Abban a műsorban én voltam az attrakció. Ott lépett fel a még ismeretlen Plevickája egy orosz énekcsoporthoz. Egy este valami kis orosz népdalt énekelt szőlóban és különös egyéni előadásában a kis népdallal olyan sikere volt, hogy attól a naptól kezdve közismert személy lett Kiebben. Két hónap múlva otthagyta az orosz „énektrouppot” és Moszkvába került, ahol egy impresszárió meghallgatta s attól kezdve a kis artista-lány már csak önálló előadást tartott.

Másfél év múlva Szentpétervárott találkozom vele.

És pedig egy egészen különös helyen. A Carszkoje Szeló-ban, Miklós cár téli palotájában, a cár estélyén.

Az olvasó meglepőnek találja, vajjon hogyan is kerülhettem én a cár estélyére.

Oroszországban (nem úgy, mint más európai királyságban vagy császárságban egy művész meghívása az udvarhoz különös eseményszámba ment.) De nemcsak nagy énekesek vagy koncertművészek voltak a cár vendégei, de havonta a híresebb varietéművészekből is programot állított össze a pétervári Reitter és Hey nevű artistaügynökség és az artisták előadást tartottak a cári család és vendégei előtt.

A Carszkoje Szeló egyik kisebb termében ült a cár, körülötte nagyhercegek, nagyhercegnők s a vendégek, ha szertartásosan is, de szokatlan intim hangulatos összevisszaságban.

A műsor hat számból állott. Két budapesti lány is szerepelt a műsorban. A két Garai-lány. Valami magyar lánccsüppel. A cár s a jelenlévők a legnaivabb örömmel nézték az egész közepes varietészámokat és minden számnak vidáman, egész fesztelenül tapsoltak.

A műsor utolsóelőtti száma Plevickája volt. Orosz népdalokat énekelt. Vidámakat és drámaiakat vegyesen.

Énekeit valami furesa vállrezgéssel kísérte, mozdulataiban éppen úgy, mint énekében volt valami esodálatos megmagyarázhatatlan, ami ellenállhatatlanul magával ragadta

a hallgatót. Hangja, mozdulata csupa érzékiség volt. Arca nem volt szép. Tatáros arc. Sűrű szemöldökei alól ravasz macskaszemek tüzeltek.

A cár és vendégei már a második dal után extázisban tapsoltak. Eddig még sohase hallottak egy igazi orosz sanzonénekesnőt. Az orosz varietékben a sanzonokat francia énekesnők interpretálták. Különösen egy egész egyszerű kis orosz népdal után: „Ucher Kupec” — ez volt a címe — a cár felállt és úgy tapsolt Plevickájának, az egyszerű kis orosz cigánylánynak.

A mindenható orosz cár!

Ebben a pillanatban mindenki érezte, hogy a cár elragadtatása nemcsak a művésznőnek, hanem a nőnek is szólt.

És valóban úgy is történt.

Másnap az összes artisták, akik az estélyen résztvettek, egy úgynevezett „diplomát” kaptak, mely igazolta, hogy a cár előtt játszottak. Plevickája nem diplomát kapott. Egy kis arcképet. A cár arcképet briliánsokkal kirakott aranykeretben.

Talán soha művész ilyesmit nem kapott. És Plevickája, aki különben kollégáival azután is a régi közvetlen barát maradt, sokszor került a Carszkoje Szelóba. Akkor is, ha nem volt műsor.

A cár igazán és őszintén szerelmes volt bele. Később ez köztudomású volt.

Eppen azért nem értem, hogy a mostanában megjelenő könyvekben, melyek a cár életét tárgyadják, Miklós cárt állandóan úgy tüntetik fel, mint aki soha más nőre rá se nézett — csak a feleségére.

Talán öt évvel ezelőtt itt Pesten egy plakát hirdette Plevickája koncertjét a Zeneakadémiában. Siettem, hogy még egyszer láthassam. A koncert részvétlenség miatt elmaradt. Pedig olyan nagy művésznőt ismertek volna meg, mint amilyen alig van Európában. Talán ha tudták volna, hogy ő volt a cár utolsó szerelme — a terem bizonyos zsúfolva lett volna.

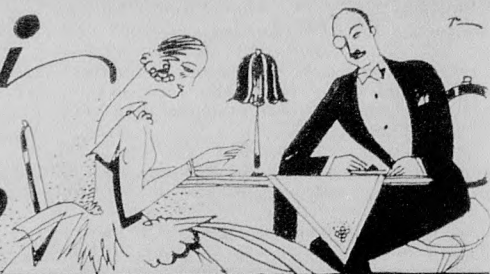
Ez a könyv nem az ördög bibliája,

s nem válik az ördög prédájává az, aki azt for-

gatja. Ha szereti az ártatlan szórakozásokat, megtanulhatja az ebben ismertett modern kártyajátékokat, az alsóstól a Rummyig. Ára hármentes küldéssel 1 pengő 10 fillér a pénz előzetes beküldése mellett. Megrendelhető Délibáb kiadóhivatalában, Budapest, VII. ker., Dohány uca 12

Sínházi Kavics

Mégsem deportálják Dobos Violát — 80.000 font adósság : Wallace hagyatéka — Meghalt a százárcú ember — A zoppoti ünnepi játékok 150 mázsás függőnye — Tánctanárok beperelték Dupar francia püspököt — Dekobra álma : a Hertz-sugarakkal leleplezett házasságtörés — Bernard Shaw mint rendező

A lapok megírták Dobos Viola, az Operaház táncosnőjének fantasztikus sorsát, akinek annyira rosszul ment Amerikában, hogy jelentkezett az amerikai bevándorlási hatóságoknál, deportálják vissza szüleivel együtt Magyarországra. A táncosnő három évvel ezelőtt kitűnő szerződéssel ment ki Amerikába, a rossz színházi szezon következtében azonban most teljesen pénz nélkül állott.

És most következik a meglepő fordulat. Dobos Viola kínos helyzetét meghallotta Donald Kearn jr. gavallér, kentuckyi ezredes. Az ezredes felajánlotta a bajba jutott magyar szépségnek szívét és kezét. Az ezredes első pillantásra megnyerte a táncosnő tetszését. Most már semmi más nem kellett a házassághoz, mint a formalitások és Dobos Violának minden gondja véget fog érni. De ez még nem minden, a szerencse csóstól jön. Dobos Viola ugyanakkor szerződést kapott a newjerseyi Koytesvilleben a New Riviera-színház új revűjében. Nagyobb előleget is kapott és háromnapos próba után már fel is lépett az ünnepélyes megnyitó-előadáson. Kérdés, hogy ezek után házasságra kerül-e a sor?

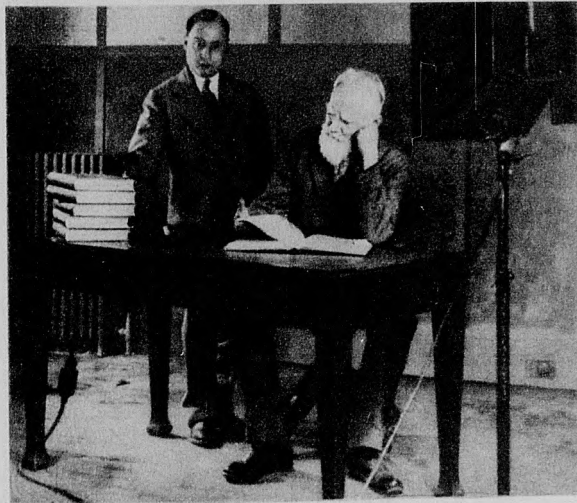
Mikor Edgar Wallace, a detektívregénykirály meghalt, mindenki arra számított, hogy milliós örökség marad utána, hiszen könyveinek tucatjait a világ minden nyelvére lefordították. Most azután kiderült Wallace — adósságainak végösszege. Kerekén 80.000 font. Curtis, a regényíró titkára most emlékirataiban elmondja, hogy mire is ment el ez az óriási összeg. A logika nagymestere a lóversenyjátékban olyan babonás volt, mint egy öregasszony. Gyakran álmodott számokat és ezeket a számokat fogadta

meg a versenyen. Az eredmény persze minden esetben irtózatosszerűen veszteség volt. Mikor aztán pénzt kellett szerezni, Wallace kénytelen volt regényt írni. Megindult a regényírógép. Egy alkalommal például annyira szüksége volt pénzre, hogy éjjel-nappal diktált feleségének és titkárnak. De még így sem győzték a munka áttételét gépirásba, két külön gépirónőt is fogadtak, sőt az író sófője is segített a munkában. Ezért a regényért 1000 fontos csekket kapott előlegül, rögtön kiutazott az Alexandra-parkba és még azon a délutánon eljátszotta. Ime, a 80.000 fontos adósság magyarázata. Hogy miért halt meg Wallace, arra is kézzelfogható magyarázatot kapunk: 30 csésze teát ivott és 100 cigarettát szívott naponta.

Delormel, a százárcú francia gentleman-bűnöző Marseille országútján egy autókatasztrófiánál életét vesztette. Az autót és a halottat egy szakadékban találták meg és milyen nagy volt a rendőrség meglepetése, mikor a halotról kiderült, hogy az Delormel, a bűnöző fregoli, akít pár esztendővel ezelőtt halálra ítétek gyilkosság miatt. Delormel akkor kegyelmet kapott és egy büntetőgyarmatra vitték életfogytiglani kényszermunkára, ahonnan a lehetetlenséggel határos körülmények között szökött meg. Franciaország legféltelmesebb, de egyben legötletesebb gonosztevőjét tette most ártalmatlanná a halál. Mint kiderült, pályáját egy cirkuszban kezdte akrobataként és nyaktörő bravurjaival szépen keresett. New-Yorkban egyszer a Brooklyn-híd legmagasabb pontjáról fogadásból leugrott. Leghíresebb csinyje azonban az volt, mikor Valenciában

egy világhírű hegedűművész maszkjában két koncertet adott, felvette az óriási honoráriumot és hegedült is érte. A család csak két nap múlva derült ki, mert Delormel hegedűsnek ugyanolyan kiváló volt, mint maszkírozóművésznek. A százárcú ember, a maszkírozás és a bujkálás tehetségében utólérhetetlen Delormel nem ad már több dolgot a rendőrségnek.

Zoppotban, a lengyelek által az utóbbi időben bojkottált német fürdőhelyen az idegenforgalom emelésére ünnepi játékokat tartottak az erdőben. Két opera került színpadra, a „Hegyek alján” és a „Lohengrin”. A „Lohengrin”-ben Etza szerepét Lotte Lehmann, a világhírű énekesnő játszotta. Az erdei játék technikai megoldása egészen fantasztikus volt. Bevezették a távdirigálást. A kórus és a zenekar az erdőben rejtőzött el és a karmester gombnyomásra kigyúló lámpákkal dirigálta őket a színpad közeléből, míg a tűzoltók hönök alatt minimax-szal üldögéltek a fák tetejében. A „Lohengrin” százas királyi tölgyét egy valódi tölgyfa alakította, melyet síneken toltak. A legérdekesebb azonban az előadás függőnye volt: egy óriási drótháló lombokkal szőtték át és az egész függöny súlya így 150 mázsát teft ki. Igaz, hogy aztán hírdetmények adták a közönség tudtára, hogy a tetszésnyilvánítás esetén is csak egyszer tudják a mammutfüggönnyt felhúzni.

Bernard Shaw a filmműteremben

Püspök mint alperes. Cimpaire francia városka tánctanárai, bártulajdonosai és zongoristái beperelték monsignore Leon Dupar cimpairei püspököt hitelrontásért. Az előzmények rendkívül furcsák. A püspök esküdt ellensége a modern táncoknak és miután többször kiprédikálta a bártulajdonosokat, zongoristákat és tánctanárokat, végre ahhoz az eszközhöz folyamodott, hogy kizárta őket a szent gyónásból. Most ezek együttesen beperelték a püspököt és kánonjogi szakértőkkel akarják bizonyítani, hogy ez az eljárás teljesen indokolatlan, sőt jogtalan is volt, sőt szerintük X. Pius pápa egyszer egy modern revű egyik tangójáról elismerőleg is nyilatkozott és a tangó szövegén sajátkezűleg változtatásokat is hajtott végre. A rendkívül furcsa perben a bíróság előreláthatóan a püspöknek fog igazat adni.

Mi lesz 2000-ben? Erről nyilatkozik Maurice Dekobra. Szerinte a mi ünukóink idejében nem lesz már felszarvazott férj, mert a férj kikapós feleségét Hertz-sugarakkal fogja a távolból ellenőrizni. X-sugarak adnak majd pontos képet Rómeónak Júliáról és viszont. A föld láthatatlan sugarai a múltfélben levő szerelmet újra életre támasztják. A jövő Casanovája és Don Juanja delejes kézrtevéssel fogja a hölgyeket megigézni. A szerelmesek vasárnap a sztratoszférába rándulnak majd ki. Mindössze ennyi az, amit Dekobra az Ur 2000-ik esztendejéről mondani tud.

Bernard Shaw személyesen részt vesz a „Hősök” című darabjából készült hangosfilm rendezésén. Szegény rendező. A hangosfilmstudiót naponta óriási veszekedések verik fel, mert Shaw darabjának párbeszédeiből egyetlen szót sem enged törölni. Sőt a filmet az ő ellenőrzése mellett vágják is. Shaw így azt reméli, hogy a „Hősök” tökéletes film lesz. Mértékaadó körökben azonban máris furcsa dolgokat suttoznak arról, hogy milyen hatalmas is az új Shaw-film.

Debrecen-New York 2:0

Két amerikai leány és egy debreceni fiú különös szerelmi története

Furesa cím és elég furesa história, de nem szabad megijedni, ez a riport nem futball- és nem vízipólótudósítás, hanem szerelmi sport teljesítményről való beszámoló lesz.

A pletyka, amely vidéki városaink természetes sajtósága, Debrecenben most jó anyagot talált. Az emberek titokzatos kíváncsisággal súgnak össze és mindenki a héten Debrecenben járt előkelő amerikai lányokkal kapcsolatos események alaprugóit feszegeti. Nem is foglalkoznánk a dologgal, hiszen a szerelem vagy a flört mindenkinek a legbensőbb magánügye, de van valami kapcsolata ennek az ügynek a művészettel is, illetőleg egyik művész interpretátorral: a világhírű *Rubinstein* Ernával is, úgyhogy munkatársunk, aki Debrecenben időzött, nem szalajthatta el az alkalmat Rubinstein Ernával beszélni.

Nagyon kedvesen fogadott, ezt talán főlöszleges is külön hangsúlyozni és elmesélte, hogy mivel tölti az idejét. Pompás kocsiján rengeteget autózik, korzóra jár, uszodába minden nap. (Azt már nem tőle hallottam, de róla mesélik, hogy a pizzasamáján alul aranyláncok fogják össze a nadrágot. Jellemző, hogy mi mindent tudnak Debrecenben!) Na és táncolni jár.

Itt kezdődik a mi történetünk. Ámbár maga a művész nem szívesen beszél róla, mégis megtudok egyet-mást. (Debrecenben az ember olyant is megtud, ami nem történt meg, hát még olyant, ami megtörtént!)

A történet hősei két vidám, pompás amerikai lány és egy debreceni fiatalember. A hölgyek, kik különben Jimmy Walker newyorki polgármester rokonai, Rubinstein Erna vendégei voltak. A művész, mint jó házigazda, megmutatta nekik Debrecen nevezetességeit, de a flapper-vér nem elégszik meg múzeumok és műemlékek fásasztó nézésével és mint általában idegenek szokták, az amerikai vendégek a művész társaságában felkeresték Debrecen társadalmának kultúr- és szórakozási központját, ahol a helybeli aranyifjúság szokta esténként a tangót és rumbát rojni.

Egy este aztán beleavatkozott a két amerikai miss életébe Amor istennő. Ugyanis a zene, a pompás esti hangulat, a magyaros jókedv magukkal ragadta őket is. A szentimentális felecsendülő tangó dallamára az

egyik amerikai hölgy a szépen kiborotvált, magas, barna fiatalemberrel olyan jól összeharmonizált — a fiatalember Debrecen egyik ismert lársaságbeli alakja, akit Rubinstein Erna mutatott be a hölgyeknek, — hogy tánc után a miss arca sokkal tüzezebb volt és valószínű, hogy a pulzusa is sokkal sebesebben vert, mint azelőtt.

Ugy látszik, a szakszofonos a lelkét fujta bele a dallamba, mert a következő táncnál ugyanez az eset ismétlődött meg, csak hogy most a másik amerikai hölgyvel és ugyanazzal a fiatalemberrel. A szemtanúk állítása szerint csak a két hölgy tehet róla, hogy így beleestek a dologba, mert talán egymás bosszantására, talán a tánc élvezetének hajhászása miatt egy pillanatig sem pihentették önfeláldozó gavallérjukat és egy-egy tánc után úgy adták át egymásnak, mintha máris egy családi háromszög tagjai lettek volna.

S most jön a rémes.

Másnap csak az egyik hölgy kapta meg a virágkosarat piros rózsástul és névjegyestül, úgyhogy elkerülhetetlen lett a botrány közöttük és olyan összeveszés lett a vége, hogy a pihenni vágyó házigazda művész is közbelépett. Természetesen, ez sem használ semmit, a két lány talán egész életére meggyűlölte egymást és az egyik rögtön csomagolt és még az aznapi gyorssal elrobogott hirtelen feltűnt imárottjának városából. De mit csináljon a másik lány egyedül, ott, ahol nincs kivel veszekedni szerelméért, így unalmas lenne és Rubinstein Erna rábeszélése ellenére ő is elhagyta azt a várost, ahová olyan boldogan jött és ahonnan egy kedves fiú talán mindig visszatérő emlékével távozott.

Igy volt. Rubinstein Erna tengerentúlról jött barátainak Debrecenbe kellett jönni, hogy megtudják, milyen egyforma ízlésük van és Rubinstein Erna véletlenül azt a fiatalembert mutatta be a két lánynak, aki mind a kettőnek „zsánere”. Nagyon szeszélyes a sors. Ezt mondja fiatal hősünk is, meg még azt, hogy jobb ma egy amerikai miss, mint tegnap kettő. Dehát ő éppen olyan ártatlan a dologban, mint bárki más. Ő nem szerelmes egyikbe sem, viszont a két newyorki öbelé igen, tehát világgözlemünk sorozatát gyarapította ezzel az eredménnyel is, hogy Debrecen—New-York: 2:0. Hipp-hipp, hurrá!

A karikás ember, a lasszós házaspár és a keményfejű asszony

Érdekségek az artístavtárból — Hogyan tanulnak a cirkusok és varieték művészei? Aki két asztalon koresolyázik

Nem a sztárokról írunk most. Nem az attrakciókról, „csak” a kivételesen jó artístaszámokról. Az artísták, akik valamilyen számban specializálják magukat, hasonlítanak az epizódszínészekhez, akik erősségei a műsornak, de nem főszámai. Ezek a számok érdekességükkel és különöségükkel hatnak. Ezeknek a betanulásához legalább akkora energia kell, mint a „nagy attrakcióhoz”.

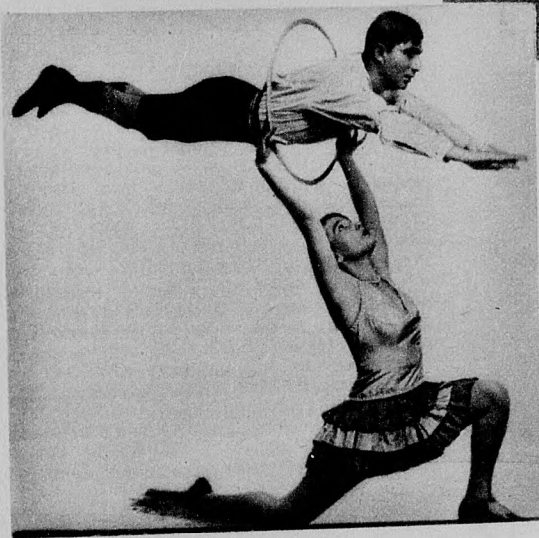
Az *artista és a kör*. Semmi más kellék nem kell ehhez a számbhoz, csak egy fából készült karika. Olyan, amilyenekkel a gyermekek játszanak. Az ügyesebb gyermek ezzel a karikával hamarosan megtanulhat egy kis produkciót. Ugy dobja el a karikát, hogy ez bizonyos távolságról, önmagától visszajön. Nagyon könnyű mutatvány ez, mindössze egy kis gyakorlat kell hozzá. De mit csinál ezzel a karikával az artista. Hallgassuk meg Ottó Arysnek, a „karika fejedelmének” a nyilatkozatát.

— Gyermekkoromban nagyon szerettem a karikajátékot. Már akkor úgy dobtam el a karikát, hogy az megfordult a levegőben és csak azután jött vissza. Később rájöttem arra, hogy egy egyszerű karika felhasználásával hihetetlenül érdekes mutatványokat lehet produkálni. Nem kell ehhez más, csupán a test hajlékonysága. Abban, hogyan bujok át a karikán, hogyan ugrom rajta keresztül, rendkívül sok lehetőség van. Megfogom a karikát két kézzel s beleugrom, úgyhogy a karikát akkor sem éreztem el,

Ottó Arys, a karikás ember
(L'Art felv.)

amikor már földet ér a lábam. Bámulatosan nehéz dolog ez. Óriási tréning kell hozzá. Fokozatosan kell a testemet hajlékonnyá tenni, a kezeimet, a lábaimat külön kell erős tréning alá vennem. A karika, ez a bűvös kör parancsol, ennek az átmérője diktálja azt, mennyire hajlékonnyá kell

Ugrás a karikán keresztül
(Sonya felv.)

tenni a törzsöt, a lábakat, a kezeket. Fokozatosan össze kell hangolni a kezek és lábak rugalmasságát is. Ki tudná megszámolni, hányszor kell megismételni egy fogást, egy mozdulatot, egy ugrást, amíg sikerül egy — mondjuk, egyszerű — produkció?! Bizony, nem tudom megmondani, hogy hány száz karikát törtem már össze s hányszor törtem össze saját magamat?! A tréninget ugyan mindig gyékényen tartottam, de a karikának mindig rendes fakarikának kellett

lennie. A gyékényt aztán föl kellett cserélnem a padlóval s ez már súlyosabbá tette a helyzetet. De végül is teljesen ura lettem úgy a fizikumomnak, mint a karikának s most már ott és annyiszor és olyanformán bűvök, ugrok keresztül-kasul a karikán, ahogyan és ahol csak akarok. Bámulom azt a mutatványt, amikor egy artista a magasba tartott karikán ugrik át. A karika itt egyre magasabbra kerül s az artistának egyre messzebből kell ugrania. Életveszély leselkedik mindig az ugróra. Ezt a mutatványt is csak úgy lehet megtanulni, hogy fokozatosan emelik a magasságot és állítják be a távolságot.

A keményfejú asszony és partnere

Atlétika a fejen. A nő mosolyogva áll a varietésszínpad közepére és a férfitartner egy ugrással már a nő feje tetején van. A férfi hatvankét kiló. Valljuk be, éppen elég nagy teher egy „gyöngye” nő fejen. Itt azonban szó sincsen gyöngye nőről. Kísportolt artistanő a szenvedő alany, aki hosszú éveken keresztül edzette a fejét erre a produkcióra. Meglehetősen vastag hajfonatát több finom flanelből készült védővel takarta el a tanulóévek legelején. Őt ilyen flanelvédő takarta első ízben a fejet. Minden hónapban kevesebb lett egy védővel, végül annyira megszokta a fejen a terhet, hogy minden védő nélkül is kibírta. A férfitartner bravuros atlétikát mutatott be ezen az alaposan „preparált” fejen. Jobb és bal kézállást, ördögös saltó-ugrásokat. Ezeket a produkciókat már sokszor láttuk a cirkuszperondon vagy a varietésszínpadon, de milyen bájos, groteszk és bravúros dolog a mutatvány akkor, ha a „terepe” nem a színpad, nem a porond, hanem egyszerűen a — partner feje.

A lasszó házaspár. A lasszót az amerikai tehensesfiúk, a cowboyok használják. Félelmes fegyver ez a kezükben, akár lovat, akár embert akarnak fogni vele. Az artista kezében a lasszó a türelem és az ügyesség fegyvere. Az elmúlt évben nálunk is járt egy artistaházaspár, amely művésze volt a lasszónak.

De ezúttal a lasszót főleg — papírhasogatóra használták. A nő az arca elé tartott egy széles papírlapot, amit a férfi lasszóval nagy távolságról szétvágott. Aztán mindkisebb és kisebb lett a papír, amíg szét kellett vágni és a férfi mindig halálos biztonsággal vágta szét a papírt apró szeletekre.

A gyilkos lasszó állandóan ott szaladt el a nő arca mellett és ha egyetlen egy dobás nem sikerült volna, úgy a férje a szeretett feleség arcát alaposan összehasogatta volna. De a lasszódobás mindig sikerült. Akkoriban beszélgettünk a kitűnő artistával, aki a következőket mondotta:

— Úgy érzem magam minden este, mint Tell Vilmos, akinek a fia fejéről kellett leléni az almat. Bizony, nemcsak tökéletes

A lasszós
házaspár
(L. Art felv.)

tudás, hanem nyugodt idegek is kellenek ehhez a mutatványhoz. Maga a lasszódobás nagy gyakorlatot igényel. Ezenkívül testi erőt, biztos szemet és végül érzéket a távolság kiszámításához. Én mindig egy mozgó bábbal gyakoroltam ezt a produkciót. Olyan bábót készítettem, amely kezei között tartotta a papirost s minden egyes lasszódobásra a kezek összébb esukódtak. A tréning akkor volt nehéz, amikor a bábót — feleségemnek kellett helyettesíteni. Az idegmunka azt jelenti, hogy nekem nem szabad tévednem. Ha az artista téved, baja történik, az az ő baja, de ha az artista

partnere, pláne felesége sérül meg, az artista ügyetlensége folytán, erre a mi törvényeink szerint nincs métség. Eddig még velem volt a jó szerencse. Remélem, ezután is így lesz. Ezt a mutatványt sokáig úgysem lehet bírni idegekkel.

Korcsolyatánc. Ez a mutatvány úgy született meg, hogy a fiatalember, aki azelőtt előadóművész volt, rájött arra, hogy ő kitűnően tud táncolni és kitűnően korcsolyázik. Frizzonak hívják. Hogy ebből a két „tudományból” artistaprodukció legyen, ahhoz

nem kellett egyéb, minthogy összekösse a két-
tőt és pedig artistamódszer szerint egy külön-
leges terepen. A terepet egy négy lábú asztal
szolgáltatta, amelynek tetejét bádoglappal
födte be. Ez a bádoglap a „jeget” helyette-
síti. Ezután kezdte gyakorolni az egyes
táncfigurákat, szteppeket és forgásokat.
Amikor ezt már jól tudta, még egy ilyen
asztalt helyezett el az előbbitől körülbelül
másfél méter távolságra. Most aztán kompli-
kálódott a mutatvány azzal, hogy meg-
kezdte a figurát az első számú asztalon és
folytatta a másikon. Ha hozzávesszük ehhez
azt, hogy a divatos slágerok ütemeire kel-
lett az artistának ezeken az asztalokon

táncolnia, rögtön láthatjuk, hogy ebből az
ötletből a legérdekesebb artistaprodukciónak
született meg.

*

Az élő labda. Az artistavilágban elég
ritkán történik meg, hogy három külön-
böző nemzetiségű artista közös számot esi-
nál. Az „élő labda” című mutatványt egy
német, egy olasz férfi és egy osztrák leány
tríója produkálja külföldön. A tíz percig
tartó számnak egyetlen trükkje van: a
levegőbe dobálják egymást. Érdekessége
a számnak, hogy a nő mint egyen-
rangú fél vesz részt a mutatványban. A pro-
dukciónak az egyik állandóan a labda
„szerepét” tölti be. Az egyik eldobja a
„labdát”, a másik „kifogja”. Persze, folyton
szerepet cserélnek és ez nagyon változatos-
sá teszi az egész játékot, amely valóban játék,
de nagyon veszélyes játék.

Kisebb-nagyobb sérülések majdnem min-
den előadáson előfordulnak.

*

Egy bámulatos mutatvány. A férfi feje a
számolyon van, a lába a földön, a férfi
lábainál is van egy számoly. Erről a számoly-
ról ugrik a nő a férfi előrenyújtott karjába.
Amikor a férfi kezein a nő kézállásban van,
a fizika törvényei folytán a férfi egész teste
ügyszólván a levegőben van. Ehhez nem
kell kommentár. Roppant nehéz produkció...
... Különös produkciók, különös életek...

**Frizzo,
a koresolyakirály
(L'Art fetv.)**

**A Baltosok érdekes
mutatványa**

Rádioré

Jaj, de érdekes a vízállásjelentés — magyarul és németül!...

(Radó Teri)

(Tóth Margit felv.)

Mi történik a mikrofón mögött? Kulisszatitkok a Studióból

— Halló, halló, itt rádió Budapest, I. és II. Hányszor esendül fel naponta Rosner mély baritonja vagy Filolás Lili kedves hangja, hogy a színesebb-népszerűbb műsorszámokat bejelentse.

Szent Istvánkor este elindultunk a Studióba, hogy a mikrofón mögé nézzünk, mi látható az előadások izgalmasában.

Az első, amit észrevesz az ember: a meleg. A Studió kipárnázott, beült ablakú helyiségekben trópusi meleg van, emberfeletti, amit itt a szereplőknek el kell tűnniük, tehát egy cseppet sem esodálkoztunk, amikor a nagy Studió melletti kis próbateremben Rátkai Marci erősen dekolatálba pillantottuk meg. A kabát, a gallér rég lekerült, sőt minden szám után egy gombbal több nyílt ki a nyerselyem ingen. Somogyi Nusival próbálták a vidám estjüket. Somogyi Nusi a meleg ellen gyapjúsálát kötött a nyakába, bár megsúghatom, ez inkább kabala. Hogy miért? Nusi épp annyira nem árulja el, mint azt, hogy hogyan fogott le számos kilót.

A meleg ellen úgy védekezett a művész, hogy

gyakorri időközben a szoknyájával legyezte magát.

Gyarmathy rendező figyeli a próbát és nem csoda, mint a mellékelt ábra mutatja, hogy haja esendben elindul, hogy az égnek álljon. Rátkai Marci és Somogyi Nusi nemcsak énekelnek, hanem a legmulatságosabb grimaszokat vágják egymás felé. Így vidámabb lesz a daluk. A mikrofón, sajnos, még nincs távolbalálólával felszerelve, ami igen nagy kár, mert talán még színpadon sem táncoltak szebben, mint itt a kis próbateremben. Hiába van a nagy meleg, hiába csak mikrofónpróba van — az első laktusok után Rátkai—Somogyi szépen eltáncolják azt, amit énekelnek, sőt tánc közben még egy-két gyöngédobb oldalbavágást sem hagy ki a jókedvű Somogyi Nusi. Bár még nincs leadás, Rátkai a legfantasztikusabb jelbeszéddel hajlandó csak a partnereinek megjegyzéseit tudlára adni.

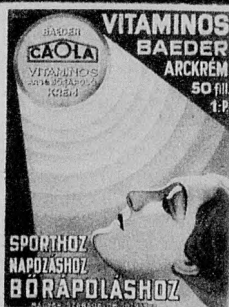
A Studiónak kialakult jelbeszédszisztémája van, szemjorgatások, kézzel-lábbal való jelzések, arerándulások nem is inkább a hangos szót pótolják, hanem a jókedvet emelik.

Ajánlom a nyelvészek figyelmébe ezt az új nyelvet, igen könnyen megtanulható és a sokat vitatott internacionális nyelvkérdést egy-kettőre megoldhatná.

Mutatványszámnak elárulhatom, ha Somogyi Nusi kancsút egyet, az azt jelenti, hogy hamis volt a zene

Gyarmathy Sándor rendező haja égnek állt... Rátkai Marci és Somogyi Nusi nemcsak énekeltek, hanem a legmulatságosabb grimaszokat vették egymás felé. (Magyar Film Iroda felv.)

A Caola vitaminos krém

vitamin tartalmánál fogva a bőrszövetek gyarapodnak, felfrissülnek, a ráncok elsimulnak, a bőr rugalmas, üde és hársouysima lesz.

A Caola vitaminos krém

bőrkonzerváló és bőrvédő hatása felülmúlhatatlan és ezért kényeshőrűek, sportolók és napozók számára nélkülözhetetlen.

Használja: Reggel puder alá, napközben sportnál, napozásnál, este lefekvés előtt, Borotválkozás előtt és után.

Kis doboz 50 fillér. Nagy doboz 1 pengő.

BAEDER ILLATSZERGYÁR R.-T.
Budapest, Arad, Prága, Milano.

vagy a partner. Ő soha, bár a partner a hamis-ságot ég felé fordított szemmel és imára kulesolt kézzel jelezte, mintegy az eget hívta tanul.

A kis próbatereből a rendező egyszerű, de félre nem érthető lábemelő mozdulatra hat-lámpás lázzal léptünk a folyosóra.

A lámpaláz a Studióban krónikusabb betegség, mint a színpadon és itt határozottan ragadós! A kis Olty Magda kétlámpással kezdte és Vándory Gusztáv már erősítette legatább négylámpásra. Hogyne, hisz Herczeg Ferenc „Balatoni regé” című darabjában fog játszani, amiben ezélett 27 évvel először lépett fel, Miskolcon.

Vándory Gusztáv Drágffy naggyural játssza. A naggyur jelenleg díszmagyar helyett vászon-briesszenben van és kekszet majszol.

A szereplők lassan gyülekeznek a kis művészsobába, csak Kiss Ferenc, a rendező van itt jóval az előadás megkezdése előtt, még az utolsó percben is a szövegkönyvet nézegeti. Mint a hadvezér a esatateren, olyan kemény tekintettel néz végig a nagy leadótermen.

Elárulhatjuk, hogy a mosolygós arcú Kiss Ferenc nagyon szigorú rendező, paltog a szava, a legkisebb dolog, ami nem tetszik neki, komoly haragra gerjeszti.

Ő is ingujjban van és örömmel fedez fel egy nyitott ablakot. Az ablakmélyedésben csip-jük el és gratulálunk ahhoz a naggyurhoz a mű-vészi produkcióhoz, amit a „Cigányprimás” jószerepében adott.

— Pedig higgye el — feleli, — sokkal nagyobb teljesítmény a rádióban tökéletesen játszani egy szerepet, mint a színpadon. A mikrofonelőadás sajátosságos dolog, sok tapasztalatot igényel, mert olvasni játszani sokkal nehezebb, mint a színpadon, ahol a diszletek, a kosztüm, a rejtkektor annyira segít az illúziókeltésben. Így fordul elő, hogy a legkiválóbb színészek nem válnak be a rádiószereplésnél. A jó rádiószínésznek töké-letesen hajlékony hangjának kell lenni, tele színárnyalattal, mint az orgona.

Nehezebb még a mikrofon előtt játszani, mert nem látni a közönséget. A színészt a közönség animálja, a színpadról éri milyen hatást váll ki és eszerint hangszerele magát. Nem a taps hiányzik, hanem a felénk esülő szemek, az a fluidum, ami a nézőtől árad.

Ezt már teljesen legyőztem és a telkem

mélyén, egészen intuitív érzem, mit kell ten-nem a mikrofon előtt. Nem tanulmányoztam külföldön, nem készültem a rádiószerepekre és rendezéshez, megéreztem mit kell tennem. Ezt nem is lehetne megtanulni éppúgy, mint a színpadi játékok, az igazi színész belülről ad mindent.

A szemé túlnéz rajtam, megfordulok. Hát persze a jelbeszéd, a hátam mögött Csanády, az ügyelelés rendező társalog Kiss Ferencel. Meg kell tanulni ezt a jelbeszédet.

Végre a színészsobában hangos szót hallani, Bartos Gyula, Pethő Attila, Aczél Ilona, Lehólay Árpád, Tapoleczay, Gabányi, a kis Lázár Gida, Olty Magda várják az előadás kezdetét.

Megérkezik Ághy Erzsé is, pompás, színes nyári estélyi ruhában. Barthos Gyula rá-sandít:

— Mi az, Böce, nagy nőnek vagy öltözve?
— Mire Tapoleczay rávágja: „A mamája ma megengedte a hosszú ruhát!”

Ághy Erzsé nevet az ugratáson, hisz tényleg puder, rúzs nélkül, hátrasímitott hajával olyan, mint egy kislány.

Aczél Ilona rózsaszínű zsorzselt ruhában van, ugyan cigarellázik, miközben Gömörly Vilmaival a nyaralás problémáját vitatják meg.

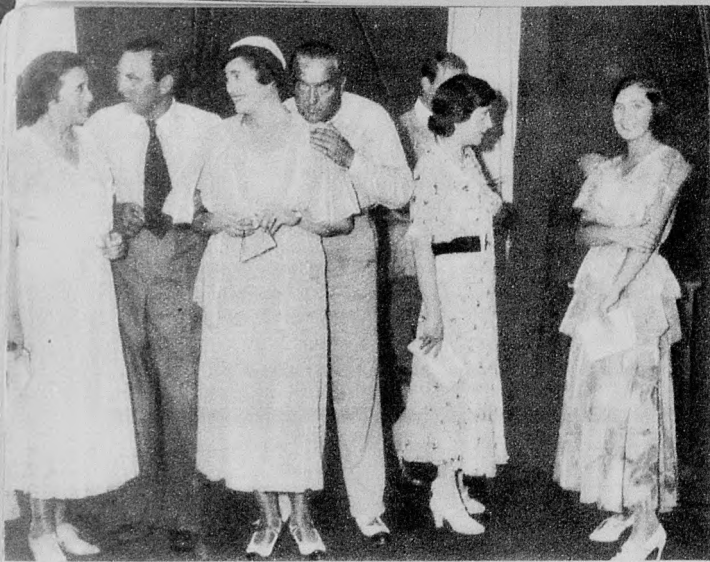
Pethő Attila küzd magával, nézi a hő-mérőt, levei kabátját, rövid gondolkodás után a nyakkendőjét, de mikor Rátkut meglátja, már gondolkodás nélkül dekoltálja magát.

A művészsobában, a folyosón, a leadóterem előtti helyiségben rádió szól, meglehetősen tár-más, észre sem veszik.

Filolás Lili kézimunkázik, bár keveset állhet, mert állandóan udvarolnak neki.

Lázár Gida sírásra görbülő szájjal fordul hát Gabányi Lászlónak, mert Gabányi mester kijelentette, hogy öregszik. — Maholnap úgy fogsz kinézni, mint az apám — mondja Gabányi.

Csengetnek. Kiss Ferenc, mint a jó pásztor a nyáját, betereleli a szereplőket a leadóterembe. Hát persze, a hölgyek hamar előveszik a puderdobozt, a rúzs, kitgazitják magukat, megfésülködnek, utolsó pillanást vetnek a ruhájukra, sőt tükör híján a jeltábla üveglapján nézik meg magukat és csak úgy állnak a mikrofon elé. A férfiak nem. Már egyike a sines gallér, a hajuk csapzott és tefelőleg úgy

Aczél Ilona, Kiss Ferenc, Gömör Vilma, Pethő Attila és Olty Magda a Stúdió próbatermében (Magyar Film Iroda felv.)

állnak a mikrofonhoz, hogy a ventilátor közelében maradjanak.

Kiss Ferenc szeme villan, ez aztán jelbeszéd, csend lesz. Kezdődik az előadás. A hölgyek még egy pillantást vetnek a püderdoboz tükrébe és felbeszik a szemüveget. Aghy Böce Sió tündérét játssza nagy, keretes szemüvegben, Aczél Ilona, Gömör Vilma is szemüveget vesz fel. (Boesánál az indiszkréciónért, de elárulhatom, mert mindegyiküknek jól áll.)

Kis üvegablakon át nézzük az előadást. Komikus, hogy mozognak, de hangjukat nem hallani. De megszólal a rádió mellett, az ügyeletes rendező kívülről figyeli az előadást, hallgatva a rádiót.

Bent a leadóteremben játszanak. Igen, játszanak, éppen olyan mimikával, mint a színpadon. Aghy Böce, a Sió tündére, hullámozik a derekával, míg beszél. Kiss Ferenc mindenki szerepét lejátszza, amelyik szereplő beszél a mikrofon előtt, Kiss Ferenc, a rendező mellé áll, mozog arca, keze, lába, hang nélkül a szereplővel mondja a szerepet. Aki közelköt, előrehúzza, aki végzett, hátrahúzza, közben dirigálja a zenekart, figyeli a jelzőláblát, nézi a szövegkönyvet és ki-kipillant az üvegablakon.

Pethő Attila Mátyás királyt játssza, Juresa így ingujjban, de amikor nézem az arcát és a hangja megszólal a hangszóróból, már elhiszem, hogy Mátyás király. Kihúzza magát, hangja érces, kezével láthatatlan kardjához kap. Bizony, Mátyás király, legfeljebb inkognitóban.

Aczél Ilona kardos magyar menyecskét játszik, csipőre rakja a kezét, már nem nézi a szövegkönyvet, úgy pöröl bele a mikrofonba.

Kiss Feri is csipőre rakja a kezét, mozgatja a derekát, olyan menyecskés, hogy a fiatal szereplők elmosolyodnak.

Kint Uray Tivadar sétál alá és föl, várja a feleségét, Aghy Erzsit, ő is benéz az üvegablakon és helyeslően bólint, ha a felesége játszik. Igen jó férj lehet, mert mikor a kis Sió tündér huncutkodik, szeme ellágyul, nyeli a

felesége mozdulatait a szemével és türelmesen vár másfél órát, míg vége az előadásnak.

Aki lejátszotta szerepét, vagy hátraül a leadóteremben, vagy csendben kijön egy cigarettára. Aczél Ilona és Gömör Vilma várnak jelenésükre a leadóteremben, hál persze, a jelbeszéd, nyíran pletykálnak, kéz-, láb-, arcmozdulatokkal. De ki-

hallgattam — az ősi divatról beszélgettek.

A második felvonás szünetében járadtan jöttek ki a szereplők. Egy pillanat és Mátyás király, Kinizsi, a hős vezér, a tündér, nyíran cigarettáznak.

— Jaj, hol van egy hideg hely — jön Aghy Böce és hamar Uray mellé áll. Nagy nevetés támad, akkor veszi csak észre, hogy honá áll, felhúzza az orrát és a szoba közepére áll.

— Na, én csak a 107-ik oldalon jövök, van 23 oldal pihenőm — mondja Leholy Árpád és 23 oldalt udvarol Filotás Lilinek.

Itt minden szereplő oldal szerint számol, Pethő Attila 3 oldal vizet iszik (t. i. 3 oldalon nincs szerepe).

A szünetben fehér borítékokat kapnak a szereplők — és Mátyás király kinyitja a borítékot, úgy derül az arca, mint az igazi Mátyásnak derülhetett egy nagy győzedelmes hadjárat után.

A fehér borítékokban a gázsí van, amelyet a szünetben ad át az udvarias igazgatóság, talán azért, hogy a járadtságot leendőlté várszolja a harmadik felvonáshoz.

Kiss Ferenc ugyan a lelkemre kötötte, hogy ezt nem kell megírni, de mint a Stúdió jelbeszéd tanulmányozója megemlíttem, mert a borítékok hatása mindenkiben oly kifejező, de különböző jeleket váltott ki, hogy még egy nyelvből sem találtam egy fogalomra annyi kifejezést...

A szünet végén nézett be Karinthy Frigyes, aki a stúdió-jelbeszédet kibővítette egy kis „jel-halandzsával”.

De erre már mindenki elmenekült, pláne kezdődött a harmadik felvonás.

Karinthy megpakarta a tábláját, a hajából egy tineset a homlokára húzott, a kezét az ég felé tartotta.

Sikerül megfejtenem: a stúdióhalandzsajelbeszéd szerint ez azt jelentette: holnap jövök én, az egész világot meg fogom hódítani. (Magyarázat: lábvakarás = jövés, hajlínes = Napoleon, a hódító, kézlartás égfelé = világűr.)

Gyenes Rózsa

Hátborzongató nyögés hallatszott a hangszóróból. Földöntúli szellemek üvöltése fűszerezve az elkárhozott lelkek panaszos sirámaival. Tompa moraj, néha egy-egy irtózatossabolas... ennek már fele sem volt tréfa. Lidércálmom nem lehet ilyen borzasztó.

Kétségtelen, hogy valami tévedés történt és véletlenül a newyorki rendőrség egy „harmadfokú” vallatásáról adtak helyszíni közvetítést. Vagy... még ennél is rosszabb történt.

A fürge, de félénk riporter azonnal a Stúdióban termett. Fényképezőgéppel az oldalán lopakodott fel az első emeletre. S ezzel kezdetét vette a legfélelmetesebb riport, amelyben embernek része lehet. Koromfekete hajjal indult útnak a riporter, galambósz fűrtökkel tért haza. Lihegve, szemében tompa rémülettel mondotta el az alábbi történetét.

— Ugy gondoltam, hogy legokosabb lesz, ha önállósítom magam és nem a hivatalos kísérőktől kísértem szerzek tapasztalatokat a Stúdióban. A portásfülke előtt sikerült észrevétlenül elszurranni. Az első emeleten nézelődtem éppen, amikor nyílt az ajtó valahol és hangok, majd léptek hallatszottak. Csak annyi időm maradt, hogy a közelben lévő ajtót kinyitva, hirtelen beugorjak az ismeretlen helyiségbe. Hatalmas teremben voltam. Egyedül. Kimondhatatlanul néma csönd feküdt meg a terem. Köröskörül nehéz, mennyezetigérő függönyök. A terem egyik sarkában egy kis négyzetes doboz lógott le különleges huzalokkal felfüggesztve. Mintha egy titkos szekta misztikus templomába léptem volna.

A esontváz barátságosan fog kezét Csanádyval...

Körüljártam minden zúgot... sehöl semmi. Már éppen indulni akartam, amikor valaki a párnázott ajtó kilinesére tette a kezét. Villámgyorsan az egyik függöny mögé ugrottam. Ha itt találnak, semmivel sem tudom menteni magam. Még talán rendőrt is hívnak, szóval nem maradt más választásom: azonnal eltűnni. S itt, a függöny mögött elhatároztam, hogy nem mozdulok s akármi történik, csak a fényképezőgépet dugom ki a függöny mögül. Ez nem lesz feltűnő.

Az ajtó nyílt. Majd halk léptek nesze hallatszott a szőnyegen. Mintha valaki körülnézne. S aztán egy érces hang szólt az ajtó felé:

— *Esőt hozzanak! Mennydörgés is kell, azonkívül a lödöbögés, ásó...*

— *Csanády úr kérem — szakította félbe egy szolgálatrakész hang, — hantot ne hozzak?*

Égnek állt a hajam. Esőt és lödöbögést! Hantot is ajánl valaki. Szörnyű titkok nyomára jöttem rá. Az ember mindenféleképpen olvashat mostanában. Szörnyű gyilkosságok történnek világszerte. Komolyan mondom, félni kezdtem. Ha most ezek itt rajtaesipnének!... Ujra az előző hang szólt, akít Csanádynek szólítottak:

— *Hantolás is lesz. Csak siessenek... Igaz! Szóljon még a keverőnek is, vele ugyan már részletesen megbeszéltem, de figyelmeztesse*

mégegyszer: pontos keverést, Hatásos legyen. Most igazán nem lehet felsülni.

— Jóságos Isten! — gondoltam — méregkeverők közé keveredtem s az áldozatot aztán itt hantolják el. Nehéz verejtek csorgott le a homlokomról. Lassan kidugtam a gép lenesését a függöny mögül és az előbbi hang irányában exponáltam. Ha agyonütnek, a lemez majd a rendőrség kezébe kerül és legalább rajta lesz a vezérkolompis képe. A felvétel után lélekzetvisszafojtva vártam. Nem sokáig. Súlyos léptek jöttek, majd egymásután szótlamul hurcoltak be nehéz holmikat. Nevetve rakták le az emberek. Amikor újra Csanády hangja hallatszott:

— Csendet! Szokják meg kérem a halálos esendel. Temetés van itt, vagy mi!? Utána, nem bánom, kimulathatják magukat.

— Tessék elképzelni, mit állottam ki. Temetés! S utána majd mulathatnak. Aztán félelmetes esendő lett. Egy-két mozdulat hallatszott még s ismét esendő.

— Ha a jelzés jön, lassú lódobogás, a szerzőkkel vigyázva bántni. Ha intek, a kapákkal teljes erővel bete.

— Minden idegszálam megfeszült. Szörnyűség! Szinte hallottam az áldozat nyögését a lesújtó kapák irtózatossá csapásai

alatt. Láttam már a főtárgyalást, amelyen koronatanu vagyok. Szomorú, de így van már elrendelve, hogy én egy másik szerencsétlen embertársam holttestén át csinálók karriert — gondoltam magamban, amikor lódobogás ütötte meg a fületem. Szinte önkívületben dugtam ki a gépet újra és csináltam a felvételt.

A lódobogás lassan megszűnt. S aztán felhangzott valami egészen különös zörej. Távoli mennydörgés moraja borzongatott, majd lassú eső szitált, mint egy szőrnű sírás. Aztán hirtelen a gerincembe vágott az irtózatossá hang. Mintha több ember egyszerre ásna. Újra fényképeztem. Most földelik el a halottat. Szenzációs felvétel lesz!... Egy kis idő múlva felhangzott:

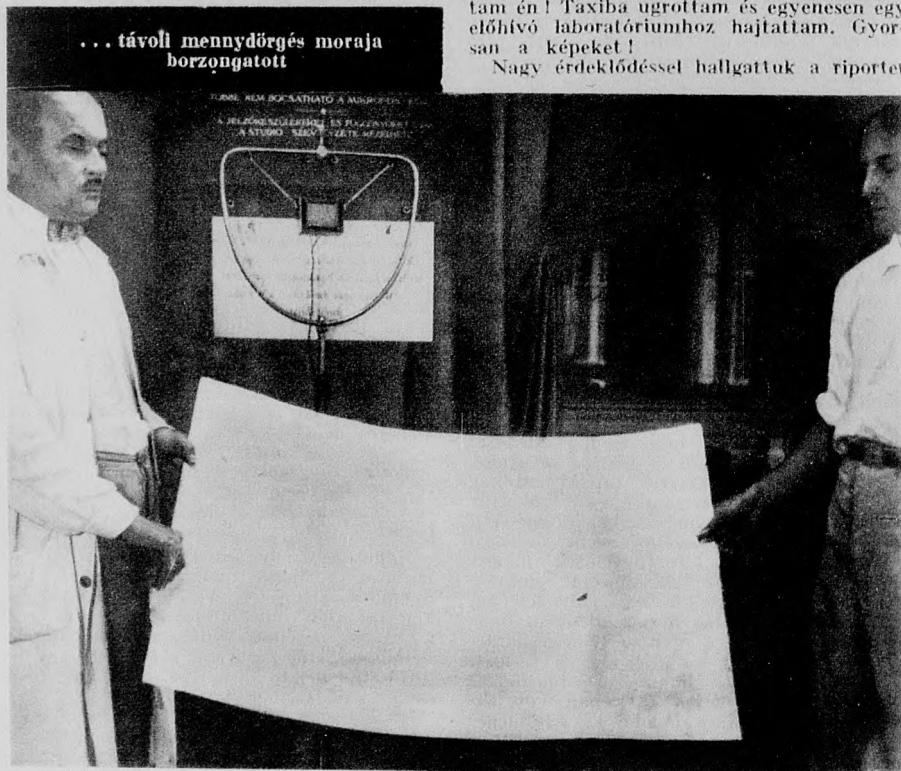
— Kész! Öt percre abbahagyjuk!

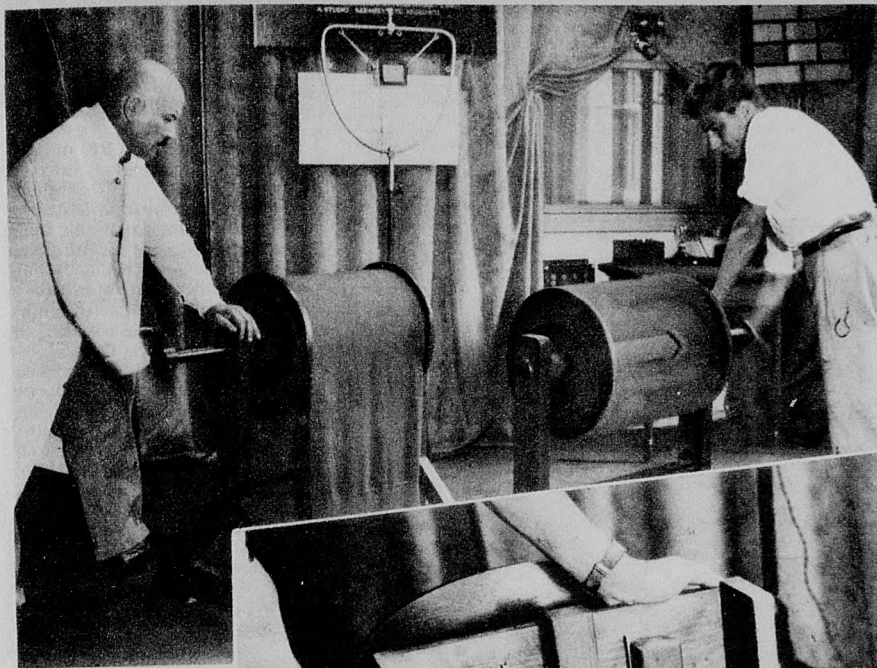
Vidám nevetéssel mentek ki az emberek. Szőrösszívű társaság lehet! — gondoltam s aztán én is meneküléshez láttam.

Már-már sikerült is észrevétlenül kiszkolnom, de az utolsó lépéseknél felborítottam egy furcsa állványfélé, amelyen szintén valami skatulya volt felerősítve. Olyan, amilyen már előbb ott lógott a teremben. A nagy robajra ész nélkül rohantam ki. Néhány ember futott felém. Én azonban rohantam, mint akit kilöttek. Közben jól összeverték ugyan, de mit bántam én! Taxiba ugrottam és egyenesen egy előhívó laboratóriumhoz hajtottam. Gyorsan a képeket!

Nagy érdeklődéssel hallgattuk a riporter

... távoli mennydörgés moraja borzongatott

... lassú eső szitált,
mint egy szörnyű
sírás

... lovak patáinak
tompá dobbanásai
hallatszottak ...

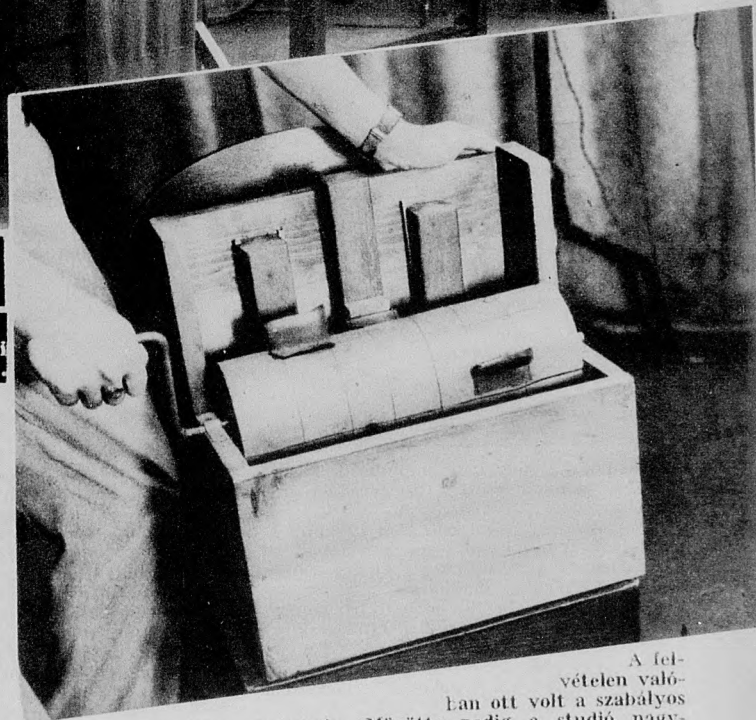
különös elmenyeit, amelyből — őszintén szólva — egyetlen szót sem hitünk el. S most, hogy a hátborzongató kaland végére ért, mosolyogva és hitetlenkedve kérdztük:

— Na és hol vannak a képek? — szinte természetesen tartottuk a választ, hogy elvesztek vagy elégték az előhívóban, vagy... szóval az ismeri recept. Nagy meglepetésre a riporter féltékeny bár, de átnyújtott néhány képet.

— Nagy zavarban vagyok, kérem — mondta elcsukló hangon, — de elképesztő dolgok történtek itt... tessék megnézni ezt a felvételt. Ez volt az első. Csanádynak kellene rajta lenni... és

— ...nos! és mi van rajta?...

— Egy esontváz kérem, aki Csanádyval barátságosan kezet fog.

A felvételen való-

ban ott volt a szabályos terme látszott egy homályos alakkal, aki-ben tényleg Csanádyt, a Studio főrendezőjét lehetett felismerni.

Egyre bonyolódott a dolog.

— Na és a többi?

— Még furcsábbak. A másodikon, amelyet akkor készítettem, amikor a lödöbögést hallottam, különös emberek állnak körül egy lapot és valamivel dörszölék, vagy mi... A harmadikon egy ládafilé-

A gerlincbe vágott az irtózatos hang: most földelik el a halottat!
(Magyar Film Iroda felvételei)

— Nem, kérem, nem történt itt semmi különös... azazhogy... mégis. Most jut eszembe, hogy egy félnadrágos ember elbujt a kisteremben, ahonnan az egyik hangjáték aláfestését adtuk. Szünetben azután kitört, felborította a mikrofont s mint egy örült, elszárgult. Az embe-rem jól ellátták a baját, de elfogni nem sikerült.

Néhány mondat után tisztázódott a helyzet. Kiderült, hogy egy hangjátékban temetési szertartás is szerepelt s ezt festették alá, úgyhogy egy fémlapon menydörgést utánoztak. A lödöbözésre egy forgatható ütközős szerkezet szolgált. Az esőt suhogó selyem görgetésével utánozták. S az elhantolást egy láda homok asásával érzékeltették.

— Dehát a esontváz?! Mi történt ott?

— Ezt már magam sem értem. A legkomolyabban állíthatom, hogy a Stúdió termében esontváz még nem lépett fel. Bár nem is olyan rossz ötlet... de eddig csak eleven szereplőink voltak.

Az egyik részlet hát tisztázódott. Felhívtuk most már alapos gyanúval a megadott fényképezési laboratóriumot. Néhány mondat és kiderült, hogy a gyors munka közben mikor másolásra került a sor, egy másik felvétellel együtt helyezték rámba a riporter képeit. Az egyik Csanády állott a Stúdióban, a másikon pedig egy anatómiai felvétel a most kiásott új ősembertelet rekonstruált esontvázáról. A két képet egymásra másolták és minden további nélkül kiadták a türelmetlen vendégnek.

Mosolyogva mentünk vissza negyedórányomozás után a félénk riporterhez, aki még egy felvételt tartogatott a kezében: — No, mi az?... Csak nem az elázott hulla képét szorongatja a kezében?

— Nem szerkesztő úr, kérem — ez az orvosi látletel arról, amit a Stúdióban kaptam, — mondta megtörtén.

— Nohát, akkor szépen vigye csak haza s tegye az éjjeliszekrényére, hogy mindég a szemé előtt legyen. Mert ha még egyszer gyilkosságot fedez fel a Stúdióban, akkor egy sokkal nagyobb látletel fényképezethet majd le arról, amit tőlünk kap.

És barátságosan elbúcsúztunk — a Stúdió fantómjától.

Horváth Zoltán.

ben ásnak... meg kell bolondulni, kérem, ettől a szörnyű esettől. A fénykép nem hazudik...

— A riporter azonban annál inkább! — gondoltuk magunkban — bár a felvételek kétségtelenül arra mutatnak, hogy valami tényleg történt a Stúdióban.

A képek közül kettőn misztikus szerszámokon dolgoztak. Középkori kínzóeszközöket juttattak az eszünkbe. Mi ez? Tényleg valami rejtélyről hullott itt le a lepel?...

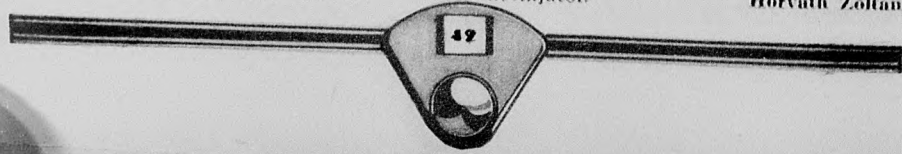
Hol hivatva élő a képeket? — kérdeztük zordonan.

Pontosan bemondotta a címet. A félénk riportert leültették és azután hozzáfogtunk a nyomozáshoz. Telefon, gyors társazás: 45—5—10.

— Stúdió? Kérjük Csanády urat! Jó napot kívánunk, főrendező úr. Hogy állnak fantómok dolgában?

— Fantómok!? — hallatszott a meglepett kérdés.

— Hát igen! Mi történt tegnapi Stúdióban? Semmi furesát nem észlelt?

A RÁDIÓ HUMORA

Őszinteség

— Kedves mester, engedje meg, hogy szívből gratuláljak tegnapi felolvasásához. Áhítattal hallgattam önt...

— No, de kérem, hiszen a felolvasást a zivatar miatt nem lehetett megtartani. Viharszünet volt a rádióban.

Tanyai idill

A községházán az atyafi bejelent, hogy rádiót akar.

— No ennek nagyon örülök — feleli a jegyző, — a rádió a legnemesebb szórakozás. Boldog vagyok, hogy a vezetésem alatt álló nép lelkivilága ilyen emelkedett, hogy kultúrája ilyen fejlett lett. Aztán hol akarja kend felszerelni azt a rádiót?

— Az istállóban!

— Micsoda?

— Igen kérem, az istállóban, mert hogy olvastam az újságban, hogy a tehén sokkal több tejet ad, ha fejés közben muzsikálnak neki.

A studióban

— Sajnálom, igazgató úr, de ma nem énekelhetek.

— De kisasszony, az istenért, hiszen műsorba vettük...

— Nem állhatok a mikrofon elé!

— Miért?

— Napfürdőt vettem a strandon és az arcomon mind kijöttek a szeplők.

Falusi párbeszéd

— Már én csak amondó vagyok, hogy ennek a sok esőzésnek egyedül a rádió az oka.

— Miből gondolja kigyelmed?

— Mert még egy esőp felhő sincs az égen, de a rádió már is bejelenti, hogy zivatar várható. Oszl' a zivatar csakugyan megjön parancsszóra. Az ebugattát, hát muszáj neki azt mondani, hogy eső lesz, amikor

még csak nem is borúl? Nem azért fizetek én elő a rádióra, hogy elrontsák nekem az időt... De majd írok is ám Pestre, hogy a pénzemért én szép időt akarok...!

Bosszúállás

A férj kéri a feleségét. — Beszélj rá édesanyádat, hogy hallgassa végig a felolvasásomat ma délután a rádióban.

— Ragaszkodol az ő személyéhez?

— Boldogság volna a számomra...

— Miért?

— Hadd mérgeledjék, hogy ez egyszer nem az övé az utolsó szó!

Sebesség

Családi terefere a ház eresze alatt.

— Olvasom anyukom, hogy a hang, ami a rádióból gyön, percenkint több száz kilométer sebességgel halad. Az asszony összecsapja a kezét:

— Irgalmas Isten. Most már legalább tudom, hogy miért történik annyi szerencsétlenség!

Fő a kiejtés

A háziasszony megdorgálja a szobalányt, amiért összetörte a tányért.

— Maga lellem, elme-hetne a Stúdióba bemondónőnek...

— Miért nagysága kérem?

— Mert, mindent olyan szépen kiejt.

Gyermekésszel

— Papa, madarat fogtam!

— Csak nem?

— De igen! Hallom a rádióban a rigót. Olyan gyönyörűen füttyül...!

Helyes logika

— Nem értem, mért nevezik adónak a rádió hullám-továbbító készüléket? Okosabb szót nem lehetett kitalálni?

— Tudod ez azért van, hogy elmondhassuk, van olyan adó is, aminek örül az ember.

A feminista

Barátnok egymás közt.

— Mondd kérlek, ez a Dohnányi nős ember?

— Azt hiszem nős.

— Akkor nem hallgatom.

— Miért?

— Nem akarok férjet fogni! **DYMI.**

A KÁR. HASZONNAL JÁR

vagy mire jó, ha a transzformátor bemelegszik

Hogyan jut el a rádióhullám az adóállomástól az antennáig

A rádióhullámok terjedésének rejtélye — Megmagyarázhatatlan jelenségek — A Heaviside-réteg titka — Larmor magyarázata — A fadling és az elektromos árnyék

Közel egy évtizede lesz már lassanként annak, hogy Magyarországon is üzembe kezdett a rádió. Nap-nap után szakadatlanul ömlik Lakihegyről a próza és a zene... szólnak a hangszórók... az előfizetők száma idestova eléri a 400 ezret, mégis kevesen vannak azok, akik tisztában vannak, hogy milyen úton is érkezik el a láthatatlan sugárzások révén Lakihegyről az antennáig a — műsor.

Hagyján, hogy Lakihegyről! De Londonból, Stockholmból vagy akár Amerikából? ... Mi a titka ennek a nagyszerű és villámgyors terjedésnek?

Pár perc alatt tisztában leszünk a kérdéssel. Csak tessék ide figyelni.

Az adóállomás a mikrofon előtt elhangzott prózát vagy zenét különböző szerkezeteken keresztül átalakítja rezgéssé. Hogy ez mi-

van előttünk most már egy kép: a lakihegyi antenna körül hullámszik az éter. És pedig: minden irányban. Szerteröppen az elektromágneses hullám.

Na de most mi történik ezekkel a hullámokkal? A Föld, amint tudjuk: gömbölyű. Ettől ugyan még eljuthatnának a hullámok mindenfelé, csak hogy van egy nagy bibi. A föld jól vezeti az elektromosságot, ellenben az elektromágneses hullámokat sehogy sem engedi magán keresztül. A hullámok számára a föld áthatolhatatlan. Megtörnek rajta, mint a mólón a hullámok. Ez pedig azt jelentené, hogy a Föld görbülése miatt a hullámok csak addig érhetnék el a vevőkészülék antennáját, amíg az adó és vevő antenna között nincs akadály, jelen esetben a föld. (1. ábra.)

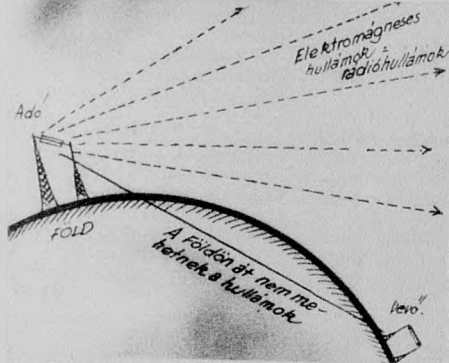
Már pedig ez nincs így. A Föld másik feléről is megérkezik a rádióhullám, tehát valamilyen módszerrel mégis csak utat talál.

A fizikusok első elképzelése az volt, hogy a hullám, amely valóban egyenes vonalban terjed, kiröppen s addig fut, amíg az illető antenna fölé ér, onnan pedig egyenes vonalban szinte lezuhan a vevőantennára. (2. ábra)

Kezdték méricskéltni jobbra-balra, számítottak s a végén kijött, hogy ezt sehogy sem lehet igazolni. Eldobták az elméletet s jött a másik.

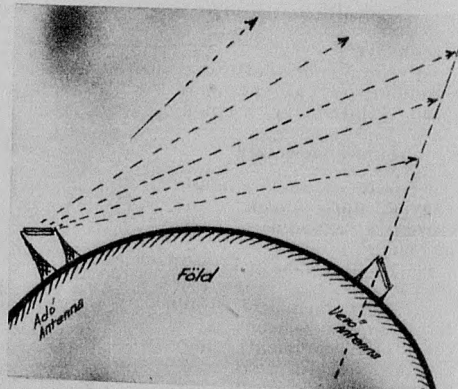
Eszerint a hullámot vonzaná a föld, aminek következtében a hullámok elhajlanak, a föld felszínéhez közelednek s ezen a pályán futva érnék el a vevőantennát. (3. ábra.)

De itt is balul ütöttek ki a számítások. Kiderült, hogy elhajlás van ugyan, de az oly esekély, hogy szóba sem jöhet. Hosszú

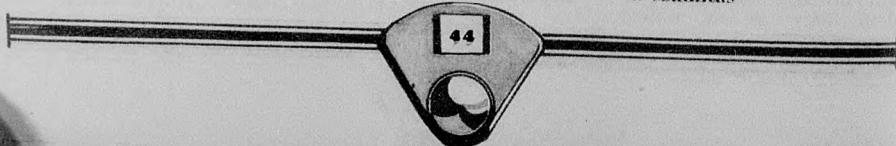

A rádióhullámok terjedése az adóantennáról egyenes vonalban

ként történik, most nem fontos. Más lapra tartozik. A tény annyi, hogy a „Csak egy kislány van a világon” dallamát húzza éppen Magyarai s ez a következő pillanatban már rezgés, pontosabban: elektromágneses hullám alakjában száguld a Lakihegy antennára. Az antennáról pedig borzasztó gyors ütogetés útján az éterbe. A könnyebb megértés kedvéért tessék ezt úgy elképzelni, mint ha egy hatalmas tőba az antennáról kisebb-nagyobb kövek zuhanának le igen gyors egymásutánban. Persze, hogy a tő tükre nem maradna tükörsima, hanem szép, koncentrikus körök formájában hullámszás indulna meg, amely egyre terjedne. (Minél messzebb terjedne a hullám, annál gyengébb lenne s minél nagyobb hullámot akarnánk kelteni, annál nagyobb köveket dobnánk be.) Szóval,

Az első elképzelés, amelyet nem igazolt a számítás

ideig csönd volt az elméletek piacán, aztán jött az újabb. Amely azt állította, hogy a hullámok a légkör egyes rétegeiről visszaverődve jutnak az antennához. De ez sem sokáig élt. A mérések és számítások kimutatták, hogy a felvett jelek erőssége többmilliószor akkora, mint amennyi az elmélet szerint lehetett volna.

Vége azután jött Oliver Heaviside, aki felállított egy elvet, amelyet még ma sem cáfoltak meg s ez a valószínűség szerint a végleges megoldás.

Ő azt mondja, hogy sem a földben, sem az általunk ismert légkörben nem lehetett feltalálni azt az okot, ami megmagyarázná a hullámok terjedését. Ergo: *fel kell menni, hogy az az általunk nem ismert nagy magasságú rétegekben van.* Szerinte a földet körülvevő mintegy 100 kilométer vastagságú levegőrétegen túl egy olyan kis sűrűségű réteg van, amely jól vezeti az elektromosságot (akár a föld) s így az elektromágneses hullámokat (szintén mint a föld) visszaveri. Így jutnak tehát el az antennához. Mintha tükörről verődne vissza a fény. (4. ábra.)

Larmor ezt az elméletet még jobban kiszélesítette. Szerinte a légkör vezetőképessége 6 kilométer magasságig jóval kisebb, mint a szárazföldé, de azon túl rohamosan emelkedik. Ő ezt a nap ultraibolya sugárzásának tulajdonítja. Ezekben a különféle és egyre növekvő vezetőképességű rétegekben a rádióhullám mindjobban elhajlik, míg végül is a föld felé kanyarodva tart vissza s így éri el a vevőantennát.

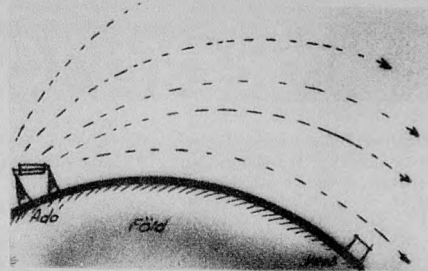
Minél rövidebb a hullám, annál nagyobb az elhajlás és kisebb a veszteség s így ezért van az, hogy a rövidhullámú jeleket oly messzire lehet felfogni.

A Heaviside-Larmor-elvet minden szakértő elfogadta. Ezzel lehet csak megmagyarázni az eddig felmerült eseteket. Így válik érthetővé, hogy a sötétség beálltakor keletnyugati irányban miért nehezebb a hullámok terjedése. Ilyenkor ugyanis a nyugati részeken még süt a nap, a keletin már nem s a levegő vezetőképessége emiatt más és más. Északdéli irányban ez valóban nincs így s ezért jobb a közvetítés.

De ezzel az elmélettel nyert magyarázatot a *fading* (angol szó, magyar jelentése: elhalkulás, kiejtése: féding). A távolsági vételnél mindenki tapasztalhatta, hogy a közvetítés hirtelen elhalkult, majd kis idő múlva újra felerősödött.

Larmor szerint ez amiatt áll elő, hogy az egyes hullámnyalabok nem egyformán hajolnak el s visszafelé való útjukban összetalálkoznak. Ekkor az egyes hullámvölgyek vagy egybe esnek, vagy nem. Ha egybe esnek, erősítik egymást, ha nem: *beáll az elhalkulás.*

Azt is megállapították, hogy a hullámok nappal nem futnak fel oly magasságokba, mint éjjel. Nappal ugyanis az alsó rétegek is jó vezetők lesznek a nap ultraibolya sugarai miatt. Ezért van az, hogy nappal kisebb a hangerő. A földhöz közelebb lévő, a naptól mintegy leszorított hullámokból

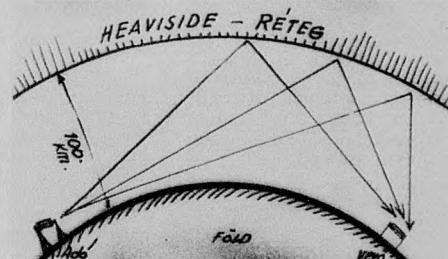

A második elképzelés, amely szintén megbukott

igen sokat elnyelnek a fák, fémek stb. s így a jelek gyengülten érkezhettek csak.

A mérések kizsugálása után kiderült, hogy a legjobb vétel naplemente és éjféli között lehet elérni.

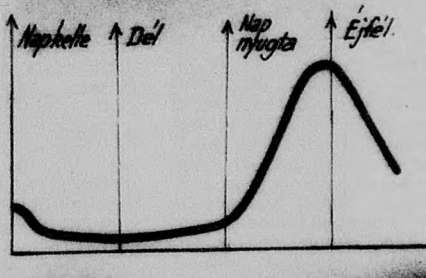
Változik ezenkívül a hangerő, illetve jelerősség az évszakok szerint is. Télen erősebb, nyáron gyengébb, ami szintén a napnak a levegőrétegekre gyakorolt hatása miatt van.

A híres Heaviside-elv, amely szerint a rádióhullámok mintegy tükörről verődnek vissza a földre

Vannak azután olyan helyek is, ahol a fading igen sűrűn áll elő. Itt a levegőréteg egy különleges helyi elhelyeződése miatt állandósul a fading s ezeket a helyeket nevezik szaknyelven *árnyékolt területnek*. Ilyen Miskolc, Pécs és Budaörs környéke.

A hullámok útja tehát, amint láhattuk, elég komplikált, bár ezután nem érthetetlen.

A rádióhullámok erősségének változása egy nap alatt

AMIT ÉRDEMES LESZ MEGHALLGATNI

Paulini Béla vezeti Gyarmany Sándor társaságában vasárnap, aug. 28-án d. u. 5 órakor a „Balatoni halászat” közvetítését. Paulini ez alkalommal hű marad élete tradícióihoz, mert egész életét a Balatonban élte le. A Balaton-kávéházban. Született 1881-ben, születése után félórával hangosan kiáltozni kezdett a főúr után, hogy nem hozták elég forrón a feketekávéját. Hogyan lett író? Sajat elbeszélése szerint abban a házban, ahol a kávéház volt, székelt a Technikusok Egyesülete is. Paulini egyszer tévedésből az egyesület helyisége helyett a kávéháza nyitott be s ez végzetes fordulatot jelentett életében. 27 esztendő óta ott ül a kávéházban, megírta a „Gyilkos” című háromfelvonásos szatírát, a Hány János opera szövegével külföldön is egy csapásra ismertté tette ne-

Paulini Béla

vét. A magyar népi színi-játás renaissancát Paulininak köszönhetjük. Paulini humorista, tehát senki sem látta őt még mosolyogni. Rendszerint pipázik és szidja az arra illetékeseket.

Nagy Endre felolvasását „A Malirupaisz madár nyomában” címmel halljuk vasárnap, aug. 28-án este 7 órakor. 1877-ben született, a magyar kabaré és különösen a konferansz meg-

teremtője. Akit Nagy Endre a hajdani Bonbonnière-ben „kikonferált”, kigúnyolt, az az egész városban máról

Nagy Endre
(Áldor felv.)

holnapra ismertté vált. Ady Endre népszerűsítéséhez nem kis mértékben járult hozzá Nagy Endre szatirikus konferansza. Többször elhatározta már, hogy visszavonul, de úgy látszik nem tudja abbahagyni a konferálást, mert most megint színpadra lépett és a magyar Kabaré 25 esztendejét írta meg kis revűben. Több regényt és színművet írt, igazi népszerűségét azonban apró humoros dolgainak köszönheti. Ujabbban a Nyugat és az Ujság hasábjain jelennek meg írásai.

Maurice Maeterlinck, a világhírű belga író 70 esztendő. Hétfőn, aug. 29-én délután 5 órakor olvas fel „A 70 éves Maeterlinck” címen Rubinyi Mózes a rádióban. Maeterlinck eredetileg jogi pályára készült és meg is szerezte az ügyvédi képesítést. Különösek a sors útjai. Maeterlinck ügyvéd üzleti ügyben egyszer Párizsba utazott, itt megismerkedett a színbolista költőkkel, Párizsban ragadt és maga is írni kezdett. Érdekes, hogy Maeterlinck hívó okkultista, akinek egész sereg művét misztikus bölcselek inspiráltak. 1913-ban karrierjének csú-

csára ért, megkapta a Nobel-díjat. Különböző fantasztikus hírek keringenek róla az utóbbi időben. Állítólag játékkaszinót akart alapítani a Riviérán, majd arról is jött hír, hogy megkapja a grófi címet.

Polgár Tibor vezényli ezen a héten aug. 29-én este 8 óra 45 perckor a régi és új slágergyűlegek hangversenyét. Polgár a Stúdió állandó karmestere és zongorakísérője. Eppen 15 éves volt, amikor a magyar rádió megalakulásánál először szerepelt, mint zongorakísérő. Ma összesen 22 esztendő, valóságos rádiócsodagyerek. Felesége Tóth Erzsé, a rádióból is ismert énekesnő. Polgár Tibor Kodály-nál végzett a Zeneakadémián és a magyar rádió hőtmérföldes fejlődésével arányban lett országon ismertté és ma már szímfőnök hangversenye-

Polgár Tibor
(Vajda M. Pál felv.)

ket is dirigál. Egész raktára van komoly zeneművekből. Egy szímfőnöki állásra kész, 3 felvonásos daljátékon dolgozik Bibó Lajossal együtt. Kamarazene darabokat és zenekari műveket írt, vonósnyegyet és több dalt. A Városi Színházban dirigálta a „Rigoletto”-t, főszerepét felesége, Tóth Erzsé játszotta.

Szöllősy Zsigmond ad elő az ujságírásról kedden, aug. 30-án este 7 óra 30 perckor.

1872-ben született, a magyar újságírás egyik harcos fellépője, aki különösen az utóbbi időben teremtett egy népszerű alakot a politizáló pesti hordár: „Madár bácsi” személyében. Évekig volt a Kakas Márton című élelapp szerkesztője. Uj-

Szöllösy Zsigmond
(Labori felv.)

ságírói pályájának csúcsán állott, mikor azzal lepte meg híveit, hogy könyvkereskedést nyitott. Szöllösi úgy számított, hogyha könyvet írni nem is jó üzlet, bizonyára jó üzlet könyvet eladni. Azóta ebben a számfálásában bizonyára csalódott.

Surányi Miklós előadását halljuk szerdán, aug. 31-én, este 7 óra 15 perckor. Surányi 1882-ben született a baranyamegyei Felsőmindszenten. Pécselt és Budapesten tanult jogot, majd Máramaros megye főlevéltárosa lett és itt írta első nagysikerű regényét. Ekkor feljött Pestre, előbb egy bank titkára volt, ké-

Surányi Miklós
(Seidner Zoltán felv.)

sőbb teljesen az irodalomra adta magát. Különösen történelmi tárgyú regényeinek volt nagy sikere. A Nemzeti Színház egy drámáját is előadta. A Magyar Írók Egyesületének elnöke ezidőszereint.

Somlay Artur és T. Mátray Erzsébetnek elő költeményeket és jeleneteket szerdán este 8 óra 50 perckor. Somlay Artur 1883-ban született Budapesten, egyidejűleg vidéken színészkedett. 1906-ban szerződött a Vigaszínházhoz. Innen 3 esztendő elteltével a Nemzeti Színházhoz ment át. Két évig Berlinben is élt, mint filmszínész és rendező, utólagja a Belvárosi Színházban lépett fel. Mátray Erzsébet hosszú esztendőket óta a Nemzeti Színház egyik sokat foglalkoztatott művésznője.

Gróf Klebelsberg Kuno tart előadást csütörtökön, szept. 1-én este 6 óra 45

Klebelsberg Kuno gróf

perckor „Az Alföld problémája” címen. Klebelsberg gróf 1875-ben született Magyarpécskán. Jogot hallgatott Pesten, Berlinben és Münchenben. Bánffy Dezso alatt kinevezték a miniszterelnökség tisztviselőjének, 35 éves korában közigazgatási bírósági tanácsos lett, 1914-ben pedig már adminisztratív államtitkár. 1921-ben a Bethlen-kormányban belügyministerséget vállalt, 1922-ben kultuszminiszter lett, kilencéves kultuszministersége alatt a sport, a népoktatás és a városfejlesztés ügyeit karolta fel elsősorban. Ministerségének ideje alatt

sem hagyta abba történelmi kutatásait. Az újabb időkben intenzíven foglalkozik újságírással is.

Bibó Lajos „Az élet figurái” című frását olvassa fel Beöthy Baba szept. 2-án pénteken este 7 órakor. Bibó Lajos 1890-ben született Hódmezővásárhelyen. Nevét országosan ismerette „A juss” című drámája tette, melyet a Nemzeti Színház mutatott be. Bibó újságírással kezdte pályáját, a Nemzeti Újságnak volt munkatársa, majd kizárólag irodalomra adta magát. A magyar nép életét dolgozza fel erős és sajátos tehetségű regényeiben és elbeszéléseiben.

Felvinczi Takács Alice hegedűjátékával működik közre a Székesfehérvári Zenekar hangversenyén, melyet szept. 3-án, szombaton délután 6 óra 30 perckor közvetít a rádió. Felvinczi Takács Alice 1910-ben született. A Zeneakadémián Studer foglalkozott vele intenzívebben, majd Hübnerhez került. 11 éves korában szerepelt először Budapesten pódiumon. Studer egy alkalommal Svájcba vitte magával, ez volt Felvinczi Takács Alice első külföldi turnéja. Legutóbb egy nemzetközi hegedűversenyen diplomát nyert. A Zeneakadémia kiküldte őt a varsói művészeserever-

Felvinczi Takács Alice
(Székely Aladár felv.)

nyére is. Finnországban igen népszerű a neve, tavaly nyáron újságíróként egész Finnországot bejárta és 16 hangversenyt adott.

Rádiósok levelesládája

... Az elmúlt hetek egyikén végighallgattam Müller Vilmos dr. egészségügyi előadását. Igen szórakoztató volt és higiéniai szempontból is tanulságos. Ezek után jemerül bennem a kérdés: annyi kiváló orvosprofesszorunk van, miért nem szentel a rádió hetenként egy félórát népszerű higiéniai kérdések érdekes előadására?

Meleg Lajos, Szeged-Tanya.

A komoly zene barátja vagyok és megüldöve figyelem azt a harcot, mely mostanában a komoly zene ellen minden alap nélkül megindult. De most nem erről akarok beszélni. Lehet, hogy más is észrevette, de nekem határozottan feltűnt, hogy a rádióban a különböző zenei előadók milyen gyakran játszóként egyébként tiszteletreméltó zeneakadémiai tanulók műveit. Különösen kezdő „művészek” vesznek be két-három olyan zeneművet, melyet tanár írt. Kérdem, nem túltűltél-e az ilyen műsorösszeállítás? Hiszen nyilvánvaló igen sok esetben a kezdő muzsikusztrébersége. Beethoven nem volt zenetanár és mégis nagy muzsikusz volt.

Nándor József, Baja.

A vasárnap déli műsorról akarok írni. Zenekari hangverseny, majd utána gramofón. Ez a két műsorszám az esetek legnagyobb többségében egyáltalán nem lörödik azzal, hogy a szegény embernek vasárnapja van. Például ezen a héten vasárnap délben a Budapesti Hangversenyzenekar csupa nehéz darabot játszott. Alighogy vége volt a hangversenynek, gramofónlemez következett: Beethoven, Mozart, Csajkovszkij... Hiszen a komoly zenét így megüldöztetik velünk.

K. Leó, Budapest.

... E hét vasárnapján délelőtt két egymásután következő műsorszám a zenekari hangverseny és a gramofón komoly zenét hozott. Délután ezzel szemben szalónczenekar, lánczene és cigányzene hozta majd nem ugyanazokat a pesti slágereket. Olyan nehéz bizonyos változatosságát és terettségét megvalósítani a műsorban?

Horn Elemér, Újpest.

Magyar zene. Rendben van, nincs nálam nagyobb híve. De mi a magyar zene? A népdal, melynek szerzője ismeretlen. Hogyan propagálja ezzel szemben a Stúdió a magyar zenét? Olesó és többnyire utánérzésen alapuló sekélyes, magyarizáló műdalokat, műdühaj-

ságot, izléstelen szentimentalizmust hoz. Az igazi magyar zene híveinek nevében jelelem szavam az elburjánzó álmagyar műdalok ellen.

Koloss Barna, S.-falva.

Kifogásolom azt, hogy a hangversenyek, különösen a délelőtti hangversenyek műsorszámának szerzői között rengeleg a dilettáns. Soha nem hallott nevek vonulnak fel szerzőként. Egy ilyen műsor így fest: Liszt, Névtelen Ervin, Schumann, Ismeretlen Olivér. Négy zeneszerző egymás mellett. Bocsanai: a Stúdió nem zeneszerzést tanulók óvodája, hanem a közönség szórakoztatására van!

H. K.

Protekiói? Felülelenség? Az Isten szerelmére, uraim, belefutadunk a dilettánsokba. Kórházi beteg vagyok, miért kell nekem pl. délelőtti csupa dilettáns dolgot hallgatnom. Aztán meg egyik protekiós hozza a másikat. Protekiós virtuóz játssza ismeretlen barátja szerzeményét. Szibujjal vagyok itt, de ha ez sokáig tart, gyomorbaajos is leszek rádadásul.

K. József, II. 63.

Érdekes jelölvasások... Nincs az egész heti műsorban ezúttal egyetlen érdekes felolvasás sem, aktualitásról nem is beszélve. Kevesebb bürokratikus intézkedés a Stúdió dolgát és akkor meglehetné azt, amit például a napilapok, hogy aktuális napi kérdésekhez kapcsolódó előadásokat, ankétokat rendezzenek.

Vágó Gyula, Budapest.

Roppant kíváncsi vagyok, hogy mennyi lehet Budapest II. üzemköltsége. Bizonyára iriási összeg. Ezen a héten vasárnap volt egyórás és szombaton lesz egy 3/4 órás gramofónhangverseny. Budapest II. összes heti műsora, ird és mond 1 és 3/4 órai gramofónhangverseny.

Károlyi Aladár, Pécs.

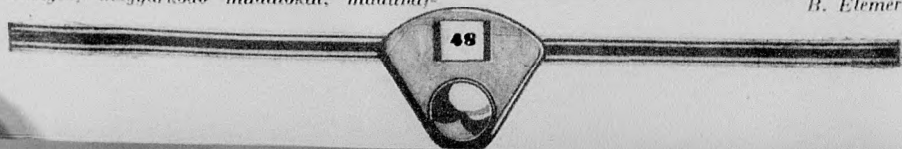
... Azonos a Budapest I. műsorával. Azonos a Budapest I. műsorával.

Hét napon keresztül ez volt a II. számú árnyékadó műsora. Hát ez igazán telekemelő. Négyezer előfizető és ilyen bákezően összeállított műsor!

Mácsodi Lajos, Győr.

Rendkívüli érdeklődéssel vártuk a tárogatóhangversenyt 19-én, pénteken este a Halászbástyáról. Annál nagyobb volt csalódásunk. Nem tudjuk elképzelni, mi történetelt, mert bizony a műveléssel meglehetősen vegyes volt. A tárogatóban volt ezúttal hiba? Inkább azt kell hinnünk, hogy a közvetítés technikai megoldásában, vagy túlközel, vagy túllárol volt a mikrofón. Így estünk el egy érdeklődéssel várt műsorszám élvezésétől.

B. Elemér.

l. Az
melem
datok
falva.

nyek,
műsor-
társ.
erzők-
Név.
Olívér.
ínai :
odája,
!
I. K.

zerel-
okkba.
m pl.
tnom.
sikal.
arátja
e ha
lásul.
63.

egész
fel-
zélve.
tudió
ldéül
ekhez
enek.
apest.

lehel
riási
jórás
gper-
ird
seny.
Pécs.

ámü
melő.
ssze-
győr.

gató-
lász-
uruk.
merl
poll.
o azt
meg-
oll a
párt

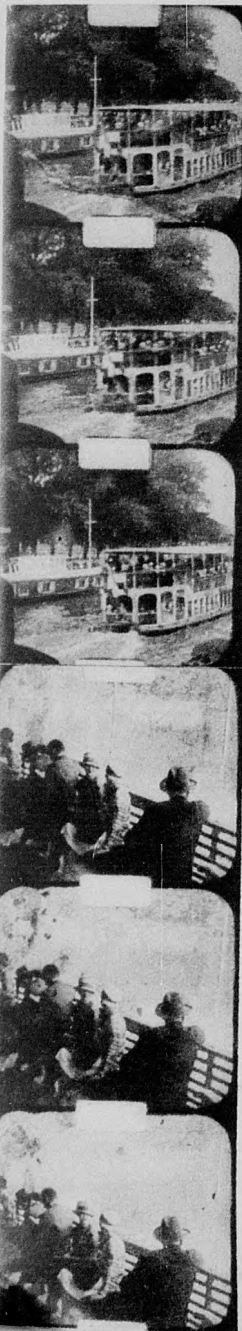
mér.

Vége az olimpiásznak. A kolosszeum kifürült ; hatalmas kapui előtt egyedül Virginia Bruce, Hollywood legelkesebb sportrajongója áll

Nagy Kató életének első ismeretlen filmjét egy magyar újságíró pergette le Párizsban

A Délbáb szerefte meg és mutatja be a filmet

Egészen különös meglepetés érkezett be e héten a „Délbáb” amatőr filmakciójára. A legelső film, amely Nagy Katóról készült... Természetesen akkor, amikor még nem is álmodott (vagy csak álmodott) arról, hogy világsztár lesz. A film szerzője, rendezője és operatőrje: Tamás István hírlapíró. A felvétel érdekes történetéről és a kezdő Nagy Katóról így beszél a szerző:

— Ezerkilencszázhuszonhat nyarán, tehát éppen hat évvel ezelőtt jött ki Nagy Kató Párizsba Diószeghy Tiborral, aki most Tibor Yost néven a Terra-filmgyár rendezője Berlinben. Jó nagy út után érkezett meg a fény városába: Szabadkáról Raguzába szökött, ellenállhatatlanul vonzotta magához a film — onnan valahogyan Berlinbe került, de mert itt nem volt szerencséje, átszökött Párizsba. Sokat próbálkozott a joinvillei stúdiók körül, de még statisztának sem tudott bejutni. Két héten át kilincsel — és az egyetlen film, amelyen sikerült fellépnie, a mi kis filmünk volt. Igaz, hogy itt főszerepet játszott!

— Miután akkoriban én már a filmnél dolgoztam és volt egy kis kézi felvevőgépem, elhatároztuk, hogy lepergetünk együtt egy filmet. Összeültünk az Ile St. Louison, a legrégebbi Párizsban, a Notre Dame mögötti lakásunkon, amely a legromantikusabb diáknegyede Párizsban. Most, ha Kató Párizsba megy, már nem itt száll meg...

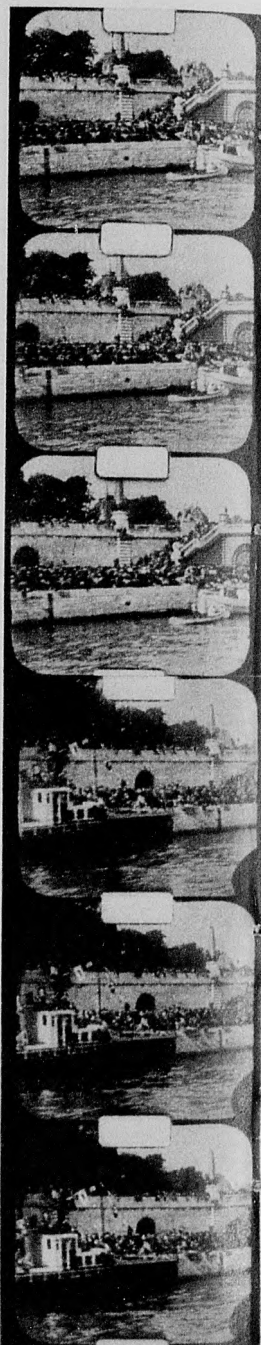
— Diószeghy Tiborral agyaltuk ki a következő témát:

„Hajókirándulás Saint-Cloudba, a folyami evezősversenyek napján. Felvételek a Szajná elárasztó versenyzőkről és közönségről. „Dió” (Igy hívják ma is, mikor már beérkezett, régi barátai), szóval, Dió mint

JELENETEK

Nagy Kató életének első ismeretlen filmjéből

PÁR
JELEN
Tamás
Nagy k
készült
jéb

un
ber
pár
a
főh
nő
kiv
bál

Pes

tör
ket
bel
Kö
Not
fér
me

**PÁRIZSI
JELENETEK**
Tamás István
Nagy Katóról
készült film-
jéből

unatkozó idegen megy a hajón; vele szemben Nagy Kató és barátja, mint két párizsi midinett. Kokettálnak. Partraszállás a saintcloudi erdőben. Dió leheveredik a fűbe aludni. A közelében vitatkozik a két nő egy fa alatt; arról van szó, hogy a fiú kívül kokettált. Ezen hajbakapnak és szabályos boxmeccset vívnak."

— Nagy Kató különösen vív és boxol, mert Pesten jól megtanulta Santellinél.

„Dió meghallja a csatazajt, rémülten tör ki a bokorból és szétválasztja a verekedőket. Mindkét nőt megcsókolja, közrefogják, belekarolnak és így mennek vissza a hajóra. Következő szín: Párizs. Dió és Kató a Notre Dame előtt. Kató húzza befelé a férfit a templomba, kéri, hogy esküdjenek meg. Dió szabadkozik, nem megy; majd

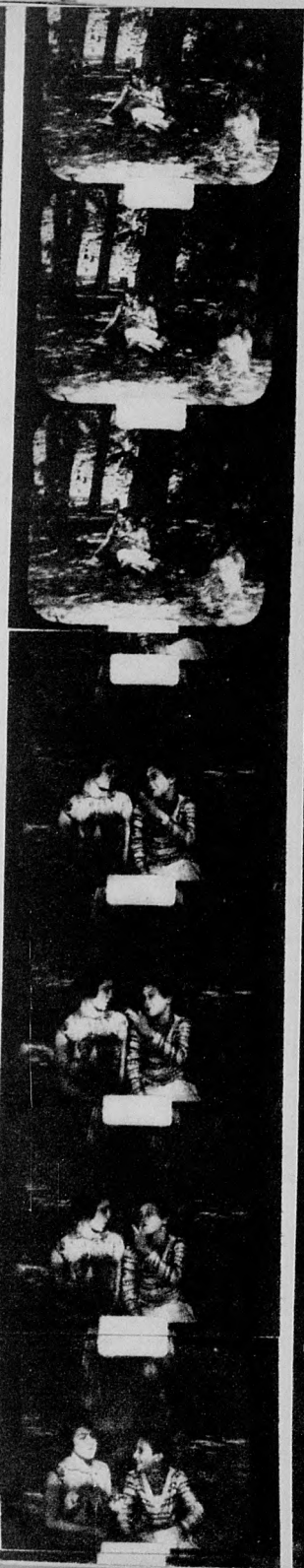
Berlinben... Uj kép: a repülőtér. Elindulnak Berlin felé."

— A film végét csak hosszú hónapok múltán fejezhettem be Berlinben, mert Kató megunta a sikertelen próbálkozást és visszament a német fővárosba. Hat hónap múlva találkoztam itt vele. Ekkor már sztárjelölt volt és menyasszonya *David J. Constantin*nak, a híres rendezőnek, akitől később elvált.

*

— Filmünk egyik érdekessége az, hogy azokat a jeleneteket, amelyeken én szerepelttem, Nagy Kató forgatta le. Akkor tehát „sztár” és operatőr volt egy személyben.

— Megingathatatlanul dolgozott karrierjén. Például minden fillérjét ruhára költötte, annyira, hogy egyetlen frankja sem maradt, mikor visszaindult Berlinbe. Szerencsére

szereltünk neki ingyen repülőgépjegyet. Semmit se tett félre másnapra, mert érezte, tudta, hogy neki rövidesen sok pénze lesz.

— Irodalommal is próbálkozott. Egyszer egy kész drámát hozott fel a szerkesztőségbe és felolvasta. Érdekes lenne, ha magyar színpadon előadnák! Novellái és versei feltétlenül érdemesek voltak a közlésre.

Bizonyára nagy meglepetést fog kelteni ez a film azok előtt a szakemberek előtt is, akik csak a mai Nagy Katót látják és el sem tudják képzelni, hogy milyen volt, amikor karrierje előtt állt.

Itt bemutatunk egy-néhány jelenetet a rendkívül érdekes amatőrfilmből. A filmet egyébként meghívott közönség előtt is levetítjük. Az érdeklődők számára mingyárt megjegyezzük, hogy

amatőr filmakciónk első díja egy olyan Pathé Baby filmfelvevőgép, amilyennel a Nagy Kató-film is készült!

E mellett a díj mellett azonban még egész sor értékes ajándékot adunk amatőr filmpályázatunk résztvevőinek: bérletet az Ufa és Radius filmszínházakba, két-kétheti operatőrösködésre szóló alkalmaztatást a Hunnia-filmgyárban, Magyarország és a külföld legjobb operatőrjei: *Eiben István*, *Marley* és *Court Courant* mellett.

Felkértünk mindenkit, aki már pergetett amatőrfilmet, hogy küldjön be egy-két kockát vagy kópiát filmjeiből. A beérkező filmkockákat közöljük a „Déliab”-ban és ezek egyszersmind résztvesznek a pályázaton is. A pályázók pontos nevét és címét kérjük.

Azok számára, akik még nem pergettek amatőrfilmet, örömmel ad filmrovatunk felvilágosítást és útbaigazítást (*személyesen is kedden délelőttként a „Déliab” szerkesztőségében, Dohány ucca 12, Tolnai-palota*).

NÉHÁNY ÉRDEKES KOCKA
Nagy Kató ismeretlen amatőr filmjéből

Megszerítő tanácsok

(Hollywood, 1932 augusztus)

Minden sztárnak megvan a saját kis szépségápolási trükkje, melynek segítségével ériék el — az ő állításaik szerint — szépségüket.

Joan Crawford, aki gyönyörű alakjáról híres, nagy barátja a sétának. A filmen megfigyelhetjük gyönyörű járását, fejét magasan hordva mellett kifeszítve, egyenletesen lélegzik. Joannak van egy módszere, mely öntudatlanul támogatja őt a helyes járásban. Azt mondja: gondold, hogy bábjáték-figura vagy, melyet a melleddel csatolt zsinóron mozgatnak. Ez a gondolat hozzá fog szoktatni ahhoz, hogy melleddel állandóan homoríts s ezáltal tested a helyes vonalba kerül.

Marie Dressler szelíd hajlászú nyakvonalát nálánál sokkal fiatalabbak is megírígyelhetik. Aludjatok vánkös nélkül, ajánlja Dressler és gyakran forgassátok fejeteket jobbra balra, mintha élénken beszélgetnétek társaságban.

A szép megjelenésű *Norma Shearer* azt állítja, hogy a finom teintet kellő ápolással mindenki elérheti. Miss Shearer szappanos langyos vizes mosakodás után könnyű krémet ken fel az

arcára. Nem törli le a krémet, hanem vászondarabokkal borítja be az arcát, hogy tökéletesen megvédje minden külső behatás elől.

Madge Ewans egyszerű szájgyakorlatokkal éri el finom vonalú szájmozdulatait. Tükör előtt a következő mássalhangzókat gyakorolja: Ah — A, E, I, O, U, A, E, Au, eh, oh, úú. A szépségápolás trükkjei sokszor nevelésesek, de — hatásosak!

Leila Hyams rendszeresen fésüli a szemöldökét.

Dorothy Jordan rájött arra, hogy — miután a divatos frizura majdnem az egész fület szabadon hagyja, éjszaka kis sapkával szorítja le füleit.

Anita Page rózsás könyökét hetenként egyszer kamillateában áztatja.

Charlotte Greenwood szerint aranyhajának fényét és

puhaságát a gondos ápolásnak köszönheti. Gyakori mosás helyett, ami fénytelené és törékennyé teszi a haját, rozsliszt és hintópor keverékével hinti be a haját szárazon, jól bedörzsöli a fejbőrbe és a felesleget alaposan kikéféli. Ez dussá és csillogóvá teszi a haját.

Anita Page, Marie Dressler és Norma Shearer, a Délibáb szépségtanácsadó szépségei

Peter Freuchen kapitány, az északi Trader Horn regénye

Peter Freuchen kapitány részt vett Amundsen nagy északsarki expedíciójában; harmincöt évet töltött el az örök jég birodalmában és ezalatt az idő alatt néha évekig nem látott embert. Azok az emberek pedig, akikkel hosszú évek magányossága után végre találkozott, nem emberek, hanem kétlábú állatok voltak: a legészakibb vidékre kitalált eszkimó telepek lakói, akiknek az volt a hivatásuk, hogy a jégvidék prémvadászait élelemmel és hírszolgálatlal lássák el.

— A legfuresább népfajok egyike az eszkimó — mesélte Peter Freuchen kapitány, — majdnem olyan állati sorban élnek, mint a vidék vadjai. Magányosak, legfeljebb kis csoportok verődnek belőlük össze ott fenn északon és prémbundájuk a hideg évszakban hónapokon át nem kerül le róluk. Azt lehetne mondani, hogy éppen úgy hozzájuk nő, mint az állathoz a bundája. Asszonyaikat valóban felajánlják az elő-

kelő idegennek; de ez már emberi dolog... Az állatoknál soha hasonlót nem tapasztaltam.

Peter Freuchen a legmagányosabb vadászok közé tartozott, akik a jégbirodalmat valaha is bejárták. Őt nem is a drága prérek vonzották a fehér csend birodalmába, hanem valami megmagyarázhatatlan szenvedély, amely mindig feljebb és feljebb űzte őt az úttalan hómezőkre. Így történt, hogy ritka prémjeit nem is adta el, mint az északi traderek, akik néhány kutyával és fegyverrel, életük kockáztatásával vonultak föl a jeges vadonba, hogy prérekkel dúsan megrakott szánjaikon, mint gazdag polgárok térjenek vissza. Néhány év alatt csinos kis vagyont lehetett gyűjteni a golyó elé kerülő vadak bőréből, föltéve, hogy az ember maga nem került a vadak elé és nem fordult meg a vadász és a vad kockája, úgy hogy a vadász lett a préda. Az éhes farkasordá-

Peter Freuchen kapitány, az északi Trader Horn. Maureen O'Sullivan és W. S. van Dyke direktor

kon és jegesmedvecsaládokon kívül ott volt az éhség veszedelme és a jégmező számtalan csapdája, amelyben gyakran pusztult el a vagyonról és boldog visszatérésről álmódó utazó.

Az eszkimóvezetők, akiket a legutolsó telepről vittek magukkal, nem kísérték el a bizonytalan utakra a vakmerő vállalkozókat és egy bizonyos ponton visszafordultak.

Peter Freuchen kapitány ilyenkor nem állt meg és egyedül indult tovább bolyongásaira, hogy újból eltűnjék néhány évre északi barátai elől. Senki sem tudta hol jár, hol vágott magának kunyhót a *hideg ellen oltalmazó hóba*. De a hírért elvitték mindenhová és úgy beszéltek a szakállas, hatalmas kapitányról, aki egy jégörő hajó paranesnokságát áldozta föl a sarki vándorlásért, mint a jégmezők hősről.

*

A híre eljutott egészen az egyenlítőig.

Igy történt, hogy W. S. Van Dyke direktor, a Trader Horn rendezője,

**Indulás az északi
hómezők felé...
W. S. van Dyke,
Maureen O'Sullivan
és Peter Freuchen kapitány**

estéjén azután Peter Freuchen beszélni kezdett és mesélt harmincöt-éves jégvidéki élményeinek eseményeiről. Megrázó, a természet szépségétől átitatott regény bontakozott ki szavaiból.

Igy lett Peter Freuchenből az északi film-expedíció kapitánya és a lepergetésre kerülő film szerzője, W. S. Van Dyke az északi Trader Hornt akarja vele megcsinálni.

*

egy-szerre csak elkezdett Freuchen kapitány iránt érdeklődni. Kutatott, érdeklődött, nyomozott — és a dolognak az lett a vége, hogy a film lehetetlent nem ismerő eszközeivel megtalálták Peter Freuchent elhagyott birodalmában és levitték Kaliforniába, a forró Hollywoodba.

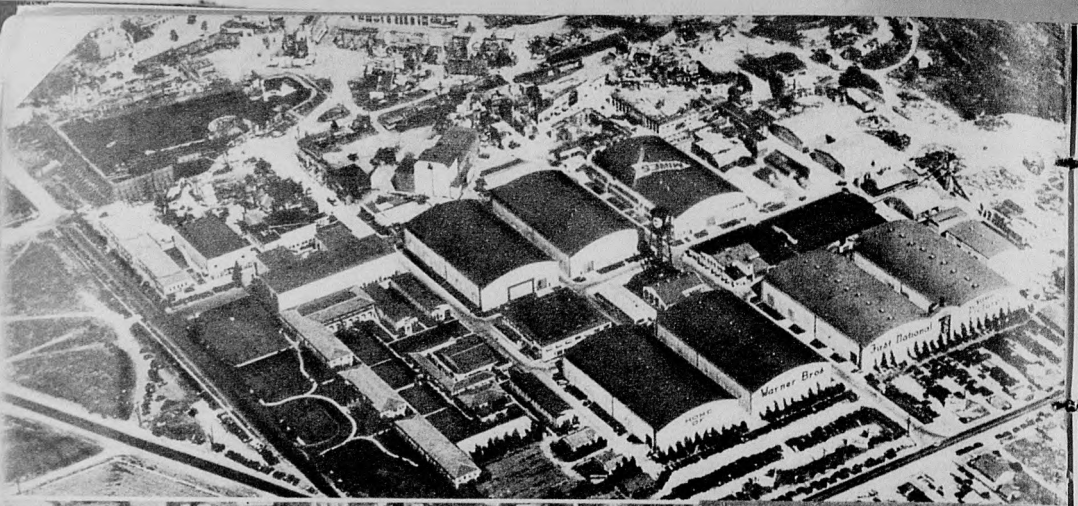
Freuchen kapitány magával hozta mesés prémjeit és itt derült ki, hogy milyen óriási vagyont szerzett össze. A legritkább állatok bőre feküdt nagyszerű medveprémek mellett a ládáiban. Magakészítette bundái és prémruhái a legvadabb hideget is állják. Festői ruhatarát felpróbálták — és egyszerre egy sarki expedíció állott készen a napsütéses hollywoodi stúdió előtt.

*

Peter Freuchen kapitányt felkérték az északi expedíció vezetésére. Örömmel vállalta a feladatot. A hosszú megbeszélések

Már el is indult a jól felszerelt, nagyszerű expedíció Peter Freuchen vezetése mellett az eszkimók országa felé. Ingujiban indultak el, de a vagonokat kitéltő ládák szinte még állati meleget rejtő prémekeket zártak magukba. A különvonatról, amelyet a legtávolabbi állomásig vittek fel, egyenesen kutyafogatokra szálltak.

És — a beszámoló teljességének kedvéért — el kell mondanunk, hogy egy fiatal leányt is vittek magukkal: a szép *Maureen O'Sullivan*, aki az Eszkimó-film női főszerepét fogja eljátszani, nem a hómezővé átalakított kaliforniai stúdióban, hanem valóban fenn, északon, fogsírkörgő hidegben, rohanó kutyafogatokon, amelyek éhes farkascördék elől menekülnek.

Anita Page Hollywood látképe fölött

Ragyogó, széles, tölgyfa, napsütöces utak ...

Bemutatjuk Hollywoodot...

Vigaszkepeket közlünk azok számára, akik nem mehettek ki az olimpiászra ...

A losangelesi sportküzdelmek versenyzőinek és látogatóinak, az olimpiai játékokon túl, felejthetetlen élményük marad az álmováros. Kimentek Hollywoodba, bejárták az elérhetetlen stúdiókat, benéztek az amerikai film élettől lüktető műhelyeibe, beszéltek világhírességekkel — és mi csak szűkszavú kábeleken és tudósításokon keresztül éltük át a nagyszerű utat.

Most bemutatjuk olvasóinknak Hollywoodot és elmondjuk röviden a város érdekes történetét.

Egy évvel ezelőtt halt meg Jules Pascin híres francia festő, néhány magyar képzőművész és író — köztük Nagy Endre és Hermann Lipót — régi jóbarátja. Pascin egyike volt a világ legkalandosabb életű művészeinek. Már körülbelül harminc évvel ezelőtt kapta szárnyára a hir. Ebben az időben azonban még sokkal többet beszéltek kiesapongásairól, mint képeiről. Pascin ekkor megutálta az embereket és kivándorolt Amerikába. A mai Los Angeles környékén telepedett le, távol az emberektől és egészen kispolgári életet él.

k
t...

szlünk
n me-
ra...
üzdel-
lato-
játé-
en él-
álom-
Holly-
férhe-
ézték
l lük-
zéltek
és mi-
leken
esztul
utat.
olva-
t és
város

halt
híres
agyar
kö-
Hör-
rátja.
világ
művé-
har-
kapta
n az
okkal
apon-
Pas-
z em-
Ame-
ngeles
le,
egé-
él

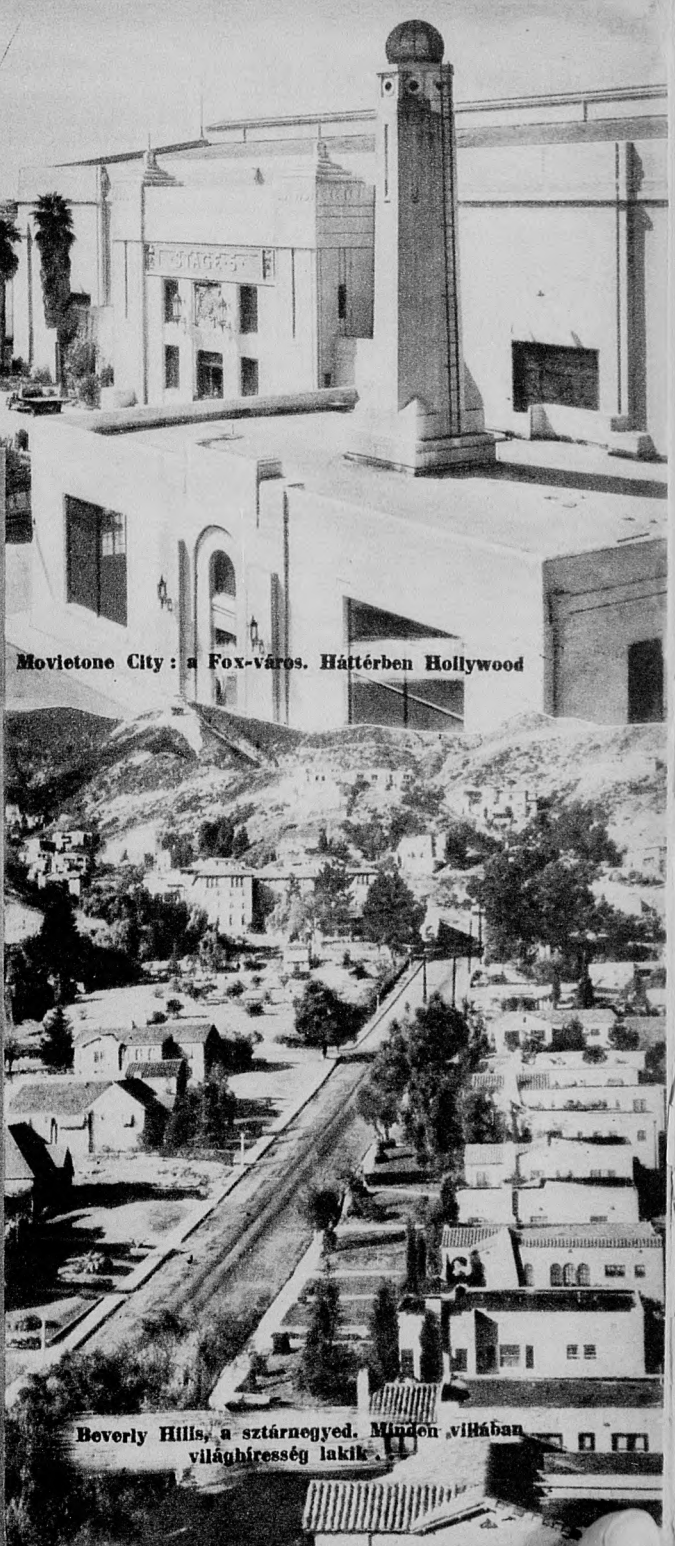
Miután pedig a telkek ott igen olcsók voltak és neki volt pénze, hatalmas földdarabokat vásárolt. Nyugodtan akart élni a maga birtokán. Így lassan majdnem az egész mai Hollywood a kezébe került.

Pascin azonban néhány év alatt megunta az egyhangú életet, potom aron elvesztegette telkeit és visszament Párizsba. Egy-két évvel kezdődött visszavándorlása után az az irtózatos méretű telekspekuláció, amely Los Angeles és Hollywood környékét a világ legdrágább földjévé tette. Ha Pascin nem adja el telkeit, néhány év alatt a világ egyik leggazdagabb embere lehetett volna belőle.

Ő azonban úgy élt tovább is, mint azelőtt. Nem sajnálta az elveszített mesebeli vagyont. Művészettel és szerellemmel foglalkozott. Ez a két szenvedély aztán megölte.

Igaz, hogy így is óriási vagyon maradt utána — a képei. De már ezen sem ő keresett, hanem műkereskedői. Egy-egy tenyérnyi Pascin-rajz értéke úgy felszokott, mint a hollywoodi parcelláké.

Így került a filmváros a művészember kezéből rideg, pénzhajhászó üzletemberek tulajdonába. Ha a nagy francia festőé maradt volna Hollywood, ma talán egészen másként festene. Igaz, hogy akkor Pascin is másként festett volna...

Movietone City: a Fox-város. Háttérben Hollywood

Beverly Hills, a sztárnegyed. Minden világhíresség lakik.

Nincsenek többé negyvenkétéves kislányok!

Chaplin mondotta egyszer, hogy az igazán jó színész minden szerepet el tud játszani. Ezt ma már Hollywood is belátja és így a stúdiók lassan lemondanak arról, hogy sztárjaikat egy-egy szerepkörre állítsák be.

A naivaszínészre ugyan mindig vámpírszerepre, a vámpír pedig mindig naivaszerepre vágyott — a stúdiók azonban, akik az egyéniséget éppen úgy amerikanizálták, mint a munkát, olyan színésznőt, aki kislányszerep-

ben kezdte, élete végéig kislányszerepben léptettek fel. *Mary Pickford* például negyvenkétéves korában még ugyanolyan szerepeket játszott, mint tizenkétéves korában. Mary nem akarta észrevenni, hogy közben huszonöt esztendő ment el, de a közönség és revette.

Ma azonban már más a helyzet. A közönség esapo-dár és néhány év alatt megújja ugyanazt a nőt. Ilyenkor az okos sztár mást csinál magából, mint ami

Paul Hörbiger-ről, a kitünő német színészről is kiderült, hogy magyar. Hörbiger Palinak hívják, Budapesten született, az Attila utcában járt iskolába és éppen olyan jól beszél magyarul, mint németül!

zolt, nehogy szakításra kerüljön a dolog, közte és a közönség között...

Marion Davies például édes, romantikus szerepekben kezdte és csak most derült ki, hogy milyen jól beválik mint *komika*.

Norma Shearer naivaszerepekkel startolt, azóta eljátszott egy esoméretű asszonyfigurát s közben volt vámpír is; legközelebbi filmjében újra megható fiatal lány lesz.

*Joan Crawford*ot mindig táncosnőnek tekintették. Nagy nehezen jutott csak hozzá első drámai szerephez.

Mikor *Greta* kifutott, senkise hitte volna, hogy szimpatikus szerepet is játszhatna. Vámpír volt, aki otthonokat dúlt fel, életeteket tett tönkre. Azóta már áttért a kedves, drága asszony-szerepkörére, de még látni fogjuk mint vámpírt is.

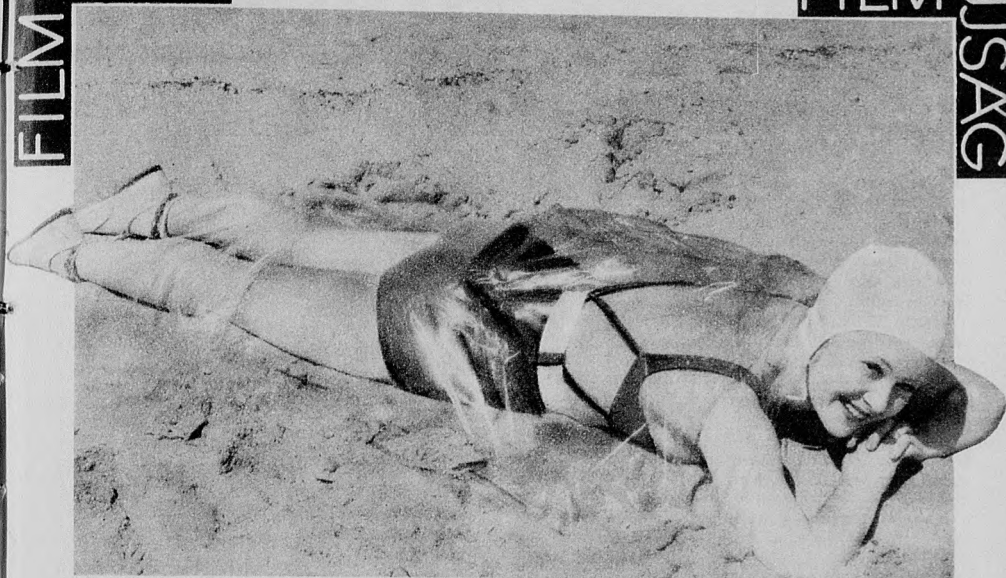
Hasonló a helyzet a férfiaknál. A szerelmes *John Gilbert* új filmjében lélektelen gazembert játszik. *Adolphe Menjou*, a síma, elegáns világi pedig egy újságvállalat főnökének brutális, nyers, vad figuráját.

Lukács Pál John Gilbert ellenfele

Megírtuk, hogy *John Gilbert* „viláin” (*rosszember*) szerepet játszik új filmjében. Talán a legellenzenvesebb figurát, akít valaha filmre vittek: egy lélektelen, sötét Don Juant, aki megmérgezi mindenkinek az életét. A film címe: *Downstairs (Lejfelé a lejtőn)*.

Nehezen határozta el magát a szerelmes hős John erre a szerepre. És a film egyik nagy érdekessége: az, hogy *Lukács Pál* játssza Gilbert mellett a szimpatikus férfi hőst.

Néhány évvel ezelőtt még más volt a helyzet. *Lukács*

Ilyen cellofán takarókkal védekeznek a californiai strandokon a veszedelmes leégés ellen

Pál viláin-szerepekkel kezdte és meg nem ingatható akaratával jutott el a legnépszerűbb amerikai filmhősök sorába.

*

Az óra és a film

Az órák olyan fontos szerepet játszanak a hangosfilmekben, hogy kezelésükre külön „órakezelőt” alkalmaznak. Az óráról olvassuk le, hogy mennyi idő telt el a két jelenet között. Óra mutatja azt is, hogy mennyit késik a nő a randevuról...

Washingtoni átarcosbál (The Washington masquerade) címmel készül most Hollywoodban egy nagy politikai film. A senatus órájáról pontos könyvet kell vezetni a kezelőjének. A senatus ugyanis különböző időpontokban ülészik a filmen, először akkor, amikor *Lionel Barrymore* leteszi a hivatali esküt, később, mikor azt a szenzációs beszédét tartja, amelyben Hitlerhez

hasonlóan jelenik meg és végül, mikor a *puccsol röglönző szenátorokra borítja az asztalt*. Az órakezelőnek pontosan be kell vezetnie a könyvébe, hogy melyik jelenet milyen időpontban történik, meddig tart, s az órát eszerint kell beállítania, mert az óra ma minden jelenetben szerepel. Az új filmben, amely a washingtoni politikai élet hatalmas drámája, *Barrymore* a mai erőskezű politikust személyesíti meg. *Charles Brabin* a rendező, a főbb szerepeket *Karen Morley*, *Nils Ashler*, *Diane Sinclair* és *William Moris* játszzák.

*

Filmpremier, amelyre csak moziigazgatók mehetnek...

A nagy filmek szakbemutatói majdnem olyan fontosak a hollywoodi filmesek számára, mint a díszes premierek. A szakbemutató hosz-

szú hetek fáradtságos, kemény munkájának csúcspontját jelenti. Az összes érdekelttek feszülten figyelik a fogadtatást. A stúdiók nagyon gondosan válogatják meg az ilyen bemutatók színhelyét és technikusaik bírálják el a választás helyességét. A legismertebb színházak csak szakbemutatók számára a „Criterion”, Santa Monicában a „Glendale” és az „Uptown” Los Angeles nyugati részén. Egy film gyártását mindig a legnagyobb titokzatossággal végzik és ugyanez az óvatosság érvényesül a szakbemutatóknál is, ahová csak a meghatározott számú kevés meghívott és az üresen maradt helyekre néhány kísérleti nyúltnak szánt laikust engednek be, akiken a film hatását figyelik meg. De minden elővigyázat dacára is van egy egész sereg notórius „belógó”, akiknek kiterjedt kémrendszerük segítségével mindig sikerül a bemutató helyét és idejét kiszimatolni.

A közönség kritikája

Megírtuk a múlt héten, hogy megszólaltatjuk a közönséget...

Rovatot nyitottunk a közönség véleményének: *írják meg olvasóink* (természetesen minél rövidebben) *őszinte véleményüket azokról a filmekről, amiket láttak*. Legyenek a mozilátogatók a maguk kritikusi és írják meg filmkritikáikat a Délibába.

Multheti felszólításunknak már az első napokban megmutatkozott hatása. Egész esomó levelet kaptunk, melyben örömmel üdvözlük az új rovatot. A továbbiakban közlünk is néhány sort a közönség kritikájából:

Dr. G. Miután láttam, hogy *Richard Tauber Nagy attrakcióját* prolongálták, megnéztem. Legnagyobb meglepetésemre azonban sikernek nyomát sem találtam a Rádiusban. Miért hirdették akkor, hogy *óriási siker, prolongálva?*

Felvilágosítás: *A filmet úgy költötték le, hogy ha az első három napon erős házakat hoz, két hélyt játszik. Így is történt, de csak az első három nap hozott erős házakat.*

Kertész András. Láttam az *Elveszett ember* című filmet. Megrázó volt. Nagyon tetszett.

Kiss Margit. Láttam az *Elveszett ember* című filmet. Megrázó volt — de én nem szerettem moziban a rázást.

Kovács Zsuzsa. Megállapítom, hogy *Bársony Rózi* olyan szép és olyan Kedves a *Felfordult kastélyban*, amilyen csúnya volt a *Goldog szivekben*.

Collen Mooret elsöpörte a hangos forradalom. Két évvel ezelőtt penslót nyitott Californiában. Most ismét visszatért a filmre.

FILMREJTELY

KI A TITOKZATOS FILMSZTÁR

A megfejtők között az itt következő értékes díjakat osztjuk szét

A jutalmak nyertesel:

A RÁDIUS FILMSZÍNHÁZBA SZÓLÓ KÉT JEGYET:

Laum Erzsébet VII, Thököly-út 6, földszint

KEDVENC FILMSZÍNHÉSZNŐJÉNEK FÉNYKÉPÉT:

Frinc István, Svábhegy, Csipke út 13.

KEDVENC FÉRFISZTÁRJÁNAK FÉNYKÉPÉT:

Liska Gizella, Zugligeti út 27.

AZ ÁLDÓR-ATELIERBE SZÓLÓ FÉNYKÉPÜTALVÁNYT:

Bujka Ilona, Romanelli ucca 12, földszint 10.

LAKATOS LÁSZLÓ „EGY ÉJSZAKA FÖRTÉNETE” CÍMŰ REGÉNYÉNEK EGY-EGY DISZES FÉLBŐRKÖTÉSŰ PÉLDÁNYÁT:

*Kovács Bea, VI, Jókai ucca 2.
Zolischky Alice, V, Visegrádi ucca 25, I. 10.
Krauer Margit, Pestújhely, Nádor ucca 57.*

LIGETI ERNŐ „KÉK BARLANG” CÍMŰ REGÉNYÉNEK EGY-EGY DISZES FÉLBŐRKÖTÉSŰ PÉLDÁNYÁT:

*Bardach Anita, VIII, Telek tér 3, III. udvar,
Angyal Ferenc, VI, Szabolcs ucca 15, földszint 32.*

A megfélemezés

IRTA: HEINZ WELTEN

Az „Idomított Sün”-höz címzett kávéház egyik vendége buzgón tanulmányozta az „Artist” hirdetési rovatát, ahol varieté-színpadok keresnek hatásos számokat. Csakhogy a hirdetési rovat ezúttal igen rövid volt, mire a hasbeszélő és hangutanzó arca mindjobban megnyúlt. Az évad ugyanis már régen megindult s a nagy színpadok műsora készen állt. Signor Aloni, a hangutanzó, szintén jó szerződésben volt a „Rőt kandúr” című varieténél; de a rendőrség tegnap bezárta a „Rőt kandúr”-t, mert egy vén őrmestere megbotráncozott azon, hogy három ifjú nápolyi leány — erkölcsi érzése szerint — nagyon is lenge ruháskában ropta el a tarantellát. Így történt, hogy signor Aloni már a szezon elején szerződés nélkül

maradt; viszont alig volt reménye, hogy ez a fölöttebb kellemetlen állapot hamarosan véget érjen.

Pillantása egyszerre csak megállt egy kis hirdetésen, melyet első olvasásra nem vett észre:

JÓ HANGUTÁNZÓT KERESÉK
nem nyilvános egyszeri föllépésre,
nagy fizetésért. Ajánlatokat e jel-
gére: XX. 1000.

Elo olvasta még egyszer. Ez mit jelent-
sen? Ez a szó, „fizetés” neki szokatlan.
Eddig mindig gázsit kapott. És mi az a
nem nyilvános föllépés? Egyesületek is,
melyek estéik alkalmával meghívják
művészeket nyilvános előadást adnak.

Pillantása
megállt egy
kis hirdetés-
sen

mert hiszen a jegyeket eladják ismerősöknek. Talán „zártkörű úri este” adta fel ezt a hirdetést. De mit keres ott egy hangutánzó, ki állati hangokat mutat be? Oda inkább a nápolyi leánykák valók.

Alonj nem volt a hosszú töprengés barátja.

— Pineér! Tintát, tollat, tisztességes levelepapírost.

Két nap múlva levelet kapott, melyben felszólítják, hogy tíz és tizenkettő között jelentkezék az Eschenbach Automobilgyárban, az igazgatónál és keresse fel Eschenbach igazgató urat. Pontban tíz órakor átlépte az igazgató úr küszöbét.

Eschenbach igazgató, idősebb úr, rövidre nyírt szakállal, hosszú és sovány, felállt helyéről.

— Ön hangutánzó? Minden hangot tud utánozni? — Kibugyborékolta a szavakat és meg lehetett látni rajta, hogy ideges és izgatott.

Alonj mosolygott. Az íróasztalnál állt és egyik lábát átrakta a másikon kecesesen. Az igazgató még nem kínálta meg helyyel.

— Minden hangot! Kezde a kitömött oroszlanon, egészen a tarka lepkéig.

Csak hogy az igazgató nem volt a tréfa embere. Közellátó szemével rámeredt pápaszemén keresztül, de szigorúan, majd kellemetlen, recsegő hangján folytatta a kihallgatást:

— Itt most nincsen állati hangokról szó. Önnek egy emberi hangot kell utánoznia. Önnek — most egy pillanatig tétozott — az én hangomat kell utánoznia, de úgy, hogy senki észre ne vegye. Ön beszél-e, vagy én. Ért ehhez?

Alonj reánézett értelmellenül.

— Hogy senki észre ne vegye, ön beszél-e, vagy én?...

Az igazgató csekély harminc esztendővel idősebb nálánál. Igen hosszú és igen sovány, míg ő alacsony és kerekded. És a kopaszága, melyet gyér hajkoszorú keretez fehéren. És a szemüveg és a kidülledt szemek! Itt ne vegyék észre a különbséget?!

A homlokáról olvasta le az igazgató az aggodalmait.

— Telefónbeszélgetésről van szó. Helyettem önnek kell ugyanis Hamburgba utaznia s onnan fog ide telefonálni. De úgy kell beszélnie, hogy azt higgyék, ön vagyok a telefónnál. Ért ehhez?

A kis kövér Alonj homlokát ellepte a verejték. Miféle kalandba bocsátkozzék itt? Az igazgató bizonyára sikkasztott. Meg akar szokni és ő, a derék, becsületes Alonj terelje hamis nyomra az üldözőket.

Mindez villámgyorsan végigeikázott a fejében. Felháborodva hátrállt.

— Nem, ilyen mulatságba nem megyek bele. Nem óhajtom, hogy dolgom akadjon a rendőrséggel.

— A rendőrséggel? — Az igazgató nevetett; rút, rekedt nevetés volt. — Mi dolgom nekem a rendőrséggel? Nem akarok magától semmi olyat, ami büntetendő. Ezt tudhatná a maga emberségéből. Aki el akar követni valamit, csak nem keres hozzá cinkostársat az ujság útján! Nem, semmi törvényelleneset nem kívánok öntől. Különbösen is munkájáért ezer márkát fizetek.

Alonj elszédült. Ezer márkát! Megembelelte magát, fölegyenesedett és rövid meghajlást produkált.

— Igazgató úr... rendelkezésére állok!

Az igazgató megint nevetett.

— Tudtam, De meg tudja-e csinálni? Úgy tudja majd utánozni a hangomat a telefonba, hogy senki a megtévesztést észre ne vegye? Még az se, aki engem nagyon jól ismer?

Alonj kabátja kivágásába dugta a kezét és azon igyekezett, hogy lenézzen az igazgatóra. De mert az igazgató állt és két fejjel hosszabb volt nálánál, ez nehezen ment.

— Minden kételkedés számomra halálos sértés. Én vagyok a világ legkiválóbb hangutánzója.

Az igazgatót mintha ez megnyugtatta. Megint leült és rágyújtott egy cigarettára.

— Úgy. Örülök. Rögtön tudja a hangomat utánozni, vagy pedig készülnie kell erre?

— Egy rövid tanulmányozás minden esetre szükséges. Foglalkoznom kell az ön hangjával.

— Három nap elegendő ehhez?

— Három? Egy napnál több nekem nem kell. Igen nagy művész vagyok.

Az igazgató fontolóra vette a kijelentést.

— Nem. Jobb a három nap. Különbösen feltűnnék. Szerződtetem magántitkáromnak. Akkor itt ülhet az irodámban és figyelmesen hallgatja a beszédemet. Három nap múlva el fogom bocsátani. Azt fogom mondani, hogy meglóptott.

— Engedelmet kérek!...

— Az igaz névét természetesen nem fogja megtudni senki sem. Így tehát önnek egészen mindegy lehet. Már mindent kigondoltam magamnak. Persze, nem szabad semmit se kifeveségnie, senkinek erről ne szóljon.

Alonj fölemelte jobbját.

Apukám
te vagy ?

— Ha meglegszik egy becsületes ember szavával...

Az igazgató morcos képet vágott.

— Jobban szeretem a bánatpénzt. Olvassa el ezt itt. Már mindent megfogalmaztam. Fizetése ezer márka. De ha bármit is kifecseg, fizet nekem kétezret.

Alonj azt olvasta, hogy Hamburgba kell utaznia, ott néhány szót kell a telefonba mondania, azután visszajön Berlinbe. Ezért kap ezer márkát.

— A hamburgi út költségeit külön fizetem. De arra az időre, melyet az irodámban eltölt, nem kap semmit. Ez már bele van kalkulálva az ezer márkába.

Alonj aláírta a megállapodást. Miután az igazgató eltette a szerződést a kabátja belső zsebébe, helyetl és cigarettával kínálta meg Alonit. Belátta, hogy adósa a magyarázattal.

— Ugyanis a feleségemről van szó. Azt akarom tudni, megesal-e. Nem valószínűtlen. Mert ő huszonhárom éves, én meg hatvanegy vagyok. Két éve, hogy feleségül

vettem. Talán butaság volt. Talán megcsal. Nem tudom. De az ön segítségével meg fogom tudni hamarosan. Amikor Berlinben vagyok, ő ezt nem teszi. Nem teheti. Mert sohasé tudhatja, hogy mikor megyek haza. Nagyon pontatlan vagyok, Szándékosan vagyok az. Néha azonban el kell utaznom üzleti ügyekben. Ez nagyon kellemetlen. Azaz hát, nekem... Érti... Sok a jóbarátom, kik mind nagyon szívesen fölszarvaznának. Mert a feleségem csinos, nagyon csinos. Itt a képe.

Újjával rámutatott egy képre, mely drága keretben állt az íróasztalán. Alonj egy kacsú hölvet látott rajta, ki pajzán szemekkel mosolygott reá.

Az igazgató elővett egy sárga selyemkendőt és letörülte a homlokát.

— Ezért gondoltam ki a következőt. Azt fogom mondani a feleségemnek, hogy el kell utaznom Hamburgba. De ön fog helyettem oda elutazni. Délután indul a háromórás vonattal és hétkor Hamburgban lesz. Akkor rögtön telefonál a feleségem-

nek s az én hangommal mond majd neki néhány jelentéktelen mondatot. Ezt le fogom magának írni egy cédulára. Fölkélekem, hogy ön nyolckor fog telefonálni. Ha a feleségemnek szeretője van, a telefonbeszélgetés után nyomban összeköttetésbe fog vele lépni. Kilenckor ott lesz a Don Juan, Fél tízkor viszont majd megjelenek én. Megértett?

— All right — mondta Aloni. Csak ezt a két angol szót ismerte.

Négy nap múltán Hamburga utazott. Kényelmes beverésztelt egy másodosztályú fülke sarokülésén s kinézett az ablakon Ezer márka gázsí és háromszáz márka költségre! Összesen ezerháromszáz márka! Ma délelőtt kifizették neki az egész összeget. Úgy érezte magát, mintha megütötte volna a főnyereményt. Ezerháromszáz márka!

De minél jobban közeledett a vonat Hamburghoz, annál rosszabb lett a hangulata. Egy rút gondolat támadt benne, mely fürta és fürta. Amit megenni készült, a törvény szempontjából kifogás alá nem esik. De tud-e érte felelni önmaga előtt is? Az íróasztalon álló képre kellett gondolnia. Az a kacagószemű, esinos fiatalasszony! Ha jól játssza a szerepét, ez a szempár hamarosan abba fogja hagyni a kacagást. Az asszonyka huszonhárom éves és az öreg hatvanegy! A nagyapja lehetne. És ő, Aloni, legyen ennek az öregnek a segítségére! Ó ringassa biztonságba a boldogtalan áldozatot! Píha!

— Alattomos besúgó! — zümmögte valami a fülébe.

Az órák tovaszálltak.

Wittenberge—Ludwigslust—Hagenow—Büchen—Hamburg, Zentralbahnhof!

Autóba ült, egy szállodába vitette magát. A lift fölvitte a magasba; bement egy szobába, megmosdott, megint lement liften, bejelentett egy beszélgetést, sürgős, beszélgetést, ott ült a nagy előcsarnokban és várt.

És égette zsebében a pénz. Szerette volna visszaadni, ámbrá sohase volt együtt ennyi pénze. De most már nem lehetett visszalépni. Vállalta a feladatot; el kellett végeznie.

— Berlin! A sürgős beszélgetés Berlinnél! — kiáltotta egy éles flúhang.

A telefonboy felrántotta a fülke ajtaját. Aloni a sötétben állt, kezében a kagylóval. A messze távolból lágy, meleg hang szállt feléje:

— Apukám, te vagy? Jól utaztál? Igen, itt a Nyuszi. Mikor jössz haza? Már vágyom utánad.

Aloni kezében a cédula. Nem tudta leolvasni a szöveget, mert a villanyt nem kapesolták be. De tudta a szöveget szó szerint.

— Igen, Nyuszikám, én vagyok. Valószínűen csak holnapután....

De a hangja hirtelen kisiklott. Össze gyűrte a papírt, ledobta a padlóra s egy hang, mely már nem az igazgató hangja, szólt, nem ordított a készülékbe:

— Az Isten szereméért, nagyságos asszonyom, vigyázzon! Férje Berlinben van. Meg akarja önt lepní. Minden pillanatban behíthat!

Éles sikítás. Azután csend. Csak zúgás, bűgös szaladt végig a dróton.

Aloni lassan ment vissza az előcsarnokba; belerogyott egy székbe.

— Pincér, pezsgőt, egy egész üveggel! Aztán halkan, egészen halkan mondta:

— Alfons Aloni, te egy bitang vagy. Rászedted az igazgatót.

A pincér hozta a pezsgőt. Gyorsan magába öntött egy pár pohárral és szigorú ítélete megenyhült. Az ötödik pohár után már megint tudott mosolyogni.

— Nem vagy bitang, Alfons Aloni. Nem tudsz egy asszonyt elárulni. Tisztességes fickó vagy.

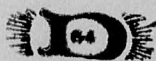
Másnap visszautazott Berlinbe. Lakásán két levelet talált, melyek távollétében érkeztek. Az egyik levelet a „Rőt kandúr” igazgatója írta. A rendőrségi tilalmat visszavonták, mert az olasz nők megígérték, hogy hússzínű trikóban fognak föllépni. Jelentkeztek rögtön. Az elmaradt föllépések díját is kifizetik neki. A másik levelet Eschenbach igazgató írta:

Tisztelt Uram!

Feladatát jól oldotta meg. Feleségem azt mondja, hogy nem vette észre a legkisebb különbséget sem. Én ugyanis elmondtam neki mindent. Voltaképpen csak hallgatózni akartam az ajtón, vajjon egyedül van-e, aztán eltüntem volna. Végül mégis változtattam tervemen. Mert amikor hazértem, feleségem egyedül volt. A cselédséget a színházba küldte s kézimunkázott egy pár papucson, mellyel meg akart lepní születésem napjára. Erre aztán mindent elbeszéltem neki és ő megbocsátott. De még azt is mondta, hogy ezt nagyon is meg tudja érteni. Nagyon okos asszony. Önnek is üdvözlét küldi és azt üzeni, hogy az Ön jutalomjátékára elmegyünk a színházba. Akkor ő maga fog átnyújtani Önnek egy szép nagy koszorút.

Kitünő tisztelettel

E. E.

A DÉLIBÁB

ELŐFIZETŐINEK ÉS OLVASÓINAK
OLCSÓ
BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSAI:

WEISZ MARISKA

kézimunkaüzletében

Főüzlet: V. Lipót krt. 22. Tel. Aut. 262-34. Filóüzlet: IV. Kossuth Lajos uca 7.

KISIPARI TERMÉKEK BUTORCSARNOKA RT

VII. DOHÁNY UCCA 66 SZAM Mindenféle lakásberendezések, asztalosmesterek készítményei, kedvező fizetési feltételek, részletekre is

Olesó, mint még soha. — Jó, mint mindig

három méter

140 cm. széles divatos férfiöltöny-szövetünk, mely kapható sötétkék és fekete színben is, hozzávalóval együtt. .... P

30.50

Csak az udvarban:

OLCSÓ MARADÉKVÁSÁR, SZÖVET- ÉS TEXTIL-RAKTÁR

BUDAPEST KIRÁLY U. 32 Póstaí rendeleseket 37 év óta lelkiismeretesen teljesítünk

HUNGÁR ÉS MIKLÓS

Divat-, selyem-, szövet- és bársonykülönlegesek nagykereskedése.

J. GRÓF TISZA ISTVÁN U. 11 Erzsébet tér sarok

Figyelem!

Cyanozónánál, takarításnál forduljon

NEUWELT-hez VI. GRÓF ZICHY JENŐ U. 37 Telefon: 216-28

Piperecikkeket az

„URÁNIA“ ILLATSZERTÁRBAN MUZEUM KÖRUT 17 vásároljon.

Pontos, figyelmes kiszolgálás!

Fűző- és fürdőfűző- különlegességek

+ Keleti J. orvosi műszer-gyár fűző osztálya +
PETŐFI SANDOR UCCA 17 SZ.
Kérjen ingyen árjegyzéket!

Ha jól és olcsón akar öltözködni, keresse fel új helyiségében az 50 éves

„IMHOF“ férfiruházatot VII. Báközei út 52. Nem saroküzlet

Király ucca 50 szám

Budapestnek legdivatosabb

CIPŐNAGYÁRUHÁZA

Saját készítmény! Kézimunka.

Strapacipő P 7.80

Divatcipő P 9.80

Férficipő, fekete és barna P 11.50

Perényi József

Harisnyát

Guttman Ignácnál

amióta ez az 50 éves nagykereskedés de-tailban is ad. A legdivosabb választék, verseny nélküli árak.

Király ucca 50 szám

10 pengős egységárban szavatolt minőségű divatcipők 12 P egységárban férf- és női luxuscipők csak István út 21. alatt. Meinl-gyár mellett

“T”
é

az egyetlen harisnyatartó csatl., amely lazán és biztosan kapcsol és azért

nem tépi a harisnyát, szimpla réteggel sem nyílhat ki. A testet nem dörzsöli. Nem piszkolódik. Finom és elegáns. Tartósságánál fogva a legolcsóbb,

amelytől a nők reggel várnak, este pedig régit kicsereélni. Magyar tulajdonú magyar gyártmány. Törvényesen védve! Minden üzletben és tuzsonál kapható.

MIG ÖN NYARAL

dunájából PEHELYPAPLANT készítenek.

Brokát műselyemből ... P 32.—

Virágos műselyemből ... P 26.—

PLUMA paplangyár Kammermayer Károly ucca 2 (Szervita tér sarok)

LEGJOBB SZABÁS, LEGOLCSÓBB ÁR!

GERŐ

uridivat fehérneműkészítő IV. MUZEUM KÖRUT 35 SZAM Telefon: Aut. 854-11

FOG orvos dr. Hegedűs, fogbetegségek szakorvosa. Rendel: vasárnap délelőtt is. VII. Erzsébet körút 12. 1. Műfogak szájpadiás nélkül (amerikai rendszer). Fogtűnés, foghúzás 30 évi gyakorlat. Bégi fogak olesó átata-kitása. Havi részleteire is. Vidékiek 24 óra alatt kielegítettek

Össz csukó vasággyak, sodronybetétek, vas-, rézbutorok legolcsóbban

Klein Gyula

vasbutorkészítőnél Budapest, VII. Dob ucca 58 sz. Kertész ucca sarok.

Javítások olcsón vállalkoz!

A DÉLIBÁB

ELŐFIZETŐINEK ÉS OLVASÓINAK
OLCSÓ
BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSAI:

Legújabb szabású **combiné, princess-lűzők, melltartók, orvosiilag rendelt**
haskötők legjobb és legolesőbb beszerzési forrása
KÖSZEGI R. fűzőspecialista, VIII. Rakóczi út 9. Árjegyzék ingyen.

VILLAMOS VASALÓK,

forralók, teáskannák, esillárok elsőrendű minőségben, rendkívül kedvező áron

EDINGER ARTHUR és TSA

IV. PETŐFI SÁNDOR UCCA 5
Telefón: 872-45

Téli kabát .... 28 P-től
Tavaszi kabát 16 „
Crepe de Chine ruha 20 P-től
Buretruha..... 10 „

Ajánljuk a legolesőbb bevásárlási forrást Budapestben

Salczer Áruház

KIRÁLY UCCA 48

Ára 36 P

Kérje divatértésítőnket, díjmentesen küldjük!

Az 1932. évi országos tartós gépondoláló versenyen első díjjal, a nagy aranyéremmel ki-tüntetve: FRITSCH IV. Kossuth Lajos ucca 21 (Astoria szállópalota) Tartós ondolás, mérsékelt árak.

NŐI KALAPOK

legolesőbban és legszebben

Szántónénál

kaphatók

Király u. 21. (Kazár u.-val szemben)

Kalap

Heller Frigyes

VII. Csányi ucca 12
Finom, elegáns, olcsó

REISZ ÁRUHÁZAK

KIRÁLY UCCA 47
ÉS KÁLVIN TÉR

Augusztusi vásáran esoda árákon vásárolhat játé- és háztartási cikkeket

LITZMANN IRMA

Király ucca 18

Iskolai előírással ruhák, őszi-és télikabátok legolesőbban.

Boycabát ..... P 13.50

Matrózruha ..... P 14.50

„GLOBUS” épületasz-talosüzem

Ajtó, ablak 36.— P-ért

Használt árú raktáron!

V. ker., Csanády ucca 10

ZÁLOGCÉDULÁKAT,

aranyat, ezüstöt, briliáns ékszeret bárkinél drágá-ban veszek.

SINGER, Egyetem ucca 11.

Pontos címre kérem ügyelni.

3 drb. szőrmatrac

48 pengő

MOLNÁR GYULA

Károly körút 3/c. (surokház)

Telefón: 32-1-02

Százezrek bevált Shampooja a A. Sachsenheim-léle

Honigwaben Locken Shampoo

teljesen tisztá, enyhe, sződamentes anyagokból készül. Különleges elő-állítási módja, valamint specialis összetételénél fogva már rövid, rendszeres használat után a haj hullámosságát, valamint az ondulá-ező tartósságát lényegesen fokozza. A Locken-Shampoo a hajnak természetes esillogó fényt kölcsön-öz, azt selymesen puhává vá-rácsolja és annak tartós üde illatot ad.

FÜR BLONDINEN (szőkeeknek)

megakadályozza a szőke haj meg-szítélését s az elszíntelenedést avagy megbarnult szőke haját új-ból aranyfényűvé varázsolja. MINDEN ÚTT KAPHATÓ!

Cipő Friebertnél

legszebb, legjobb, legolcsóbb

Rákóczi út 39, Vámház krt. 10,
Teréz körút 62

JÉGSZEKRÉNYEK

villamos hűtőkészülékek, sörki-mérő készülékek, fagylaltgépek

Hennefeld Jégsekrénygyár

0 ucca 6.

Árjegyzék ingyen és bérmentve

Árverésen megvettem

Rákóczi út 86 alatti divatárú-üzletet és rendkívül olcsón árusítok! Sport- és puplingek 2,90 fillértől Gallérok ..... 58 fillértől Férfikalapok ..... 3,50 fillértől
TOPPER Rákóczi út 86

Tükröt,

esiszolt üveget készít és javít Menezser és Prégler R.-T. VII. Kazinczy ucca 9. szám, Tel. 426-40.

Üvegajlítás! Autóüvegek.

ELADÓ

játékbaba **stancni** rendkívül jutányos áron.
Bővebbet a kiadóhivatalban, VII. Dohány ucca 12 szám

FÖLDI KALAND

REGÉNY

IRTA

ORBÓK ATTILA

Egy angyal megszökik a mennjországból, hogy kieszül körülnézzen a földön. Hanlay gróf álarcosbáljára toppan be. A gróf, hogy az anyagi összeomlást elkerülje, egy nagyvállalkozó fiához adja a leányát. Az angyal megjelenése óriási feltűnést kell. Mindenki találgatja, hogy ki lehet, honnan jött. Baltlay öreg szobrász megkéri, hogy legyen a modellje. Angéla, az angyal kénytelen elmenni a műterembe, mert szárnyait ellopták. Usoni hegedűművész szerelmet vall neki és még az öreg szobrász balatoni házába is követi. Hanlay Béby megcsalja az urát és Angéla hiába próbálja neki megmagyarázni, hogy ezzel bünt követ el. Usoni üngyilkosságot követ el Angéla miatt, de meggyógyul, amit főleg a nő odaadó ápolásának köszönhet. Angéla visszakapja szárnyait, tehát visszamehet az égbe.

tassa őt... Én azt fogom mondani, fáj a fejem... Észrevétlenül lemegyek a partra, beülök a csónakba, maga majd utánam jön... Pontosan, amikor kilencet üt az apátság toronyórája...

Usoni el volt ragadtatva és esőkkokkal halmozta el Angéla mindkét kezét.

— Köszönöm, Angéla... Köszönöm... Hiába, azért maga mégis csak igazi nő... Pompás haditerv... Csak egy nő lehet ilyen ötletes...

Angéla titokzatosan mosolygott.

— Az majd elvállik, Imre... Csak ne hogy elrontsa a dolgot... Pont kilencor legyen a csónakban... Várom...

Usonj tovább akart hálálkodni, de Angéla hirtelen felugrott és beszaladt a kastélyba. Felhívta telefonon Bébyt és hosszasan beszélgetett vele.

*

Béby együtt vacsorázott a mesterrel és Angélával. Usonj a szobájában maradt.

Angéla kilenc óra előtt néhány perccel jelentősegteljesen az ingaórára nézett.

Béby hirtelen felpattant és kijelentette, hogy azonnal vissza kell mennie Balatonföldvárra, mert a fizőrai gyorsal megérkezik az apósa Pestről.

Angéla pedig fejfájásról panaszkodott. Magára hagyták a sajnálkozó mestert, aki ezen az estén nagyon beszédes kedvében volt. Aznap fejezte be az „Örök szerelem” szobrát és boldog volt...

Béby és Angéla esőkkal váltak el egymástól a hallban.

Angéla felsietett szobájába, kinyitotta a dobozt, amelyben szárnyai voltak, egy pillanat alatt felesatolta, kitérta a Balatonra néző nagy ablakot, felült az ablak párkányára — és feszült figyelemmel nézett le a közeli partra, oda, ahol a mester vitorlása állott.

— Szívesen elmegyek, Imre. Azonban nem szeretném a mestert megbántani... Tudja jól, a mesternek milyen nagy örömet okozok, hogy esténként eldiskurálok vele a csónakban. Nagyon megszokta ezeket a kirándulásokat kettesben... Azonban van egy pompás mentőötletem... Béby ma reggel írt nekem, hogy este eljön... Mindenáron beszélni szeretne magával... Maga pedig, úgy látszik, nem vágyik a viszontlátásra...

— Beszélni akarok magával, Angéla... Még csak egyetlenegyszer... Visszarántott a halál torkából... Tudni akarom, miért tette? Hogy újra átéljem-e azokat a borzalmakat, amelyeket át kellett élnem?... Vagy pedig...

Nem folytathatta, mert Angéla a szájára tette a kezét és mosolyogva folytatta:

— Ezúttal a ma esti kirándulásunkat beszéljük meg!... Majd kiöntheti a szívét este... Látja, beleegyezem... De most még hallgasson... Szóval Béby este eljön... Úgy fogom rendezni, hogy a mesterrel egyedül maradjon és szórakoz-

Csodálatosan szép nyári éjszaka volt. A sötétkék égbolton szinte szikráztak a hidegfényű csillagok s a végtelen tó olyan volt, mint egy bársonyfényű, sötétszürke palást, amelyet ezernyi apró brilláns ékesít. A kastély alatt, a mélyen fekvő part szélén ott ringott a szobrász vitorlásoknakja, alig-alig libbent nagy, feszülő vitorlája. Az ember azt hitte volna, hogy egy fáradt, fehérszárnyú pillangó pihen a nagy víz mellett.

Angéla feszülten, izgattottan figyelte a csónakot. Hevesen lélekzett és előrehajolt. Főnn, a hegy tetején az apátság tornyában kilencet ütött az óra.

Alig telt el még két-három perc és a vitorla lassan elfordult; a csónak útrakelt a vízén.

Angéla még mindig nem mozdult. De amikor aztán a vitorla egyre kisebb lett és végül már elveszett a víz tükrén csillogó apró csillagok útvesztőjében, Angéla hirtelen felállt az ablakpárkányra s hangosan felkacagott. Különös nevetés volt ez: boldog öröm és szelíd gúny vegyült benne. A győzedelmes nő kacaja volt...

Angéla kiterjesztette két nagy fehér szárnyát, amely ezüstös fényvel csillogott, a csillagok felé emelte arcát, amelyről eltűnt most a mosoly — és mélységes bűnbánat ült rajta és fölrepült a magasba. Egyetlen szárnyecapással olyan magasságba

Szász Lili Pesten strandol

lendült, hogy emberi szem már el nem érhetette...

A mester, aki az ebédelőben ült mélyen elgondolkodva, különös fény villanására riadt fel. Mintha villámlott volna... Az ablakhoz ment és kinézett... Derűs, nyugodt, boldog, felhőtlen éjszaka volt... Az ősz művész sokáig állt az ablaknál... De hirtelen nyugtalanság fogta el... Átsietett nagy műtermébe és az alkóv nyílásánál remegő kezei rántotta el a függőnyt, amely az „Örök szerelem” szobrát takarta...

Nézte a szobrot; a nagy műteremablakon át bevilágító éjszakai fényvel... Sokáig nézte... Arca egyre sötétebb, egyre komorabb lett... Felcsavarta a villanyt... Egyszerre négy ívlámpa ontotta fehér fényét... Merően bámulta saját alkotását... mintha sohasem látta volna.

Aztán lassanként eltorzult az arca és hirtelen felkapott egy nehéz kalapácsot... Fenevaddá bőszülten, retentő hördüléssel ugrott fel a szobor mellett álló székre és törni-zúzni kezdte az ég felé mosolygó szelíd márványarcot...

Közben pedig líbegő, ziháló mellet, fuldokló haraggal rikácsolta:

— Ez is emberi arc... Ezen sincs égi tisztaság... Tévedtem... Megint tévedtem... Nő volt... Nő... Mint a többi...

Aztán, amikor már a szoborból hűvany törmelék lett, ájultan zuhant végig a padlón.

A csónak a tó közepén ringott... A csillagos égbolt összefolyt a végtelennek tetsző vízzel...

Az asszony szőkefürtös fejét a férfi ölébe húzta és boldog, nevetésre hajló zokogás közben mondta:

— Tudtam, Imre, hogy mégis igazán szerettel... Tudtam, hogy meg fogsz boesztani... Szeretlek, imádlak!... Mondj, mondj, hogy szeretni fogsz... Örök szerelemmel szeretni fogsz!...

A férfi fölemelte Béby könnyes, mosolygó arcát, aztán hosszú, forró esőket nyomott az ajkára.

— Örök szerelemmel szeretni foglak! — suttogta.

Különös fény cikázott a fejük fölött. Mintha villámlott volna. De nem vették észre. Önfeledten merültek el a pillanat gyönyörűségében, annak a nagy pillanatnak emberfeletlen fölséges mámorában, amikor mindketten hitték, hogy „örökké” szeretni fogják egymást...

(VÉGE)

Ismerlek!.. Segítsek?

Kitartás. Fegyelmezett, komoly egyéniség. Nagyon sokat dolgozik, minden percéről elszámol magának. Alapjában véve harmonikus és így nincs sok belső ellenállás benne, amikor etikai vagy észszerűségi okok következtében kialakult elhatározását keresztülvizsgálja. Jólelkű, szívesen segít és tud örülni.

Polette. Könnyen befolyásolható, hangulatai korlátlanul uralkodnak rajta. Cselekedeteiben sokszor elhamarkodott. Hanyag-ságra, rendtelenségre hajló. Szellemes, jó ötletei vannak. Az emberek véleményével cseppet sem törődik. Önmagával meg van elégedve. Kevés benne az ellenállóképesség.

Banán 25. Ószinte ember. Nagyon korrekt gondolkozású, önmagától a legmesszebbmenő kötelességtudást és lelkiismeretességet követeli. Elvű és az, hogy sohasem mutatkozott még gyengének kísértésekkel szemben, bizonyos önelégültséggel tölti el, ami nyugalma és kiegyensúlyozottságának alapja. Kellemes modora van. Takarékos, de nem kicsinyes.

Pénztáros. Felületességre hajló egyéniség. Nem veszi elég komolyan a dolgokat, de inkább fegyelmezett, enyhébből, mint léhaságból. Jóműlátú, szívesen hallgat a jó tanácsra. Anyagi kérdésekhez nem nagyon ért. Szeret dolgozni, szorgalmas, szelességtől eltekintve, igen megbízható.

28 éves. Határozott, kiforrott egyéniség. Alapjában véve jókedélyű, életérős, vidám és optimista. Szereti az életet, sok minden érdeklődés és ez a nagy érdeklődés nem is engedi meg, hogy sokáig rágódjon valamin, ami jövátelhetetlen. Udvarias, barátságos és készséges modora nagyban hozzájárul ahhoz, hogy szeressék. Intelligens, gyorseszű. Izléses.

Katencia. Szíveskedjék pontosan megírni, hogy mikor küldte be a kérdéses írásmintát. Jelenleg a március második felében beküldött írásoknál tartunk, ha régebben küldte volna be, úgy levele elkallódott és kérem újabb írásminta beküldését.

Léda. Alapos, munkabíró és titokban kicsit érzélgős. Amikor az írásmintát írta, nagyon rosszkedvű volt. Remélem, már elmúlt azóta?

Tódor. Nagyon intelligens, differenciálódott, kifinomodott ízlésű egyéniség. Rendkívül rokonszenves, nobilis gondolkozású. Idegei nem a legjobb állapotban vannak, lehet az is, hogy valami betegség lappangott benne, amikor a sorokat írta, de okvetlenül volt valami, ami teherbírást nagyon lefokozta, rezignáltá és kissé fáradtá tette. Szereti az impressziókat, vágyódik szép,

magasröptű élmények után. Utazni, magába szívni a természet és az emberi alkotások csúcsproduktóit... ez lelkének titkos vágya. Nemes fából van faragva ő maga is. Értékes, jelentékeny ember.

Egy 19 éves Hajnalka. Nyugodt, céltudatos egyéniség. Nagyon takarékos, gondos, vigyáz a holmijára. Szenvedélymentes, ha érez is magában néha meg-megmozdulni valami kicsit veszedelmesnek látszó kítőrnákarast, mindig sikerül leküzdenie az indulatait és megmaradni a józansága által kijelölt úton. Erzései állhatatos, Szerény, rendszerető. Nagyon örültem, hogy annyira szereti a „Délbáb”-ot és meleg barátsággal üdvözli.

Álmodozó és fantáziáló. Igen szellemes, ötletes és nagyon mulatságosan tudja kifejezni gondolatait. Sokat olvasott, sőt azt hiszem, közelebbi kapcsolatai is vannak a nyomdafestékkel. Komoly veszedelmet jelent érvényesülése szempontjából, hogy kevés benne a kitartás. Anyagi kérdések nem érdeklik, ebből a szempontból bohémek. Ha van pénze, szívesen elkölti és örül neki, de nem érzí hiányát, ha nincs. Egészséges alaptermészetű.

Kívánsi leány. Még fejlődésben lévő egyéniség. Gyerekes és álmodozó. Könnyen kezelhető. Nagyon sok benne a jó szándék. Amennyire ilyen kevés írásból meg lehet állapítani, helyes úton indult és túlértékénységétől eltekintve, életrevaló, szép reményekre jogosít.

Úgy szeretnék boldog lenni. Nagyon érzékeny, annyira vele tud érezni a szenvedőkkel, hogy nem is tesz különbséget a maga és a más bánata között. Kicsit rendetlen, sokszor hanyag olyan dolgokban is, amelyeket érdekből, illetőleg lelkiismeretességből nem szabadna elhanyagolnia. Erősen hangulatember.

A Lilly írása. Szenvedélymentes, tartózkodó és úgy látszik, rendezett és jelenlegi színvonalával egy színvonalú környezetből származik, tehát a valószínű az, hogy nem volt még kísértésben sem arra vonatkozólag, amit ön kérdez. Lelki megrázkódtatások nyoma sem látszik az írásán. Rendszerető és kicsit kínosan büi, nem annyira a külsejére és saját magára, mint inkább társadalmi pozíciójára, arra, amit respektálni akar. Kicsit hajlamos a tapintatlanságra, kevés benne a megértés.

Böske, Kassa. Erős egyéniség. Igen esztétikus, szép mozgású, jó fellépésű. Van benne stílus. Nem kételkedik abban, hogy mit kell tennie. Határozott lépésekkel megy a maga útján. Nem könnyű az élete, legfőképpen azért, mert erős, sokat vállal, sokat követi magától és nem tud megalkudni. Modora kímért, sokan gógósnak is tartják valószínűleg, mert erős distanciát tart az emberektől. Szereti a csendet és magányt és a természet szépségei kimeríthetetlen örömet jelentenek számára. Harmonikus.

S. Sz. V.

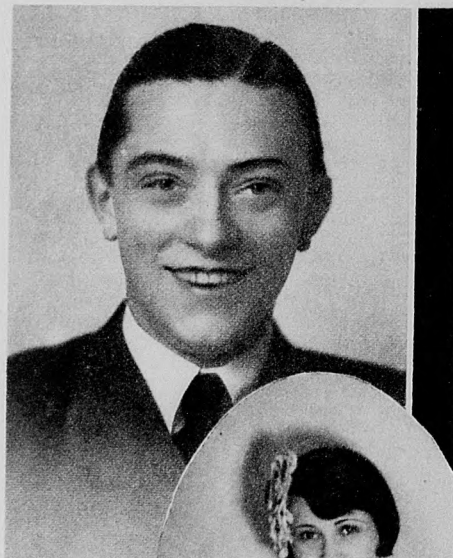
Egy táncoskomikus életregénye egy bárónővel és happyenddel

Feleky Kamill táncezenomén elárulja táncezenmutatványainak titkát — Annyiszor ütötte meg magát, hogy már nem érez fájdalmat — Egy kis szerkezet a cipőben . . .

Néhány évvel ezelőtt sajátos tehetség tűnt föl egy színiiskola vizsgálóadásán. Egy tizennyolc éves fiú valami egészen eredeti táncfigurákat mutatott be. Groteszk és félszeg mozdulatok képesán a legnagyobb akrobatikus táncezenmutatványokat láttuk tőle. Az angol excentrikusok jutottak eszünkbe. A fiatalembernek, akit Feleky Kamillnak hívtak, olyan sikere volt, hogy egyszerre három pesti színháztól kapott szerződötési ajánlatot. A színházak versenyében a Király Színház lett a győztes, amely táncoskomikusnak és tánctanárnak szerződötötte le őt. A nagypublikum meg-

pecsételte a vizsgálóadás közönségének véleményét. Felekynek minden egyes fellépése alkalmával rendkívüli sikere volt. Olyan szaltókat csinált, mint a leghíresebb arlisták. Két pompás tánctrükkje volt, amellyel különösen bámulatba ejtette a közönséget. Két táncművészt is nevetett a publikumot. Az egyik, amikor minden átmenet nélkül — elvágódott a színpadon és látszólag nem ütötte meg magát. A másik, amikor egész hosszában előre hajolt, de annyira, hogy majdnem a földet érte és mégsem bukott fel. Mindezeket persze zenével csinálta nagyszerű ritmusban. Amikor megkérdezték tőle, hogyan csinálja ezeket, mindig mosolyogva válaszolt:

— Tánctudásomat annak köszönhetem, hogy vasott kölyök voltam. Állandóan föl-másztam székre, asztalra, szekrényre, ammit estem a földre, hogy végül is megszoktam az ütődést, a fájdalmat. *Lassanként már semmi fájdalmat sem éreztem, ha valahonnan leestem.* Ezt a „kellemes” körülményt aztán felhasználtam a táncnál. Táncolni már kisgyerek koromban tanultam és állandóan akrobatikus módon, valósággal belenőttem az akrobatikába . . . Hogy hogyan csinálom az előrehajlást, azt persze nem árulhatom el, illetve ammit mondhatok, hogy *egy kis szerkezet segítségével, amit óvatlan pillanatban a cipőmbe dugok . . .*

Feleky Kamill és felesége, Metzger Fani bárónő (Halmi felbétélei)

De az örömben örömet is vegyült. Felekynék, a táncosnak nagy sikerei voltak, de ezeket a sikereket Feleky, a színész szenvedte meg. Csak táncszerepeket kapott, nem pedig színészfeladatokat.

Ugyanakkor a Király Színház szöke táncossubrettjének, Orosz Vilmának is hasonló panaszai voltak. Ő is úgy találta, hogy nem kap egyéniségének megfelelő szerepeket. A két táncos tehetőség elhatározta, hogy hátat fordít a Király Színháznak és táncosduót alakítanak. Hónapokon keresztül próbáltak, amíg végül négy rendkívüli táncszámot tanultak be.

Megcsináltatták a hozzávaló ruhákat és így megalakult az „Orosz and Feleky” excentrikus duó. Ez a duó hamarosan európai hírnévé lett. Mindenütt, ahol csak fel léptek, nagy sikereket arattak. Európa legnagyobb metropolisainak varietéiben léptek föl. Több mint egy évig szerepeltek együtt.

Egy szép napon szerződést kapott Orosz Vilma, Feleky Kamill is, mind a ketten más-más — pesti színházhoz. A színészekből lett artisták nem tudtak ellenállni a színház varázsának. A „duó” szétvált és Orosz Vilma a Magyar Színházban, Feleky Kamill a Király Színházban aratta a babérokát.

Feleky Kamill nagy ambícióval látott megint a munkának, táncolt, szerepelt, pompás táncokat tanított be. Színészként azonban megint nem akarták foglalkoztatni.

Ekkor újból duót alakított, de most már férfi a partnere. Lászlóval, ezzel a hatalmas természetű színésszel táncol együtt. És így megint alkalma van a kis Felekynék bemutatni akrobatikus tehetségét. Ahogy keresztül ugorja a partnerét, ahogy méterekről az ölébe ugrik, mind külön nagyszerű produkció. Ez a „duó” is hosszabb turnéra indult, de aztán Felekylt megint csak vonzotta a színház és újból az operettszínházban kezdett működni...

Orosz and Feleky táncduó

(L'Art felv.)

Már-már úgy látszott, hogy a kis Feleky véglegesen a színháznál marad, amikor közbejött a: Nő. A „Nőt” Metzger Fini bárónőnek hívják, az Operettszínház tagja volt és szintén igen nagy tánc tehetség.

A két táncosfenomén hamarosan megértette egymást. Ez a megértés rövidesen — az anyakönyvvézetőnél végződött. Feleky Kamill feleségül vette báró Metzger Finit, mint ahogy az „hivatalosan” olvasható volt. Most tehát megvolt az — igazi partner, aki nemcsak egy turnén, hanem — előreláthatóan — egy életre mellette marad. Viszont ilyen tánc tehetség csak természetes, hogy megalakítja az új „duót”. Feleky Kamillnak legújabb partnere most már a felesége, akivel rövidesen európai körútra indul...

Ime, a huszonéves magyar táncoskomikus regénye happyenddel...

VASÁRNAP REGGEL

Irta: LŐRINCZ MIKLÓS

Ezen darab előadási joga bármely nyelven kizárólag dr. Marton Sándor színpadi kiadótól, Budapest, IV. Bécsi ucca 1 szerezhető meg. Copyright 1932. by Dr. Alexander Marton, Budapest

Személyek: { Feleség
Férj
Varga

(Történik egy erdős hegyoldalon.)

Feleség (jókedvűen bejön): Ede! Hahó! Hahó! Itt vagyok. Erre gyere... Jaj de gyönyörű... Istenem, micsoda kilátás... Siess már egy kicsit. Ede... Veled igazán nem érdemes vikendre indulni... olyan lassan mozogsz.

Férj (hátán agyonpakolt hátizsákkal járadtan becsoszog): Na végre, csak hogy megérkeztünk. Hü... Micsoda meleg van.

Feleség: Ede, várjál, még nem érkeztünk meg.

Férj (elkeseredve): Nem? Reggel öt óra óta jövünk és még nem érkeztünk meg. Hát mikor akarsz te tulajdonképpen megérkezni?

Feleség: Majd ha fent leszünk ott a hegy tetején... Nézd, Ede, milyen csodálatos az a hegyesúcs. Milyen istenien szép... Hogy hív magához.

Férj: Engem az a csúcs ne hívjon, mert én úgysem megyek. (Ledobja magáról a hátizsákot.)

Feleség: Ede, mit csinálsz?

Férj: Ledobtam magamról ezt a nyomorult hátizsákot... Én a magam részéről megérkeztem... Nekem te most már, fiam, beszélhetsz, amit akarsz, én innen tovább felfelé egy lépést sem megyek... Engem az a csúcs ne hívjon... Ha akar valamit, jöjjön ő ide.

Feleség: Ede, te nem akarod megmászni a hegyet?

Férj: Én másztam már, fiam, eleget ma. En leroskadok a lábamról, olyan fáradt vagyok.

Feleség: De hát azért indultunk el hazulról, hogy ezt a hegyet megmásszuk.

Férj: Az elindulással követtük el a hibát... Mert mingyárt nem kellett volna elindulni. Mennyivel szívesebben ülnék én most Pesten a kávéházban... (Elmerengve.) Hej Istenem... A Barabás most osztja a lapokat... Micsoda lapok. A Bródi bemondja az összes adu családot. A Kubanek kézből megkontárzza az egészét és amilyen szerencséje van, a tőkász lefekszik neki.

Feleség: Azt elhiszem neked... Tőkász... Kubanek... Ez kell neked és nem az isteni természet. A hely... a nyugalom...

Férj: Ez neked nyugalom? Reggel öt óra mászom a hegyet mázrás hátizsákkal a hátamon... Nincs az a természetimádó a világon, akivel egy ilyen hátizsák meg ne útálatná az egész isteni természetet.

Feleség: Szóval, Ede, te nem jössz a csúcsra.

Férj: Se szóval, se tettel én nem megyek.

Feleség: Akkor vedd tudomásul, Ede, hogy én magam megyek.

Férj: Tudomásul yeszem.

Feleség: Rendben van, Ede... Én megyek. (El.)

Férj (egyedül): A fene hogy ette volna meg még azt is, aki ezt a nyomorult vikendit kitalálta... Na csak hogy lepakolozhatok magamról egy kicsit...

Varga (játalemler, bejön minden csomag nélkül): Jó napot, Suhajda úr. Hát maga mit csinál itt?

A BUDAPESTI HIRLAP

vasárnapi képes melléklete

a magyar újságírás szeszácloja

Férj: Mit szépítem a dolgot, vikendezem, kedves Varga úr.

Varga: Nahát ez érdekes. Legalább két éve nem láttam magát és erre pont itt találkozunk Visegrád mellett egy hegyoldalon... Mi az, Suhajda úr, maga, mióta nem láttam, megnősült?

Férj: Megnősültem. De miből találta ezt ki maga?

Varga: Na hallja, ki jár ekkora hátzísákkal? Csak egy férj... Sőt egyebet mondok magának. Suhajda úr... maga bigámiát követett el.

Férj: Ne beszéljen számárságot.

Varga: Csak nem akarja beheszélni nekem, hogy egy feleséghez kell magának ekkora hátzísák?

Férj: Nekem egy feleségem van... de a hátzísákban három hétre hoztunk, élelmiszert magunkkal.

Varga: Három hétre jöttek a hegyre?

Férj: Dehogy. Mi csak egy napra jöttünk... De hátha eltévedünk.

Varga: Ugyan micsoda beszéd az. Itt nem lehet eltévedni... Különben, ha attól fél, hogy eltéved, miért nem hozott magával térképet.

Férj: Nem ér semmit. A térképpel nagyon rossz tapasztalataim vannak. Ezelőtt két héttel térképpel a kezünkben elindultunk, hogy felmegyünk a Dobogókőre. És mit tesz egy ilyen térkép, Mohácsra érkezünk meg.

Varga: Mert nem értenek a térképhez.

Férj: Dehogy nem értünk... Mind a ketten remek térképészek vagyunk. Csak északot tévesztettük össze a délrel és egy ilyen jelentéktelen kis tévedés elég ahhoz, hogy az ember Dobogókő helyett Mohácsra érkezék meg.

Varga: Mással lesz itt a baj, kedves Suhajda úr. Nem a térképpel, fiatal házasságok... Szerelem...

Férj: Ne nevetesse ki magát... Szerelem. Vagy vikend, vagy szerelem. Most kérdezem én magát, tudhat-e szeretni az ember ekkora hátzísákkal a hátán? Vagy tudhat-e egyáltalában dobogni egy szív, amit hátulról folyton egy ilyen vacak hátzísák stószol?

Varga: Nézze, Suhajda úr, nekem semmi közöm az egészhez, de egy bizonyos,

A Pixavon leglényegesebb eleme a PITRAL, amely az orvosi gyakorlatban is elismert gyógyító hatással bír a hajhullás és hajmegbetegedések ellen. A Pixavon ennél fogva legelsőrangú hajápolószer.

én a maga helyében nem hoznám ezt a hátzísákat. Vagy ha mégis hoznom kellene, inkább egyáltalában nem jönnék vikendre.

Férj: Helyben vagyunk... Üljön csak le, kedves Varga úr... De vigyázzon, ne a hátzísákra, mert összetöri a dunsztot.

Varga: Oh, pardon, (Leül.)

Férj: Hallgasson meg engem, drága Varga úr... Bevallom magának, hogy én már sok mindent útáltam ezen a világon, de olyan tiszta szívből és olyan mélyrehatóan még soha semmit, mint ezt a nyomorult vikendet.

Varga: Ugyan ne mondjon ilyen csacsiságot... A vikend a legkellemesebb dolog a világon.

Férj: Uram, az életemet tette tönkre ez a vikendezés. Képzelve el a helyzetemet. Eddig úgy volt, hogy egész héten hat napon keresztül reggel hétkor keltem és egész nap dolgoztam az üzletemben, de ha az Isten megadta azt az egy vasárnapot, tízig voltam az ágyban, kipihentem az egész hetj fáradalmait... Délben jól megebédeltem, délután pedig beültem kényelmesen a kávéházba, megittam a feketémet, rá-

Abbazia

és Fiume között Cantridában a tenger partján

családirház

villanyvilágítással és vízvezetéssel, szép kerttel 28.500 pengőért eladó vagy megfelelő értékű pesti vagy vidéki ingatlanal átcserelehető. A ház ezidőszent 1150 pengőt jövedelmez. A ház két kisebb lakásból áll. Nyugdíjasoknak vagy betegeknek igazi Mekka. Bövebb felvilágosítással szolgál kizárólag levélben, miután nem tartózkodik otthon:

**Rozsnyai Bálint Budapest,
I, Apród ucca 7, 1/14**

gyűjtöttem egy remek szivarra és egész hétre nagyszerűen kibeszélgettem, kiszórakoztam és kikártyáztam magam... De most, uram... Most.

Varga: Most ehelyett Mohácsra jár.

Férj: Ehelyett most vasárnap az igazi munkanap... Nem hétkor kelek, mint hétköznapokon, hanem négykor, uram. Meg fél négykor... És egész nap mázsás hátizsákokat cipelek a vállaimon. En uram... En uram... Én, aki hozzá szoktam ahhoz, hogy a legkisebb csomagot is az inassal küldöm haza... En hegyeket mászok, uram... hegyeket... ezer métereket megyek felfelé lift nélkül. Mikor odahaza az első emeletre sem megyek fel gyalog... Hát lehet ezt kibírni? Hát nem kellene nekünk férfiaknak lebunkóznia azt, aki a vikendet kitalálta?

Varga: Nézze, kedves Suhajda úr, lehet hogy magának van egy kis igazsága... Viszont a vikend, ha egy kicsit fárasztó is: egészséges.

Férj: Nőknek... Akik egész héten semmit nem csinálnak és vasárnap szükségük van egy kis testmozgásra... Egy kis sportra... De férfiaknak?

Pinkerton detektívkirály bravúrjai

A világhírű amerikai mesterdetektív kalandjait, lélektelállibítóan izgalmas élményeit közli Austin O'Malley és Kent A. Hunter newyorki újságírók tollából a

ÓRAULSÁG

Az új cikksorozat érdekesebb minden detektívrégénynél, izgalmasabb minden bűnügyi riportnál, fordulatosabb minden kalandörtörténetnél. A világhírű csikágói detektíviroda irattárának titkai a

ÓRAULSÁG ban

jelennek meg először hiteles és eredeti feljegyzések, naplók, jelentések alapján.

Augusztus tizedikétől, szerdától kezdve minden nap megjelennek Bill Pinkerton kalandos történetei.

Vegye meg mindennap a

ÓRAULSÁG ot. ARA 6 FILLÉR

KÉZIMUNKAKINCSEK KÖNYVE

a címe annak a nagyértékű műnek, amely 147 csodaszép modern kézimunkát, valamint leszámoíható öltésmintákkal ellátott kézimunkaívet tartalmaz. E könyvben közölt minták alapján rövid idő alatt kevés költséggel szép és izlées, hasznos dolgokat készíthet a kézimunkában kevésbé jártas nő is. Ára bérmentes küldésel 90 fillér. Beszerezhető a **DéliBáb kiadóhivatalában**, Budapest, VII. kerület, Dobány ucca 12 szám

Uram, én egész héten kiszolgálók az üzletemben. Vevőkkel tárgyalok, házbért fizetek, adót izzadok le, hitelezőket dobok ki... Nem elég sport ez nekem egész héten? Kell nekem még vasárnap ez a nyomorult mázsás hátizsák? A fene hogy ette volna meg. *(Belerúg a hátizsákba.)*

Varga: Vigyázzon, Suhajda úr, belerúg a dunsztosba.

Férj: Az a másik oldalon van... Nyugodt lehet, arra én vigyázok.

Varga: Kedves Suhajda úr, én úgy látom, hogy itt az egész baj a hátizsákkal van. En adok magának egy tanácsot.

Férj: És pedig?

Varga: Azt tanácsolom magának, hogy egész egyszerűen jelentse ki a feleségének, hogy a hátizsákot nem bírja tovább vinni... Ha akarja, vegye ő... ha nem, akkor a hátizsák itt marad.

Férj: Nagyon jó... A hátizsák maradjon itt.

Varga: Ó úgy sem bírja elvinni és a zsák itt marad. Ennyit pedig megér magának, hogy a felesége soha többé magára hátizsákot nem fog bízni... Mert maga hátizsákiilag megbízhatatlanná válik.

Férj: Remek!... Köszönöm, drága Varga úr... Mától kezdve hátizsákiilag én leszek a legmegbízhatatlanabb férj Pesten... Nem lesz az a legkisebb hátizsák, amit énrám nyugodtan lehet bízni...

Varga: Hát Isten áldja meg, Suhajda úr... En megyek.

Férj: Hová siet?

Varga: Csatangolok egyet... Tudja én itt nyaralok a közelben és fel szoktam ide nézni a hegyre... Innen gyönyörű kilátás van... és nem egyszer megtörténik, hogy találok itten egy-két csi-

nos kis nőt, aki a társaságától eltéved... ezeknek én fel szoktam ajánlani lovagi szolgálataimat... És lekalauzolom őket a hegyről.

Férj: Maga boldog ember... Éli világát... És hozzá minden hátizsák nélkül.

Varga: Na hallja... Én és a hátizsák... Soha életemben nem volt és nem lesz hátizsák a hátamon... Csak egy férj lehet olyan ostoba számár, hogy ekkora hátizsákot cipeljen... Na jó napot, Suhajda úr. (El.)

Feleség (kis szünet után bejön): Ede, hát csakugyan nem jössze a csúcsra?

Férj: Most már pláne nem megyek! Sőt, vedd tudomásul, hogy ezt a hátizsákot én egy lépést sem viszem tovább... Sem fel a hegyre, sem le a hegyről...

Feleség: Itt akarod hagyni a hátizsákot?

Férj: Én nem cipelem tovább. Ha akarod, te hozhatod... Ha nem, akkor a hátizsák itt marad.

Feleség: Én vigyem? Hát bírok én egy ekkora hátizsákot? Mozdítani sem bírom.

Férj: Akkor a hátizsák itt marad.

Feleség (sírva): Ede, én nem hagyom a hátizsákot.

Férj: Akkor te is itt maradsz. (El.)

Feleség (sír): Ede, hát itt hagysz?... Ede... Istenem, milyen szerencsétlen vagyok.

Varga (kis szünet után bejön, odamegy a síró asszonyhoz, összecsapja a bokáját): Csókolom a kezeit, Varga vagyok. Miért sír, kislány?

Feleség: Először is nem vagyok kislány, hanem asszony vagyok.

Varga: Asszony? Igazán? Hát mi történt magával? Szabad egy ilyen csinos, annyian szép asszonnynak, mint maga, sírnia?

Feleség: Én nem sírnék, de muszáj.

Varga: Bizonyára eltévedt a társaságától ügyebár... végtelenül boldoggá tenne, ha megengedné, hogy haza kalauzoljam... Allok rendelkezésére, parancsoljon velem.

Feleség: Nagyon köszönöm... Nagy szívességet tenne nekem, ha lekísérne a hegyről.

Varga: Oh, asszonyom, lekötelez vele, ha

Mi baja van? Hová megy nyaralni?

Csehszlovákia fürdőinek és üdülőtelepeinek

UTIKALAUZA

részletes orvosi indikációkkal

megjeleni. Ára P. 1.— Kapható az összes menetjegyirodákban

megengedi... Ilyen csinos, aranyos drága asszonyt, mint maga, csak itt a visegrádi hegyek között lehet találni... Mehetünk, asszonyom... Tessék, erre parancsoljon.

Feleség: De ügye megtesz nekem valamit.

Varga: Magának, asszonyom, mindent... Parancsoljon...

Feleség: Legyen szíves hozza ezt a hátizsákot is...

Varga (hüldözve): Ezt a hátizsákot?... Ezt?

Feleség: Nem akarja?

Varga: De... Dehogynem. (Elkeseredve.) Boldogan... bo... bo... boldogan... Már viszem is.

Feleség: Várjon, én segítek magának feltenni... Így ni... Ügye nem nehéz?

Varga: Nincs több, mint egy mázsa... Több hátizsák nincs?

Feleség: Nincs, csak ez az egy.

Varga: Milyen kár... Mehetünk, asszonyom. (Indul.)

Férj (bejön meglátja a hátizsákot cipelő Vargát és nevetve szól utána): Hová, hová, kedves Varga úr, azzal a hátizsákkal?

Varga: Jó napot, kedves Suhajda úr... Hazafelé... Hazafelé.

Férj: Micsoda beszéd az, hogy hazafelé... Jöjjön csak, kedves Varga úr... Megyünk fel a csúcsra.

Feleség (megőrül): Ede, igazán felmegyünk a csúcsra?... Az előbb nem akartál jönni.

Férj: Mert az előbb még nekem kellett volna vinnem a hátizsákot... De én kaptam azóta Varga úrtól egy remek tanácsot... És azonkívül, amint látom, ő már hozzá is a hátizsákot... Tehát a csúcsra megyünk... Na gyérünk, gyérünk, Varga úr, a csúcsra.

(Függöny.)

Földbirtokos Urak!

A legszerűebb igényekkel szeretnék elhelyezkedni. A felső ipariskolán a gépészszakot kitűnő eredménnyel végeztem. A mezőgazdaságban előforduló minden néven nevezendő munkálathoz értek, vállalom autózéssel, melyből külön vizsgát tettem. Címem: Ujváry József Budapest, Remete uca 36 sz. II. emelet

Előfizetőinknek és olvasóinknak megküldjük részleffizetésre az íti felsorolt művek bármelyikét

Tolnai Világlexikonát ..... 18 kötetben, izléses kötésben, összesen Budapestten 40, vidéken pedig 42 pengőért, bérn. havi **2 pengős részletre**
Tolnai Világörténelmet ..... 20 kötetben, izléses kötésben, összesen Budapestten és vidéken 36 pengőért, bérn. havi **2 pengős részletre**
Tolnai : A világháború történetét 10 kötetben, izléses kötésben, összesen Budapestten és vidéken 30 pengőért, bérn. havi **2 pengős részletre**

Azok, akiknek a fent felsorolt művekből már dírtokukban van néhány kötet, a hiányzó köteteket megrendelhetik, megpedig kötetenként, bérmentes szállítással, a következő áron: Tolnai Világlexikona 2 pengő 40 fill., Tolnai Világörténelme 1 pengő 80 fill., Tolnai : A világháború története 3 pengő, Törvedék kötetek megrendelésénél 5 kötetig csak az összeg elzetes deküldése mellett szállíthatjuk a szóbanforgó műveket. Ha öt kötetnél többet rendel, részletre is megküldjük egyszerre a köteteket, ha kiadóhivatalkunktól ilyen célra szolgáló megrendelőlapot kér.

Azok, akik a fenti párralban alkalmat igénybe akarják venni, töltsék ki olvasható írással az alább közölt megrendelőlapot és küldjék be a Debáb kiadóhivatalkunknak (Budapest, VII. Dohány utca 12.). Akik a megrendelőlap kivágásával nem akarják megszokítani a lapot, másolják le szöszert az itt következő szöveget, vagy ha levelezőlapot írnak kiadóhivatalkunknak, külön nyomtatott megrendelőlapot is kaphatnak. **Akiknek már van részlet-folyószámújuk, ezt a rendelőlapon külön jelezzék.** A könyvek leszállítása előtt mindennemű pénzküldemény mellőzendő. **Egyszerre csak egy sorozatot szállítunk, csak önálló keresettel bíró, Magyarország területén lakó rendelőknek.**

Itt tessék levágni és a kiadóhivatalkunk beküldeni!

Megrendelőlap

(Azok számára, akik valamelyik műből a teljes sorozatot kívánják!)

Megrendelem: **Tolnai Világlexikona** 18 kötetét Budapestten 40 arany P árban
Tolnai Világörténelme 20 kötetét vidéken .... 42 arany P árban
Tolnai : A világháború története 10 kötetét ..... 36 arany P árban
egy másikat, egyenlő havi kettő pengős részleffizetésre. Az első részletet a kötelek átvétele után törlesztem, azután pedig minden hó 1-én a vállalat penztáráról levonom melköl fizetem. A teljes lefórlésztésig a sorozat tulajdonjogát a vállalat fenntartja. Már egy részlet be nem tartása esetén a hátralék teljes összegében esedékessé válik. Az esedékes és lejárt részleteket a cégnek jogában áll költségeimre postán megküldéssel bevonni. Per esetén alávetem magam a budapesti közp. kir. Járásbíróság hatáskörének és kizárólagos illetékességének. Ezen

Kelt.....193.....hó ..... nap.

átírás

foglalkozás

postás cím

* A nem kívánt sorok és rovatok törölnthők!

SZÉPSÉG LEXIKON

IRJA DR. HEKS IMRE ORVOSKOSMETIKUS

Szörzsálak elszaporodása. A nyári verőfényes szép napok sok ügyesen titkolt kozmetikai fogyatékossgot lepleznek le, melyek a szürkés, bágvadtfényű őszi és téli napokon vagy esti világítás mellett nem látszanak. Ezeknek a szépségápolóknak a legáltalánosabb és legkellennelenebb fajtája a fokozott szőrnöves, mely a legszebb női arcol is elcsíftja.

A rendellenes szőrnöves kezdődhet már a serdülés korában, vagy az első anyaság, esetleg a klimakterium ideje alatt. A pubertás korában pehelyszőrökkel kezdődik a folyamat, mely első időben alig észrevehető. Sokan azt hiszik, hogy ezektől a pihéktől úgy szabadulhatnak meg, ha kihúzzák vagy levágják azokat, pedig ezzel éppen az ellenkező célt érik el. Ezeknek az erőszakos műveleteknek következményeként bizonyos idő múlva kemény, sörteszerű szörzsálak nőnek ki az alig látható pihezőrök helyén, melyek már valóban komoly szépség-hibának számítanak.

A másik két időszakban minden átmenet nélkül hirtelen erős szörzsálak nőnek ki a bőrből, leginkább csoportosan elhelyezkedve.

A szörtütlengés általában lehet szerzett, vagy öröklött; milyensége és terjedése egyénenként változó. Leginkább a felső ajak felett, az állon, az arc két oldalán, a mellen, karon és lábon fordul elő.

Az orvostudomány semmi olyan szerrel nem rendelkezik, mellyel a szörtütlengést megelőzni lehetne; általában a belső kiválasztású mirigyek működészavaraihoz hozták ezt a kellemetlen szépséghibát összefüggésbe. A szörzsálak eltávolításának egyetlen biztos módját ismeri az orvoskosmetika: a szálak diathermiás áton való kipusztítását. Minden egyéb kísérletezés csak ronthat a helyzeten, mert a hajszálra gyakorolt eröművi hatás (hűzgálás, dörzsölés, beretválás) a hajszemölcsöt fokozott működésre serkenti és hamarosan kinő belőle az új szál, mely erősebb és sötétebb színű a réginél.

Ezek az eljárások már csak azért is ártalmasak, mert az eröművi behatások következtében a bőr elveszti ellenállását. A szörzsálaknak egyenként, csipesszel való kihúzgálása sem ajánlatos, mert ezt rövid idő múlva már szabályos borotválkozásnak kell követni, annyira fokozza a szálak megerősödését; ez az eljárás csupán a szemöldök ritkításánál alkalmazható, mert bár a mai divat ivelt, keskeny szemöldököt követel, az ilyen divat nem örökéletű.

A hajszálak végleges kipusztítása a hajhagymák elroncsolásán alapszik; éppen ezért minden szál külön kezelendő. A modern kozmetikában használatos diathermiás epiláció hajszálvékony, rugalmas platinatűvel történik, ami a bőrt nem égeti, tehát nem okoz hegeket és nem jár különösebb fájdalommal.

Ez tehát az egyetlen módszer, mellyel kellemetlen szörzsálainktól véglegesen és nyom nélkül megszabadulhatunk. Minden más eljárás, így a Röntgennel végzett besugárzás is veszélyes, mert a legóvatosabb adagolás mellett is előfordul, hogy az arcon helyrehozhatatlan károkat okoz. Ez az eljárás legfeljebb a ruhával fedett területeken alkalmazható, bár itt is fennáll a Röntgen roncsoló hatásának veszélye.

Kosmetikus orvosunk megcímzett és felbélyegzett válaszboríték beküldése ellenében a hozzáfordulóknak levélben is válaszol, Levelek címére a szerkesztőségbe küldendők.

A LEGJOBB SZÉPSÉGÁPOLÓSZER

A FOLDES
FÉLE

MARGIT

CRÉME
SZAPPAN
PUDER

KAPHATÓ MINDEVÜTT!

MAGYARORSZÁGI

FŐRAKTÁR, BUDAPEST

TÖRÖK PATIKA KIRÁLY U. 12.

Szörtelenítő

a legkifelettebb francia készítmény.

Minden drogeriában és illatszertárban kapható.

Ára P 1,50

KOMOL vezérképviselő:

Török körút 40-42 ILLATSZERTÁR

Előfizetőinknek és olvasóinknak megküldjük

KERESZTREJTVÉNY

A megfejtők között minden héten tíz könyv- és egy ötvösművészeti ékszerajándékot osztunk ki. Megfejtés határideő szeptember 3. Minden borítékra ráírandó: Rejtvénymegfejtés

1	2	3	4		5	6	7		8	9	10	11
12					13				14			
15				16			17	18		19		
20			21			22			23		24	
		25						26		27		
28					29				30			
		31		32				33				
34	35		36		37		38				39	
40		41		42			43			44		
45			46		47	48			49			
50												

A megfejtésnél elegendő a vízszintes 1, 50 és függőleges 1 és 11 sorokat beküldeni

Vízszintes sorok: 1. Emil Jannings egyik kitudó alakítása volt. 12. Spanyol miniszterelnök (1856–1921.) meggyilkolták. 13. Angolna — idegen nyelven. 14. Helyhatározói kérdés. 15. Halasy, Európa úszóbajnokunk, híres vízipólójátékos beceneve. 16. Aláírásmásolatok melletti rövidítés. 17. Okozatot szül. 19. Vissza: csapadék. 20. Olasz skálahang. 21. Magyar operett zeneszerző (A sárga dominó, Mágnes Miska). 24. Téli sporteszköz. 25. Zoro külföldi neve. 28. Hégy Kréta-szigetén, ahol Zeus nevelkedett. 28. Péter tanítványa, Velence védőszentje. 29. Óreg bácsi. 30. Nincs semmi hibája ennek a fának, él és virul. 31. Gyékényt kötnek belőle. 33. Női név. 34. Számok előtti idegen rövidítés. 36. Gépeknél nagy kerék. 39. Szövegnélküli énekhang. 40. Háziállat. 42. Fedd. 43. Cégtáblai rövidítés. 44. Igerag. 45. Sűrített oxigén. 47. Téli ital. 49. Lábbeli. 50. Ez kérem egy kissé szokatlan szó, különben: úszómester. — **Függőleges sorok:** 1. Közkezdvelt amerikai filmszínész, a férfidivat egyik diktálója. 2. Vármegye. 3. Ilyen táska a bőrönd. 4. Torok eleje. 5. A budapesti leadóhegy. 6. Az arzén fordított vegyjele. 7. Nehéz tém. 8. Híres magyar történetíró, ny. egyet. tanár monogramja. 9. Szeszessital. 10. Táplálkozás. 11. A legmodernebb találmány-

nak lelkes kedvelője. 16. Naptárakban olvasható leginkább ez a rövidítés. 18. Hajók ki- és berakodóhelye a kikötőkben. 21. Kutyaféle ragadozó. 22. A bécsiek híres zöldfehér futballcsapata. 23. Hatósági meghívó. 25. Egymást követő mássalhangzók. 27. Szülő. 32. Ital. 33. Helyhatározó. 35. Ajakír. 37. Dal. 38. Akta. 39. Pillangó. 41. Rag. 44. Letűnt híres kutya-sztár egyik neve. 46. Buzdítás. 48. Tojás — Bécsben. 49. Énekhang. Payper.

34. számunkban közölt keresztrejtvény megfejtése. — **Vízszintes sorok:** 1. Fülléres gyors. 12. Anód. 13. Ida. 14. Graz. 15. Not. 16. Ivelt. 18. Vui. 19. Rea. 20. Aal. 22. Mari. 25. Lá. 27. Niobé. 30. Elő. 31. Rídeg. 33. Dús. 34. Titkos Ilona. — **Függőleges sorok:** 1. Fanamet. 2. Ino. 3. Lót. 4. Ld. (dl). 5. Rivális. 6. Ede. 7. Sala. 8. Yg. (gy). 9. Orv. 10. Rau. 11. Színész. 16. Ie. 17. Tangó. 19. Ri. 21. Li. 23. Ali. 24. Röt. 26. Ádi. 28. Oda. 29. Bu. 31. Ro. 32. El.

Jutalmazott megfejtők: A megfejtők közül Baller Irén, Sz. Ötvösművészeti brost kapott, az alábbiak pedig könyvjutalomban részesültek: Máté K. István, Pollák Rózsa, K. Vitéz Kálmáné, Gy. Pollák Alajos, Bp. Laki Zsófi, Bp. Új Ferenc, E. Német Bözsi, Z. Szalai Jánosné, Sz. Gáspár Andor, Bp.

Szerkesztői üzenetek

Névtelen levelekre nem válaszolunk. Levélben csak abban az esetben adunk választ, ha a levélről egy megcímzett és felbélyegzett választóborítékot küld. A nekünk szóló levelet így lessék megjelmezni: „Délbáb” szerkesztőségnek, Budapest, VII, Dohány uca 12. Felvilágosítást kérek.

Kéziratokat nem őrizünk meg.

A Délbáb egyik legutóbbi számában leközlöttük Karácsonyi Ica, a kitünő táncművész nő fényképét, de sajnálatos sajtóhiba következtében azt írtuk, hogy a kép leányával ábrázolja. A képen a húszéves művésznő tízéves hugával van. — **Sajó tündére.** Egy fiút szerettek és gyűlöltek, mitévő legyek? Viselkedjék vele szemben közömbösen, ne mutassa, hogy szerelmet érez iránta és meglátja, hogy a fiú viselkedése meg fog változni. Azért tesz így, mert azt látja, hogy ezzel bosszantja magát. Ha nem mutatja előtte, hogy fáj a közömbössége, akkor magával szemben nem fogja többé a lányoknál oly sokszor kipróbált trükkjét alkalmazni. Ha új filmpályázat lesz, úgy arról lapunkban előre beszámolunk. — **Sass,** Versei sok jóval biztatnak, de lapunkban nem közölhetők. — **K. Hedda,** Legalább négy helyes megfajtás szükséges ahhoz, hogy jutalmat kapjon. Hans Albers címe: Berlin W. 8. Linnéstrasse 7. Magda Schneideré: Berlin-Charlottenburg, Kaiserdamm 87. — **H. I., Nagyvárad,** Versei közül az egyik jó, a másik kettő kissé erőltetett. Az, amelyik jó, erősen emlékeztet egy nagy költőnk művére. Közlésre nem fogadtatjuk el, mert nem nekünk való. — **Virradat,** Ahhoz, hogy valaki írót legyen, sok mindent szükséges tudni, legelőször helyesírást. Az ön írásai — sajnos — még ennek a legelemibb kívánalomnak sem felelnek meg. Üzenetét átadtuk a művésznöknek, aki igen szépen köszöni a jókívánságait és hasonlókkal viszonzozza. — **Fekete szépség.** A fogadást elvesztette, mert a mexikói filmesillag ismét filmezik, de azt, hogy ezek az angolnyelvű filmek eljutnak-e hozzánk, nem tudjuk. Nemsokára megkezdődik az új szezon, amikor majd sok újdonságot mutatnak be a filmszínházak. Honthy Hanna asszony, Zilahy Irén a különbség pletykák ellenére még mindig nem ment férjhez. — **Orehidés,** Laurisín Lajos Kalocsán született. Gimnáziumi tanulmányainak elvégzése után a teológiára, majd Rákosi Szidi iskolájába iratkozott be. Ezután elvégezte a zeneakadémiát is és csak aztán lett énekes. Először a Colosseumban (Kisszinkör) mutatkozott be mint szanzenékes. Sokáig természetesen nem maradhatott titokban, hogy milyen nagyszerű hangja van és némi utánjárás után bekerült az Operához, ahol a „Bohémélet” című operában mutatkozott be a nagyközönségnek. Ezt követte a „Farsangi lakodalom”, majd a „Tenor” című opera. Ekkor már megszerette a közönség, amelynek ma kedvenc tenoristája. A művész 72 kiló. Nem. Nős, felesége Gere Lola operanékesnő. Címe: Liszt Ferenc tér 10, II. I. — **Vállalkozó szellem,** Nem hisszük, hogy eredményt érne el vele, mert a filmpályázat csak hivatalos íróktól vásárolnak kéziratot és a

műkedvelőktől beérkező kéziratok legnagyobb részét a papírkosárba kerülnek. Igen fárasztó dolog, ha tudjuk azt, hogy a gyárosok naponta sokszáz és ezer ilyen kéziratot kapnak postán. Az író mindig jönnek tartja a kéziratot, mert ugyan ki ismerné el saját magáról, hogy nem tud írni. Próbálja meg, mi mindenesetre sok szerencsét kívánunk vállalkozásához. Köszönet a szíves üdvözléért, viszont kívánjuk. — **Jazzbolond.** Mind a ketten tévedtek, mert a szakszót Sax Adolf francia hangszerkészítőről nevezték el. Fafuvó jellegű hangszer és ma már hatféle nagyságban készítik. Leginkább Amerikában hódította meg az embereket, de azért nálunk is kedvelik. Sokkal könnyebb rajta játszani, mint a klarinéton. — **Katka,** Rákosi Szidi Király uca 73 alatt lakik. Radó Sándor egy szülőháza. A jövő hónapban jelentkezik. Négy középiskola igazolasát megkövetelik. Nem érdekük, mert úgy is több van belőle, mint kellene. — **Madonna,** Ha a szülők ellenzik a házasságát, akkor nagykorúságig semmit sem tehet ebben az ügyben. Ön ma még függő helyzetben van, mert állását szüleinél tölti be. Ha másutt el tud helyezkedni, akkor megkísérelheti még egyszer, hogy a szüleitől megkapja a beleegyezést. Az nem lehet érv, hogy a leány anyja elvált asszony volt. Egy asszony gyakran kerül önhibáján kívül hasonló helyzetbe, nyomozza ki, hogy mi volt az elválás oka. Talán ezzel is meggyőzheti a szülőket. Matány Antal címe: Tábor uca 1, II. em. 9. Címeze lakására, így biztosabb. — **Világhírű,** Nils Asther sohasem volt kereskedő. Előbb tengerésztiszt volt, majd színész lett. A filmnek az azóta elhunyt Maurice Stiller rendező fedezte fel. Amerikai szereplését félbeszakította a beszélgetés, mert a művész nem beszélt tökéletesen angolul. Háromévi megfeszített tanulás után sikerült magát tökéletesíteni az angol nyelven és most több nagy filmszerepre szerződötték. Nem tudjuk, hogy hozzánk eljut-e. — **Partner,** Ilyen irányú kérésnek — sajnálatunkra — nem tehetünk eleget. A jövő hónapban mindegyiket megnyitják. Nagy Margit operanékesnő. Címe: József körút 80, I. emelet. Biztosan jöttek, mert az elmúlt szezonban igen nagy sikert aratott. A kértékett komikus csak partnere és nem férje a művésznöknek. Rajnai Gábor Aradon született. A Kolozsvári Nemzeti Színház tagja volt. — **Öregszünk,** Verse igen gyenge, közlése nem alkalmas. Novellákkal el vagyunk látva. Levelét cimeze a filmgyárhoz, biztosan kap választ. — **Kisfiú,** A művész még mindig ugyanott lakik. Haragban vannak és azt hisszük, hogy ez örök harag. Az új szezonban biztosan fel fog lépni. Jelenleg nem tartózkodik Budapesten. Ha lesz valami érdekes közölnivaló, úgyis megírjuk.

Előfizetési ár:

¼ évre 2 pengő 50 fillér, ½ évre 5 pengő.
Ausztriában példányonként 40 Groschen.

Szerkeszti: TOLNAI SÁNDOR

Kiadótulajdonos: TOLNAI NYOMDAI
MŰINTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT.

Kiadásért és szerkesztésért felel: PAIZS GÉZA
Budapest, VII, Dohány uca 12.

Nyomatott Tolnai Nyomda Műintézet és Kiadó-
vállalat Rt. mélynyomó-körforgógépein,
Budapest, VII, Dohány uca 12 szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma:
József 423-39 és József 423-50

Fégsbe hűtött
Orosz Vilma

TÓTH MARGIT FELV.

Tolnai Nyomdai Műintézet és
Kiadóvállalat R.-T. nyomása, Budapest